

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Németh Sámuel: Serpilius János Sopron városbírája és országgyűlési követe 1681-ben.

**Németh Sámuel: Serpilius János
Sopron városbírája és országgyűlési követe 1681-ben.**

A 17. század végén és a 18. század elején három Serpilius játszott vezető szerepet Sopron életében: Serpilius János tanácsos, városbíró, – és fiai: Keresztély és Sámuel evangélikus lelkészek. Érdekes nemzetség a Serpiliusok nemzetsége! Szepesbélai származásúak, eredeti nevük Quendel, azaz kakukfű, latinul serpillum. Quendel Lőrinc vette fel a 16. század elején a Serpilius nevet a kor latinosító szellemének megfelelően akkor, amikor Wittenbergben Melanchthon tanítványaként Melanchthonnál lakott. Lőrinc testvére: Mihály volt a nemességszerző, Zápolya János 1530-ban vitéz katonáját nemesi rangra emelte, ezt a nemességet azután II. Ferdinánd is megerősítette 1630-ban. A 16. század elejétől a család minden nemzedéke lelkészeket, tudósokat, kiváló jogászokat, írókat adott a közéletnek egészen 1761-ig, amikor is Serpilius Sámuel Vilmossal, a pozsonyi lelkésszel a család fiágon kihalt.

Serpilius Lőrinc, aki a Serpilius nevet felvette, volt a mi S. Jánosunknak dédapja. Ennek a Lőrincnek tizenöt gyermeke közül I. János leibici lelkész, ennek hat gyermeke közül II. János a leibici iskola rektora és késmárki lelkész volt. A késmárki polgármester leányát, Frey Katalint vette nőül. Szervező erejéről tesz bizonyosságot, hogy esperese volt a „Fraternitatis pastorum ad inferiorem fluvium Poprád”; írói hajlamai is voltak, a szokásos prédikáció-kiadványokon kívül latin költeményeket is írt. Ennek a II. Jánosnak fia volt III. János, akiről szólunk.

Serpilius János Leibicben született 1623. január 20-ikán. Szülővárosában végzett tanulmányai után Késmárkon, Rozsnyón, Sárospatakon tanult. Ennek a kornak szokása volt, hogy több iskolát látogattak a tanulók, – a felvidékiek Sárospatakat azért is szívesen keresték fel, hogy a magyar környezetben magyarul tanulhassanak. Az evangélikus tanulók legnagyobb része a hazai iskolák befejezése után külföldre, különösen Németországba ment „akadémiára”, ma azt mondjuk: egyetemre. S. Jánost édesatyja Königsbergbe küldte s eltérőleg a családi hagyományoktól, nem teológiai, hanem jogi tanulmányokat végeztetett vele. Három évig tanulta itt a jogot, itt vetette meg későbbi nagy jogi tudásának és munkásságának alapját. A háromévi elméleti képzés után a németországi Elbingenben ügyvédeskedett s így elméleti tudását gyakorlati munkássággal egészítette ki. Itt Elbingenben [272](#) meg is nősült: Alexvanger Krisztinát vette nőül, aki azonban félévi boldog házasságuk után meghalt. A felesége halálán érzett fájdalom annyira gyötörte lelkét, hogy haza vágyódott. Alighogy Késmárkra érkezett, elismert nagy jogi tudása miatt az öt szepesi város ügyészének (director causarum, consiliarius) választották, ezért mintegy székhelyétől Lőcsét választotta. Képességét, tudását, egyenes, határozott jellemét mind szélesebb körben

megismerik, a megye is felfigyel rá. Csáky István gróf főispán és Máriássy Zsigmond alispán beiktatta a nemesek sorába s ez időtől kezdve a vármegye életében is résztvesz, „juratus assessor” lesz. Az 1659-iki országgyűlésre mint követet küldték, s már ekkor kapta azt a megbízást, aminek azután különösen az 1681. követi kiküldése idején volt alkalma megfelelni, hogy t. i. a protestánsok sérelmeit a protestáns követekkel együtt igyekeztek szöbáhozni és orvosoltatni. Röviddel az 1659-iki követi megbízatása után két városnak, Sopronnak és Pozsonynak bizalma fordult feléje. Városi jegyzőnek (syndicus) hívták azzal az ígérettel, hogy biztosítják későbbi előhaladását. Serpilius Sopront választotta. Szepes vármegye nemessége, különösen Máriássy alispán nagyon sajnálta eltávozását s mindenképpen igyekezett megtartani a megye számára. Fizetésének felemelését ígérték és újabb előmenetelt, – Serpilius azonban adott szavát már nem akarta megszegni s 1660. április 7-ikén Sopronba jött családjával együtt. Első feleségének halála után ugyanis 1652-ben a késmárki tekintélyes családból származó Gall Évát vette nőül, majd ennek halála után Balduin Zsófia Dorottyát, Balduin wittenbergi egyetemi tanár leányát.

Harmadik felesége nagyműveltségű nő volt. Wallaszky a 17. és 18. század tudós magyar asszonyairól szólva Serpilius Jánosné és Lorántffy Zsuzsannát említi, mint koruknak legműveltebb hölgyeit. Serpiliusné nemcsak a filozófiában és a teológiában volt jártas, hanem tudott latinul, görögül, s mint Olearius különösen kiemeli, még héberül is. Héberül úgy beszélt, mint németül, híres rabbikkal levelezett, egyházi énekeket héberre fordított. Sőt még gyermekeit is megtanította erre a nyelvre úgy, hogy ha azt akarták, hogy más ne értse beszédüket, héberül szóltak egymáshoz. De nemcsak „tudós nő” volt, hanem nyolc gyermeknek gondos anyja is. Egyik fia: György (1668– 1723) regensburgi püspök lett, s két másik: Keresztély és Sámuel soproni kiváló lelkészek. Keresztély követte atyjának naplóírói hajlamát: az ő kezdeményezése volt a soproni evangélikus lelkészekről vezetett, sok soproni egyházi, iskolai, művelődéstörténeti adatot tartalmazó „*Kirchenchronik*” 1708–1759.[\[11\]](#)) – Serpilius János művelt családi légköre sejteti velünk azt a magas műveltségi színvonalat, amely a soproni polgárcsaládok jórészét jellemezte a 18. században.

Serpilius soproni működése idején egymásután nyerte el a városi közigazgatásban a különféle tisztségeket: városi jegyző (syndicus, notarius), belső tanácsos (consiliarius), majd városbíró (judex) lett. Ezt a hivatását szerette különösen s jogi tudását, egyenes jellemét Sopronban is éppen úgy megbecsülték, mint a Szepességben. Jelszava volt: „In uno excellere oportet, reliqua mediocriter scire”. (Egy dologban [273](#)ki kell tűnni, a többihez közepesen értsünk.) Jogi tudásáról nemcsak életpályája, kortársainak nyilatkozata, hanem irodalmi működése is bizonyosságot tesz. Jogi vonatkozású főműve: *Delineatio juris canonici et civilis*, 1651-ben jelent meg Lőcsén s használhatóságát bizonyítja, hogy megjelent második kiadásban is. E művén kívül nyomtatásban csak egy munkája jelent meg: *Oratio de nova turri Kesmarkiensi 1641*.

Serpilius János, Sopron városbírája és országgyűlési követe 1681-ben.

Városbírói és tanácsosi működése mellett *legfontosabb szereplése volt az 1681-iki soproni országgyűlésen való részvétele, hol mint Sopron város követé jelent meg.* A 17. század hetvenes évei minden tekintetben az elnyomatás évei voltak Magyarországon. Lipót felfüggesztette a magyar alkotmányt, idegen zsoldosok szívták a nemzet vérért. Kirobban a kuruc-labanc harc s Thököly olyan sikereket ér el, hogy Lipót jónak látta az országgyűlést Sopronba 1681. április 28-ikára összehívni. Az országgyűlésre a szabad kir. városok, mint külön rend, 274 két-két követet küldhettek. Sopron városa a katolikus szenátorok közül Bartók Jánost, helyetteséül Horváth Miklóst, az evangélikusok közül Serpilius Jánost, helyetteséül Natl Györgyöt küldötte ki. Az országgyűlés tartama alatt Bartók János meghalt, úgyhogy Serpilius mellett Horváth Miklós lett követtárs.

Serpilius követi kiküldetésének minden irányban pontosan megfelelt. Hogy az országgyűlési követek között is tekintélyt szerzett magának, mutatja az a körülmény, hogy sok küldöttségbe beválasztották, mint az összes szabad kir. városok megbizottját. Az országgyűlési tárgyalásokon szorgalmasan, nyitott szemmel

vett részt elejétől végig – első naplójegyzete 1681. május 8-ikáról, az utolsó 1681. december 31-ikéről kelt, e napon zárult az országgyűlés, e napon utazott el a király és a királyné is Sopronból.

Az országgyűlés lezajlása után még öt évig szolgálta városát s 1686. december 4-ikén halt meg. Dobner Ferdinánd tartotta felette az emlékbeszédet (Parentatio) s ebben az akkor szokásos anagramma szerint Ioannes Serpilius nevéből ezt a jellemzést alkotta: „*Sol sapiens in Jure.*” (Bölcs nap a jogtudományban.) Arcképén ez a distichon olvasható:

*Sol sapiens in Jure fuit, quia corde tenebat
Solem Justitiae: lucet in arce poli.*

(Bölcs nap volt a jogtudományban, mert a szívében bírta az igazság napját, azért ragyog az égben.)

Arcképét unokája: Serpilius Sámuel Vilmos, pozsonyi lelkész rajzoltatta meg 1743-ban, bizonyára festmény után. A rézmetszet azért is érdekes, mert a kuruc csatajeleneteket festő Rugendas Fülöpnek egyik fia: Rugendas Jeremias Gottlob (1710–1772) készítette valóban művészi ízléssel és tehetséggel. Serpilius Sámuel Vilmos saját arcképét is rézbe metszette Rugendasszal, – mind a két rézmetszet az evang. líceum múzeumában található.

Serpilius irodalmi, közéleti működéséből bennünket különösen *országgyűlési naplója* érdekel.²⁽²⁾ Két kötetből áll.

Az első címe: *Acta Diaetalia in anno 1681 sub Generalibus Regni Comitibus per Sacram Caesaream Regiamque Majestatem Leopoldum I. Romanorum Imperatorem ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. Regem Dominum Dominum nostrum Clementissimum, in Liberam atque Regiam Civitatem Soproniensem, ad diem 28. Mensis Aprilis, Anni eiusdem modo labentis, indictis et publicatis, et postmodum usque ad diem 24. Mensis May dilatis, quoad ea, quae in negotio Religionis utrimque intercesserunt, diligenter conscripta collecta per me S.*

A második kötet címe: *Acta Diaetalia Anni 1681 sub Generalibus Regni Comitibus per Sacram Caesaream Regiamque Majestatem Leopoldum Primum Romanorum Imperatorem ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. Regem, Dnum Dnum nostrum Clementissimum, in Liberam atque Regiam Civitatem Soproniensem, ad Diem 28 Mensis Aprilis Anni ejusdem labentis et postmodum aliquam dilationem, usque **275**ad Diem 24 Mensis May consecutis, indictis et promulgatis, diligenter conscripta collecta per me S.*

Az első kötetben (1–119. l.) az Acta Ante-comitialia-n kívül (Előzmények) találjuk az országgyűlés tagjainak pontos névsorát, továbbá a különféle ügyiratokat, felterjesztéseket, királyi leiratokat. Itt találjuk a soproni követek követi utasításait s az evangélikus konvent utasításait Serpilius számára. Serpilius, mint evangélikus, nagy gonddal gyűjtötte össze az evangélikus rendek felterjesztéseit a vallási sérelmek tárgyában s az ide vonatkozó királyi leiratokat. Az országgyűlés tárgyalásain a vallásügy rendkívül fontos volt, Az itt hozott 1681. XXV., XXVI. törvénycikkek a 18. században úgyszólván minden vallásügyi intézkedésnek alapjául szolgáltak. Természetes tehát, hogy Serpilius az ide vonatkozó tárgyalásokat különös figyelemmel kísérte, – hisz a városi követi utasításain kívül a soproni evangélikus konventtől még külön utasítása is volt.

A második kötet (1–297. l.) a tulajdonképpeni napló. Május 8-tól pontosan feljegyez mindent, amit látott vagy hallott. Éles megfigyelő, jártas a rendi tárgyalások útvesztőiben. Minden iránt érdeklődik, ami a jó

naplóírónak legfontosabb lelki tulajdonsága. A szereplő személyeket – így különösen Orbán István personalist, Szelepcsényi György esztergomi érseket, Fodor János sopronmegyei követet, Izdenczy Márton, Thököly követét – sokszor szinte drámai közvetlenséggel, párbeszédekben állítja elibénk. Leírja részletesen a király érkezését, fogadtatását 1681. május 22-ikén, Eszterházy Pálnak nádorrá választását június 13-ikán, a korona lehozatalát Sopronba s itteni fogadtatását dec. 5-ikén, a királyné megkoronázását dec. 9-ikén.

A napló az akkori kor tudós nyelvén: latinul van írva, aminthogy latinul vannak szerkesztve az országgyűlésnek a napló első kötetében közölt különféle feliratai, átiratai és a királynak a leiratai is. Hogy azonban a követek társalgásában, sőt bizonyos mértékben a tárgyalásoknál is a magyar nyelv járta, azt a beszélgetések közléséből látjuk. Ahol fontosnak, jellemzőnek találja, a beszélgetők szavait nem latinul, hanem úgy közli, ahogyan mondták: magyarul. Kedves közvetlenséget ad ez a naplónak, amikor a latin nyelvben egyszer csak elének bukkan egy-egy magyar mondat a 18. század jó magyar fordulataival. Így p. o. az egyik tárgyalás alkalmával az eperjesiek sérelmére, amelyet Sáros megye követei nyújtottak be, az a válasz volt, hogy olyan sérelmeket sorolnak fel, amelyek meg sem történtek ... „Ibi Dnus Gabriel Kapy et Stephanus Szirmay assurgentes magna voce exclamarunt: „Há mi hazuttunk, hazugok vagyunk?” Egy másik esetben a personalis panaszkodott a követek előtt. Az a panasz volt, hogy Kolonics Lipót megizente neki: tudja a personalis áskálódásait ő ellene, s tudja azt is, hogy milyen durva szavakat használt nyilvánosan, tájékozódva van arról is, hogy őt (t. i. Kolonicsot) a praefectusi tisztségről el akarják távolítani ... „ipsi Dno Personali nunciavit, quod intellexerit, qualiter idem Dnus Personalis potenter coram Statibus urgeat, Dni Praefecti ab officio amotionem et quod publice dixisset: Eb, kutya az a követ, aki én velem egyet 276nem ért amótiójában, azért kívánja, hogy Personalis Uram publice a Statusok előtt revocálja ezen szavait, ha nem, tehát ő véghben viszi, hogy maga Personalis tisztibül ki vetetessék, – plurimis addictis minis, quod Dnus Personalis referre noluit.”

Mint említettük, az országgyűlés rendkívül fontos tárgya volt a protestánsok sérelmeinek előterjesztése supplicatio, declaratio, protestatio alakjában. Az akkori kor sajnálatos vallásos elfogultságát mindennél jobban szemlélteti az az anekdotaszerű eset, amelyet Serpilius így ír le: Festetics Pál (Zala megye követe) elmondta, hogy Batthány Kristóf gróf a következőképpen nyilatkozott: És ha az evangélikusoknak minden templomukat visszaadnák is, ő a birtokain vissza nem adja, inkább minden faluját felégetné, minthogy az evangélikusoknak visszaadja templomaikat, mert minden, ami a jobbágyé, az az övé, kivéve a hosszú szakállukat, ez a jobbágyé. Festetics így válaszolt a grófnak: Az igaz, hogy a jobbágyok minden tulajdona a grófé, de a lelkük nem a grófé, hanem az Istené. (Úgy látszik ezen a mondáson a gróf elmélkedett egy kissé, mert Serpilius így folytatja tovább): A következő napon ugyanez a gróf azt mondta, hogy csak tréfából szólt így, nem komolyan.

Igen érdekesen rajzolja Thököly követének, Izdenczy Mártonnak szereplését. Thökölyvel s általában a felkelő magyarokkal ekkor fegyverszünet volt s Thököly összeköttetést keresett az országgyűléssel. Iratot küldött, amelyben felhívja a rendek figyelmét az ország veszendő szabadságára, pusztulására s késznek nyilatkozik a haza érdekében a közös munkára.³⁽³⁾ Ezt a levelet Izdenczy Márton hozta. Fagyos fogadtatását és elbocsátását Serpilius így írja le:

„Május 20. Thököly Imre gróf titkára Izdenczy Márton ... panaszkodott az esztergomi érsek előtt, mint királyi helytartó előtt, továbbá gróf Eszterházy Pál előtt, hogy bár ő feljebbvalóitól jó szándékból és célzattól küldetett ide, nem tudja megmagyarázni, miért tapasztal mindenkinél olyan fagyos lelkületet. Mind a vármegyék, mind a városok követei előtt annyira gyűlöletesnek látszik, annyira elfordulnak személyétől, hogy még az sem akar vele szóba állni, akit már előbb is jól ismert. Nem tudja, hogy ez valami

tilalom következtében történik-e, vagy más okból... Erre az esztergomi érsek is meg gróf Eszterházy Pál is azt felelték, hogy senkinek sincs megtiltva a vele való beszélgetés, keresse fel mindazokat, akiket akar, – különösen pedig a megyék követeit és figyelmeztesse őket, hogy sürgessék a nádorválasztást. A vármegyék és városok evangélikus követei szándékosan óvakodtak az Izdenczyvel való beszélgetéstől, nehogy a rebellisekkel való együttérzéssel, összeesküvéssel lehessen őket vádolni. A rosszakarató emberek előtt azonban még így sem menekedtek meg a titkos összeköttetés vádjától.” Thököly követe június 14-én nyújthatta át a vele hozott iratot, a választ jún. 21-ikén nyújtották át neki. Serpilius ezt az érdekes jelenetet így írja le: „... Amíg ezek történtek, hívásra megjelent (t. i. a gyűlésben) gróf Thököly Imre követe, Izdenczy Márton. A personalis átadta neki a küldőihez szóló 277lepecsételt válasziratot s szerencsés utat kívánt neki. Erre Izdenczy illőképpen köszönetet mondott, a rendeknek gyűlésére áldást kívánt s ezekkel a szavakkal fejezte be beszédét: Engedgye az Ur Isten, hogy Naghtokat s Kglmeteket rövid nap Urammal eő Naghval edgyütt találhassuk és láthassuk kedves jó egészségben ... A jelenlévők közül egyesek a zárószavaknak a kétértelműségét latolgatták, – mások elmosolyodtak, – ismét mások különféle dolgokra vonatkoztatták. Izdenczy Márton a nádor titkárával, Benyovszkyval az utazásra tett előkészületeket.”

*

Íme, csak néhány szemelvény a gazdag anyagból. Sopronban sok krónika, napló keletkezett, de talán egyikén sincsen meg annyira az átélésnek közvetlensége és hitelessége, mint Serpilius naplóján. Igaz, hogy több benne az országos vonatkozású ügy, mint a közvetlen soproni, – de soproni ember írta, soproni országgyűlést írt le olyan jó megfigyelő és ítélő képességgel, hogy a napló kiadása egyetemes magyar történeti szempontból is kívánatos volna.

Források:

Horányi: Nova Memoria Hungarorum. III. 268.

Wallaszky: Conspectus reipublicae literariae in Hungaria. 152. l.

Jöcher: Gelehrten Lexicon. II. 1189. l.

Klein: Nachrichten... I. k. 323. l. – II. k. 463. l.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / tóth-lipcsei Fabricius Endre: Milyenek látta Sopron városát egy huszárcapitány 1847-ben?

278 tóth-lipcsei Fabricius Endre: Milyenek látta Sopron városát egy huszárcapitány 1847-ben?

Harkai Schiller Sámuel evangélikus lelkész és *nemescsói Fábry Mária* fia, *harkai Schiller Lajos*, aki 1804-ben született Harkán, katonai pályára lépve a huszároknál szolgált, cs. k. lovassági tábornoki rangig vitte fel és megszerezte a cs. k. kamarási méltóságot, Tarnopol városa, ahol huszárezredével hosszabb ideig állomásozott, díszpolgárává választotta, a szász király pedig a Szent Henrik-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Harkai Schiller Lajos még mint huszárcapitány 1847-ben állomáshelyéről, Halasról kiindulva, a nyugati államokban bátyjával, *harkai Schiller Károllyal* együtt, aki Pesten csatlakozott hozzá, nagyobb utazást tett. Ez utazásáról útinaplót készített a következő címmel: Kurtze Reisebeschreibung im Jahre 1847 von 15.

Februar bis 1-ten Mäy mit Angabe der Meilen-Distanz und Notizen der Berühmten Hauptstädte, in der Hinreise von Halas nach Paris und London und in der Rückreise von London über Paris, München bis Belgrad.

Az útinapló 4. ívrétű füzetben 195 lapon tartalmazza *harkai Schiller Lajos* huszárcapitány úti tapasztalatait. Az útinapló a *tóth-lipcsei Fabricius*-család. levéltárában van, ahová rokoni kapcsolat folytán kerülhetett, mert harkai Schiller Lajos bátyja, Károly pesti ügyvéd neje *tóth-lipcsei Fabricius Endre* soproni polgármester Amália nevű leánya volt, akivel Schiller Károly 1834-ben esküdött meg Sopronban. Az útinapló – sajnos – csonka, második és harmadik füzete hiányzik. Negyedik füzetének 172–174. lapjain írja le harkai Schiller Lajos huszárcapitány Sopron városra vonatkozó tapasztalatait és benyomásait, ahol visszautaztában időzött. A német nyelven készült útinaplónak Sopron városára vonatkozó része magyar fordításban a következő:

„Sopron sz. kir. városnak 14.000 lakosa van, részben katolikus, részben evangélikus. A város elragadó vidéken fekszik, a Fertő-tótól 1/2, Bécstől pedig 9 1/3 mérföldre. Van evangélikus líceuma, katolikus gimnáziuma, híres cukorgyára (Zuckersiederei), játékkártya- és dohánygyára, jelentős marhavására és kiterjedt gyümölcs- és szőlőtermesztése, valamint ipara. Sok gesztenyét is hoz forgalomba és a soproni aszalt gyümölcs messze vidéken általánosan ismeretes, épúgy szép búzalisztje. Egy mérföldnyire tőle fekszik Brennberg, nagy kőszénbányáuzem. Sopron legnevezetesebb vendéglői a Magyar Király, a Rózsa, a Szarvas és a belső városban a Korona. Sopron a többi magyarországi városhoz képest minden tekintetben jelentős haladást mutat és még jobban fog fejlődni, mert a vasút már Sopronig megnyílt. A Grabenrunden⁽⁴⁾ szép sétánya van, van kaszinója, igen szép és tágas színháza, több kávéháza és cukrászdája. 279A soproni várostornyot Magyarországon a legszebbnek és legmagasabbnak tartják, s róla gyönyörű kilátás nyílik, épúgy a Kogelbergről és a Himmelsthronról⁽⁵⁾ Harka közelében. Az egész belső város körül a Grabenrunden a soproniak széles és jó járdán közlekedhetnek, amelyen még sáros időben is száraz lábbal lehet sétálni. Viszont a városi kövezet a legtöbb utcában még rossz, ezen az állapoton azonban javítani készülnek, valamint a gyenge világításon is. Sopronban többen beszélnek németül, mint magyarul, de a legtöbb lakos, különösen az értelmiség (Honoratior) mindkét nyelvet érti és beszéli. Sopronban fiáker még nincsen, ezt a bérfuvarosok helyettesítik, akik azonban igen rosszul hajtanak. A soproniak kiránduló helyei a Neuhoft⁽⁶⁾ ahol sörgyár és nagy kert van, a gőzmalom, melynek közelében fürdőház van, Bánfalva, ahol többféle üdítőt lehet kapni, Balf, ahol kénes- és sósfürdőt lehet venni, Kismarton, ahol a hercegi kastély (Schloss) és annak kertje tekinthető meg, továbbá Fraknóvára, ahol a vár és benne a kincstár, valamint a fegyvergyűjtemény látható. Sopronban igen csinos lakóépületek vannak – most is több ház épül – és csaknem minden tehetősebb polgárnak vagy mindjárt a háza mellett, vagy onnan nem nagy távolságra van szép kertje. Sopronban egy lovasezred törzse állomásozik, amelynek szép fedett lovarda áll rendelkezésére, továbbá egy katonai nevelőintézet és egy gyalogezred toborzó parancsnoksága (Werbcommando).

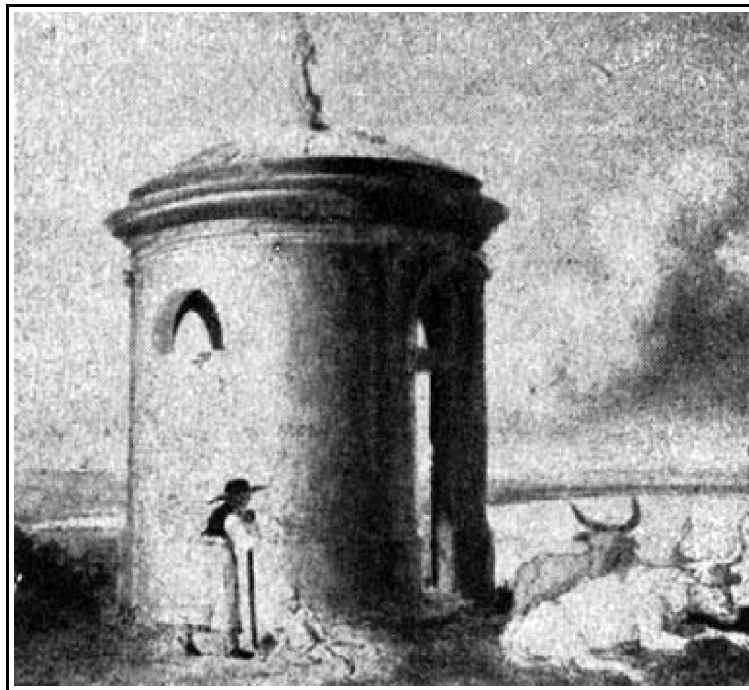
Jegyzet: Abban a pillanatban, midőn bátyámmal április 11-én délután 5 órakor Sopronba érkeztünk, temették Fabricius soproni polgármestert és bátyám apósát. Midőn az elhunyt házába léptünk – ahol utóbb magunkat elszállásoltuk – a holttestet éppen akkor szentelték be a kapu alatt. Mi gyorsan visszahúzódtunk és követtük a gyászmenetet. Ez alkalommal a soproni polgárőrség (Bürgermiliz) is kivonult és nem győztem eléggé csodálni szép egyenruházatát és katonás magatartását. Annakidején mint hadnagy és főhadnagy Sopronban teljesíttem katonai szolgálatot és így minden okom megvolt, hogy kellemesen és szívesen emlékezzem vissza, annál is inkább, mert itt születtem és nevelkedtem. Sopronból bérfuvarossal utaztam Kőszegre.”

Az útinaplót harkai Schiller Lajos huszárcapitány Félegyházán 1847. július 9-én fejezte be. Megjegyzi, hogy Londonba és vissza Belgrádig megtett útja kereken 1000 mérföldet tett ki.

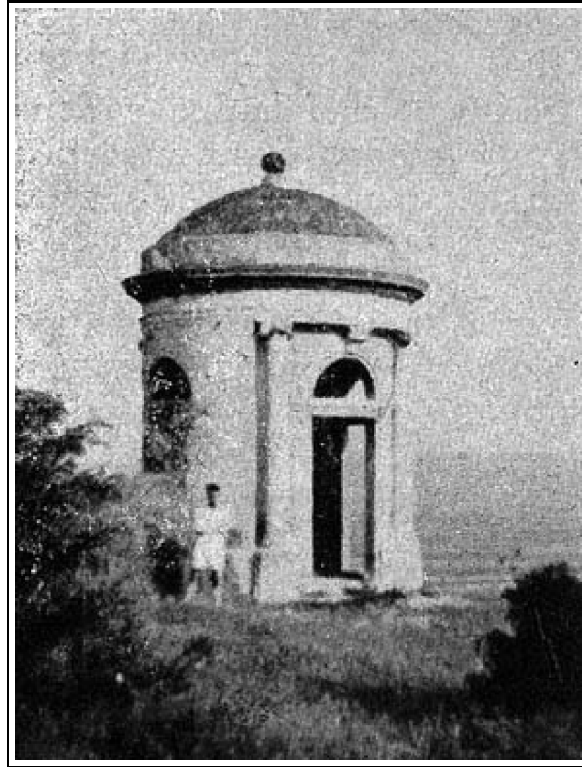
1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Storno Miksa: A fertőbozi „Gloriett”.

280 Storno Miksa: A fertőbozi „Gloriett”.

A napoleoni háborúk eseményei Sopronban is éreztették hatásukat és az 1800-ban foganatosított háborús készülődés, mely közel 60.000 embert szólított fegyverbe, élénk életet hozott városunkba, hisz az inszurrekciós hadsereg főhadiszállását is idehelyezték. Így került Sopronba 1800. október havában a hadsereg fővezére, József nádor, neje, valamint János és Rajner főhercegek kíséretében. József nádor a gróf Pejachevich (ma Petőfi-tér 6.) és a szomszédos gróf Festetich-féle (ma Petőfi-tér 7.) házakban szállt meg, ahol ajtót törtek a két épület között. November elején építették fel fából a mai Petőfi-téren a főőrség (Hauptwache) és őrszoba (Wachtzimmer) helyiségeit, a nádor szállásával szemben.¹⁽⁷⁾

1. kép. A fertőbozi Gloriett. Id. Storno Ferenc vízfestménye 1850-ből

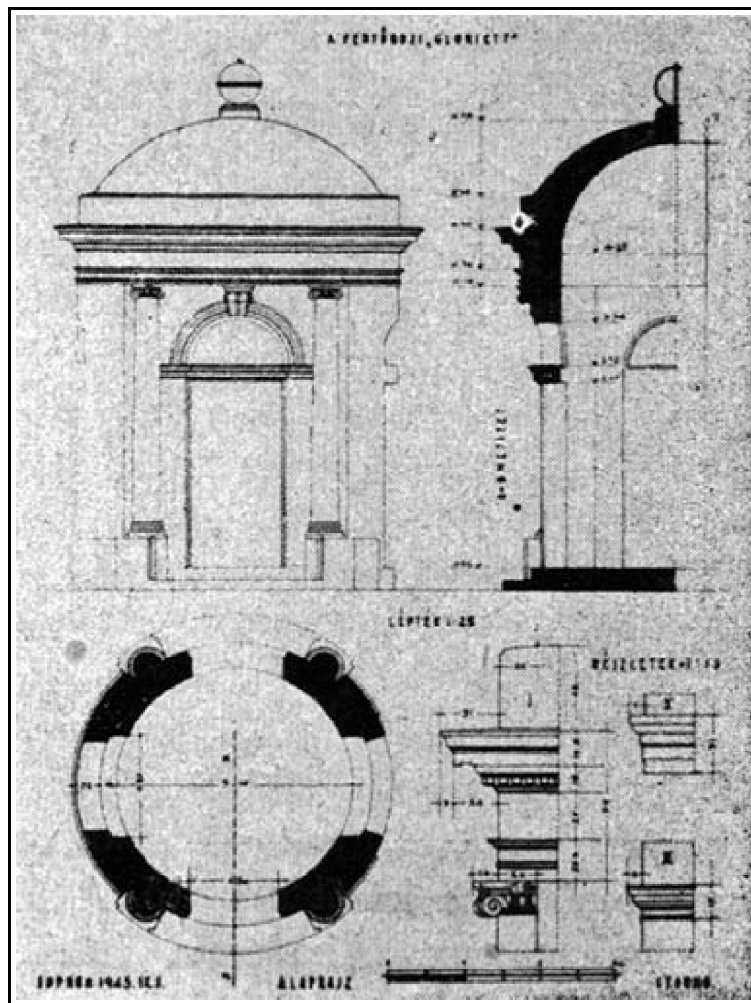
2. kép. A Gloriett keleti oldala.

Ezidőben történt, hogy a nádor több ízben felkereste Kiscenk és Fertőboz kies vidékét²⁽⁸⁾ gróf Széchenyi Ferenc kíséretében, aki rövidesen rá ennek emlékére építtette a Gloriettet, a Fertőboz fölötti magaslat szélén, a 186. magaslati pont közvetlen közelében³⁽⁹⁾ (1802-ben?) A Fertő vízállása akkor igen magas volt, hisz 1797-ben nagy áradást említenek a feljegyzések,⁴⁽¹⁰⁾ s így gyönyörű tájkép nyílhatott a megjelölt helyről. Az 1850-es években, amidőn ismét eléggé megtelt a szeszélyes tó medre,⁵⁽¹¹⁾ id. Storno Ferenc a Gloriettről készített egy kis vízfestményt, melyen a víz tükre jól látható, míg napjainkban a tó medrének nagy részét nádasok borítják s a víz csak a csatornában és messze távol Nezsider irányában csillan elő. Tomek feljegyzése szerint⁶⁽¹²⁾ „Josepho Austriaco, Palatino Hungariae” szövegű felirat, melynek azonban ma már nyoma veszett, jelezte a kis épület rendeltetését. A szép alkotást az idők vasfoga évek multán nagyon kikezdte, úgyhogy **281**már teljes pusztulásától kellett tartani, mikor gróf Széchenyi Endre az épületnek 1943-ban fogatosított helyreállításával az érdekes műemlék fennmaradását továbbra is biztosította.

Az épület tervezőjének nevére vonatkozólag eddig, sajnos, nem találtam adatot, de kétségtelen, hogy ügyes kezek munkája. Ismeretes, hogy Pollack Mihály és Hild József építészek dolgoztak a cenki kastély építésén, de ez csak az 1830-as évek derekán történt,⁷⁽¹³⁾ viszont a Gloriett létesítése közvetlen 1800 utánra tehető, s így valószínű, hogy Ringer József sikerült műve, kit azidőben gróf Széchenyi Ferenc foglalkoztatott Cenkén.⁸⁽¹⁴⁾

A Gloriett, vagy ahogyan a falubeliek még ma is nevezik, a „Palatintempel” kerek alaprajzú, a klasszicizmus stílusában emelt épület, melynek építészeti részletei nem követik szorosan a klasszikus oszloprendek arányait. A helyiség belső átmérője 3.10 m, a falvastagság 0.51 m. A keleti, valamint nyugati

ajtónyílás 2–2 oszloppal, míg az északi oldalon levő csupán síma kőtokkal keretezett. A déli oldalon bejárat nincsen, itt csupán egy félköríves, kőtokos ablaknyílást alkalmaztak. A felhasznált rákosi homokkő anyaga jó, és nem is annyira az időjárás, hanem inkább erőszakos rongálás (kövekkel való dobálás) okozta a tagozás nagyon erős csorbítását, mert a kb. 50 cm átmérőjű, 3 mm vastag sárgarézsből készült zárógömb gyakran célpontul szolgált, úgyhogy a puszkagolyók egész darabokat szakítottak ki belőle. Az épület belsejében csupán kisebb darabokban megmaradt vakolatrészekon festett architektonikus részletek látszottak, melyekből azonban a teljes rajz már nem volt megállapítható. Hasonlóképpen nem volt megállapítható a Tomek által idézett felirat helye sem, de valószínűleg ez is festve lehetett és a vakolat lehullásával tűnt el. A helyreállítás alkalmával most kőbe vésték a főpárkány köveinek belső oldalára, a keleti ajtó fölé, míg a szembenlévő oldalra „EREXIT COMES FRANCISCUS SZÉCHÉNYI. RENOV. COM. ANDREAS SZÉCHÉNYI 1943” felirat került.

3 kép.
A Gloriett felvételi rajza.

282 Sopron város területén még a közelmúltban is állott néhány szép kerti lugas a 19. század elejéről, de sajnos, ezek a város rohamos fejlődése folytán elpusztultak, s így a Gloriett egyike azon kevés ilyfajta

emlékeinknek, melyek környékünkön ebből az időből megmaradtak. Nem tekintve történelmi vonatkozását, már ezért is érdemes volt a további pusztulástól megmenteni.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Kisebb közlemények.

Kisebb közlemények.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Kisebb közlemények. / Gombos László: Egy multszázadbeli soproni diák tréfás verse.

Gombos László: Egy multszázadbeli soproni diák tréfás verse.

Fábián István⁽¹⁵⁾ neve nem ismeretlen Sopron városának művelt közönsége előtt, aki pedig a finnek nemzeti eposzának, a Kalevalának, magyarországi történetével foglalkozott bárhol az országban, vagy északi rokonainknál, annak nem kerülhette el a figyelmét Fábián István 1861-ben megjelent fordítási kísérlete:

„Szívemet hő vágy ösztönzi,
velőm gondolatja buzdít,
hogy megkezdjem az éneket,
hozzá fogjak a beszédhez ...”

Soproni diák volt Fábián István. A magyar órák poétái gyakorlataiban szólalt meg először a későbbi költő. A Magyar Tudományos Akadémia kéziratárában őrizi Fábián gyakorló füzetét. Ebben található a következő, nagyon kedves, tréfás verse:

Sopron zokogása a deákok hazamenetelekor.

*Jer szűz Calliope! segélj
Oh! költők különös gyámolya, adj szavat,
Mondjam durva keservemet,
A' melly bús kebelem' sirva emészti meg,
Olly hanggal, valamint tegez
Élével sebesedt Caysteri hószinü
Hattyu vég szavai; de ah
Hol kezdjem panaszim 's szörnyü keserveim?
Ah! melly szóra fakadjak én?
Kedvelt ifju sereg, távozik el, nekem
Hát nem láthatom én tovább?
Árpád gyöngy fiai gyenge seregteket.*

*Már már oh! ti kecsegtető
Vígágok hamar el tőlem eredjete;
Engem ne csalogass tovább
Se dal, se rege, melly csalfa világ' java.
Jertek ti ide bús dalok,
És szüntlen zokogás. Én valamint veszett
Párján gerlicze sirdogál
Gyászos bükk tetején bűgva, te rajtad úgy,
Tőlem hogyha menendsz díszem,
Sírjon bús szavam; ah! melly szomorú leend
Majd nékem sok ezer napom!
A' még is keserű szívemet élteti,
Hogy Sopron neve meg-marad
Nálad 's így szívemen vésvé maradsz te is.*

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Kisebb közlemények. / Storno Miksa: Az ágfalvi evangélikus templom tornya.

Storno Miksa: Az ágfalvi evangélikus templom tornya.

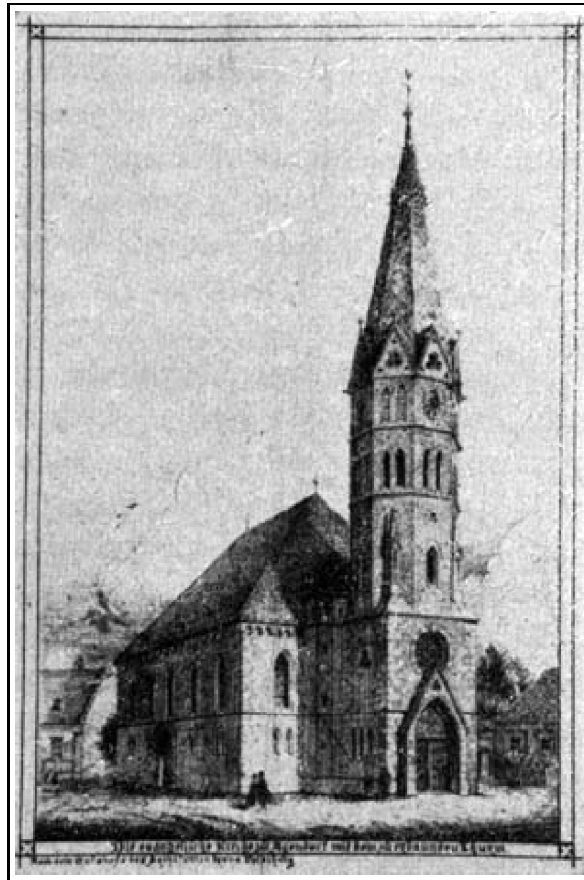
Az ágfalvi evangélikus templom neogót tornyáról annakidején egy cinkográfiai műlap jelent meg, mely a torony tervezőjét is megemlíti. A 20×31 cm méretű lap alján a következő felirat olvasható: Die evangelische Kirche zu Agendorf mit dem zu erbauenden Thurm. Nach dem Entwurfe des Architekten Hans Petschnig. A lap szélén tintával írva: Meinem Freunde Storno, 31. Mai 1864. Hans Petschnig.¹⁽¹⁶⁾

Ez a lap tisztázza az eddigi feltevést, mely a tornyot Handler Nándor soproni építész művének tartja,²⁽¹⁷⁾ bár ²⁸³ lehetséges, hogy az építési munkákat Handler végezte. Petschnig felkéri Stornót, hogy az ágfalvi építőbizottságnál 100 forint kiutalása végett járjon el, mely összeg valószínűleg a tervezési díj egy részlete lehetett. Nincsen kizárva, hogy Petschnig vidékünkön még más épületeket is tervezett, hisz gyakran megfordult Sopronban s talán hosszabb ideig itt is lakott, így Grácban 1855. május 9-én kelt levelében írja, hogy Vas megyén át rövidesen Sopronba érkezik, egy másik levelében pedig említést tesz egy kis gótstíli templom tervéről, melyet itt készített. A stájerországi származású Petschnig³⁽¹⁸⁾ 1856-ban Budára költözik, ahol sok munkája, közötté vidéki rendelése is volt.

Ebben az évben épít Szegeden egy gótstíli lakóházat nyolcszögletes erkéllyel, terrakotta mérművekkel, valamint két kastélyt tervez angol-gót stílusban, egy sírkápolna terve pedig a következő évben kerül kivitelre. Egyik tervéért a kultuszminiszter dícsérő elismerésben részesíti. A magánmunkák mellett hivatalos állást is betölt, mert címét így közli: K. k. Ingenieur Assistent in Ofen, k. k. Bau-Abtheilung. Ugyanezen év októberében kinevezik a pesti főreáliskola rajztanárává 1000 forint évi fizetéssel, ezenkívül tervezéssel is szépen keres és id. Storno Ferencet is buzdítja a Pestre költözésre, ahol igen sok a munka. 1858-ban ő tervezi a budai II. ker. reáliskolát,⁴⁽¹⁹⁾ ezenkívül festéssel is foglalkozik és 1861-ben a „Kunstverein” (Pesti Műegylet) kiállításán három képpel szerepel.

Petschnig pesti tartózkodása nem tartott soká. Budán 1861. február 28-án kelt levelében elkeseredve panasolja, hogy az új szellem, vagyis a nemzeti öntudat ébredése folytán a külföldiek minden hivatalos

tisztségből kiszorítják s azokat magyar állampolgárokkal töltik be. Így neki is, több társával együtt, a tanév befejeztével el kell hagynia helyét és végkielégítésül mindössze 87 forint 50 krajcárt kap.

Az ágfalvi evang. templomtorony terve.

1862. októberében már Bécsből ír Stornónak,⁵⁽²⁰⁾ ahol az 1866-os porosz háború izgalmas idejét is tölti, majd családjával Grácba költözik, ahonnan még 1891-ben is gyakran felkeresi soraival barátját. Petschnignek egyes magyar mágnáscsaládokkal is voltak üzleti összeköttetései s így lehetséges, hogy idővel több helyütt kerül elő a neve építkezésekkel kapcsolatosan.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Irodalom

284 | Irodalom

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Irodalom / Soproni Helikon. A Frankenburg Irodalmi Kör évkönyve. Sopron, 1943. 90 l. Röttig-Romwalter nyomda.

**Soproni Helikon. A Frankenburg Irodalmi Kör évkönyve. Sopron, 1943. 90 I.
Röttig-Romwalter nyomda.**

Hatvanhat éve már, hogy a pesti irodalmi életnek évtizedeken át egyik vezetője, a sopronkörnyéki Frankenburg Adolf megalapította városunkban a ma is virágzó s róla elnevezett Irodalmi Kört. Azt a feladatot, amelyet eléje tűzött alapítója, a Kör hűségesen teljesítette: ápolta a határszéli városban a magyarszellemű műveltséget, terjesztette nyelvünk és irodalmunk szeretetét s kapcsolatot hozott létre a főváros irodalmi körei s Sopron írói, költői és művelt magyar közönsége közt. Mi, akik évtizedek óta figyeljük működését, jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy a magyarság szempontjából értékes és eredményes volt az a munka, amit kifejtett, s azt is örömmel ismerjük el, hogy híven a hagyományos soproni szellemhez mindig távol maradt minden szélsőségtől.

Előttünk levő kiadványa, a Soproni Helikon képet nyújt a Körnek napjainkban s a közelmúltban kifejtett működéséről. Felvonul előttünk a Kör 19 írója és költője, hogy ízelítőt adjanak termésük javából. Előljáróban a Kör elnöke, egyszersmind a Soproni Helikon szerkesztője, Berecz Dezső jellemzi a Kör irodalmi irányát s működésének elveit. A magyar szellem szolgálata nyelvünk és irodalmunk művelése által, menten a napi politikától s függetlenül az egymással harcban álló irodalmi csoportoktól, irányító elve a Kör munkásságának. Ennek keretében jól megférnek egymás mellett az „urbánus” Mészáros Sándor és a „népi” Joós Sándor versei, mert a költészetnek más-más módján ugyan, de egyformán a magyar szellemet szolgálják. Sopron magyar végvár s ennek a végvárnak külön hivatása van, ami irodalomszemléletében is kifejezésre jut, amint ezt Benkő László olyan szépen fejt ki cikkében. Az említett két cikken kívül még Rozsondai Károlynak „A versírásról” szóló elmefuttatása az, ami nem tartozik a szépirodalom körébe, a többi váltakozva elbeszélés, vers, régibb és újabb soproni írók és költők műve. A régiek élén költőink Nesztora, Mészáros Sándor szerepel néhány finomhangú költeményével, azután Becht Rezső művészi stílusú, remekbeszabott elbeszélésével, az egyre mélyülő Joós Sándor három szép költeményével, Erdélyi Tibor a magyar sorson merengő két versével, Dorosmai János szellemes meséivel és aforizmáival, Kardos Árpád, Molnár József és Mihalovics János egy-egy sikerült elbeszélésével. Az újak között Bajor Jenő, Bruckner Lajos, Veressné Csapó Mária, Rozsondai Károly, Ostoros György, Kuszák István, Bognár Olga és Cser Iván versei s novellái örvendetes bizonyítékai annak, hogy a Múzsza a jelenben is velünk van és a jövőben is hű lesz Sopronhoz. Végül a Frankenburg Irodalmi Körnek az utóbbi hat évben kifejtett működéséről szóló részletes összefoglalás, a Kör vezetőségének névsora s a folyó év tavaszán Marosvásárhelyen és Nagyváradon tett látogatása alkalmából elhangzott négy beszéd zárja be a tartalmas kötetet, amelyet Frankenburg Adolf és Gyóni Géza soproni emléktáblájának, valamint a Kör életében érdemeket szerzett több tagjának sikerült fényképe díszít.

Végigolvasva a Soproni Helikont, azzal a megnyugtató érzéssel tesszük le a könyvet, hogy nem ú. n. vidéki igényekhez mért munkával ajándékozta meg tagjait a Frankenburg Irodalmi Kör, hanem valóban értékes, szép művel állított emléket működésének.

rj.

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Irodalom / Boháty Róbert: Zwischen Dur und Moll. Roman.
Budapest, Pester Lloyd.**

285 Boháty Róbert: *Zwischen Dur und Moll*. Roman. Budapest, Pester Lloyd.

Boháty Róbert, a Budapestre szakadt soproni író, a Pester Lloyd irodalmi munkatársa, új regényében saját vágyait vetíti a térbe és az időbe. A térbe, amikor a neki legkedvesebb tájba, a soproni kertek és erdők világába helyezi a cselekményt; az időbe, amikor saját magát nyugdíjas agglégénynek képzelve, itt, a felsőlövegekben akar megtisztulni a nagyváros aszfalt-csömörétől és a soproni erdők meghittségében reméli megtalálni a hajszott életet oldó és lezáró akkordok békéjét.

A táj hűségesen eléje teríti minden színét, titkát és zenéjét, de az élet a vágyott béke helyett furcsa bonyodalmakba keveri az óvatos agglégényt, vérét felfűti, rég elhamvadtnak hitt szikrákat lobbant benne késői lángra, hogy aztán újra visszajejtse a magányos öregség hamujába.

Minél egyszerűbb a téma, annál nehezebb az író feladata. Boháty művészete a regény egyszerűségében is eredeti dallamát annyi színnel, ízzel, lélektani érdekességgel, bölcs humorral, rokonszenves öngúnnyal és szemérmes szeretettel hangszerelte, hogy írása és a soproni légkörben mozgó élethű soproni alakjai az irodalmi kamarazene tisztító örömeit kínálják mindazoknak, akiknek fülét még nem durvította el az irodalmi üstdobok lármája.

A Pester Lloyd nagyigényű olvasóközönsége a regényt a megérdemelt elismeréssel fogadta; reméljük, nemsokára könyvalakban is viszontláthatjuk ezt a Sopron ihlette művet.

br.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Irodalom / Kálmán Béla: A bősárcányi gyékény-szövés és szókincse. Budapest, 1942. 21 lap + V tábla. (Kny. a Magyarágtudományi Intézet Évkönyvének I. kötetéből.)

Kálmán Béla: A bősárcányi gyékény-szövés és szókincse. Budapest, 1942. 21 lap + V tábla. (Kny. a Magyarágtudományi Intézet Évkönyvének I. kötetéből.)

Bármennyire szeretttük volna is, ha a Soproni Szemle hasábjain a sopronmegyei magyar, német és horvát nyelvjárások kutatása is szóhoz juthatott volna (v. ö. Soproni Szemle II, 279), nem rajtunk múlt, hogy ezideig ez nem következett be. Épen ezért örülünk Kálmán Béla fenti dolgozatának, amellyel egy sopronmegyei népi foglalkozás ismertetésére és szakszókincsének összegyűjtésére szolgáltatott példát. A nyelvjárási szakszókincs lejegyzése már az 1941. okt. 14–15-én Budapesten tartott első magyar nyelvkuató értekezlet által elfogadott határozatok alapján történt. A határozatokat Szabó Dénes rendezte sajtó alá. (Az első magyar népnelvkuató értekezlet határozatai, Budapest, 1942, 36 lap.) Ennek azért van jelentősége, mert ez az értekezlet állapította meg a magyar népnelvi kutatások számára először egységes fonétikai átírást. A sopronmegyei gyűjtők Kálmán dolgozatában ennek az immár minden magyar népnelvi kutatásban követendő átírásnak sopronmegyei viszonyokra alkalmazott első gyakorlati példáját találhatják. Szeretnők, ha Kálmán dolgozata nyomán más, hasonló feldolgozások is készülnének a sopronmegyei népi foglalkozásokról.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Irodalom / Zádor Anna és Rados Jenő: A klasszicizmus építészete Magyarországon. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia. 1943. 428 l., 230 kép.

Zádor Anna és Rados Jenő: A klasszicizmus építészete Magyarországon. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia. 1943. 428 l., 230 kép.

E könyv az utóbbi idők feltétlenül legjelentősebb magyar művészettörténeti kiadványa, nem csupán terjedelme és képanyagának gazdagsága folytán, hanem azért is, mert eddig nem méltatott területet dolgoz fel, mégpedig ha nem tökéletes teljességgel is, hiszen rögtörő munka, de megközelítve a tárgykör kimerítését.

Zádor Anna végezte a kérdés művészettörténeti feldolgozását. A nehézségeknek se szeri, se száma. A történeti ország egy része az ellenséges megszállás folytán megközelíthetetlen, levéltárai [286](#) hozzáférhetetlenek; a klasszicizmus felé alig fordult a kutatók figyelme, egykét műemléket adtak csak ki levéltári anyaggal. Az építészek életrajzi adatai is tisztázatlanok. A szerző mindezeket a nehézségeket nagyrészt legyőzte. Hatalmas anyagot gyűjtött össze és ennek értékét egyáltalában nem csorbítja az a körülmény, hogy egy és más építészeti emlék kimaradt. Az emlékek sorát helyrajzi alapon vizsgálja és ezen a kereten belül egyes mestereket és iskolákat tárgyal. A dolog természetéből folyik, hogy egyet-mást ismételnie kell, mert hiszen pl. az egyik főmester, a pesti Hild, dolgozott az ország legtöbb részében. Ezt a nehézséget ügyes utalásokkal és csoportosítással hidalja át. Arra a megállapításra jut, hogy a klasszicizmus a magyar művészettörténetnek igen értékes fejezete és hogy az európai művészetben az alkotások olyan hosszú sorát hozza, mint sehol másutt. A bennük megnyilatkozó mértéktartás, nyugodt és gondos formaképzés rendkívül illett a magyar teremtő ösztönhöz, mindamellett a magyar klasszicista építészetnek is megvan a külön, sajátos jelleme, amely elválasztja a többi európai országtól. Így kevésbé ünnepélyes ritmusa egyenletesebb, a formaképzésben nyilatkozó termékeny képzelet felülemeli a külföldi hideg alkotásokon.

Sopronnak és a megyének, mint általában a Dunántúlnak, nagy szerep jut a könyvben. Mihályi Ernő az első világháború idején megkezdte a város művészeti emlékeinek helyrajzi összeállítását. Az első munkában a középkort tárgyalta, a másodikban főleg a barokkot egynéhány rokokó stílusú ház felemlítésével. Ma is hátra van az utóbbi stílus egészen szépszájú emlékeinek összeírása, nem beszélve a klasszicizmusról. Ez utóbbiak iránt még nem nagyon ébredt fel nálunk az érzék, így Zádor Anna és Rados Jenő könyve ezen a téren is szolgálatot tett, mert első ízben állította a világ színe elé a soproni klasszicista építészet legjobb műveit, sőt az elvetélt terveket is. A vármegyeháza egész építéstörténete feltárul, azután az 1830-as évek érdekes színháztervei; Hild Vencel működését is kellő értékelésben mutatja be a könyv. A képanyagban ezeken kívül a Színház-utca 23-as számú ház homlokzata és a várkerületi Füredi-ház lugasa szerepel.

A vármegyei műemlékek főleg Kismartonból kerülnek ki, de szó esik még a következő helységekről: Ágfalva, Büdöskút, Dénesfa, Fertőboz, Fertőmeggyes, Kishóflány, Nagyhóflány, Nagycenk, Sérc, Sopronhorpács, Sopronkövesd.

Rados Jenő írta a kötet második, kisebb részét, az építészeti összefoglalást. Feladata annyiból nehezebb, mert írotársa a legtöbb kérdést természetszerűleg érinti és csak egyes nagyobb összefoglaló tárgykört hagy

meg számára, mint pl. a pesti Szépítési Bizottság működését. Az építészeti gondolatok érdekes elemzése azonban a már megismert adatoknak új értelmet ad, és ezért Rados műve a nagy munkában nem dísz, hanem szerves része az egésznek. Sorra veszi az egyházi építészetet, a középületeket, palotákat, lakóházakat, fürdőket, sőt a gyárakat is. Soproni műemlékeket szintén tárgyal.

Az ösztönző hatású könyvet a Magyar Tudományos Akadémia adta ki s vele magának érdemet, a magyar művészeti irodalomnak pedig hatalmas gazdagodást szerzett.

Csatkai Endre dr.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Irodalom / Mosca, Rodolfo: Le relazioni internazionali del regno d'Ungheria. Atti internazionali e documenti diplomatici raccolti e ordinati I. (1919–1938), Budapest, 1943. 4°. XX + 420 lap.

Mosca, Rodolfo: *Le relazioni internazionali del regno d'Ungheria. Atti internazionali e documenti diplomatici raccolti e ordinati I. (1919–1938)*, Budapest, 1943. 4°. XX + 420 lap.

Folyóiratunkban annakidején megemlékeztünk Mosca Rudolfnak, a budapesti tudományegyetem olasz vendégtanárának [287a](#) nyugatmagyarországi kérdésről 1939-ben megjelent munkájáról (Soproni Szemle III., 351). A most megjelent műve Magyarország külpolitikájára vonatkozó okmányokat tesz közzé. Ezek közül ezen a helyen bennünket azok érdekelnek elsősorban, amelyek Nyugatmagyarország sorsával is összefüggésben vannak. Ezek az okmányok mind ismeretesek voltak eddig is. Egyesek, mint pl. a híres Millerand-féle levél, az új határok megállapítására vonatkozó általános rendelkezések, a velencei egyezmény szövege több hivatalos kiadásban is már megjelentek, Pomogy, Lébény, Léka és a Pinka völgyére vonatkozó külön rendelkezések azonban eddig csak nehezen hozzáférhető helyen, a Népszövetség hivatalos közlönyében láttak napvilágot. Így összegyűjtve, Magyarország többi határának megállapítására, a Habsburg-restauráció elejtésére, Magyarországnak a Népszövetséghez és az európai államokhoz való viszonyára vonatkozó rendelkezések keretében a világháború utáni első évek történetére vetnek világosságot.

Mollay Károly dr.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Irodalom / Soproni és Sopronmegyei Kalendárium. 1944. A Soproni Magyar Szövetség évkönyve. A közművelődési szakosztály megbízásából összeállította dr. Berecz Dezső. Sopron, vargyasi Máté Ernő könyvnyomdája, 144 l.

Soproni és Sopronmegyei Kalendárium. 1944. A Soproni Magyar Szövetség évkönyve. A közművelődési szakosztály megbízásából összeállította dr. Berecz Dezső. Sopron, vargyasi Máté Ernő könyvnyomdája, 144 l.

A Soproni Magyar Szövetség városunk magyar polgárságának legnagyobb és legátfogóbb társadalmi szervezete. Tagjai sorában ott találjuk Sopron szellemi és gazdasági életének vezetőit éppúgy, mint kétkézi munkásait. A Szövetség azzal, hogy megszervezte és irányítja e végvár nemzeti életét, nagy szolgálatot tesz

az egyetemes magyarság ügyének s érdemeit céltudatos munkájával egyre gyarapítja. Most megjelent kalendáriumunk változatos, gazdag tartalmával, ízléses kiállításával s olcsó árával szintén jól szolgálja a Szövetség ügyét. A szokásos naptári részen kívül közli dr. Östör Józsefnek a Kormányzó Úr 75. születésnapja alkalmából mondott ünnepi beszédét, beszámol a soproni közélet folyó évi eseményeiről és halottairól, ismerteti a Szövetség szervezetét és működését, majd váltakozva közöl alkalomszerű megemlékezéseket és ismertető cikkeket, „Vármegyei képek” címen pedig rövid, de jó ismertetést találunk Csepreg, Bük, Osló és Farád községekről, valamint az Egyházaskövesfaluban működő KALOT Széchenyi Népfőiskoláról s az országosan ismert Hegykői Vegyeskarról. A szépirodalmi részben Sopron ismert költői és írói: Becht Rezső, Rozsondai Károly, Joós Sándor, Dorosmai János, Kardos Árpád, Veressné Csapó Mária, Közi Horváth Miklós és Cser Iván nevével találkozunk, akik szívesen bocsátották tollukat a nemes ügy szolgálatára. A tartalmas kalendáriumot több szép illusztráció díszíti s külön is említést érdemelnek Sterbenz Károlynak a hónapok fejléc-díszéül szolgáló soproni és sopronmegyei tárgyú rajzai.

rj.

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / SOPRONER RUNDSCHAU HEIMATBLÄTTER
KULTURHISTORISCHE ZEITSCHRIFT**

**288 SOPRONER RUNDSCHAU
HEIMATBLÄTTER
KULTURHISTORISCHE ZEITSCHRIFT**

Erscheint: vierteljährig.

Herausgeber: Stadtverschönerungsverein Sopron (Ödenburg), Ungarn.

HAUPTSCHRIFTFLEITER:
Dr. HEIMLER KÁROLY.

Schriftleitung: Sopron, Kölcsey Ferenc-Gasse 1.

VII. Jahrgang 1943. – Folge 4.

Inhalt des vorliegenden Heftes:

<i>Németh, S.:</i> Johann Serpilius	271
<i>Fabricius, A.:</i> Wie erschien die Stadt Sopron einem ungarischen Rittmeister im Jahre 1847?	278
<i>Storno, M.:</i> Das Gloriett von Fertőboz	280
<i>Kleine Beiträge:</i> Ein Scherzgedicht eines Soproner Studenten des vorigen Jahrhunderts	282
Der Turm der evangelischen Kirche zu Ágfalva	282
Bücherbesprechung	284
Tagebuch der Zadjeli Etelka Slachta als Beilage.	

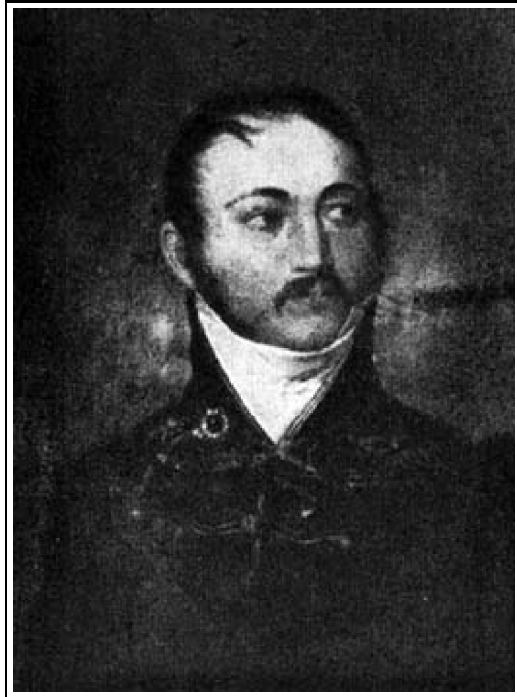
**ZADJELI
SLACHTA ETELKA
SOPRONI NAPLÓJA
1838–1842**

SAJTÓ ALÁ RENDEZTE
ÉS JEGYZETEKSEL ELLÁTTA:
CSATKAI ENDRE DR.

A SOPRONI VÁROSSZÉPÍTŐ EGYESÜLET KIADÁSA.
1943.

SLACHTA ETELKA
(Másolat az elkallódott miniatürkép után)

SLACHTA FERENC

SLACHTA FERENCNÉ
báró Hauer Teréz (Krafft Pétertől 1819.)
(A képek tulajdonosa : Forray Tiborné.)

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /
Bevezetés.**

3 Bevezetés.

„Nótelen országnak méltán mondhatni hazánkat, Mert szívben s szóval hölgyei nem magyarok.” Ezt írja B. P. emlékkönyvébe Vörösmarty Mihály. A „Magyar Parlag”-nak, ahogy Széchenyi nevezi országunkat, valóban még az 1840-es évek elején is eléggé kietlen része volt a magyar hölgyvilág. Társalgási nyelve a német, öltözkéiben idegen mintáknak hódolt; a magyar költők nem érdekelték, a magyar művészeket nem pártolta. Méltán írja Vörösmarty az „Elhagyott anya” című költeményében: „Márvány kebel átka van asszonyidon”.

1830-ban jelenik meg a „Hitel”. Széchenyi „Honnunk szebblelkű asszonyainak” ajánlotta. A magyar ugart termékenyítő napfény érte: a magyar asszonyok is kezdtek bekapcsolódni a teremtő munkába. Egyikük fiatal soproni leánya volt: *Slachta Etelka*, akinek naplója kerül a következőkben, sajnos csak kivonatosan,

közlésre.

A magyar reformkorból kevés női napló maradt fenn. Slachta Etelké érdekesen mutatja be Széchenyi korának néhány esztendejét egy finomlelkű magyar leányka lelkén keresztül. Ebből az időszakból harmadfél esztendő Sopronban játszódik. De a napló még írójának személye révén is érdekes. Zadjeli Slachta Etelka mint leány is eléggé ismeretes volt ez országban, később mint Szekrényessy Józsefné az 1840-es években kedvelt alakjaképpen szerepel a pesti irodalmi életnek.

1821 első napján született Temesvárt. Atyja, Zadjeli Slachta Ferenc lengyeles neve ellenére is igaz magyar volt. Zadjelen, a későbbi Felsőzadjelen, Liptómegyében, született 1777-ben, Etelka később Sopronban hallotta, hogy atyja ott járt iskolába; bizonyára a katolikus gimnáziumba. Majd jogot végzett és több államtudományi művet írt, A Nemzeti Múzeum kéziratárában van „De nexu inter dominos et colonos in Hungaria” című 135 lapnyi műve (1804).¹⁽²¹⁾ Egyéb munkái: De gubernio, 1822. De libertate, 1825. Res cameralis, 1832. Die königliche Kammer, 1834. A magyar jobbágyok ügye, 1835. Mindezek Bécsben jelentek meg. De a gyakorlatban is kiváló volt. A temesvári kamarai törvényszék legfiatalabb tagjaként került Zomborba királyi kamarai adminisztrátornak. 1829-ben foglalta el ezt az állást és egész sor üdvös újítással megsokszorozta a kamarai birtokok jövedelmét, a mellett a jobbágyok helyzetét is javította. József nádor figyelme már rég feléje irányult, és mivel felesége is kívánta, hogy a fővárosba költözzenek, nem volt nehéz elérnie, hogy Budára helyezték a királyi 4kamarai tanácsosává. De alig költözött el Zomborból a család, az atya ágyának dőlt és többhavi kínlődás után 1837 május 31-én meghalt.

Felesége a soproni Hauer báró család sarja volt. Ősei már a 15. század második felében kapták a nemességet és a 17–18. század folyamán Ausztriában magas állásokat töltöttek be. Slachtáné atyja, báró Hauer Ferenc József 1792-ben a birodalmi és bajor, 1793-ban az osztrák báróságot is megszerezte; katonai pályán működött és nyugdíjaztatása után Sopronban telepedett le, hol több házat is szerzett. Felesége a jótékonyágáról híres Althann Jozefa grófnő volt. Családi hagyományok szerint az egyik Althann-ös a Habsburgok leszármazottja, de Etelka másért volt büszke e családdal való kapcsolatára. Az a hír járta, hogy egy Althann grófnőnek, aki országunkat megszerette, sikerült meglágyítani Savojai Jenő herceget, mikor az volt a kiküldetése, hogy seregével az országot leigazza.

Slachta Ferencné még Bécsben született 1781-ben. Franciául és németül szépen írt és beszélt, magyarul nem, de ezt élénken sajnálta, mivel illőnek találta, hogy annak az országnak nyelvén is tudjon, amelyben családja él. De Sopronban élénk kapcsolata volt Felsőbüki Nagy Pállal. Leánykorában szépen énekelt és így szerepelt Kismartonban Esterházy herceg háziszínpadán is; Hummel János, a neves zeneszerző, aki 1804–1811-ig e színpad karmestere volt, több zeneművét sajátkezű ajánlással adta át neki.²⁽²²⁾

Miután Slachta Ferenc neje lett, az ország túlsó végére került és több magyaros vonás ragadt rá: így a vendégszeretet, a bő konyha kedvelése stb. A házasságból két gyermek született: egy fiú, ez korán meghalt, és 1821-ben Etelka. Így a házaspár nevelő készségét ő rá összpontosíthatta. A leányka a szintén jó énekes atyjától és anyjától egyaránt örökölt zenei hajlamokat és nyelvtelhetséget. Korán kedvet kapott naplórírásra: már kilencéves korában megkezdte; kevés ezekben a kötetekben a tulajdonképeni esemény, inkább próbálgatások német és francia nyelven és a második oldaltól kezdve már magyarul is.³⁽²³⁾ De kiviláglik belőle, hogy a leányka nyilvános iskolába járt és volt nevelőnője is. Ebben a gyermekes naplóban is találunk idézetet Széchenyiből (1834!).

A Slachta Ferenc beállítottágú embereknek fölöttébb megfelelt Széchenyi iránya: hűség az uralkodóház iránt és messzemenő munka a haza érdekében. I. Ferenc halálát a család őszintén gyászolta; József nádor

súlyos betegsége igaz aggodalommal töltötte el. Etelka lelkét inkább atyja, mint anyja formálta. A gyermekkor feljegyzései után úr támad: egyes későbbi célzásokból arra lehet következtetni, hogy a fővárosban valami nevelőintézet lakója volt, majd megkezdődik a házi nevelés. Egy vándor zenetanár és nyelvmester és a felesége adnak neki különböző leckeeket. A szülői háznál gyakran van kamarazene. Későbbi vallomása szerint csak 80 zeneórát vett, mégis már korán játszik zongorán nyilvánosság előtt Zomborban.

5 Atyja bíráló megjegyzései egyre csiszolják játékát. A baráti kör megpróbálkozik Kotzebue „Wirwarr” című darabjának színrehozatalával. Magyar és német színészek gyakran játszanak Zomborban. A házhoz sokszor jönnek vendégek. Egy-egy érdekesebb ember révén ismét közel sodródik Széchenyi törekvéseihez.⁴⁽²⁴⁾

Utazgatások révén is bővül látóköre, főleg ha Pestre mennek. Ilyenkor láthatja a pesti német és a budai magyar színházat. Megismerhette Albachot is, a nagyhírű ferences hitszónokot. Az, hogy Budára mennek lakni, nem töltötte el örömmel. Pest volt a nagyváros, Buda csendes fészek. Kapcsolata Pesttel az állandó híd hiányában éppen a legvonzóbb téli időszakban szinte semmi. Ehhez járult atyja betegsége: sehová sem került el. Csak Vieuxtemps híres hegedűs hangversenyeit hallotta.

Atyja halálával szellemi vezetőjét veszítette el a leányka. Egyideig még Budán laktak, azután átköltöztek Pestre. Akkoriban nem tartották teljes évig a gyászt, és így Etelka már 1837 őszén megkezdte a hangversenyek és a színházak látogatását. 1838 márciusában az árvíz végét vetette e farsangnak. Etelka személyes tapasztalatból ismerte Wesselényi nagyszerű teljesítményét és ekkor lett feltétlen hívévé. A napló nem számol be az árvízről; azt sem tudjuk, mi készítette Slachtánét, hogy otthagyja a fővárost. Tán az, hogy a kisebb városban rokonai között könnyebb megélhetésre találjanak. Etelkát örömmel töltötte el az a tudat, hogy unokanővérével és legjobb barátnőjével, báró Baumgarten Máriával élhet együtt. De keserves csalódásban lett része. Mari ugyanis az évek során kacér és szabados viselkedésű leány lett.

1838 október 6-án megérkeztek Sopronba és a Templom-utca 3-as számú házban elfoglalták lakásukat. Ezt a házat 1872-ben teljesen átépítették. Valaha két kapuja volt, egy-egy a Templom-utcára és a Kolostor-utcára; átjáró háznak is használták. A két szabad szögleten erkély volt. Slachtáék a Templom-utca felé eső lakást vették ki az emeleten. Két bejárat is volt, az egyik a konyhán át, rendszeren ezt használták, a másik a nappaliban vezetett. Ezt azonban ritkán tartották nyitva.

Etelka Sopronban megszakításokkal 1842 márciusáig maradt. Valami jó módban nem volt az özvegy és leánya. Slachtáné egyébként már egyszerűbb életformákat kedvelt és ez vendégség esetén bosszantotta is Etelkát. Egy cselédet tudtak csak tartani; ha ez beteg volt, Etelka nem egyszer elvégezte a házimunkát. Egyébként is maga varr, báli ruhát is, maga vasal. De e mellett sokat zenél, énekel és olvas. Sőt irogatni is próbálkozik. Felbátorította, hogy a Regélő című folyóirat gyakran hoz Z. Leopoldinától fordításokat. Etelka már Zomborban nagy fába vágta fejszékét, amikor Hugo Viktor Angelóját⁵⁽²⁵⁾ lefordította **6**magyarra. Kisebbségi novellákat is fordított és ezeket jó barátja, Mátray Gábor szívesen is közölte a Regélőben. Hol Ligeti Irma néven, hol saját nevének kezdőbetűivel jelentkezik. Nemcsak a soproni magyar társaságban keltettek feltűnést ezek az írások, de figyelt rájuk Széchenyi is és a révükön idegenek is ismerték Etelka nevét, mint írónőt.

De ezenkívül is megértette a leányka a kor szavát, amit Vörösmarty tolmácsolt a magyar nőknek. Szívesen járt nemzetiszínű szalaggal a megyegyűlésre, a Magyar Társaság üléseire és a deákúti mulatságra; magyar könyveket olvasott. A magyar származású tisztet hazafiasságra intette, az idegeneket a

magyarság tiszteletére szoktatta. Lelkesedése sokakban visszhangra talált, bár volt, aki gúnyt űzött belőle. Nagy buzgalommal gyűjtött a Műegylet számára tagokat; több újság elismeréssel emelte ki, hogy a Mátyás-szoboremlékre mennyi pénzt hozott össze! Amikor Széchenyi Sopronban megalapította a Soprony-Vasi Szeder Egyletet részvénytársulati alapon, Etelka úttörőképpen részvényt vásárolt és képviselőjének Széchenyit kérte fel. A Legnagyobb Magyar örömmel elvállalta a megbízatást és háláját fejezte ki neki, amiért megtörte a jeget; most már több hölgy is vett részvényt.

Örömmel vállalkozott a zeneélet fejlesztésére is, a Zeneegyesületnek tagja volt és három ízben zongorázott, egyszer énekelt nyilvánosan. Maga kevésbé volt magával megelégedve, de annál hízlelőbb volt a szóbeli és írásos kritika.

Slachtáné természetes törekvése az volt, hogy Etelka jól menjen férjhez. De a leánykának rosszul esett ez az egyáltalában nem leplezett igyekezet és ezért nem volt összhang köztük. Magát hidegnek találta és úgy vélte, első szerelmi csalódása kiölte szívéből az érzést. Pedig az illető fiatalembert ritkán látta csak. Az meg is nősült és sohasem tudott Etelka szerelméről. Sopronba költözve Vojna Felix gróf tábornok vetett szemet Etelkára. Rangja, címe meg is felelt volna Etelkának, sőt a gróf barátja volt Széchenyinek és tudott magyarul is, de híre járt, hogy az egykor soproni színésznő, Übersetzer kisasszony rabja, és Etelka magyarérsű férj után kívánczolt. A gróftól Milánóba helyezték és mivel bátorítást nem kapott, a dolog abbamaradt. Mélyebb nyomokat hagyott Etelka lelkében Augustus Antal is, Liszt barátja. Már Slachta Ferenc is sokat beszélt róla. Nagy várakozással tekintett Etelka Augustus soproni látogatása elé, sőt a rokonság és baráti kör sem tartotta kizártnak a házasságot. Apró ügyetlenségek és örökös tépelődés folytán a dolog nem jutott dűlőre. Közben egy hannoveri születésű ulánushadnagy, Riefkohl Rudolf udvarolt életre-halálra Etelkának. Ez foglalkozott költészettel is; figyelmes és finomlelkű fiatalembernek tetszett, de lassanként nagy hibák derültek ki róla és alacsony származású volt. Mellette a fiatal tisztek és a megyei ifjak egész raja vette körül a leánykát, úgyhogy több soproni farsangon át bálkirálynőként szerepelt. Ugyanekkor folyik Mari báró-kisasszony szerelmi viszonya Skolimofszky Tádé lengyel ulánus-kadéttal.

1841-ben pénz áll a házhoz. V. Ferdinánd 10,000 forintos kegydíjat [7](#) utal ki Slachtánénak. Felmennek személyesen megköszönni; Etelkát elragadja a felséges úr közvetlensége. Néhány heti pesti tartózkodás következik énekleckékkel és szórakozással. De Slachtáné mind többet betegeskedik, vízibetegség támadta meg. Etelkával Balatonfüredre megy július vége felé. A fiatal leány hamar középpontja lesz itt is a világnak. Színház, tánc, házihangverseny szórakoztatja és közben szövődik a komoly viszony Szekrényessy József pesti ügyvéddel, Széchenyi egykori jurátusával és nagy hívével. Véglegesen Etelka nem tud dönteni, anyja mindinkább rosszul van és augusztus 20-án meghal. Arácon temették el. [6\(26\)](#)

A napló ismét megszakad. Mikor 1842 első hónapjaiban megszólal ismét, a közben történt eseményekre már nem tér vissza. Annyi megállapítható, hogy Etelka végre ígent mondott Szekrényessynek, mikor az az év első heteiben Sopronban megkérte a kezét és az is bizonyos, hogy nagyszámú rokona közül csak Baumgarten Anna bárónőt, Mari nagynénjét avatta be a titokba. Mi módon sikerült mégis a rokonokkal megértetni, hogy Pestre kell költözködni Marival együtt, titok marad. Etelka és Mari tehát felköltöztek Pestre; a válás napján bizalmasát, Tante Nanit szél ütötte és meg is halt.

Pesten a család régi ismerősénél, Lovász kancellár özvegyénél vettek lakást és még tavasszal megvolt az esküvő. Marie pedig 1843 első napjaiban Lovászné unokaöccsével, Pikéti (korábban Pighetti) Károllyal.

Szekrényessyék nagy házat tartottak. Etelka naplójának utolsó kötete (XV.) egy évnyi időt mutat be házasságuk első szakaszából az első gyermek megszületéséig. Korabeli írók közül megfordultak náluk Tóth

Lőrinc, Szelestey László, Kuthy Lajos, Vachott Imre és mások. Kossuth mindinkább növekedő táborával szemben ők kitartottak Széchenyi mellett, aki 1843-ban egy bálon nagy tisztelettel köszöntötte a fiatalasszonyt.

Szekrényessyéknek kilenc gyermekük született; köztük Kálmán, a magyar repülősport egyik úttörője; Ermíny című drámája szép sikert ért el.⁷⁽²⁷⁾ A férj egyébként később a Margitszigetet és a Császárfürdőt bérelte; 1877-ben halt meg, Etelka pedig 1876-ban.

Mikor Etelka 1838-ban Sopronba érkezett, a társadalom meglehetősen széttagolódott volt. Színleg összetartott a mágnásvilág és a katonai körök és maguk közé bevették a megyei hivatalnoki kart is. De némi lenézéssel beszéltek a másodosztályú nemességről. A polgári elemmel nem sokat törődtek. Auersperg hercegék, Murray grófék azonban úgy szerepelnek, mint akik „mindinkább megtörék a rangi különbség bilincseit s a kis város fensőbb köreihez oly kört is olvasztanak, mely habár nem születésre, de nevelés és belső lelki becsre ⁸nézve méltó vala hozzájuk”.⁸⁽²⁸⁾ Etelka is szíves alacsonyabb rangúakkal szemben, de a maga előkelő származását sokra tartja.

Ennek a felső tízezernek életében nagy szerepet játszik a kártya, a teázás, az összejövetelek, házibálok. A tegezés egyáltalában nem olyan általános, mint ma. Társasjátékaik nem éppen mindig finomak. Babonás szokásoknak is megvan a keletje, különösen karácsony táján. A régi Sopron betegsége, a pletykázás köztük is dívik. Etelka rendkívül vigyáz, hogy az etikett ezernyi útvesztője között megtartsa jó hírnevét. A napló alapján látni, hogy férfilátogatót nem fogadtak, ha anyja nem volt otthon, hogy levelet nem igen írhattak férfinak, és sok más apró vonás rajzolódik ki a hajdani társaséletből.⁹⁽²⁹⁾

Hála a magyar nemesi családoknak, a katonaság és a főrangúak erősebben aláhúzták Sopron magyar színeit, mint a polgári elemek. Ami a katonaságot illeti, olasz, németországi, osztrák, lengyel, francia akadt a tisztek közt, de Auerspergék, Murrayék eljártak a Deákkúti Vármegye ünnepélyeire, a magyar cigányok hangversenyére stb. Részt vettek Széchenyi névnapján az ünnepségen az ulánustisztek is stb.

A vármegyei urak és helybeli magyar nemesek (Cziráky, Hőgyész, Niczky, Viczay, Noszlopy, Péchy, Rohonczy, Ihász, Farkas, Barthodeiszky, Sibrik, Felsőbüki Nagy stb.) révén és nem utolsó sorban a Slachta Etelka-féle fiatal hölgyek érdeméből a Hirnök 1841-ben ezt a tudósítást adhatta Sopronról: „A város, nem lehet eléggé megmondani, mennyire magyarosodik és épen ott, hol magyarosodása által később nemzetiséget is ölt: a polgári gyermekek mind magyarul beszélnek.”¹⁰⁽³⁰⁾ De tán külföldiek azok, akiknek tanúsága mérvadóbb. Schmidl Adolf, neves útleíró „Wiens Umgebungen” című könyvében ezt írja Sopronról: „Dem Wiener wird hier schon die fremdartige Nationalität auffallen, vielleicht mehr als selbst in Preßburg” (1838). Saphir bécsi író pedig azon csodálkozott, hogy németnyelvű előadásán nagyszámú közönség jelent meg, jóllehet benyomása szerint a város magyar jellegű.¹¹⁽³¹⁾

Mindamellet a soproni társadalomnak sok hibája van. Ezek közé tartozik a pletykázó szenvedély. Aki a 19. században Sopron belső életével foglalkozik, ezt hibául rója fel. Bredetzky Sámuel 1800 körül ilyenek találja a városiakat: nincs barátkozás, nincs társasélet; hogy mi van, arra is megfelel: pletyka és maradiság.¹²⁽³²⁾ Frankenburg Adolf 1833–35-ben él itt, Emlékeit így foglalja össze: „Jaj annak, akit e szelleműs kottéria nyelvélére vett. Amily mértékletes volt a theaivásnál, oly kicsapongó lett, ha ismerősei jó hírneve került bonczkése alá. Bámultam, mily különféle módon igyekeznek itt a bontont, a humort fejleszteni s mily mohósággal futották át gondolatjaik tisztátlan lapjait s dugták orrukat a városi botránykrónika dohos lomtárába, hogy felebarátaik kontójára egymásnak mulatságot szerezzenek.”⁹ Az összefoglaló ítélet így hangzik: „Pletyka és rágalom után éhező szalonnép”.¹³⁽³³⁾ Az éles képhez Etelka

naplójából bizvást vehetni árnyalatokat. 1848-ban is megjelent egy nagyobb ismertetés Sopronról. Ebben írja Golub Vilmos: „A fiatal leányok apró pletykákkal tépelődnek”.¹⁴⁽³⁴⁾ Etelkát tehát nem lehet balítélettel vádolni.

Hogy a kép mégis vonzó, abban része van annak a fiatalos hévnek, amellyel a város magyarságára ébred. És része van Etelka előadásának is. Nem kandi szemek számára írt. Saját magának. (A naplónak egészen kényes részletei is vannak.) De hónapról-hónapra javul a stílusa, folyamatosabb lesz és lassan levetkőzi az idegenszerűségeket is. Egyes nyelvi és főleg helyesírási sajátosságai abból fakadnak, hogy akkoriban még nem alakult ki teljesen az irodalmi nyelv. A ragokat ma megismételjük, ha több szóhoz járulnak is egymás után. Etelka csak az utolsó szónál teszi ki, és ezzel gyakran homályos lesz a szöveg. Néha nagyon is érezhető a német fordulat, amelyet egyszerűen szószerint lefordít. Mégis nem lehet eléggé becsülni, hogy hosszú német társalgásokat is magyarul örökít meg a naplóban és hogy egyáltalán a nemzeti nyelvet használja.

Helyesírásában különlegességek a „mely”, az „alatt” és „felett” és a „val-vel” rag használata, de természetesen itt is a ki nem alakult írásmód rovására írhatjuk ezeket. Mindezeket megtartottuk a napló kiadásában; mellőztük a névelő hiányjeles írásait, továbbá, ahol a pontozás önkényesen történik és az értelem így homályos, ott az írásjegyeket pótoltuk.

A közlésben csak a soproni részekre voltunk tekintettel. Így is a negyedik kötettel kezdtük és a 14. elejével fejeztük be. Kihagytuk azokat a részeket, amelyek a család belső életéről szólnak, a bizalmas jellegű közléseket, valamint az udvarlások hosszadalmas szószerinti közlését.

Végezetül pár szót, hogy került a 15 kötetes napló Sopron város levéltárába. 1941 tavaszán az 1840-es évek folyóiratait és napilapjait böngészve, többször találtam említve Slachta Etelka nevét, mint lelkes soproni leánykását. Származására a „Jelenkor” ama híre vetett világosságot, amely anyja, a Hauer bárónő halálát adja tudtul 1841-ben. Ezen a nyomon báró Conrad-Hauer nyug. vezérőrnagy úrhoz és nejehez fordultam és ők közölték velem, hogy valóban az ő családjukból származik ez a lelkes magyar leány és hogy unokája, Bisell Margit, Budapesten él. Így ehhez az úrnőhöz fordultam és megtudtam tőle, hogy naplók is maradtak fenn és az ő birtokában vannak. Bisell úrnő szívességéből unokahuga (Slachta Etelka egyetlen dédunokája), Forray Tiborné Bisell Irén és Conrad-Hauer báróék közvetítésével tanulmányozhattam a naplót és megkaptam az engedélyt is a jegyzetes kiadásra, amiben úgy Bisell Margit úrhölgy, mint báró Conrad-Hauerék számos értékes adattal támogattak.

Magam a naplót bemutattam vitéz Házi Jenő városi főlevéltárosnak. Ő is azonnal felismerte nagy értékét Sopron szempontjából és ¹⁰sikerült neki azt örök letétképen a levéltár számára megszerezni. Ugyanakkor Bisell Margit úrhölgy Slachtáné Hauer Teréz leánykori naplóját is a levéltárnak ajándékozta. Sajnos, Bisell úrnő a napló kiadását nem érthette meg, mert 1943-ban elhunyt. A napló egyes részeit „Háromszor szemtől szemben Széchenyi Istvánnal” c. előadásomban 1941. XII. 2-án a magyar rádió, továbbá „Etelka naplója (Egy soproni nap 100 év előtt)” címen jelennsorozat (átdolgozta Veress Béláné) mutatta be a soproni Magyar Művelődés Házának felavatásakor (1942. X. 25) a közönségnek.

A jegyzetek nem úgy kísérik a szöveget, mint azt p. o. Viszota teszi Széchenyi naplóinak kiadásában. Rengeteg név ismétlődnekk akkor és sokszor céltalanul. A többszöri ismétlődésnél az olvasót a névmutató igazítsa útba, ahol a jegyzet első száma alatt kap felvilágosítást. A család tagjait külön névmutató foglalja össze.

A jegyzetelés mozaikszerű munkát kíván. Aki effélével már bajlódott, hiba esetén nem vet rám követ.

Szeretettel, lelkes magyarsággal írta 100 évvel ezelőtt Slachta Etelka naplóját, ilyen érzésekkel adjuk át most 100 évvel később nyomtatásban a soproniaknak.

Slachta Etelka rokonságának a naplóban említett tagjai.

(Az első említésnél *-gal jelölve.)

Baumgarten bárói család. A „Nagy Iván” című folyóirat 1900-as évfolyamának 19. oldala szerint Baumgartner Bálint főhadibiztos 1714-ben kapja honosítását, „de Paumgarten” előnévvel. De már I. Lipót alatt mint hadibiztos működött; neje magyar nő volt. Gyermekei Mátyás, József és Dorottya. Az első soproni telekkönyv báró Baumgarten Józsefet már mint háztulajdonost említi; † 1744 március 3. Ekkor a háznak (a mai Templom-utca 16.) tulajdonosa egy hajadon Baumgarten bárókisasszony lesz. 1777-ben Baumgarten báróné született Langlet Borbála bárónő. 1834-ben Baumgarten József báró és nővére Anna eladják 21.000 forintért Spiess Vincének. Atyjuktól, Józseftől örökölték. Az eladók szerepelnek a naplóban.

Baumgarten Anna bárónő. Tulajdonképpen csak távoli rokon. Etelka nagynénjének sógornője. Tante Nani néven szerepel. Etelka nagyon szerette. Mikor elköltözött Sopronból, a rokont szélütés érte és hamarosan, 1841 március 26-án, meghalt 66 éves korában.

Baumgarten József báró. Felesége volt Hauer Johanna bárónő, Etelka anyjának nővére, aki azonban 1820-ban meghalt. A házasságból 4 fiú és három leány származott. Ezek közül szerepel Mittisné (Nina), Ohmsné (Cecília, † 1872) és valószínűleg József, a prépost; a naplóban igen nagy szerepet játszó Mari is a testvérek közül való. Az atya 1839 február 8-án halt meg, 11-én temették. 67 éves volt. Egy Baumgarten-sírkő van a Szent Mihály-temetőben elkopott írással.

Baumgarten Mari bárónő. József és Hauer Johanna leánya (1817–53); atyja halála után Slachtaékhoz került. A napló ugyan kacérnak festi, de férjhez menvén Pighetti Károlyhoz (később Pikéty), megkomolyodott. Etelka leányuk később Császárné lett, Elemér és Ernő neves irodalomtörténészek anyja.

11 *Claire (Tante)*, lásd Hornig.

Hauer István báró. József báró fia. Sopronban született 1811-ben. Anyja Szaka-lány volt, egy jószágkormányzó gyermeke. Ezen a révén örökölte a fiatalember, akkor már állami hivatalnok magas rangban, a Templom-utca 20. sz. házat. De ezt 1838-ban eladták. 1850-ben a soproni kerület főnöke lett. Számos kitüntetést és magas címet kapott. Feladata igen hálátlan volt, mert a Bach-korszak alatt magyar részről rossz néven vették a hivatalvállalást. Azonban sok másnak a példája mutatja (és ma a megszállt területek multjából tudjuk), hogy a fontos állásokat kár lett volna átengedni idegen érzésűeknek. Hauer István báró levelezése Simon Jánossal láttatja, hogy igen is rossz néven vette az osztrák túlkapásokat. Eger, Pest és Buda méltányolta is törekvéseit és díszpolgárnak választotta meg. 1875-ben húnyt el. Unokája, Conrád-Hauer Arnold báró ny. vezérőrnagy felesége Sopronban él; a házaspárnak érdemei vannak a Slachta-naplónak a város számára történt megszerzésében.

Hauer József báró. 1779–1852. Etelka anyjának fivére. Mint alezredes ment nyugdíjba és Sopronban élt. Első neje Szaka Terézia, a második Sigray Zsófia grófnő volt († 1852). 1834–38-ig a Szt. György-utca 18. sz. alatt, 1845-től a régi színházépületben lakott. A páрмаi Szt. György-rend lovagja. 1833-ban magyar nemességet kapott. A naplóban mint oncle Pepi szerepel, felesége pedig tante Sophie. Fiuk Ignác (Nátzi) Kőszegen élt.

Hauer Mihály báró. 1774–1854. Etelka anyjának fivére. A naplóban mint oncle Misch szerepel.

Hornig Henrikné szül. Hauer Klára bárónő. 1780–1860. Etelka anyjának nővére. Ura földbirtokos volt. Sopronban élt. A naplóban mint tante Claire szerepel.

Lajos. Valószínűleg Slachta Ferenc testvére, vagy unokaöccse.

Manner Károly Ignácné szül. Hauer Antónia Leopoldina. Etelka anyjának nővére. Sopronban élt.

Mari. Lásd Baumgartner Mari bárónő.

Márton bátyám. Slachta Márton, valószínűleg Ferenc fivére és pap Szatmáron vagy környékén.

Misch (oncle). Lásd Hauer Mihály báró.

Mittisné. Született Baumgarten Anna bárónő, Etelka unokanővére (Nina).

Nani (tante). Lásd Baumgarten Anna bárónő.

Nátzi. Lásd Hauer József báró.

Pepi (oncle). Lásd Hauer József báró.

Pista (cousin). Lásd Hauer István báró.

Polzer Lajosné született Hauer Jozefa bárónő. Hauer József báró és Szaka Terézia leánya, szül. 1809. Férjhez ment 1833-ban lovag Polzerhez. Gyula nevű kisfiuk volt. Bécsben éltek. A naplóban az asszony mint Sephine szerepel.

Sephine. Lásd Polzer Lajosné.

Sophie (tante). Lásd Hauer József báró.

12A Hauer-család történetéről lásd bővebben a Soproni Szemle 1941-es évfolyamában Conrad-Hauer Arnold báró cikkét (241. l.).

*

A naplót kísérő jegyzetek főforrásai:

Nagy Iván: Magyarország családjai. 1857–68. 13 kötet. (Rövidítése Nagy Iván.)

Kempelen Béla: Magyar nemes családok. 1911–32. 11 kötet. (Rövidítése Kempelen.)

Gróf Széchenyi István naplói. Szerkesztette Viszota Gyula. 1925–39. 6 kötet. (Rövidítése, ha a napló szövegéről van szó, Naplói; ha Viszota jegyzeteiből merítünk, Viszota.)

A színház előadásaira nézve forrásunk Richter Therese: Oedenburger Theater-almanach. Négy füzet. 1839. I. 1–IV. 30. 1839. X. 20–XII. 31. 1840. I. 1–IV. 12. 1841. I. 1–IV. 3.

A naplóval egykorú újságok és folyóiratok, anyakönyvek és a gothai almanach.

13A napló szövege.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / IV. kötet. 1838. XII. 27–1839. IV. 11.

IV. kötet. 1838. XII. 27–1839. IV. 11.

December 27-kén Gróf Zayné fia s unokája¹⁽³⁵⁾ látogatására jöven bált adott; rajtam fehér atlasz, fehér s kisdud rózszaszin rózsák valának; Marim* is itt volt; rózsaszinben; Marim. Buday Lori²⁽³⁶⁾ s én legtöbbit tánczoltunk; cotillont gróf Pécsyvel,³⁽³⁷⁾ mazurt kapitány Batky-val⁴⁽³⁸⁾ tánczoltam. 11-kor már széljel oszlottunk.

1839 Január 10-kén. Tegnap este pique-nique vala a Casino⁵⁽³⁹⁾ igen csinos kisebb teremében; 2/4 8-kor oda mentünk, hajnali három órakor haza jöttünk. Cotillont Tarral,⁶⁽⁴⁰⁾ mazurt gróf Skolimofszkyval⁷⁽⁴¹⁾ tánczoltam. ¹⁴Kezdetén keveset, később iszonyuan sokat tánczoltam. Rödern⁸⁽⁴²⁾ vala, de csak Cotillonban egyszer választott. Mazur után generális a szép gróf Vojna⁹⁽⁴³⁾ mellém állott s a leghizelgőbb dicsérettel halmozá mazur tánczomat. Kék selyem ruhám vala, sima haj s kék füzér rajta. Báró Seltern¹⁰⁽⁴⁴⁾ a cuirassierektől Bácsból itt van. Ő és Tar legjobb tánczosaim; a báró keveset tánczol. Fischer¹¹⁽⁴⁵⁾ vólt, nem tánczolt; kezdetén sokat lorgnettirozotl reám, de aztán mindig Jenik Marieval¹²⁽⁴⁶⁾ vólt. Vacsora után a terembe menénk s én sajnálattal hallám, hogy mig mi benn valánk, nyugóra ellött még egy keringő tánczolatott.

10-kén. Itthon valék egész nap; este Eulenspiegel¹³⁽⁴⁷⁾-ben vóltam. Marim is. F. ugyan néha Jenik Mariét is szerencsésité pár pillanattal, de majd egész este a padra dülve felkacsingatott. Mikor elmennénk, ő társával a parterre ajtajában állott s noha mi a hátulsó udvaron kimentünk, mégis megpillantott s köszöntött.

10-kén a második cotillonra b. Budayval¹⁴⁽⁴⁸⁾ voltam eligérve; nem tánczoltaték szerencsémre; még felkértek erre: gr. Zichy,¹⁵⁽⁴⁹⁾ Skolimofszky, b. Münchhausen; Mazurra még a 10 ezres Kramm.

11-kén d. e. Budayné Lorival itt volt; d. u. mi Sibrikénál,¹⁶⁽⁵⁰⁾ este hangversenyben. Watervliet¹⁷⁽⁵¹⁾ jól énekelt; a fantázia fuvó hangszerekre¹⁸⁽⁵²⁾ felséges vala; későn jöttünk, így Ocskay Julie,¹⁹⁽⁵³⁾ Smith ¹⁵Teréz²⁰⁽⁵⁴⁾ s én a karzat mellett, átellenben a közönségtől ültünk. Jenik Marie a második pad szélén ült, Gusztáv mellette állott.

12-kén, Készakarva nem mentem játékszínbe, haragszom Gusztávra. D. u. bóltban s este Marimnál vóltam; Lori is ott vólt.

13-kán. D. u. Bezerédy Pál és Pista²¹⁽⁵⁵⁾ itt vóltak. Tóni²²⁽⁵⁶⁾ nem ment Nápolyba. Este Marimnál vóltam.

14.-kén. Smid Teréz vólt itt, szives vólt szép moll ruhámon segítém. D. u. Bezerédyékhez mentünk; Everilda²³⁽⁵⁷⁾ sokat és kellemesen énekelt. Pál Tónit igen dicséré, mondá, hogy mivel, szeretetre legméltóbb, gazdag, felségesen énekel s. a. t. Este megint láttatám magam a színházban. Adaték:

Boszorkány leánya²⁴⁽⁵⁸⁾ meglehetősen. Marim nálunk volt.

15-kén. Smid Teréz egész nap itt volt; d. e. Buday Lori is; este Koch Herz und Ehre-jében²⁵⁽⁵⁹⁾ voltunk. D. e. Tante Claire* volt itt, sondirozott, akarnék e báró Budayhoz menni, soha; midőn a színházból a nagy ajtón kimentünk, gr. Vojna köszöntött. Soká beszélünk b. Simbsennel,²⁶⁽⁶⁰⁾ ki már a páholyban meglátogata s most hazakisért.

16-kán. D. e. Nina,* Oncle Pepi* és Misch* itt voltak. Az estét Budayéknál töltöttük.

17-kén Militär-Befehl-ben voltunk Kochtól.²⁷⁽⁶¹⁾

18-kán. Este Bezeredy Pálnál tánczvigalmon voltunk; legtöbbet tánczoltam; cotillont Tarral; Török szép nemzetit járt el; a frisben a kellemes kis Flóri²⁸⁽⁶²⁾ segíté; udvarlóim gr. Vojna, ki ma tánczolt különösen, Tar és a házi úr közel rokona, a barna hajú s kék szemű igen szép hadnagy Barcza²⁹⁽⁶³⁾ Kőszegről. 3/4 12-kor jöttünk haza, felségesen ¹⁶mulattam. Uhlanusoktól csak gr. Desfours³⁰⁽⁶⁴⁾ s kapit. Batky voltak.

19-kén. Reggel Marimnál voltam, este pique-niquen, Theréz Smid velünk volt. Cotillont Skolimofskyval tánczoltam. Fehér atlaszom volt, fehér füzér sima hajamon. Sokat voltam Murray-ke³¹⁽⁶⁵⁾ s Buday Lorival. Noha többé nem tánczoltam, mégis a bál végéig 3/4 4-ig maradtunk; nyugóra előtt szörnyű sokat tánczoltam.

20-kán. D. e. templomban. D. u. Leitnernénál,³²⁽⁶⁶⁾ ahol Watervliet Emilia különösen előző volt irányomban, Bezerédynénál, ki tegnap é. Anyámnak mondá, hogy olly leányiasnak talál, hogy igen kedvel. Murraynénál, Marimnál, Zaynénál és egy bolond bohózatban, Goldmacherkunst³³⁽⁶⁷⁾ voltam.

21-én. D. u. próbát tartottam Concertemről, meglehetősen ment; Smidné Therézzel, Tarné, Tante Ciaire s Oncle Misch voltak jelen; este Töpfer Dame und Bube,³⁴⁽⁶⁸⁾ nem ment össze.

22.-kén. Este: Die Braut aus der Residenz; Amalie v. Sachsentól;³⁵⁽⁶⁹⁾ Marim nálunk volt és Tante Claire; Tarné³⁶⁽⁷⁰⁾ nem volt, É. Anyám Zaynénál; Budaynéval mentem haza.

23-kán. Az estét Sibriknénál töltöttük, vigan voltunk,

24.-kén. Este Barthedeczky referendáriusnál;³⁷⁽⁷¹⁾ két szép ternet, 7 ambot nyertem; a vacsora deliceux! ma életemben az első fogast ettem. D. u. Zaynénál voltunk.

25.-kén. Tarnénál s evvel Högyészy,³⁸⁽⁷²⁾ Rohonczy,³⁹⁽⁷³⁾ Szabó⁴⁰⁽⁷⁴⁾ és ¹⁷Farkasnénál,⁴¹⁽⁷⁵⁾ kik mind nem valának honn, voltunk, aztán az elefántot néztük meg, ki 10 éves, még nem nagy, lábát nyújtja, felel, danol, csönget, muzsikál, complimentot csinál, legyet hajít, mesterét légbe emeli, szóval igen ügyes és okos. Este Tante Ciaire, Oncle Misch, Budayné Lorival és fiával és már későn Berezedý Pista itt voltak.

26-kán. Egész nap havazott. Este Erbschaft (Kotzebue) és der Gang ins Irrenhaus.⁴²⁽⁷⁶⁾

28-kán este tánczvigalmon Sibriknénál voltunk; fehér jaconettem volt; fehér rózsák hajamban, a tánczosok civilből s a 8 cadet; cotillont Konkolyival az első mazurt Skolimofskyval mint előlejtő; a 2-kat b. Krammal; igen vigan voltunk. Kétségkívül én legtöbbet tánczoltam; udvarlóim: Skolim. b. Münchhausen, gr. Schönbeck Ádám és Konkolyi (magyar író s földesúr)⁴³⁽⁷⁷⁾ rendkívül; az magyart akart velem tánczolni, de én még nem próbáltam vele s így emberek előtt nem akartam, boszorkodott s noha cotillonban 2-szer választottam, mégsem tánczolt többé velem, különben igen jól mulattam.

27-kén. D. e. misében; Schnellernél,⁴⁴⁽⁷⁸⁾ Tante Sophienál* és Sibriknénál, délután Marimnál. Este a játékszinbe; semmit sem ért.⁴⁵⁽⁷⁹⁾

29.-én este a játékszinben voltunk.⁴⁶⁽⁸⁰⁾

31-kén. D. e. Ocskayéknál s Rohonczy Marinál, Marimnál, kinek atyja ma roszul van, voltunk. Este 4 Schildwachen, Mir wie dir és 1 für 10-ben voltunk.⁴⁷⁽⁸¹⁾

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / IV. kötet. 1838. XII. 27–1839. IV. 11. / Február.

Február.

1-jén reggel próbán; este hangversenyben.⁴⁸⁽⁸²⁾ Kék ruhámmal, gyöngyök, brillant fermoir-al, brill. függő és brill. tű hajamban; én az utóelőtti voltam; nem féltem; de a zongora nedves volt, így nem mertem erősen játszani. A többieknek keveset tapsoltak. Én mig köpönyegemet letevém, már kezdék a tapsolást, melly meg nem szünt, mig le nem ültem; játék után ismét.⁴⁹⁽⁸³⁾

182-kán. Pique-nique-en voltunk; 3/4-ig maradtunk. Smid Theréz velünk volt. Rajtam a magam csinálta rózsaszín organdival bélelt szép mull ruha, fejemen rózsaszín füzér. Közös ítélet szerint a mai estvén a legizletesb volt az én öltözetem. Jenik Mari igen udvariasan köszönt és dicséré játékomat.

3-kán. D. u. Farkasné, Hőgyészyné és Szabóné itt volt, mi Tóthék hoz⁵⁰⁽⁸⁴⁾ és Zaynéhoz mentünk. Melancholische Schuster-ben⁵¹⁽⁸⁵⁾ voltunk estve.

4-kén. D. e. sétálni és Marimnál, ki ma estve Sibriknéhez táncmultságba megy, voltam. Este Fra Bartolommeoban.⁵²⁽⁸⁶⁾

5-kén. D. u. Marimnál, a cukrásznál és Tarnénál, este Danae és Die Quarantaine,⁵³⁽⁸⁷⁾ mind a kettő jó darab. A cukrásznál igen sok tiszt volt.

6-kán. D. e. Buday Lori volt itt,

7-kén. Este Zaynénál táncvigalom; kék selymem elől sima hajamon egy bibor rózsza. 1/2 12-kor jöttünk haza.

8-kán. Barthedeiszky(nál) valánk este; Vojna eddig még mindig csak vacsorára jött, ma, mivel tudá, hogy én itt vagyok, korán jött és velünk Lotteriet játszott. 2 szép ternoját, melyet nyert, nekem adá; én még 2 ternót s 13 ambót nyertem. Vacsorakor Tar s Cherne⁵⁴⁽⁸⁸⁾ közt ültem, kik ma igen udvaroltak, örültem, hogy magyarul beszélhettem. Az ifjú Döri⁵⁵⁽⁸⁹⁾ is itt volt. Átellenemben ült.

9-kén. Tegnap este Baumgarten*⁵⁶⁽⁹⁰⁾ meghalt; boszankodtam; még csak pár napig tart a farsang és ... oda Nitzky⁵⁷⁽⁹¹⁾ pique-nique, Nagy Sándori⁵⁸⁽⁹²⁾ multság és álarczos redout! Egész nap Marimnál voltam.

12-kén. Estét Mitisné⁵⁹⁽⁹³⁾ töltöttük, 11 felé Tante Claire-el mint **19**igen csúnya álarczosok a redutba⁶⁰⁽⁹⁴⁾ mentünk; nem mulattam. Tar, Münchausen, Buday Lori, ki megösmerni vélt, buzdítására sokat szóllottak velem, de minden igyekezetök mellett sem láthatták szemeimet, mert hunyoritva néztem reá jók. Nem soká maradtam.

17.-kén. D. u. Battyányennél⁶¹⁽⁹⁵⁾ s Zaynénál. Este a játékszinben.⁶²⁽⁹⁶⁾

20.-kán. Az estét Budayennél töltöttük. Holnap Lori névnapja, többek közt secretairt is játszottunk s itt a sors Gusztávval Zaynénál vezetett öszve; én neki szeretetemet ajándékozám s vele ott Duettet éneklék.

21.-kén, Marim az estét nálunk töltötte.

22.-kén. A hangverseny ma este igen sikerült.⁶³⁽⁹⁷⁾ Jennik Marie igen jelesen énekelt.

23.-kán. Két kis darab.⁶⁴⁽⁹⁸⁾

24.-kén. Ma a Pejachevicsy (!)⁶⁵⁽⁹⁹⁾ páholyban valék. Mindég hátul maradtam.

25.-kén. Nagy soirée Leithneréknál; sokat énekeltek; ennem; kissé rekedt voltam; a kedves Vojna ma ismét egyre udvarolt nékem, A vacsora pompás volt.

26.-kán. D. e. Marim látogatott meg. Este: Der leichtsinnige Lügner.⁶⁶⁽¹⁰⁰⁾

27.-kén. D. u. Marim látogatott meg. Steinbach Lorinak⁶⁷⁽¹⁰¹⁾ irtam egy egész árkust s még fél hat igen keserűn Wesselényink elfogatása végett;⁶⁸⁽¹⁰²⁾ szörnyű is ez, pestünket (!) őrangyalától foszták meg! ez nem maradhat így, égbe kiáltó volna, ha így maradna! Este Árkádiái menyasszony,⁶⁹⁽¹⁰³⁾ Ribicsné⁷⁰⁽¹⁰⁴⁾ mint vendég Adélet; kelemesen; van legalább **20**tónja, gráciája, noha kissé affectált. Mikor jöttünk, noha a darab már elkezdődött, Gusztáv Buirettel⁷¹⁽¹⁰⁵⁾ még a csarnokban állottak. Én ma a Peacsevics páholyban voltam.

28.-kán d. e. sétálni. D. u. Wittenénál,⁷²⁽¹⁰⁶⁾ hó Marim is volt; este Das Horoskop.⁷³⁽¹⁰⁷⁾ Ma páholyunkban az első helyen voltam.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / IV. kötet. 1838. XII. 27–1839. IV. 11. / Mártius.

Mártius.

1.-kén. Egész napot otthon töltöttük.

2.-kán. Ma szeretett Marim hozzánk jött. Szinte 7 éve, hogy ezen pillanat után sóhajtottam. Este Nina és Tante Nani* nálunk voltak; én Wirrwarba⁷⁴⁽¹⁰⁸⁾ mentem. Aglaye⁷⁵⁽¹⁰⁹⁾ mellettem.

3.-kán. D. e. misében és sétálni. D. u. Leithnernénál, Niczkyné, Rohonczy Mari,⁷⁶⁽¹¹⁰⁾ Ocskayné s Selternénál voltunk, este Marimmal Zaynénál. Marim innen Ninához, én a Fremde-be⁷⁷⁽¹¹¹⁾ mentem a Peacsevics páholyba.

4.-kén. É. Anyám este Zaynénál volt, mink hon maradtunk, fordítottam.

5.-kén. Este Yelva.⁷⁸⁽¹¹²⁾ Én az első felvonásban a mi páholyunkban, a 2ban Peacsevicsében voltam.

6.-kán. É. Anyám játékszinbe volt;⁷⁹⁽¹¹³⁾ mi hon maradtunk.

7.-kén. Die Stumme von Hallodrici;⁸⁰⁽¹¹⁴⁾ igen rosszul ment öszve.

8.-kán. Este Zaynénál voltunk, pompás nagy soirée vala; én Mariechent Hackeltől énekeltem; nagy náthám

vólt; csak azért énekeltem, hogy Vojna ne hidje, hogy csak caprice.

9-kén. Anyám játékszinben.[81\(115\)](#) Szörnyű náthám van.

10-kén. Délig ágyban maradtam; szörnyű náthám van. Császárnak[82\(116\)](#) és Mátraynak[83\(117\)](#) irtam; az utolsónak a kész elbeszélést is küldöttem; é. Anyám a játékszinbe ment.[84\(118\)](#)

[21](#)15-kén. Este hangversenyben valánk.[85\(119\)](#)

17-kén. D, e, misében, este nagy soirée Murraynénál; a herczeg Esterházy kedvéért;[86\(120\)](#) a tisztek en plein parade; cadettek nem valának hiva; a herczeg igen udvarias vólt velünk, már meghitt az ünnepekre Kis Mártonba az őszkor; a vármegyebeli ifjak Tar vezérlete allatt pompás fáklya menetelt tartának: az uhlánok hangászkara játsza; a multság legkisebbé sem vólt feszült; felségesen mulattam. Vojna Bécsben van, hogy ha még lehetséges, hátráltassa innen való elküldetését Prágára.

18-kán. D. e. Congregatioban, melly ma a herczeg elnöksége allatt tartatott.[87\(121\)](#) Nagy Pál is vólt. Párszor felségesen, élénken, tüzesen szólit. D. u. Zaynéál, hol cadettek, de egy tiszt sem vólt.

20-kán, Fischer haza kisért a színházból.[88\(122\)](#)

21-kén. Ma reggel Fischer egy perczre vólt itt. Duettokat hozott; d. u. ismét jött s egyet Belisarióból, egyet Elisire d'amoreból[89\(123\)](#) próbált velem; igen szives és udvarias vólt. Hangja felséges csengésű, tisztaságú, modor ja felséges olasz. Aztán Budaynéhoz, hól nagy avant soirée minden férjfi nélkül vólt s innen Griseldisbe,[90\(124\)](#) mellyet Ranzné Budáról sok érzéssel adott s férje,[91\(125\)](#) vak atyát felségesen.

[22](#)22-kén. Nagy soirée Zaynéál. D. u. Fischer és Hoye kisasszony vóltak itt; az utósó nem inyem szerint accompagniroz. Én Wanderlied Prochtól,[92\(126\)](#) egy francia romanzet Aubertól[93\(127\)](#) s az Elisir duettet Fischerrel énekelém; az utolsó Prochtól egy dalt, Puritanerból[94\(128\)](#) egy áriát s 3–4 felséges dalt Schuberttől a legelragadóbban énekelt, ő noha öt miveltsége, tónusa, udvarisága, szépsége, finomsága itteni tiszteink koronájává teszik, ő mégis a valódi belső embert tekintve közönséges ember s ebben a pontban egészen hasonló társaihoz. Vojna vólt. Donizetti Faustjából[95\(129\)](#) játszék egy darabot, ez igen tetszett. Lori egyszer valaha nem énekelt. Bezerédyné igen magára voná G. figyelmét, ki elragadva látszék halgatni(!) romanzejait.

23-kán este Vetter Heinrich, von Amalie v. Sachsen. Nem rossz. Én ma a mi páholyunkban.

24-kén. D. e. Misében s sétálni. Este Totila[96\(130\)](#) szörnyűn roszul adaték. Marim a mi páholyunkban ment, én Peacsevichében.

25.-kén, D. e. misében s sétálni, D. u. Battyáninénál sétálni és Zaynéál, hól pár kadett vólt, este Schule des Lebens-ben;[97\(131\)](#) itt Tarral igen jól mulattam. Ma felséges időnk vala, én már paszt ruhámban mentem ki, csak a felső testet vevem hozzá, hála az égnek, hogy valaha tavaszunk van. Reggel Sibrikék v. i.

26-kán. Este Sibrikéknál; vigan vóltunk, kis játékokat játszottunk.

27-kén, Este Zaynéhoz valánk hivatalosak; egészen kis társaság; éneklék pár dalt s Fischerrel a párdalt Belisarióból. Marie Rohonczy már az utolsó soiréban tegezett. Ma folytatá s én viszonzám; ezen igen örvendek; ez olly kedves lény, mellynek barátságán valóban a legőszintébben kell örvendenünk. Mátraytól pár sort vevék, mellyekben elbeszélésemért való háláját kifejezi s további pártolásra felkér.

28-kán, D. e. sétálni s Sibrikénál, kik szemeink előtt utaztak el, D. u. templomban s ismét kissé sétálni.

29-kén. Nem ettem kenyérenél és viznél egyebet;[98\(132\)](#) misében, templomban voltunk, é. Anyám aztán whistezni ment Tante Clairehez, mi még az ablakon nézdelünk ki s igen jól mulattunk.

31-kén. D. u. Kiebastéknál s Bezerédynénál; este hangversenyben voltunk.[99\(133\)](#)

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / IV. kötet. 1838. XII. 27–1839. IV. 11. / April.

23 April.

1-jén. D. u. Buday Lorival a Neuhoftba[100\(134\)](#) s innen Wandorf[101\(135\)](#) felé gyalogoltunk; Piret kint vólt, egy vakmerő árokugrással ijeszte meg, mellyben azonban v. Stoll őt még felül mulá. Én ma neki Lori által Zaynéhoz puszpángfa ágacskát borostyán fejében küldöttem; ő azt az egész játékszin alatt szájában tartá.[102\(136\)](#) Mi még látogatást tevénk: Viczay,[103\(137\)](#) Leithner, Adamovics,[104\(138\)](#) Farkas, Wittenénál; senkit sem találánk otthon.

2-kán. Tarnénál, ki nagy goutert[105\(139\)](#) ada. A kedves Chernel is vólt; este Wanderung nach einem Mann.[106\(140\)](#)

7-kén D. u. Zaynénál. Este Treffkönig.[107\(141\)](#) Most ismét fűrtöt hordok.

10-kén. É. Anyám Viczaynénál játszott.

11-kén. Erziehung macht Menschen.[108\(142\)](#) D. u. a Casinoban vóltunk, a kijátszandó műket megtékintők.[109\(143\)](#) Chernel ott vólt.

12-kén este Budayné vólt Lorival nálunk.

13-kán. Ma Katit fogadta é. Anyám be. Este redoutba mentünk; Murrayék, Ocskayék nem tánczoltak, én, Lori, Watervliet, Tóthék, Artnerék,[110\(144\)](#) Dorner[111\(145\)](#) sat. mi tánczoltunk, csak 1/4 11-kor mentünk. Skolimofszky, Münchhausen, Watzdorf, gr. Péchy, b. Piret s egy tanuló tánczosaim; nyugóra; cotillon Chernellel, puntsch a credenzben. Haza jövetel 3/4 3 kor. Nyertem-e valamit, nem tudom, nem vigyáztam.
[24](#)Gr. Festetich[112\(146\)](#) Egyedről vólt; ő már Anyámnak mondá, hogy szemébe tűntem.

(Vége a IV. kötetnek.)

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / V. kötet.

V. kötet.

(Bécsi utazás leírásával kezdődik. Többször vóltak az olasz operában és más színházban.)

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / V. kötet. / 1839. V.

1839. V.

18-kán Sopronyt vagyunk ismét, velünk egy pesti kereskedő és egy bécsi k. tanuló utaztak, már mindent kipakoltunk,

19-kén Templomban, D. e. Fichte¹¹³⁽¹⁴⁷⁾ látogatott meg; d. u. legnagyobb meglepetésünkre Voyna látogata meg, a jó már Bécsben szobát, itt postát rendelt s megérkezésünket megtudván, még e délutánt itt tökéle magát el, maradásra ... én ma az anyámtól a nyert dessert tányérok díjjában kapott szép rózsaszín pamut musselin ruhámat s olly igen, mondhatnám *itt* legcsinosabb szalma kalapocskámat vevém. A hives idő daczára a Neuhoftba meriénk, hó Murrayék, Voyna, Des-fours s az új herczeg Auersperget¹¹⁴⁽¹⁴⁸⁾ találtuk, Murrayék nem sokára elmenének, bennünket Voyna kísért s az úton Rousseauval¹¹⁵⁽¹⁴⁹⁾ találkozáván ez is hozzánk csatlakozok, anyám meghívására Voyna lakásunkba kísére, theet von s 10 óráig marada. Ő noha magyarul beszél, még sem magyar, ő gróf, de nem gazdag. Oly kétségekbe mélyedtem, honszeretet és olly gyöngéd érdek, melyet ő bennem gerjeszté, küzdenek egymással. Sokat éneklék ma este, Voyna kért s miért ne töltenem be ezen, tán utósó kérését? Én őt viszont felszólítám s legszívesben kérem, énekelne ő is, végre engede. Mi Katinkat lakására küldöttük, hól egy cahier¹¹⁶⁽¹⁵⁰⁾ Bécsben vissza adandó kölcsönzött romanzei valának. Ő ezekből többeket, mind igen választott, reám czélzó textussal ²⁵énekelt. Hangja többé nem igen csengő, noha igen kellemes, előadása szivhez szólló, manierjai olly igen kellemesek!

20-kán. D. e. misében. Esős hideg időnk vala; d. u. midőn anyám átöltözköde, ki lép be? Voyna; egy embarassant teté í teté.¹¹⁷⁽¹⁵¹⁾ Ma éjjel, ezen hideg, nedves, sötét éjben utazik el; 3/4 8 ment el, azon ígérettel, hogy midőn Bécsbe jövend, mindegyikszér bennünket meglátogatand. Holnap névnapja, tudám s zavaromban elfelejtem néki szerencsét kívánni, midőn már elment, juta ismét eszembe. Én tehát gyorsan billeteim közt egy igen csinosát, melyet cousin Naczytól* kaptam s mellyen virágok allatt: Nach oben richte deinen Blick u. sieh, geflogen kommt... fen egy galamb s ennek szájában: Glück, hátul csak ezt íram: zur Erinnerung an S. E. keresek ki s neki küldém. Nagy küzdésembe került ez, el nem határozhatám magamat ezen lépésre, remegek, hogy félre magyarázandja ezen leggyöngédebb, legasszonyiasabb szivességéből eredett cselekedetemet. De hisz ez olly ártatlan, olly semmit jelentő, nem hihetem ezen emberről, hogy ő ezt félre magyarázná, ő csak annak fogja venni, aminek fejében tevém; egy szives megemlékezésnek, hisz ő orvosom volt; kigyógyita fagyasomból, tyükszememből, csak nekem is kellé háladatosnak lennem.

21-kén. D. u. muzsika a Casinónál,¹¹⁸⁽¹⁵²⁾ én gyapjú mousselinomban s fehér kalapocskámban paradiroztam. Előbb Ocskayéknál, kik holnap Binyére¹¹⁹⁽¹⁵³⁾ mennek búcsúzni vóltunk, aztán Smid Terézt magunkkal vittük; a cs. herczeg¹²⁰⁽¹⁵⁴⁾ Murraykel sokat s anyámmal is beszélt. Vernhardt ki ma különös aimable vólt, mindig velünk. Vége felé a kedves általam olly őszinte, barátságos indulattal szeretett Fiát¹²¹⁽¹⁵⁵⁾ csatlakoza hozzánk.

22-kén. D. u. Fiát látogata meg, a kedves jó ifjú, igen örvendtem, ő a régi szives jó Pista. Az estét Tarnénál töltöttük, a jó Pista is odajött. Milly különbség közte, s ledér, könnyelmű, önhittségü tiszteink közt!

²⁶24-kén. D. u. Chernel Lajos látogatott meg; igen örültem; ő oly jó fiú! Oncle Misch is eljött s mindketten 10-ig maradtak; Csernél aláírá magát pesti művészeti egyesületünkbe.¹²²⁽¹⁵⁶⁾

30-kán. Az egyházi menetelt¹²³⁽¹⁵⁷⁾ Peacsevichné¹²⁴⁽¹⁵⁸⁾ ablakaiból néztük. D. u. a magyar ifjak szavalásába¹²⁵⁽¹⁵⁹⁾ mentünk, Müllner Satyrája¹²⁶⁽¹⁶⁰⁾ felséges vala; ő a henyesség pártját foga, kár, hogy sokan nem értették! a versek szavalásában tanító jók kellene; hamis pathosszal mondják el. Tóthné leányai¹²⁷⁽¹⁶¹⁾ velünk vóltak; ezután ezekhez, hól uzsonnázunk. Angélique kevéskét danolt s mi aztán velők

a várost körül.¹²⁸⁽¹⁶²⁾ sétáltuk s a Casinohoz telepedtünk.

31-kén. Ma két éve, hogy atyámat elvesztem! Ennek emlékére ma gyónni vólunk a Dominikánusoknál. D. u. Smid Tetézzél ezen felséges szépségű napon Wandorfra mentünk, hói az idei első aludt tejet egy parasztnónél ettük s aztán a Casinonál ültünk le. Mezei virágokból csak lóhere s libavirág,¹²⁹⁽¹⁶³⁾ más még semmi. Ma inkább mint valaha ébredt bennem a vágy, jószágbirtokosné lehetni.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / V. kötet. / Június.

Június.

1-én. D. ti. anyám Marival egy kertecskébe mentek, én hon maradtam s fordítottam.

2-kán. Ma az egyházi menet a belvároson ment, ablakaink ki valának ékitve. D. e. templomban, Kiebast, Farne, Leitner és Budaynénál; Leitnerék most Bécsből jöttek. D. u. Neuhoferban, hol Murrayékhoz csatlakoztunk, haza Péchy kísért. Spenszerem¹³⁰⁽¹⁶⁴⁾ vólt, fehér batiszt clair szoknyával, tetszett ám! Lehetett hallani: Das ist ein netter Anzug! ej be derék karcsú leányka ez! sat.

3-kán. Tóték, Buday, Smid Teréz és a jó Csernellle társaságban a tanulók kútjához¹³¹⁽¹⁶⁵⁾ mentünk, nagyon vigan vólunk, játszottunk, ²⁷danoltunk; több tanuló vala künn, ezek annyira örvendenek, hogy az ő helyöken olly fesztelen vigak vólak; künn uzsonnáztunk, legnagyobb meglepetésünkre Skolimofsky, ki Budayeknál tudá meg, hogy künn vagyunk, jöve ki. Strokayt,¹³²⁽¹⁶⁶⁾ ki egy idő óta mindig Katink által kezemet csókolatja is játéinkhoz hívtuk. A jó Csernél ma declarirt udvarlóm vala; de nem ollyan, mint tiszteink, hanem olly szives, előző, réel. Én nagyon szeretem őt. Még a Casinohoz ültünk, későn jöttünk haza.

4-kén, D. u. Skolimofsky vót itt; 2/4 4-kor jött. Ő olly kedves vala; minden tollkéseinket köszörülé kövömön le; óvott tiszteink végett. Aztán a Neuhoferba kísért, hól Budayék csatlakozának hozzánk, aztán a Casino eleibe ültünk, itt a jó Chernel jött hozzánk,

5-kén. Egész nap leirtam egy arczkép s. a. t. elbeszélésemet; Bezerédyék viszik le Mátraynak. D. u. Rohonczy vólt itt.

7-én. Bepakoltunk. Este felé Murrayék s Bezerédyék vólak itt, felkértek, énekeljek; rekedtségem dacára megtevém. Most fordítok: Le dernier de la famille.

8-kán. Bécsben vagyunk. Egy pár unalmas kalmárral utaztunk; én egész éjjel szememet se hunytam le, hanem hajnali 4 óráig elvégeztem ezen, mondhatom, igen sikerült fordítást; így nem csuda, hogy egész délután eltikkadt létemre alván ezen álmoosságomban elfelejtem, hogy az oldalzsebben hagyám manuscriptomat... így alig a Vad embernél¹³³⁽¹⁶⁷⁾ leszálvá már is a Wiedenbe kigyaloglottunk s öröömre munkácskámát szerencsésen megleltük.

22-kén. Honn vagyunk; egy fiatal orvossal, nejével s kis fiával utaztunk, meglehető alkalmatlanok vólak. Anyám tegnap arany lorgnonját a levélhordónál¹³⁴⁽¹⁶⁸⁾ hagyá s nem lelé többé, igen kellemetlen.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / V. kötet. / Julius.

Julius.

4-kén. Kellemetlen zavar volt Tolnában a küldöttek második, ismételt választásánál.¹³⁵⁽¹⁶⁹⁾ Chernel levelet vön. Augusz hön bizonyítá be mély barátságát Bezerédyhez. D. u. Skolimofsky s Chernel látogattak meg, velők a Neuhofba, innen a színházba, hól Hill remek ügyességi gymnasticai, s athléta társasága mulattatá a közönséget. E felett egy indus nő, egy indus s egy új hollandi nő, mind 30–33 évűek mutattak **28**(!) bárdulatlan szokásu dalaikkal s tánczokkal. Chernel ma áthozá az aláírási ivet pesti művészeti egyesületünkre. Sokat fáradozott a jó hazafi, 23 előfizetők van.¹³⁶⁽¹⁷⁰⁾

16-kán. Be nagy nap volt ez ma! legalább a gyenge elmü hiú Sopronyiak ellőtt. Marim már reggel Kelz Terézzel¹³⁷⁽¹⁷¹⁾ kikocsizott Binyére Ocskayékhoz. Mi, anyám s én, este felé kimentünk a Svábi¹³⁸⁽¹⁷²⁾ ültünk, (!) fagyaltat evők, ekkor jön a herczeg gr. Vengerszkyvel,¹³⁹⁽¹⁷³⁾ az ezredes gr. Lichtenberg,¹⁴⁰⁽¹⁷⁴⁾ ki mellettünk ült s igen udvarias volt, elejökbe megy, ők köszöntenek, mi köszöntünk; kis vártatva a herczeg felénk tart, üdvözöl s velünk beszélgetni kezd, állva, mi ültünk, néhány percz múlva mellénk ül. Egy másfél óránál tovább mulattá magát velünk, vagy inkább bennünket, ekkor több tiszték jöven, mi elmentünk, a herczeg vig, mulattató, semmikép sem feszes. Vengerszky igen szeretetre méltó. Ő 1817-ben ösmeré jó atyámat Temesváratt, mondja, hogy olly szépen énekelt.

19-kén. Az erdei malomban¹⁴¹⁽¹⁷⁵⁾ vóltunk d. u. olly bus, mint ma s tegnap, már rég nem valék; ma anyámat és Marit vagy követém, vagy előzém, nem akartam, hogy szememben örökké a forró könnyeket lássák csillogni. Előre hagyám őket menni, mondam, hogy az erdei utat kikutatom, ekkor a szent kép ellőtt térdeimre estem, forró imámat felküldém Mindenhatómhoz, atyámhoz. Visszatértünk a Casinóhoz ültünk. Fischer is oda jött, ő s Batky haza kísérték. Tegnap a Jészuita malomban¹⁴²⁽¹⁷⁶⁾ vóltunk. Marim kínálkozott utmutatónak, de azt eltéveszté s a Kruz hegyen¹⁴³⁽¹⁷⁷⁾ át vezete le a völgybe. A kilátás itt ott kellemes volt, de a hegyes kösziklás hegyen való járás igen kellemetlen.

20-kán. D. u. a kertecskébe a papok mezeje¹⁴⁴⁽¹⁷⁸⁾ mellett hívának Oncle Pepi s Tante Sophie. Fischer mondta, hogy ma meglátogat. Kirendeltük, jött is; Sophie hosszu képet csinált; Pepi őt vacsorára hívá. Később még a Casinóhoz ültünk, Fischer hazakisért.

2921-kén. Ma jelent meg a Regélőben arczkép czimü elbeszélésem, nyilván három számba lesz osztva. D. u. Tante Claire kikocsiztunk Hollinra.¹⁴⁵⁽¹⁷⁹⁾ Rott Marie¹⁴⁶⁽¹⁸⁰⁾ igen kedves kis leányka, vigan valánk, tánczoltunk is; a fördőhöz, Julia völgybe,¹⁴⁷⁽¹⁸¹⁾ később Budainé háza elejébe telepedtünk; Marie is monda, hogy én Chernelt igen érdeklek. Budaynénál tejt ittunk, aztán felmentünk a kis egyházhoz,¹⁴⁸⁽¹⁸²⁾ ott sokká ültünk. Tarr Muki s Ránffy künn vóltak; az első ma igen kedves, lóháton bennünket hazakisért, a ló gyorsan haladt, megbotlik s hirtelen megáll, mi természetes, szegény Tar a ló feje felett lerepül, a légben bukfenctet vet s földre húll, nem lett baja, a gonosz kis tüzes Bogárt csak később foghatta el, odáig kocsinkra ült; örült, hogy éppen mellettünk lovaglott, különben haza gyalogolhatott vólna.

23-kán. Ma rendkívüli kivilágítása a Neuhofnak; bengáli tűz, kék s vörös; a herczeg is künn vólt; sok emberek, a kivilágítás csinos, noha nem meglepő, legalább nem annyira, mint Bozi barátaink váratlan, hirtelen megjelenésök; Budayné Loryval, Smid Teréz, Chernelné Rott Marival, Tarrné Mukival s Ránffy egyszerre, mintha égből hullottak vólna, mellettünk termettek. Kedves vala a meglepetés; mi őket a városba kísértük, honnan ők mindjárt vissza is kocsiztak; ez vala ám a geniális gondolat! ezt Ránffynak köszönhattuk. Sok tiszték vóltak künn; gr. Pécsy rendes udvarlóm vala megint. Novák Jenik Mariet igazán nőül veszi s Kőszeghre megy lakni; az ottani societé őt ignorirozni akarja; annál több tiszt leend jövő

farsangon ott. Bezerédy Pál nejével vissza tért Tólnából. De sohasem kerülünk velük össze.

24-kén. Nem érzem magam jól, ezen ürügy alatt maradék honn, de tulajdonkép csak, hogy jól kisirhassam magam. Anyám Marieval a Neuuhofban vala, a herczeggel s két ezredessel találkoznak, megállíták lovaikat s velök egy ideig beszélgetének. Everildát nem találták honn.

25-kén. D. u. a Löveren át a tanulók kutjához¹⁴⁹⁽¹⁸³⁾ találtam egy igen szép, kellemes utat. Bús voltam s kedvetlen egész napon át.

26-kán. Ma nálunk grande assemblée: Tante Sophie, Claire, Nani, Oncle Pepi s Misch, Tarné, s Lisette Pelikan;¹⁵⁰⁽¹⁸⁴⁾ innen a Casinohoz mentünk, hól múzsika, vólt.

3027-kén. Tante Nanival Bozra kocsiztunk; mi leányok Rott Mari s Buday Lorival (Smid Teréz ma Poschendorfra¹⁵¹⁽¹⁸⁵⁾ ment) felmentünk a nádortemplomhoz;¹⁵²⁽¹⁸⁶⁾ én a kedves Rott Marieval te lettem. Marim fürdött a többiekkel, én nem mertem.

28-kán. Ma gr. Zichyné meghívott hólnaputánra madárlövésre s erre következő tánczra, a herczeg is kijön, gyorsan kell most toilettünkön dolgoznunk. Este Neuuhofban vóltunk, s innen a Casinohoz telepedtünk le, itt Chernel és Rott¹⁵³⁽¹⁸⁷⁾ állanak mellénk, később őrnagy Batky.

29-kén. Egész nap dolgoztunk, este, mivel születésének napja, a herczeg hangát¹⁵⁴⁽¹⁸⁸⁾ parancsolt a Casino elejébe. Itt megint Chernel, Rott maradának szüntelen mellettünk.

30-kán. Budayné ma bejött Lorival Bozról, ezekkel kocsiztunk ki Trasburgra;¹⁵⁵⁽¹⁸⁹⁾ itt a kert kapujánál a kis házi fiuk állottak, innen a nagy, félig angoly, félig francia izlésben készült kertnek egyik regényes fekvésű nagy terjedtségű mezőnek balról levő sűrű árnyában fogadott a házi ur és nő, Alex csak később jött Ocskay Julieval. A herczeg tán csak fél óra mulva érkezett, ekkor kezdődött a lövöldözés,¹⁵⁶⁽¹⁹⁰⁾ melly azonban semmikép sem vala ijjesztő s besötétedésig tartott. Az én vitézem a kis Zichy Imre,¹⁵⁷⁽¹⁹¹⁾ nóha helyette atya, s a lövészek királya: Batky is lőtt, még sem talált egyszer sem, kissé boszankodtam, mert 5 forint nem tréfa, azonban ki szerencsétlen a játékban, szerencsés a szerelemben, adná az ég! Marim sokat nyert, Batky vólt lövésze. Mikor vége vólt, még soká sétálgattunk a kertben, Fritz társaságában. Ezután felment a társaság a tánczterembe s tánczoltunk éjfélig, ekkor vólt a vacsora, ezután ismét táncz három óráig. Ezután haza kocsiztunk. Rajtam rózsaszinnel bélelt szép mull ruhám vólt s egy mull gallér, melyet táncz előtt le vettem; fehér kalapom rózsákkal s hajamban 4 szép tű. Marin fehér himzett organdi, fekete övvel. D. u. Pécsy s Piret kezdtek udvarolni. D. u. s este valának maradó udvarlóim: Zichy Fritz, 1 hadnagy Riefkohl;¹⁵⁸⁽¹⁹²⁾ ez utóbbival ³¹tánczoltam a cotillont is. A herczeg délután beszélt velünk, más semmi leánnyal, este az első keringőt Alex-al, a 2kat Viczaynéval, kinek az estén át udvarolt is, a Cotillont Aglaye-al, ebben ő Marit s engem maga kétszer választott, én őt vizsont egyszer, a többi leányok mind őt először választák, én nagyon büszke vagyok, mintsem hogy ezt tettem vólna; ő igen jól tánczol, egészen azon stylben, minőben Steinbach Károly s valahányszor székemhez vissza vitt, mindig egy mosollyal távoza, melly mondá: köszönöm. Szörnyű sokat tánczoltam, nóha az urak kissé fáradtak vóltak. Piret táncz közben kérdé, hol lakunk? Riefkol mondá Marinak, hogy meglátogatand. Anyám engedelmével a mellékszobába mentem vele s Marival s itt a herczeg által annyira kedvelt Viczaynéval két izben is tánczolt. Polkára tanita Rifkol (!). Vacsora allatt közte s kapitány Münchhausen közt ültem. Fritz vólt előbb mellettem, de Viczaynak helyt csináló eltávozott. Cziráky,¹⁵⁹⁽¹⁹³⁾ Tar és Rott is künn vóltak s utóbbi jól lőtt, az elsőnél sokat neveltünk, a puskát csak fogni sem tudja; Cziráky Alex, Julie s velem tánczolt csak; engem legnagyobb örömömre egy: kérem alássan-nal szólitott fel. Tar és Rott, Mari, Lori s velem;

cotillon alatt elmentek.

31-kén. Budayné ebédelt nálunk Lorival. D. u. sokat neveltünk, mert a polkát próbálgattuk.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / V. kötet. / August.

August.

1-jén. D. u. Chernel vőlt itt; este vele a Neuhoftba mentünk. Innen a Casinohoz, hól Rott is mellénk állott, később Batky s még később kis időre a herczeg.

3-kán. Ma készült el új ruhám, mivel egész délután Marimén segítettem, éjfél után 2 órakor csak lettem kész. Este kissé a Casinohoz ültünk, hól Chernel is hozzánk jött.

4-kén. D. u. a Neuhoftban vissza jöttünkkor Batky csatlá magát hozzánk s a város körül, innen haza kísért.

5-kén. Este a Casinohoz; Chernel jött itt hozzánk; ő vásárfiát vett nekünk, mindeniknek két két bonbont; az enyimre célzással hidegségemre, mellyel iránta viseltetem.

6-kán Batky vőlt itt; benn játszottak Tante Claire, oncle Misch s Lisette Pelikan; este város körül mentünk s Batkyval találkozánk, ki haza kísért. Chernel számára két papucst vettünk; az enyimre rá íram: Emlékül. Emlékezzék néha ennek látásánál, hogy szives őszinte barátsággal viseltetem ön iránt Etelka. Figyelmeztesse önt ezen papucs sárga színe arra, hogy soha se legyen féltékeny. Soha se hajtsa ennek kormányára alá fejét. Csak elég lesz ez?

(Vége az ötödik kötetnek.)

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VI. kötet.

32 VI. kötet.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VI. kötet. / 1839 augusztus.

1839 augusztus.

8-kán. Már korán reggel mi, T. Claire s T. Nani kocsiba ülénk; Pepit Lorettan¹⁶⁰⁽¹⁹⁴⁾ meglátogatók; a kocsis nem tudta jól az utat. Brodersdorfon¹⁶¹⁽¹⁹⁵⁾ vitt át s így csak 11-kor érkezénk meg; a plébánus megmutogatta a pompás szépségű s mesterfestvényekkel diszló egyházat, a kellemes egyszerűségű kápolnát, igen rossz állapotban levő kertjét; azután ebédelénk s ekkor Pepit a bakra ültetvén, a regényes erdei úton, a Leitha hegyen át, Kis-Mártonra vettük utunkat. De fájdalom, már az út közepette erős eső esett s míg a városba érénk, erős záporrá vált; nőink a kocsiban maradtak; Mari, Pepi s én, egy esőernyővel, mellyet szerencsére T. Claire vitt magával, a kertbe¹⁶²⁽¹⁹⁶⁾ siettünk; csak egyik részét, a hatyru tóval, Leopoldina templommal néztük meg s az üvegházak pompás zöldelését bámultuk; kár, hogy majd semmi sem virágzott. Az üvegházak sokkal gazdagabbak a Schönbrunni-aknál; kár, hogy olly rosz időnk

vólt.

12-kén. Tante Claire névnapja, hon vóltunk, a nők a névnapnál whisteztek; Pelikán fagyaltat, édességeket rendelt oda, Peachevichné dinnyét küldött s bennünket is hivattak a pompás uzsonnára. Este a Casinohoz telepedtünk.

13-kán. Anyám születésének napja; a titokban himzett czipőkön igen örült. Misén vóltunk. Este a Casinonál, hól Batky és Chernel.

14-kén. Az apáczáknál¹⁶³⁽¹⁹⁷⁾ gyónni vóltunk; igen jó gyóntatónk vólt. Buzgón küldém fel imámat a Mindenhatóhoz. Haza érve már is erősen esett az eső, s az egész napon át.

15-kén. Misén.

20-kán. Tegnap Smidné Saarékhoz¹⁶⁴⁽¹⁹⁸⁾ vezetett, de azok nem vóltak honn; aztán Adamovits, és Tarnéhoz mentünk még; aztán haza, átöltözködtünk, aztán a Neuhoftba, később a Casinohoz. Ma Marim gyomorgörcsöt kapott a mise alatt; forrón kérem Istenemet, adna hazámnak több Istvánokat, tegye azt ismét ollv virágzóvá, mint az ama jobb időkben vólt! D. u. muzsika Casinonál. Saarékhoz társultunk; a f. herczeg igen soká beszélgetett anyámmal; velem több izben gr. Vengerszky, ki zászlóm alá esküdött, gr. Desfours, őrnagy Whis¹⁶⁵⁽¹⁹⁹⁾ beszélgettek, jól mulattam, csak kár, hogy Marim nem vólt.

21-kén. Tarné magához hitt uzsonnára, aztán 1/2 12éztünk; 3 kr. váltóban nyertem. Batky vólt nálunk, de nem valánk honn.

22-kén Whist partie. Oncle Misch, Schmidné, Tante Claire, később Batky jött bucsuzni.

25-kén. D. e. misében, Tarnénál; Muki ma nagyon szeretetre méltó vólt.. D. u. Neuhoftban; este a Casinonál; Chernel már megjött, több ideig velünk beszélgetett; gr. Zeil is.

26-kán. Nagy világítás a Neuhoftban; csinos vólt; a f. herczeg soká állott asztalunk mellé s beszélgetett; gr. Vengerszky igen sokat velem; később Chernel jött, ki is haza kísért.

30-kán. Milly meglepetés! még ágyban valék, midőn Marim azon kiáltással: Lajos, Lajos felkölt, nézek, kérdek s ugyan ki? az én kedves, jó bátyám: Slachta Lajos, Ő a deputatioval Posonyba jött Tihanyinak szerencsét kívánni,¹⁶⁶⁽²⁰⁰⁾ éjjel bérkocsin ide rándult s délig nálunk maradt, ekkor ismét vissza sietett Posonyba s még éjjel onnan Pestre. D. u. Jezsuita malomban, este Casinonál, hól is Chernel s Rott jöttek hozzánk. Szegények tegnap ellőtt felfordultak, mindeniknek kis baja lett, de Chernel pár izben elájúlt.

31-kén. Casinonál; Budayék ma bejöttek Bozról; még este oda siettünk Mari és én Lorit üdvözlők.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VI. kötet. / September.

September.

1-jén. D. e. templomban; d. u. zene; a főherczeg ma a legkegyesebb vala; mindig vagy anyám, vagy Mari, vagy velem beszél; Vengerszky, Chernel, Rott több izben velünk, az ifju Saar Marival társalkodtak.

2-kán. Sibrikné Malival vólt itt; Smid Terest s Emilie Vatervliet-et is hozta vissza; meglátogatott. Este

város körül; Chernel kísért.

5-kén. A délutánt Leithneréknél töltöttük s az estét is; Emilia sokat danolt, most jobban van hangjánál; oskolája gyönyörű. Az allatt Chernel volt nálunk.

6-kán. Sibrikék ismét vissza jöttek Farádról; nálunk uzsonáztak Smid Terézzel együtt; később Budayné is jött Lorival; aztán együtt a város körül kétszer ballagtunk s a Casinohoz ültünk.

7-kén. Rajzom Marie Rott emlékkönyvébe elkészült; elküldtem egy kis levélkével együtt Chernelnek, ki is tán azt hive, hogy a sorok neki szóllanak, Katinknak egy huszast ajándékozott; tegnap vadászon volt s ma sok vadat küldött. D. u. meglátogatott s a Neuhoftba kísért. Holnap reggel haza kocsiz. Mikorra vissza jöttünk: zene a casinónál, Viczayné kedvéért, midőn az elment, a herczeg hozzánk jött.

8-kán. D. e. a Domban nagy misében; az alávaló zene valóban boszontó volt. D. u. zene a Casinónál: a f. herczeg ma felette kegyes; mindig velünk beszélgetett; Buday Lori úgy látszik nevetséges ellőtte; tegnap ölebét Krepirlnek, és horrible-nek nevezte hallatára, ma jövőskor felkiálta: Ah! die Lor! Ha ő belé is keveré magát beszélgetéseinkbe, [34](#) mindig a megvetés egy nemével fordult tőle el. Spenszerem volt, a herczeg soká lorgnettirozott s úgy látszék, tetszett neki ezen öltözet.

9-kén. D. u. Batky volt itt, mi nem valánk honn.

10-kén. Reggel Schnellerhez mentünk, kinek lakása ellőtt a Sárvárról jött Pagon őrnagy osztálya paradirozott; mindent felségesen láttunk s láttattunk, a főherczeg s a törzstisztek mind felköszöntettek, Skolimofszkyt, Fischert s Falkenhausent megösmérhettem, más senkit. Stoll a szép ifjú, sok cziffraságot csinált, felséges szürkéjével, ablakunkhoz lovagolt. D. u. zene a Casinónál; Skolimofszky nálunk volt; a zenénél Stoll nem volt, kvártélyt ment csinálni Margarethára. [167\(201\)](#) A zenénél a f. herczeg, gr. Vengerszky, gr. Desfours, őrnagy Batky, kapit. b. Falkenhausen s Skolimofsky, s később gr. Zeil forgolódának körülöttünk. Dosa jelen volt, de se nem beszélt, de még nem is közelített hozzánk. A pros-pos, hisz Fischer is jött a zenékor hozzánk.

15-kén. Marim névnapja; d. e. misében. D. u. Casinónál.

16-kán. D. u. Anyám játszani ment Tante Clairehez, egyszerre csak betoppán Skolimofsky; szerencsére Tante Nani volt nálunk; így hát minden tisztelettel fogadhattuk, de minden kegyelem nélkül el is hajtottam, midőn T. Nani uzsonázni ment. Ő béketűrőn távozott, min igen örvendtem. Törtük fejünket, mikép mondjuk ezt a Mamának el, hogy ne tartsa koholmánynak, hogy Néném éppen át volt, midőn csak jó formán zavarba jövénk. Ugyan is Kati piacra ment, a kis Mari sem volt honn s én à petit Paris szaladtam s természetesen Marim az ajtót utánam nem csukta be, de Nagy Isten! ki lép az allatt be: őrnagy Batky! Volt ám a zavar! leültettük s tán másfél óránál tovább maradt, midőn már erősen izzadni kezdtem féltemben. Anyám haza jöhetne s azt úgy itt találhatná. Erőt vettem tehát gyöngéd érzésem, melly azt sugallá mindig, hogy majd boszkonodni fog s addig beszéltem a felől, hogy nem lett volna szabad őt elfogadnunk, míg ő olly szives volt: távozni. De most volt ám csak a fejtörés! Azonban szerencsére Anyám elhitte, hogy le sem ült s csak kis ideig mulatott nálunk s még megdicsért, hogy nem marasztattuk.

17-kén. Ma d. u. Smid Terézzel a Lövereken át a Streu hegyre [168\(202\)](#) mentünk; felséges napunk volt s igen kies kilátásink.

18-kán. Este parthie Whist, T. Claire, b. Fichtel, s b. Ocskayval; d. u. ki lép egyszerre be? kapitány báró

Falkenhausen mon adoreur! 4-től 6-ig maradt.

19-kén. Ki akartunk kocsizni Binyére. Ocskay és Rohonczyékhoz: de reggel már vettük azon hirt, hogy a gyermekek rendre megbetegültek, s így nem mentünk ki, hanem a helyett 9 órakor gyalog ki mentünk az erdei malomba, s onnan vissza Wandorfra, föl a kolostorhoz, s a tánczterem mellett el, a szép erdei úton, s egyenest a nagy Löverekbe, innen a kicsinyekbe, ¹⁶⁹⁽²⁰³⁾ s csak 2/4 2kor felséges virág bokréttákkal ³⁵haza; itt 'értettük meg, hogy Bezerédy Pál akart meglátogatni, ki is tegnap érkezett Everildával Carlsbadról; sajnáltam, hogy nem láthattam. Már d. u. ki mentek Szerdahelyre. Tante Naninál is volt s mondá, hogy neje már három holnap óta anyai reményben él; képzelhetem, milly bődögek lesznek?

27-kén. Ma iszonyú sétát csináltunk. Ugyanis d. u. 3 órakor, mi, Budayné Lorival, és Smid Teréz, elindultunk s a kis és nagy Lövéreken át a tanulók kútjához vettük utunkat; innen jobbról bekanyarodtunk egy ösvényre, mellyen felfelé menve, egyszerre a kötőrésnél termettünk; kerestünk utat Wandorfra, de csak nem találunk. Egyszerre egy jó lélek két urat teremt mellénk (egy tanító s egy üveges), kik jelenték, hogy itt egy nyaktörő út, mellyen azonban anyáink fel nem lejthetnek, vezet egy felséges kilátáshoz; s felszóllítanak, mennénk fel, ők majd megmutatják; az engedelem kieszközlése reám bizatott s minekutána az engedelmi levéllel, aláírással s pecséttel ellátva megjelentem volna, kezttünk a felmászáshoz; Marim és Teréz négy kéz láb kezdtek a nehéz munkához, míg Lori és én gerzékként (!) felszóltunk; az út bájos volt, de a jutalom annál bővebb: Pozsony vár hegyével, Margaretha kápolnájával, az egész szép kék Fertő, Eszterház, az átelleni kötérés erdők zöld lombjaitól övedzve, tünt a tiszta, pompás láthatáron fel; felséges élmény egy illy pompás kilátás! De most a lejövetel! én a szörnyű lejtős bércezen elszédültem; leültem hát, míg vérem kissé csillapult s aztán szerencsésen, még a szegény remegő Terézt vezetve, jövék le; Lori Marit vezeté. A két úr elég szives volt a Wandorfí utra nemcsak utasítani, de még vezetni is; midőn jobbról feltünt a porzóhegy ösvénye, nőink oda kívánczoltak s a két ur készséggel oda is vezetett; ismét más pompás kilátás: allattunk Wandorf kolostorjával s jobbról a kies mező melletti malom, hátul az erdei malom; távul a hóhegy, mellynek havas csucsait a lenyugvó nap rózsaszínre festé, s Fraknó alléja a várral s Rozália kápolnával; azonban a kilátás, ha tán nagyszerűbb is, még sem vala olly igéző, mint az előbbi, részint mivel nem leheté vizet látni, részint pedig mivel a lég már nem vala többé olly igen tiszta s átlátszó, hanem a ködök már kezdének földünkből kifejlődni; mindazonáltal Wandorf egy mágusi megvilágításban, mondhatnám rózsafényben tünt előttünk fel, úgy mint csinos fekvésü Sopronyunk is, midőn jobbra kanyarulánk; az erdei uton lekanyarultunk a faluba, hól Krausz parasztnőnél a fáradságot okozó hosszú út után édes és aludt tejjel felfrissítettük magunkat, s ujult erővel haza siettünk; 3/4 8-kor értünk a városba, midőn már, fájdalom, majdnem egészen besötétedett.

29-kén. Oncle Misch névnapja. D. e. misében; a névnapnál, ki nem vala hon, Tarnénál, Budaynénál, T. Sophienál. D. u. Skolimofsky s Smid Teréz jött; később a főherczeg gr. Vengerszkyvel ment ablakaink előtt el; mi kimentünk sétára s nemsokára a Casinóhoz ültünk, melly ma különösen derült színt ölte; ugyanis Stoll mindjárt hozzánk csatlakozva s mellém ült: sok tréfám volt vele. Ezután eltávozott. Kis vártatva kit kiált Mari s Teréz? Ignác Hauer! igazán ő volt; szüleit hon nem találva, a Casinóhoz jött. Nemsokára a főherczeg, gr. Vengersky, őrnagy Batky és Wisz és gr. Zeil állottak előttünk, még más ³⁶tisztek is voltak itt, úgy mint f. h. ¹⁷⁰⁽²⁰⁴⁾ Vieth, kap. Siegbert, h. b. Buttler, kiket mind nem ismerünk s kik nem is közeledének. Dosa mint hallom is itt volt, de nem is mutatkozott. A főherczeg ma rendkívül pajkos volt. Marit dorgálta, mért nem adott érkező cousinjának egy Bussl-t! engem meg mindig kérdezett, milly divisio jöjjön 8-kán be; milly tisztek a télen? alig kérdezém Teréz végett, nem jön e Riefkol s Lori helyett, nem jön-e Münchhausen, hát mindjárt ezekkel húzott fel. Szóval minden szava, mozdulata, rosszúl feltett sipkája sejtették, hogy tán kissé igen mélyen nézett liqueur vagy pezsgó palackba. Batky ma igen vig

volt, de különösen Wyss rózsaszínű kedélyben; egy elménczéség, egy csipős észrevétel követé a másikat; ő rendkívül vidor s mulattató volt, mondá, hogy jövő télen a cadettokon kívül 14 tiszt s azok közt Dósa, Kubinyi, Rousseau, Derra, Riefkol, Waczdorf s tudja Isten! ki még jönnek be; én szót sem hittem neki; ő nevetett; Münchhausen kapitányról volt szó; mondám, hogy ő Wyss után a legcsipősebb tiszt; ez erre felkiáltott: először Münchhausen, azután 24 semmi, akkor megint Münch. azután 60 semmi, azután megint Mün. azután 24 semmi, azután jön ön; azután ismét 64 semmi, megint Münch. azután 24 semmi, azután én. Erre mondám, ej, ej, csak mondám, hogy az ezred tisztjei közt, ön után Mü. a leggonoszabb, így hát önnek definíciója hamis, mert én csak nem tartozom a tisztjehez; s így egy tréfa követé a másikat s mi nevetni meg sem szüntünk. Wyss s a főherczeg minden szót felfogott s a mit tán elfelejtettek, abban Batky segíté őket. Lori ismét olly szerencsétlen volt a herczegtől meg nem ösmertetni.

30-kán. D. e. Ignác. D. u. ismét ő, Murrayék és Chernel; este anyám játszott O. Misch, T. Claire s b. Ocskayval.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VI. kötet. / Oktober.

Oktober.

1-jén. Vig napunk volt. Reggel 2/4 6-kor keltünk fel, én csinos spenszerembe vetém magam; s 8-kor itt volt Tarné, kocsinkkal, s az ő lovaival; s mi Kis Mártonnak vettük utunkat s jobbról, a Carousselle kijelölt helynek; oda érve Skolimofsky ki Ordonanceon volt, egy jó helyet mutatott ki, nóha mellettünk még egy kocsi állott, a sövény mellett; bemutató szép szürkéjét, melyet Krammtól vásárolt; alig valánk kis ideig itt, már is őrnagy Batky jó lóháton, s észre veszi, hogy helyzetünk nem éppen a legkitünőbb; el parancsolja tüstént egy fuvaros Hoffmann szekere; minékünk szerzi meg a helyet; most egészen a sövény mellett vallánk, látánk és láttatánk; ekkor érkezett Károly főherczeg,¹⁷¹⁽²⁰⁵⁾ Mari s Wilmos gyermekivel, s István főherczegünkkel,¹⁷²⁽²⁰⁶⁾ s kíséretével, leszállának s a sátor mellett ülének le; ekkor kezdődött a Quadrille. 4 Quarré: a főherczeg, ezredes Lichtenberg, Desfours, Wyss s Batky (éppen előttünk) valának az előlejtősök. Igen sikerült. Kezdetén előre lovagoltak s a főherczeget salutirozták, azután egyenként a sövény mellett defiliroztak: az ösmerősök mind köszöntöttek ³⁷s ezután következett az igen csinos quadrille. Ennek végével jött egy sereg tiszt kocsinkhoz. A főherczeg egyszer pején rövid időre, később szürkéjén hozacsckán maradt nálunk; nb. ekkor egészen egyedül; történetesen nem vala más tiszt nálunk; felségesen mulattam magam, csak mégis próbálom őket előszámlálni: b. Falkenhausen 2 izben lóháton; Fischer az egész idő alatt, hogy caracoliroztak,¹⁷³⁽²⁰⁷⁾ kocsink lépcsőcskéjén állott; gr. Péchy, bá. Münchhausen, a hadnagy; Riefkol, Vaczdorf, Stoll, ezek beszéllettek, köszöntöttek. Hodossy, gr. Zichy, Kramm, Flottow s. a. t. Caracoliroztak közkatonák altisztekkal; tisztje: kapitány Buirette altisztjeivel; b. Hügel, gr. Péchy s gr. Nimschel; őrnagy Batky, Rousseau, Glosmann s gr. Apponyival,¹⁷⁴⁽²⁰⁸⁾ ez utólsó sok dolgot adott neki, de végre rendkívüli ügyességével még is meggyőzé őt; Kramm is igen ügyesen altisztekkal. Erre következett az Écossaise,¹⁷⁵⁽²⁰⁹⁾ melly hasonlag igen jelesen sikerült; Rousseaut szépen kinevették, a Quadrilleban kétszer csinálta a chaine-t s a caracolirozásnál alig lépett be a körszinre, már is Bátky meggyőzé őt. A Caroussel végével be kocsiztunk Kis Mártonba Skolimofsky lóhátonni kísérete mellett. Itt, az angyal című vendégfogadóban¹⁷⁶⁽²¹⁰⁾ szállottunk le s mindjárt az ebédlő terembe léptünk, hól azonban majd nem semmit sem kaptunk enni, csak roszt levest, egy portió nyulat s egy tál káposztát; amint valamit kitaláltak, már is a konyhán álló tisztje elfoglalák; a főherczegnél csak a törzstisztje ebédelt, a többiek mind itt voltak, velünk szóllottak: b. Falkenhausen, gr. Zeil, k. b. Sigbert, Riefkohl, Fischer, Péchy, Münchhausen. Ebéd után Budayné s Smidné leányaikkal, s mi a kertbe menénk, Skolimofsky s Münchhausen kísérete mellett,

később Konkolyival találkozánk, ki is hasonlólag kísért. 4-kor az remonte-ok fogásához¹⁷⁷⁽²¹¹⁾ mentünk; az utszai rostélyzatnál tudtuk, hogy minden el van foglalva, azért nem is mentünk oda, hanem a plate-formeokra, mellyek az őrházakról az udvarba nyílnak, akartunk feljutni, hanem azok már el valának zárva, mivel igen is sok ember gyült oda, így hát Skóli s gróf Zeil utat nyitottak a néptömegén át s minekutánna az őrt álló uhlánussal szállottunk volna, bennünket kivételkép azon elzárt helyére a hosszú udvarnak vezettek, mellyen közkatonák lóháton felállítvák, kik aztán a remonte-ot elvezették; s hól tisztéken kívül más senki vólt. Itt ismét környeztek: Skól, Münchh. Péchy, Fischer, Andreoli,¹⁷⁸⁽²¹²⁾ Stoll, Siegfried, Schembek, mindkettő s. ³⁸a. t. Midón vége vala, az udvar éppen mellettünk mene el; gr. Török, főherczeg István adjutánsa¹⁷⁹⁽²¹³⁾ 3szor nézett mi ránk vissza, miért? Wilmos a cadett-paradéban vólt; ezen a cadette-ok örvendhettek. Haza Skóli, Münchh. s gr. Desfours kísértek; itt az ezredes, Piret, Andreoli, Stoll s még pár tisztjeivel hozzánk jött s jó soká beszélgetett, Marit és engem cadettoknak akart assentirozni s éppen úgy mint ma reggel a főherczeg, a hólnapi manoeuvre-re meghívott. Ezek után a bucsújáró kápolnába¹⁸⁰⁽²¹⁴⁾ mentünk imádkozni, s lejövén, befogattunk; ekkor ismét egy sereg tiszt környezett. Skóli még darab ideigleni kísérete mellett haza kocsiztunk. Anyám enchantirozva vólt, mondá, hogyha a jövő télen is illy aimableok lesznek tisztjeink, igen kellemesen töltendjük azt, – a következés megmutandja!

2-kán. Tarrné vitt ma bennünket ismét ki a manoeuvre-hez. Muki, ki ma igen szeretetre méltó vólt, maga kocsizott, mi kocsiba maradtunk, úgy mint mindnyájan, a sátor alatt csak nép állott; a domb körül tartozkodtunk mindig, hasonlólag Auersperg herczegnékhez. Kezdetén, midón az egész ezred fel vala állitva, az egész hosszú kocsisor előtte elhaladt; ekkor láttunk minden tisztet; ösmerőseink: Péchy, Piret, Falkenhausen, Riefkohl s. a. t. meghajoltak, Stoll elpirult, s gyermeki szégyentében lovát simitá, Batky karddal salutirozott, Rousseau szörnyü marczona képet csinált s. a. t. Midón az egész ezred széljel szágulda, hogy a túlsó félen ismét egyesüljön, Skólimofsky repült szép szürkéjén pár percre hozzánk; midón vége vala, Stoll sietett szép barnáján hozzánk, kis fertály óráig beszélgetett, ezután Kis-Mártonba lovagolt; mi meg haza siettünk. A szél, mely igen erősen dühöngött, arczainkat egészen felhuzá. Szörnyü szinben vagyunk. D. u. Kiebastné jött leányaival bucsúzni. Később Budayné kevés időre Lorival, este Chernel s Ignác vóltak itt. Anyám T. Claire s V. Mischel játszott,

3-kán. Anyám ma este játszott b. Fichtel, b. Ocskay és T. Claire-el. Nálunk Ignác vólt.

4-kén. Anyám Marival sétálni ment, én lárvámmal honn maradtam. A főherczeg, Vengerszky, Whis, Zeil itt vóltak, mint mondák.

5-kén. Tante Sophie Ignáczal, Ocskayné Marie és Julieval vóltak itt. Este anyám játszott O. Misch és T. Claire-el. Hozzánk Ignác jött.

6-kán. D. e. misében. Ma egy éve, hogy ide érkeztünk. D. e. Ihászné,¹⁸¹⁽²¹⁵⁾ Smidné Terézzel vóltak itt; d. u. Ignác és Skólimofsky jöttek; mi aztán Kiebastné, Ocskayné és Murraynéhoz mentünk; itt ³⁹Rossini¹⁸²⁽²¹⁶⁾ L'orgia-ját kelle énekelnem; b. Friedbergné, Murray testvére^{182a(217)} itt van, úgy mint unokája is, Turlot úr. Ezután a Neuhofba mentünk, innen kissé a Casinóhoz s haza, hól anyám b. Ocskay, O. Misch és T. Claire-el játszott, minálunk meg künn 9-ig maradtak Skóli és Ignác. Ma az ifjú Kollár¹⁸³⁽²¹⁸⁾ vólt házában; már egy ideig a kapuban állva nézett hozzánk fel, később az ablakba dülve nézett mindig át. Kíváncsi vagyok ezen emberre, megösmerkedem-e vele?

7-kén. Honn maradtunk. Este anyámnak tegnapi parthiája vólt, mi nálunk pedig Smid Teréz, ki már d. u. jött, és Ignác.

8-kán. Reggel Bartheideiszky lakásából láttuk Margarethából haza költözködni két divisiót. D. u.

meglátogatott Skólimofsky. Azután a zenéhez mentünk a casinóhoz; a főherceg igen kegyes volt; gr. Desfours, b. Piret, b. Münchhausen, b. Falkenhausen, Fischer, Stoll mindig körünkben voltak; a főherceg magának széket hozott s mellém ült. Később hátam megé ültek Piret és Fischer; első igen udvarias s finom viseletű lett; másodikon ma reggel sokat neveltünk, egészen kifordult nyergéből, velünk kaczerkódva. Ignác, Stoll, Fischer és Skólimofsky haza is fel kísértek. Fischer rózsaszín kedélyben volt; sok dalt talált nálam, mellyet ösmér, s így igen sokat énekelt. Én is des Hauses letzte Stunde, és Proch megösmérését¹⁸⁴⁽²¹⁹⁾ dallám; ő meglepetve bizonyítá, hogy hangom tavaltól fogva erőt, mélységet és csengést nagy mértékben nyert.

9-kén. Chernel, Skólim és Nátzi voltak nálunk.

12.-kén. Reggel mi, Ignáczal kocsiba ülénk s forsponttal útnak indulánk: Várasdorfon¹⁸⁵⁽²²⁰⁾ jó soká kellett várunk; ezen átkozott sláv nép kiálthatatlan makacs s fejes; csak háromkor jövénk Kőszeghre, hol ebédelvén, utunkat folytatva, hat óra felé érkezünk Bozsogra.¹⁸⁶⁽²²¹⁾

17-kén. Két kocsiban Kőszeghig, innen egyedül folytattuk utunkat haza felé. 4 óra felé érkezünk meg; Ignác nálunk ebédelt. Smid Teréz hozzánk sietett. Este felé a Casinóhoz ültünk, hól Buday Lori rendkívül örvendett érkezünkén.

25-én. Reggel a concert teremben próbálék Uhl¹⁸⁷⁽²²²⁾ és Kern-el.¹⁸⁸⁽²²³⁾ Este játszottam. Fehér batiszt-claire ruhámat, melly igen-igen sikerült, s meglepő csinosan állt, öltém fel; hajam elől sima, hátul 4 szép tű; az egész igen csinos, A nagy száju Piret, ki bizonyítá, hogy minden esetre ezen versenybe sietend, nem volt; ellenben Pécsy, a még mindig 40meleg imádó, megjelent; a régi szives, forró indulatu, rajtam bámulattal csüngő ifjú állt ismét előttem, szinte jól esett! Desfours ma igen udvarias vala velem; soká állott mellettem, s beszélgetett velem. Verseny végével nem szünt meg a dicséret; Murray, Ocskay, Sáár, Tar, Batyáni, Rohonczy, Schneller, T, Sophie, mindnyájan túlozva dicsérének, egyáltaljában a mű s játékom tetszett. Ocskay b.¹⁸⁹⁽²²⁴⁾ igen megköszöné szivességem.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VI. kötet. / November.

November.

3-kán. D. u. Tóthnéál s Murrayéknál. Innen a játékszinbe. Bauer als Millionär. Tomaselli mint vendég a czimszerepben.¹⁹⁰⁽²²⁵⁾

5-kén. Ma brillant délutánunk volt; első, ki érkezék: Chernel; később főhadnagy Rohonczy, s még később Fischer. Ma gr. Zayné hivatott soirée-ra hólnap. Este a játékszinben: V. Henrik ifjusága és Die Hintertreppe.¹⁹¹⁽²²⁶⁾ Utóbbiban Tomaselli mint vendég. Szorgalommal játszottak.

6-kán. D. u. őrnagy Weinzierlnénál;¹⁹²⁽²²⁷⁾ este Zaynéál kis társaság; csak Fischer és Rohonczy; az első, nőha rossz kedvűnek látszék, mivel nem játszható az első szerepet, még is sokacsát danolt; én kísértem énekét: magam Winkler¹⁹³⁽²²⁸⁾ Othello változataiból az adagiot s Polaccat sok sikerrel, nőha a hangszer iszonyuan vala öszve hangolva, játszám. Énekelnem lehetlen vala náthám végett. Az egész multság igen lanyha volt, csak Poldi öntött kevés vigáságot közünkbe. A grófnő új társalkodónője comtesse Saignant, sem meleg, sem hideg volt; lehet 30 éves.

7-kén. D. u. sétálni és Wittenénál. Este Rosa. Dumas-tól; szorgalommal játszottak; Stahl mint báró,

Rostockné meglepőleg (Amália) szép szerepében; igen csinos toilettekben. Müller Betty (Rosa) Raenz mint barát remek volt. A mű elragadó; a legtisztább morál; mint kell csak a külszint is távoztatni; hogy bűnhődünk csak ezért! Az írás felséges; gazdag, virág-telyes! mély, igen mély benyomást tőn reám ezen remek mű!

8-kán. D. u. Sáárné Marieval, Döry Julieval¹⁹⁴⁽²²⁹⁾ és Peachevich Laczyval¹⁹⁵⁽²³⁰⁾ voltak itt, később ezredes b. Simbsen Kőszeghről, s ezen alkalmat ⁴¹használva vele együtt jött szép vis-à-vis-nk, Watzis hadnagy; egy igen udvarias fiatal ember, Savoye dragonosoktól. Egész délután volt nálunk Smid Teréz, este anyám játszott Kriegsfeld ezredes, T. Claire és O. Mischel. Elhatároztuk, hogy a szegény Richter né számára, kinél tegnap voltunk, munkákat készítünk, s azokat azután kijátszuk. Mult hétfőn azt álmodám, hogy Riefkohl mátkája valék; ő nékem irt, én később sorait olvasám, mellyek magyar nyelven irattak; el valék bájolva, hogy kedvemért illy gyorsan jól s szépen tanulá anyai nyelvem.

9-kén. D. u. b. Fichtel látogatott meg; este én honn maradtam.

10-kén. D. e. misében. D. u. nagy assemblé-nk volt. Farkasné látogatott meg; később a hivatalosak jövének; Tarné, fiával, Budayné Lorival, T. Claire, T. Náni; b. Fichtel, ezredes Kriegsfeld, b. Ocskay; ezekhez járultak a hivatlan f. h. Rohonczy s a csak d u. érkezett Skólimofsky. D. u. tehát nagy társaság s gouter vala, azon partie következtében, mellyet anyám Tarné ellen vesztett. Este anyám játszott Kriegsfeld, Ocskay s Fichtellel. Én: der Barometermacher auf der Zauberinsel-be mentem.¹⁹⁶⁽²³¹⁾ Jó formán unalmas.

11-kén. Jaj, mennyi ember volt ma nálunk! D. e. h. Vatzis; őrnagy Weinzierl nejevel; gr. Zichyné Alexal; s Oncle Misch, cela s'entend. D. u. Skólimofsky; később Fichtl, Kriegsfeld, s T. Claire; midőn kávénál ülnek, csöngetnek s egy fiatal, igen szép tiszt, en pleine parade, Savoye dragonyosoktól, lép be s levelet hoz anyám barátnéjától, Igmándynétől; ezen tiszt f. h. Krausz vala, kinek azon szerencsétlen párbaja volt a szegény Mazuchayval, Este anyám játszott, s mi a játékszinbe mentünk: Die Königs-Eiche;¹⁹⁷⁽²³²⁾ semmit sem érő hosszas tirade, rosziul betanúlva; csak Rostock adá igen jelesen a fiatal bérlőt.

12-kén. D. e. Smidné, d. u. b. Selterné, Skólimofsky, Tarné, T. Claire, Smid Teréz voltak itt. Este anyám Zayénál játszott, Mari páholyunkba ment, én honn maradtam.

13. (!) Délbe érkezett a főherczeg; d. u. sétálni voltunk; egyszerre előttünk megpillantjuk őt; ő nyilván bennünket meglátva, hirtelen megfordúl, s Vengerszky s Desfours-al felénk tart, igen szeretetre méltó volt ismét, mindenért kikérdezett, mi itt látni, hallani és mulatni való.

15-kén. Rohonczy volt itt. Este Concertbe¹⁹⁸⁽²³³⁾ mentünk; a főherczeg jelen volt; közepén állott; Vengersky hozzánk ájtött, de a főherczeget nem engedé; midőn elmenénk, a főherczeg hozzánk társula, s bennüket kikisére; nékem mondá, hogy játékomat annyira dicsérni hallja, s igen sajnálja, hogy azt elmulasztá, hogy azonban jövő tavaszkor neki egy külön hangversenyecskét nálunk adni sziveskedjem, hogy így azt éldelhesse, mit elmulasztani kénytelenített. Pécsy volt; ⁴²azonban látva, hogy Poldi zászlómhoz esküdött, elkeseredve, hogy vetélytársa minden szavába, mellyet felém irányoz, belé vág, végre elkeseredve elfordult, s Marimnak lőn legtüzesebb udvarlója. Jövő vasárnap Auersperg herczeg ad soirée dansante-ot a főherczegnek; csak Murrayék és Zichy Alex, meg Attems né;¹⁹⁹⁽²³⁴⁾ Saignant ugyan mondá, hogy bennünket is hivandanak, de anyám a herczegné látogatása nélkül nem megy oda. Este midőn Poldy tőlünk elment, valamivel később Katinkat beküldé egy meghívással a herczegi soirée-ra; midőn anyám a válasz küldésében habzott, kifakadva beugrott.

17-kén. D. u. Tarnénál; itt kevéssel az előtt Rottné Mari és Fannyval érkezett, mi tehát átszöktünk, s szíves

öröm-el fogadta egyik a másikat. Innen Zaynéhoz. Ez megigérte, hogy ezen a héten ad táncvizalmat a főherczegnek. A theehoz ma sokan gyülekeztek, Niczkyné s Ocskayékon kívül, Saarék, Budayék, Smidék, Vitteék. Marie Rohonczy egyre panaszkoda, hogy nincsenek uraink s valóban reményünk megcsalattatásául egy sem jött, csak Laczi Peachevich vólt a chevalier. Anyám játékra maradt, mi: Verhängnisvolle Faschingsnacht-ba²⁰⁰⁽²³⁵⁾ mentünk; mellyben Scholtz s Nestroy után Willi s Mayer²⁰¹⁽²³⁶⁾ kiköpni valók vóltak, mellyben azonban Rostockné a szakátsné szerepét igen sok szorgalommal és sikerrel adá; úgy hasonlólág Ribicsné mint Wäscher Katl is igen jól danolt. Kainz minden kérdés nélkül jobban adá a chevaliert, mint Carl.

18-kán. Egyre dolgozok zöld gaz ruhámon, mellyet fehér atlaszal bélelek; nem mentem ki a vásárra, s este is honn maradtam.

19-kén. D. u. Rottné, Fanny Marival, Tar, Chernel s enek unoka rokona Chernel vóltak itt. Fanny sokat énekelt; roppant hangja van; modulatioja is, mellyet azonban nem tud használni; oskolája semmi; rouladeja²⁰²⁽²³⁷⁾ egy sem, ő azt olly veszedelmesen letrilláza, mikép egy jó mester sem engedi meg. Én Borgiából²⁰³⁽²³⁸⁾ a bordalt dallám, Fannyt olasz modorom elragadá. Midőn ezek távozának, jött Bezerédyné férjével. Este ismét honn maradtam, azt ruhámon kipotoló, mit d. u. elmulaszték. Igaz, én kísérem Fanny énekét, ki igen meg vala velem elégedve, jól is találtam ma.

20. (!) Ma vevém csak elő ma esti öltözetemet, s azt is csak d. u- csinos, rózsaszinnel bélelt mull ruhácskámát ekkor csak téglázám²⁰⁴⁽²³⁹⁾ ki; én valék ismét a friseuse. 9-kor a redutra kocsiztunk, hajamba csak hátul pár kis rózsát tűztem. Nem tánczoltunk. A tiszteteknek nem látszott kedvöknek lenni, csak az egy Rifkol kért egy tourra fel, mellyet megköszönnék. Első, ki felkért, Lori gitár-mestere, ki azonban urnéja hatalmas pártfogása mellett is, és előkészületei daczára, jó nagy, üres, és hideg kosarat kapott. Cotillon közt választottak: a tegnapi szép ⁴³Chernel, és Noszlopy;²⁰⁵⁽²⁴⁰⁾ ekkor persze mennem kelle, s örül(tem) is neki; Marim is két tourt lejtett; előbb a gitár mesterrel, – puis – a cotillonban Rhadóval.²⁰⁶⁽²⁴¹⁾ A főherczeg belépte után mindjárt felkeresett, s mindig nálunk maradt, a credenzbe kísért, csak a potpourri után más padra ült. Min őszintén örültem. Fiath Pista vólt jelen; ő a régi kedves szives ember, Chernel Lajos természetesen mindig kíséretében vólt. Ez mondá, hogy Cziráky nagy champagneadot ad, s hogy éppen az én, mint olly lelkes magyar leány egészségére idtak. Rohonczy²⁰⁷⁽²⁴²⁾ ma örökké udvarolt, kiállhatatlan, únalmas ő ilyenkor. Rotték igen kedvesek vóltak, Smid Teréz ismét az egészen kifordult lény; Budayné szörnyün haragos, mivel nem tánczoltunk, én csak nem akartam á la Lori egyedül a banya szeretőjével repülni.²⁰⁸⁽²⁴³⁾ A két potpourri után 2 óra után haza kocsiztunk.

21-kén. Ma érkezett a nagy nap! 2/4 7-kor kocsiztunk Zaynéhoz. Rajtam blonddal körzött zöld gaz tunika fehér atlaszomra virágokkal tűzve; úgy az újjakon is pensée,²⁰⁹⁽²⁴⁴⁾ hajamban gyönyörű mezei virág bokrétám, az egész öltözet igen csinos. Nem sokára érkezett a főherczeg is, ki uzsonna közt már hozzánk szökött. Én tánczoltam: 1) keringő: báró Röder. 2) keringő: f. h. Rohonczy. 3) keringő a főherczeggel. 4) française: Rifkollal vóltam engagirozva, de nem vólt kedvem hozzá. 5) Polka: f. h. Rohonczy. 6) Cotillon: h. Rifkol, Szünóra. 7) Keringő: kap. Pichler. 8) Mazur: gróf Péchy. 9) Keringő: kapi. Hódossy. 10) Cotillon: báró Hügel. A főherczeg tánczolt sorban: comtesse Saignant, Julie Ocskay, velem, Aglaé Murray, Ottilie Murray, Marie Baumgarten; Attems grófnő; Alex Zichy, Marie Ocskay; a mazurt csak nézte; utóbbiban én vivám ismét ki a diadalt; mindünnen dicséreték hangzának; de úgy hiszem, még sem tánczoltam olly jól, mint máskor. A főherczeg rendkívüli kegyessége majdnem könnyekre fakasztta, engemet elejébe tett mindazon grófnőknek: 2 Attems, 2 Murray, Zichy Alex, Lassberg.²¹⁰⁽²⁴⁵⁾ Én b. Hügel-el valék engagirozva, s az ajtónál vele vártam, mig a főherczeg megkezdi a tánczot, s ime a nagy úr bájos gracieuse compliment-ját csinálja, s engem elvisz. Ez nem vala büszkeség, nem, lelkemre nem! de örültem ezen finom

gyöngédségnek, hogy ő azt, aki nyáron neki olly gyakran rövidité óráit, most is ki tudja jelezni; megvallom, nem is hittem, hogy egész keringőt fog velem táncolni, s ime nemcsak hogy teszi, de még illy kitüntetve teszi! ez mutat szép beljegyre, ezen leereszkedés angyali. Mivel a főherczeg elég kegyes vólt, engem annyira kitüntetni, a többi urak is szörnyün [44](#)fête-iroztak, mintha az ünnep királynője lettem vólna, kétség kül legtöbbet is táncoltam, mert egyre loptam a tourokat, s a cotillon-ban annyira választottak, hogy alig juték üléssemre, s így párszor csakhogy magamat kinyughassam, ha rám került a sor, a figurát ki is hagytam. 3/4 1-kor kocsiztunk haza. Gr. Zayné meghivott holnapra estélyhez.

22-kén. Este Zaynéhoz kocsiztunk. A főherczeg, kit gróf Vengersky tegnap pour visite de reconnaissance [211\(246\)](#) bejelentett, 3/4 7-kor érkezett; jobbról, a kerevet mellé székre ült; Zayné és Battyániné-val pár szót váltott, s aztán egyre anyámmal csacsogott; egyszerre felugrik, s egyenest hozzánk jön, karszékeink megé áll, s uzsonnáig nálunk maradt; uzsonna allatt Zayné s Battyániné közt ült; mellettem Mari Ocskay, s Pichler; e mellett Marim és Julie Ocskay; egyszerre, midőn észre veszi, hogy Vengersky jó beszélgetésbe mélyedt, felugrik, s megint mellénk áll. Uzsonna után minden táncznak vólt készítve, de mivel Kobler [212\(247\)](#) nem jött, Rohonczy Mari zongorázott: két keringőt tourokbán táncoltunk, éppen hat páran vóltunk, Niczkyné, Saignant, 2 Ocskay, s mi ketten; de a főherczeg fáradt vólt; és nem látszék a táncznak örülni; ekkor kérdé anyám Vengerskyt, igaz é, mit hallott, hogy a főherczeg a kis játékokat nem kedveli? ez válaszlá, hogy a jeux d'esprit-k [213\(248\)](#) úntatják, azonban a mozgókat (mozgékonyakat) igen kedveli. Erre elővétel: der Fuchs geht herum. Ez igen mulattatá őt; a dámákat alig érinté, de a férfiakat szörnyün öszve verte. Egyszer Pichlert iszonyún. Piret, Pichler és Apponyi vették egykor cordába. Ez kiálltott, hogy a ház majdnem belé rengett; én csak egyszer Vengerskyt vertem, s mint természetes, igen gyöngéden. Erre következett: Ring Spiel; ekkor kellett a főherczeget látni, milly gyors sietséggel hányá magától a gyűrüt, csakhogy nála ne találtassék, nem is történt. Erre: Nussketzen (?); jaj mennyit nevetett a főherczeg öszve! csipelyeibe tartá magát; ekkor is mindenki csak Piretnek tartott; a főherczeg mindig vissza huzá magát, Vengerskynek kelle helyette magától hangot adni. A főherczeg imádni való angyal! vajha sok illy romlatlan, kegyes szivü észтели ifjaink vólnának! Mondá, hogy azért jött illy későn, mivel emberei mindenét bépakolván holmijait ismét kiszedeté, hogy öltözködhessék. Hajai oly csinosan vóltak égetve! A társaság igen kicsiny vala, annál több kitüntetés, ki abban részt vett. D. u. gróf Desfours vólt itt, ki a beteges Attems nevében meghitt soirée dansante-re, mellyet neje meglepetésére ad. Anyám nemigen akart menni, mivel neje még nem vólt nálunk. De hisz nem ez kért meg, s Desfours sem inas.

24-kén. 2/4 7-kor [214\(249\)](#) Attems néhez kocsiztunk, ki igen szivesen, [45](#)s magát mentegetődzve, hogy még nem vólt nálunk, fogadott. 10 táncosné vólt csak, mi, 2 Ocskay, 2 Murray, Isidore Saignant, Slávikné, s a házi nő, igen-igen szeretetreméltó cousinejával, Attems Louise-al. Tánczos ellenben igen sok, úgy hogy nehéz is lesz meghatározni, kivel mit táncoltam, mert igen sokat loptam. 1. keringőt gr. Schembek Alexander-al, a másikat Riefkol-al, az első cotillont Pécsyvel, a másodikat b. Hügel-al; az estebéd utáni első keringőt b. Rödern-al, egy keringőt Riefkol-al, egyet b. Hügel-al. Igen vigan vóltunk; 2 óráig táncoltunk. Az estebéden az urak igen örvendtek, mi sulzokat [215\(250\)](#) s compottat ettünk csak, én még tortát sem. Táncz közt mindig hordtak fagyaltat, ponche-glacé, bonbonokat, süteményeket, a mulatság pompás, s fesztelen vig kedvtül fűszerezve vólt. Rajtam fehér batiszt clairem s hajamban csak három tü. Udvarlóim száma, ma a legtöbbre hágott. Cotillonban gr. Grünt választottam párszor a tiszték kérésére; ő sem tactot, sem lépést nem ösmer, de magán kül vólt örömeben, hogy tánczolhatott. Igen jól mulattam, de szörnyün fáradt vagyok.

25-kén. D. u. Sibrikné leányaival és Chernel vóltak itt.

26-kán. D. u. Niczkyné, s az udvarias, finom modorú Attemsne cousinejával volt itt. Ez tón, s illedelem. Gyorsan tevé azt jóvá, mit eddig elmulasztott. Mi egyikét sem fogadtuk. Este Der Spiegel; mulattató csinos vig játék.[216\(251\)](#)

27-kén. Este honn maradtam egyedül.

28-kán. D. u. sétálni voltunk. Este a játékszinben valék.[217\(252\)](#)

29-kén. D. u. Leithnernenál valánk; innen Zaynénál, Attemsnenál, s innen Saarnéhoz, hól az estét töltöttük. Lousie Attems egy igen kedves leány, igen hozzá vonzva érzem magam; ő olly szives, olly előző. Saareknál sokat énekeltem, ma igen hangomnál valék, sok érzéssel, keserüséggel. Igen tetszett énekem; vollendete Künstlerin-nek hívtak. Zayné mondta, hogy tegnap Pécsy volt nála bucsúzni, s mondá, hogy tegnapellött éjjel egész Marz égett le,[218\(253\)](#) s hogy az inség vég-nélküli. Riefkol fekszik ott.

30-kán. Ma nagy tüz volt Kolnhoffon; 40 ház égett[219\(254\)](#) le. Mi a Kruzenberg legmagasabb csucására mentünk, s onnan a szörnyü véaszt láttuk. D. u. Chernel jött és Batky őrnagy. Az estét Marival honn töltöttem.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VI. kötet. / December.

December.

1-jén. Reggel misében. D. u. T. Claire s O. Misch jöttek; este b. Ocskay s b. Fichtel; kikkel Anyám játszott; d. u. még Skolimofsky; este Marival Grillparczer Medea und Jason-ába[220\(255\)](#) mentem. Holnapután Bécsbe kell mennünk.

462-kán. Pakoltunk. D. u. Sibrikné volt itt. Később Tóthné leányaival jött; ezután comtesse Isidore Saignant, ki felszólított, adnánk mi is valamit a sorshuzásra, melly a beégettek számára alkalmaztatik. Ezután jött Chernel, ki gróf Czirákyt bemutatta; ez örömmel emlékezett vissza azon kis pörre, mellyet atyával,[221\(256\)](#) a Duna melletti czukrásznál, az új szavak érdekében tartottam; ez egy olly meggondolt, elmés, szelid ifjú, hogy ösmeretségén csak örvendenem kell, a mellett igen jó hazafi, a nélkül, hogy túl csapongana. Több finom galantriát mondott jó hazafiságom fellett. Igen örvendek, hogy házunkhoz jár. Cziráky jó soká volt nálunk,

3-kán. Mi egy Grácz kalmárral s Sopronyi bronze-csinálóval utaztunk. Kellemetlenül, mert az üvegek öszve töredeztek, s iszonyúan hideg vala. 2/4 11-kor érkezünk.

9-kén. Honn vagyunk. Uhlanusainktól egy őrmesterrel, ki német, s igen udvarias, Walter, utaztunk; igen jól mulattam, mert ő sokat szóllott a tisztokról. Mari igen örült anyámtól kapott szép mull ruháján, s gyönyörű virágin; az én merinos ruhám is, mellyet anyám nagylelküése névnapomra osztott, igen örvendeztet, s hólnap veszem munka alá.

15-kén. Teához Zaynéhoz mentünk; még előbb az ifjú Peachevichnéhoz,[222\(257\)](#) ki tegnap volt nálunk, Everildához és a kedves Chernel-Horváthnéhoz.[223\(258\)](#) Este honn voltam.

16-kán. Nevem napja. Budai Lori, néném, Legedits[224\(259\)](#) és Chernel voltak üdvözlésemre; ez Emlényt[225\(260\)](#) hozta ajándékul; anyám nem akarja, hogy elfogadjam. Csak keseritené őt, ha vissza adnám. D. u. igen rosszúl lettem, mert házunkban a meghalt báró Sturmne ma temettetett. A báró nő leánya s unoka

öccse Teleki már tegnap s ma nálunk ebédelték.[226\(261\)](#) Elég a hozzá, igen rosszúl lettem, ágyba feküdtem, s hányás és diaréval ünnepeltem a máskor tánczal töltött névnapomat.

17. (!). Jobban vagyok, nóha gyomrom még fáj. Este még Barthedeiszky referendárius soiréejébe mentünk. D. u. Batky volt itt; igen örültem. Este 3 ternót csináltam, s csinos cifraszágokat kaptam. Kellemes volt számomra Sáar Mari jelenléte.

19-kén. D. u. Fischer, ki tegnap érkezett Bécsből, és Chernel voltak itt.

21-kén. Anyám játszott ma este; vagy inkább d. u. Pelikán k. a. T. Claire és O. Mischel. D. u. Rohonczi Marie, és Chernel voltak itt; [47](#)Pauline is itt volt egy perczre s mondá, hogy a szegény Jenik Mária rothadó lázban halt meg; következése azon rossz életnek nyilván, mellyet élt! Este: Glück bessert Thorheit-ba[227\(262\)](#) eresztett jó anyám, ki az allatt Zaynéhoz ment; Marit Battyányné vette páholyába. Wilhelmi[228\(263\)](#) Bécsből adá a Gouverneurt, s nóha magának bécsi szokása ellen egy kis túlzást engedett, még is müeleményben részesite, mert ez természetesség, ez mimika, ez játék! Sokszor tapsoltatott elő, legvégre mi is annyit tapsoltunk, hogy ő ellöttünk különösen meghajolt.

22-kén. D. u. Fischer báró Hügel mutatta be. Danolt pár dalt Schubert-től, én is, nóha náthás vagyok, mégis a Wanderlied-ot Proch-tól dallám, hogy ne mondják mindig, hogy annyira kéretem magam. Este anyám ment Wilhelmit megnézni, a veszedelmes nagynéniben;[229\(264\)](#) mi honn maradtunk, s anyám, mint mondá, igen jól mulatott. D. u. Saar Mari, s Döry Julie voltak itt, s megkértek hólnap s holnap utánra. Este Budayné volt itt Lorival, s T. Claire.

24-kén. D. u. látogatás ürügye allatt az ifjú Peachevichnéhez mentünk. Az estét ott töltöttük. Én billárdot tanultam játszani. Kis játékokat játszottunk. Éjfél felé szerencsénket próbáltuk.[230\(265\)](#) Önt öntöttünk, én valami leveses kanál formát. A három pakéta közt a pénzt leltem. A dióval a kis Peachevich Ferdinánd-dal értem össze, en combinaison: gróf lesz férjem. Éjfélkor értünk haza. Tamás almájának evésénél senkit sem láttam. A cipő hegye kifelé esett. Lesz e valami igaz? kérdés!

25-kén. D. e. misében. D. u. Zaynénál, ki soiréera hivatott, s innen Sáárékhoz, kik őt megelőzték. Itt már valami ötkor kezdtünk táncolni. Budayék voltak, Smid Teréz, tegnap Sibrikéknál oroszával elesett, s beteg. Én szegezést kaptam, s zongorához ültem; soká játszottam, mig anyám is elhivott, de egyre rosszabbúl lettem, úgy hogy végre a cotillont az igen udvarias, kellemes Peachevich Laczival csak kénytelve táncoltam, hogy a többieknek tréfájokat el ne rontsam. De ezután nem táncoltam. 10 felé jöttünk haza.

26-kán. Szegezésem egyre tart. Nem voltam misében. D. e. Laitnerék, Smidék, Budayék, Rohonczy Fanny es Marie, és Fischer, ki equitation[231\(266\)](#) marad. Anyám Marival színházba ment. Én lefekszem, rosszúl vagyok.

27-kén. Ma ismét hivattak soirée dansante-ra Sáárék, de én fekszem. Este anyám, Batky, Fischer és Kriegsfeld-el játszott, én persze egyikét sem láttam, rheumatos lázam van, de szerencsémre főfájásom nem; hát Regélómet olvashatom.

28-kán. D. u. Smid Teréz volt itt; jól mulattak tegnap Sááréknál, én fekszem, szegezésem egyre tart.

29-kén. D. e. Sibrikné és leányai voltak itt. Délben felkeltem, de [48](#)szegezésem egyre tart. Este anyám T. Claire, O. Misch s az öreg Bezerédyvel játszott. Az én kedves kis Flórám az allatt nálunk volt. Táncoltunk vele, divatképeket mutattunk neki, fekete Pétert játszottunk vele s fecsegtünk; ő egy igazi angyal. Én igen

kedvelem ezen gyermeket!

30-kán. Fent voltam, de még egy kis szegezést éreztem. D. e. b. Fichtel, s O. Misch; d. u. b. Ocskay, Farkasné, és Fischer. Este enyéim színházba mentek.

31-kén. Ez év utolsó napja. D. e. misében. Sibrikék, T. Sophie, Budayék és T. Claire-nél voltunk. D. u. itt: Buday Lori és Tarné, estére Zayné hívott, s kérete, hoznék dalműveket is magammal, de anyám már urakat hívott volt partiájára; s én örvendtem, hogy ezen estét, mellyel egy egész évet zárunk a mindenség katlanjába, elmélkedve hon tölthetém. Anyám b. Fichtel, b. Ocskay és Kriegsfeld ezredessel játszott. Én azallatt hólnapi gyónásra készültem. Mennyit ígértem magamnak 18-ik évemről! A farsang vig volt, a nyár még szebb, a literaturai pályán léptem fel először en-nevem allatt, én olasz operát hallottam először, császári főherczeggel társalkodtam először, s tőle kitüntetve; én Lisztet hallottam! Más leány helyzetemben boldognak érezné magát s én? Én hideg, fásult és tompa vagyok.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VII. kötet.

VII. kötet.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VII. kötet. / 1840. Január.

1840. Január.

1-jén. Gyónni voltunk. Ma léptem 20. évembe. D. e. Bezerédy Etelka²³²⁽²⁶⁷⁾ volt itt Pál-al s a kedves Flórikával. D. u. Skólimofsky v. i. azután mi Saár-ékhoz mentünk, de ők nem voltak hon; innen Péjachevichnéhez, hól Marieval billardoztam; innen Sibrikékhoz, innen a színházba. Ich bleibe ledig;²³³⁽²⁶⁸⁾ minék alávaló, durva előadásán nem tudtam eleget bosszonkodni. S így letűnt ezen reám nézve olly fontos nap!

2-kán. D. u. Skólimofsky volt itt, este anyám játszott, én Marival Corona Saluzzoba²³⁴⁽²⁶⁹⁾ mentem, mellyet Rostokné sok szorgalommal adott.

3-kán. Anyám köhög, Marim is rosziúl van. D. u. Skólim volt itt, ki este játékra is maradt. Én hát egyedül mentem a hangversenybe, mellyen szegény Erba Odeschalchiné fiascot csinált rekedtsége végett, s e fellett keserü könyüket hullatott; mellyben a hangászkar alávaló karczolás a kifütyülést érdemlé, de mellyben Seib gordonkáján enchantirozott.²³⁵⁽²⁷⁰⁾ Mellettem a lépcsőkön ült Fischer és b. Hügel.

4-kén. Anyám este játszott; Mari sincs még jól. Este: Freundschafts-Proben-be²³⁶⁽²⁷¹⁾ mentem, mellyben Raenz igen jelesen, Rostockné sok iparral játszottak; Stahl kiállhatatlan volt. Midón haza jövék, Fischert találám nálunk. Még valami fél óráig maradt, s az Ismeretlenből²³⁷⁽²⁷²⁾ a szép dalt zengé le.

5-kén. Zayné Tante Nani által ma különösen elhivatott avant soiréera, nóha más senki sem vala hivatalos. Seib Bécsből, valami négyszer játszott gordonkáján Klug²³⁸⁽²⁷³⁾ zongora kísérete mellett; többek közt a multkori szép Potpourrit is. Urak közül csak Riefkol és Zichy Fritz voltak. Este Mari a színházba ment; én anyámmal haza, hól olvastam. D. u. Everildánál voltunk. Én Bezerédy Etelkát rendkívül szeretem; ő olly

kedves.

6-kán. Reggel misében; egész nap hon. Este anyám Sibriknéhez; Mari s én Die kluge Frau im Walde-ba.²³⁹⁽²⁷⁴⁾

7-kén. D. u. Fischer Riefkolt mutatta be. Könyvtáramat nézé meg; kérdé, van-e az idei Emlény is? mutatám neki; találá, hogy Széchenyiné nincs találva, hogy az inkább Caroline-hoz²⁴⁰⁽²⁷⁵⁾ hasonlít; aztán olvasni kezdett; rosziúl ment; én a szavakat eleibe olvastam, ő utánam mondá; jól ment. Azon észrevéte, hogy az én oktatásom mellett persze gyorsan s örömet tanulná meg. Este anyám hon maradt Tante Nanival. Mari s én Die beiden Louisen és Das stell dich ein-ba²⁴¹⁽²⁷⁶⁾ mentünk. Fischer feljött a páholyba, mivel nálunk még Mari néki megengedte. Tarné rossz néven vette.

9-kén. D. u. Bezerédy Etelka jött Flórikával hozzánk; s maradt 7 óráig, mikor is Marival színházba ment; anyám játszott ö(reg) Bezerédy, gr. Murray és b. Fichtl-el.

10-kén. Tegnap este az öreg Bezerédy mai este bennünket áthivott; azonban reggel Sibrikné jött, s bennünket, s hogy együtt maradjunk, Bezerédyékát is magához hívá; anyám azonban meghült; irék hát Etelkának, birná arra az öreg urat, jönne át gr. Murrayval, mi meg is történt; ezekhez még b. Fichtl társult. D. u. báró Hügel jött. 6-kor nehezen vett bucsút, mert az estét nálunk szeretne volna tölteni. Mi ekkor Sibriknéhez mentünk, hól még Smid Teréz s a tónt adó kiállhatatlan Vaterniet Emilia is vólt, melly utóbbit én a lehetőségig ignoriroztam. Igaz! Ocskay Julie is vólt, de nem tánczolt. Urakból: Chernel, a szabadalmon itt levő Vaterniet hadnagy,²⁴²⁽²⁷⁷⁾ s két gyalog tiszt: báró Stietka, és hadnagy Carner.²⁴³⁽²⁷⁸⁾ Váltva tánczoltunk **50**és játszottunk Wer mir mein Haaserl stielt, arckép s aláírás, ügyvédek. Mazurt Vaterniet velem előtánczolt. Polkát is tánczoltunk. 1/4 11-ig maradtunk. Az édes Flóri midőn távoztunk, senki serkentésére hozzám jöve, s mondá: hát éljen boldogul édes Etelkám! ezen kedves angyal! Stietka Magyarat is tánczolt ügyesen; szavalt is, das Gnadenbild Saphirtól;²⁴⁴⁽²⁷⁹⁾ csinosan.

11-kén. D. u. Chernel jött s Rott Marirtól hozott levelet; mondá, Dóry Adi,²⁴⁵⁽²⁸⁰⁾ ki most itt van s tán már hólnap utazik el, akará magát ma délután általa bemutatni., de Pethénél²⁴⁶⁽²⁸¹⁾ vala ebédre hiva, melly még egyre tart s így ennek vége szakadtával tán késő volna az idő első látogatásra. Később Fischer jött; anyám játszott Smidné, Kriegsfeld, és Uncle Misch-el. Mari a színházba ment; d. u. de korán Smid Teréz is vólt itt. Fischer az estét itt tölté, váltva egyre énekelénk; valami 7 párdalt is próbáltunk együtt.

12-kén. Mise után a postán Csapónétól²⁴⁷⁽²⁸²⁾ egy édes, hosszú levelet – –, sokat ír róla, mikép szereti őt Liszt, mint tünteti ki. Schneller, Barthedeiszky s Uncle Misch-nál vóltunk. D. e. Sibrikné és Tante Sophienál is vóltunk. D. u. Sáaréknál s innen Peachevichékhoz, hól illy kevés gyakorlásra nézve nem éppen ügyetlenül két parthie billárdot játszottam Saár Marival, aztán 1/2 12-éztünk, miben én 6 p. k. vesztetem. Uzsonna után anyám Marival a színházba, én haza mentem.

13-kán. D. u. Chernel mutatá be Rott Sándort; örültem. Rott egy fínom viseletű fiatal ember. A színházban adatott: Die Heimberufenen, Hornbosteltól. Szépen irott, jó darab.

15-ikén. D. u. Sáarékhöz mentünk s az estét ott töltöttük; Chernel s Rott is odajöttek; tánczoltunk. Én cotillont Pejachevich Laczival. Jól mulattam.

16-kán. D. u. Fischer vólt itt. Tribuliroztuk,²⁴⁸⁽²⁸³⁾ mennénk egyszer már Sáarékhöz, megigérte; hólnap lesz az első pique-nique de la seconde noblesse Baitschnénál,²⁴⁹⁽²⁸⁴⁾ bennünket Sibrikné és Laithnerné engagirozta. De kértem anyám, ne menne, hisz csupa leányok, kiket nem ösmerünk, s aztán a societé igen

görbe szemmel nézi azt, ki ezekkel társúl. Bennünket már ma reggel Zayné hívott meg, estélyére, hólnap. Fischernek mondtuk, oda jön. Este Amalia herczegnő: Der Majoratserbe-jébe mentünk. Jó darab.

17-kén. D. e. Budayné Lorival vólt itt. D. u. Attemsnehöz mentünk, s jó soká maradtunk. Innen Zaynéhoz. Thea után Notturnot játszottam Wiek Claratul, a Ballatát Lucrezia Borgiaból, Keller világtalanját, [51](#)s egy romanzeot Panserontól [250\(285\)](#) éneklék. Lorinak is azon szerencsétlen gondolatja vólt Kreuzer Malomkerekét minden critika allatt s hamisan énekelni, mire Zayné a zongorát tüstént becsukatta. Urak közül egy sereg vólt itt, Stoll, Andreoli és Öttingen. 8-kor távoztak. Fischer, Riefkol, Hügel, Velsberg, Wies, Apponyi csak 9 után. A multság semmikép sem languirozott [251\(286\)](#) s igen vigan vóltunk. Haza jöve T. Claire-hez szálltunk be, a ma este érkezett Skólimofskyhoz küldtünk, ki is gyönyörü arany, pecsés karkötőmet magával hozá. Rendkívül örvendtem, kár, hogy péntek.

18-kán. D. u. Skólimofsky vólt itt, ki mindenikünknek kis csinos ajándékot hozott. Anyámnak egy gépes (?) 10 éves kalendariumot, t. Claire-nek igen szép olvasó pultot, Marimnak igen ékes dolgozó chatouillet [252\(287\)](#) s nékem egy igen egyszerű, de annál kitünőbb, barna moiréeba kötött albumot. Este Leichtsinn aus Liebe-be mentünk Bauernfeldtul.

19-kén. D. e. misében. Smid Teréz vólt itt. D. u. Mari Battyáninéhoz és Sibriknéhez ment, kinél az estét töltendi. D. u. Chernel jött legelől. Ez után gr. Peachevich, ki a jövő Saár bála az első cotillonra engagirozott, Laczi, Ferdinánd-al és Saár Louis-val jött. Ezek után Fischer b. Hügel-el s puis [253\(288\)](#) Saárné Dóry Julievel és leányával. A két tiszt tovább maradt s én Fischerrel két párdalt éneklék s magam Proch megösmerését. Peachevich mondá, hogy kedden lesz bál Saáréknál s a tisztek, hogy csötörtök Attemsénál. Este anyám játszott O. Misch, öreg Bezerédy és Fichtl-el.

22-kén. D. u. a fiatal Saár vólt itt; megijedtünk: a külvárosban tüz ütött ki, egy asztalos háza égett le, de szerencsére a láng nem harapózott tovább. [254\(289\)](#) Este soirében vóltunk Barthedeiszkynél. Három ternót csaltam, különben egyet sem csináltam vólna. Farkasné számára is egyet csaltam. Ma jött az ortográfiai hibákkal diszló francia meghívás a hólnapi bála Attemsékhoz.

23-kán. 2/4 7-kor Attemsnehöz kocsiztunk; fehér atlaszom vólt, a hajban gyönyörü rózsza szín cameliák; ujjakat gyöngö guirlande; rózsza szín cordelière s a ruha alatt d-° szalag bokrokkal diszítve. Igen csinos öltözet. Első cottillot Skólimofsky, a másikat Saár Louisval tánczoltam. Jól mulattam, de a herczegnék, kik egyikünkél sem szólottak, kissé feszessé tevék a multságot. 3 óráig maradtunk.

24-kén. Este Saárékhoz mentünk. Rott, Tar, Chernel, Skolimofsky és Zichy voltak még a háziakon kül ott. Buday Lori és Smid Teréz; igen sokat tánczoltunk; 10 óráig maradtunk. Fehér Jaconettem vólt.

25-kén. Egész nap álltam, mivel himzett ruhámat szabtam. Este 2/410-kor a Casino kisebb teremében tartott pique-nique-re kocsiztunk. Rifkól vólt, de Hügel nem. Első cottillot Pejachevich Ferdinánddal [255\(290\)](#) [52](#)az atyával tánczoltam; másodikra Saár Louis-val vóltam eligérkezve, de anyám nem engedte tánczolnom. Mind két cottillot előlejteti felkért Konkolyi. [256\(291\)](#) Úgy szólva, legtöbbet tánczoltam. Cziráky vólt; hólnapra felhittam a ma reggel itt vólt Sibrikné nevében. Egy Csúzi és egy Inkei nevü ur vólt itt Szala vármegyéből; ezek kizárólag, majdnem mindig velem tánczoltak. Chernel mondá, hogy vacsora alkalmával a költőné egészségére toast-ot tartottak, ittak. Cotillon allatt Csúzit, Inkeyt, Horvátot, a Pejachevichék praefectusát, Andreolit, Derrat és Rifkolt választottam. Mazurt ma nem tánczoltam, nem kértek fel. Rózsza színün bélelt mull ruhácskám vólt, rózsza szín füzér sima hajamon. 3 órakor jövének haza.

26-kán. Soirée dansante Sibriknénál. Cziráky jött s igen sokat tánczolt. Az első cottillot elő. Tourokban

tánczoltuk: 1 cotillont az atya Peachevich, a másodikat Laczi fiával. Mazurt Shembek Sándorral. Stietka báró szavalta Percival elbeszélését Griseldisből²⁵⁷⁽²⁹²⁾ szörnyü nagy, mulatságos affectatioval. A második cotillont Karner hadnagy tánczolta elő; 2/4 4-ig maradtunk, már mindnyájan egészen kifáradtak, urak s nők, csak én nem, meg nem foghatám, hogy álhatám ki ezen roppant sok tánczolás, én ülésre alig jutottam az egész éjen át. Igen jól mulattam.

27-kén. D. u. a kedves Fiáth Pista vólt itt. Rott Sándor is átjött. Később Skólimofsky jött és Fischer. Anyám játékszinbe ment. Mi hon maradtunk. Szorgalmasan dolgozok himzett ruhámon; ma d. u. kezdtem belé.

D. u. Attemsne anyával, gróf Schärffenbergnével, Murrayné Horváthnéval szül. gróf Khefenhüller,²⁵⁸⁽²⁹³⁾ ez utóbbit bemutatandó vólt itt. Anyám t. Claire-nál játszott, egyikét sem fogadtuk el.

29-kén. Himzett ruhám 2 volan-al elkészült; a másik hármat t. Claire, t. Nani dulcineainak s a házmester leányának adtam át. (Saáréknál.) Egész keringőket²⁵⁹⁽²⁹⁴⁾ tánczoltunk. 1. gr. Shembek Sándor. 2. Rifkol. 3. Laczi Peachevich. 4. Louis Saár. 5. B. Hügel. 6. Ferdinánd Peachevich, a fiú. Française és Polka-ra Rifkol-al vóltam engagirozva, azonban az elsőnél félttem, confusiokat csinálhatnék, úgy hát mondám, cipőm szalagja leszakadt s Polkát tourokban tánczoltuk, melly allatt én azonban pas l'idée,²⁶⁰⁽²⁹⁵⁾ hogy ülésre jutottam vólna, 1. cotillont az atya Peachevich, 2-kat Laczival tánczoltam. Mazurt b. Falkenhausen-al; nyugóra után 1 keringőt gr. Czirákyval, 2-kat gr. Zichy Fritz-el. Ezen másodikat b. Hügel, Rifkol és Derra⁵³ akarták velem tánczolni. Második cotillont Hügel, Rifkol, Zichy, 2 Shembek, Gyula Jankovich s. a. t. Rotték vóltak ma, Fanny nagy kérésére a háziaknak a Cachuchat²⁶¹⁽²⁹⁶⁾ tánczolta, de minden grátia nélkül. Szegényt még jól kinevették. Horváthné vólt, egy igen udvarias nő. 4 óráig maradtunk.

30-kán. D. e. Smid Teréz jött. Vele a város körül mentünk. D. u. Skólimofsky jött, és Saár Louis. Az estét honn töltöttük.

31-kén. D. u. Niczkyné, Horváthné (nem vólt hon), Selterné, Attemsne (n. v. h.), Ihászné, Zayné és Sibriknénál vóltunk. Innen a hangversenybe mentünk, mellyben Hofer igen jelesen hegedüzett, de Kern kis. annál roszebban énekelt.²⁶²⁽²⁹⁷⁾

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VII. kötet. / Februáriu.

Februáriu.

1-jén. Este Casino pique-nique. D. u. Rotték vóltak itt, de el nem fogadtuk. Én rózsaszinü diszített atlasz ruhámat huztam; hajban ismét kaméliák. 1-ső keringő után jöttünk, 2-kat tourokban, 3-kat még Saáréktól valók engagirozva gr. Cziráky-val; Polkát Laczival, 4-re Falkenhausen-al valék engagirozva. 1 Cotillont avec mon danseur perpetuel.²⁶³⁽²⁹⁸⁾ Nyugóra után 1) keringő: Louis Sáár; Galopp Jankovich Gyulával; 2) keringő Shembek Sándor. 2. Cotillon még Saáréktól Rifkol-al. Ebben Rottnak és Jankovich Gyulának kellett kosarat adnom a többiek közt, mit igen sajnáltam. Mazurra Tóth-al²⁶⁴⁽²⁹⁹⁾ vóltam engagirozva, ki mint hallom, különös jelesen tánczolja, de Skóli lusta vólt és eltította. Magyarra Noszlopy²⁶⁵⁽³⁰⁰⁾ kért fel, de kosarat kapott, azután Jankovich s erre Stettner²⁶⁶⁽³⁰¹⁾ magyart tánczoltak; de vólt ám kérés! gondoltam elszakittanak, annyira kértek mindnyájan a friske fel! De először nem tudom, s ha tudnám is, talán mégsem tánczoltam vólna. Dóry Adi estebéd allatt asztalunkhoz ült; Falkenhausen is. Ennek igen kevés audientiát adtam, mint Cziráky a herczegnékről mondja. Dóry is kitüntetett, Noszlopy is. Egyáltalán a magyar urak

egyre loptak. Nem hiszem, hogy valaki annyit tánczolt volna, mint én. Nagy Ilka volt.²⁶⁷⁽³⁰²⁾

2-kán. Rotték, Horváth-Chernelnél voltunk, honnan Peachevichékhez mentünk; Cziráky is ott volt; az estét hon töltöttük. Rottéknál Nagy Ilka is volt. egy igen érdekes kedves leány.

3-kán. D. u. Fischer volt itt.

⁵⁴⁴kén. Anyám fekszik. Sibrikné Bedónéval²⁶⁸⁽³⁰³⁾ is itt volt. D. u. Falkenhausen volt itt, csak pár szót váltottam vele, mivel anyám fekszik.

6-kán. Ma a bál Attemsénál; s mi s Ocskayék nem vagyunk. D. u. Skólimofsky volt itt, mondá, hogy mégis meghivandnak; hogy az inas confusiot csinált, azt fogják mondani. De nyilván mégis genirozták magukat az utolsó napon küldeni.

7-kén. Tegnap az egész rokonság gyült össze. Hauer Pista tegnap este érkezett, s ma reggel meglátogatott. D. u. Sibrikékhez, itt kissé tánczoltunk s aztán 1/2 12-éztünk, én már egy tallérnál többet nyertem, s aztán mind elvesztettem s még 8 p. k. felibe.

8-kán. D. u. Sibrikné volt itt és Pista. Chernel is jött, itt uzsonáztak, aztán játékszinbe mentünk; Pista mi(!) leányokhoz jött a Bezeredy páholyba, mivel ezek bálon vannak Auersbergéknál. Die Nebenbuhler Sheridantól, rossz darab. Sibrikné holnap estére hívott meg.

9-kén. D. e. misében. D. u. Pista volt itt. Mi ötkor Sibrikékhez mentünk; én iszonyúan rekedt vagyok. Tánczoltunk, kis játékokat játszottunk, igen sok közmondást s charadot adtunk elő. Haza érve még 12 óráig dolgozgattam zöld gaze ruhámon.

10-kén. Zöld gaze ruhám igen csinos. A testen kis gallér 5 choppe-al, az ujjakon két choppe, s mezei virágok; a tunicához varva a szoknya vég része s ezen varráson s egészen alatt egy gazdag tulleruche. A ruha egy mezei virág bokkrétával felhúzva. Sima hajamon egy gyönyörű mezei virág bokréta. A gaze este szép kék s így igen jól állott. 1. keringőt Chernel. 2. b. Falkenhausen. 3. Rifkol. 4. gr. Cziráky. 5. b. Hügel. Française felkért Tóth, de nem tánczoltam. 6. f. h. Horváth; Laczi bátya.²⁶⁹⁽³⁰⁴⁾ Polka tourokban. 7. gróf Shembek Sándor. 8. Cousin Pista. 9. kis Ferdinánd Peachevich. Cotillon: atya Peachevich. Estebéd. 10. keringő Jankovich Gyula. 11. b. Stietka. 12. Skólimofsky. 13. f. h. Rousseau. 14-re b. Falkenhausen, française-ra Rifkol. De egyik sem tánczoltaték. 2. Cotillon Laczi Peachevich. Polka tourokban. 4-kor jöttünk haza. Sok történt ma; igen sok. Tegnap d. u. Budaynénál voltunk. Everilda ma mondá, hogy hiszi, hogy Tóni Liszttel jön. Chernel mondá, hogy Cziráky estebéd közt egészségemre ivott s mondá, hogy ha azon Posonyi kisasszony nem volna, én állanék első helyen szívében. Iszonyún sokat tánczoltam ma, a rekedtségem is egyre nevelkedik, mivel a mellékszobák rettentően hidegek valának, s én nem vittem mantillát magammal. Estebéd alatt jobbról Nagy Ilka, balról princesse Louise²⁷⁰⁽³⁰⁵⁾ ült, a tálak kézrül kézre mentek, én valahányszor Louise-nak nyujtám, ez mindannyiszor szívesen megköszöné, de egyebet nem szólt, mert háta mögé ült mindjárt Pichler, hogy azonbeli ijedelméről mentse föl: velem mint szomszédnéjával szóllani.

11-kén Cziráky és Rott voltak itt, a Bécsből vissza tért Fischer is, de anyám sétálni volt s így nem fogadtattak. Én hon maradtam, mert rekedtségem erős köhögésben tör ki.

⁵⁵¹²kén. Fischer volt itt. Én fekszem; szörnyűn köhögök, de különösen éjjel. Anyám Marival estvélyre ment Bartheleiszky referendáriushoz. Ez ez idén az utolsó volt. Szép bonbonokat hozott. Laczi Peachevich is küldött egy igen csinosat, Chernel egy igen balgát: Von Deiner Schwanenhand und Deinem milden Blick

erwarte ich mein höchstes Erdenglück. A balga!

15-kén. Casino pique-nique s én nem mehetek. Még egyre köhögök, s elronthatnám magamat Lisztre. Mari nem akar menni; szegény Mittisné igen rosszul van.

16-kán. Ma már felkeltem, de misébe menni még nem mertem. Anyám d. e. találkozott Bezerédyvel, ki mondá, hogy Liszt tiszteletére tánczvizalmat ad. Így hát mindjárt d. u. szabtam crepp ruhámat. Este anyám játszott, mi is ben ültünk. Fischer s Skólimofsky töltték az estét nálunk.

17-kén. Ma már misébe mentem; innen bóltokba és sétálni. 12 órakor kezdtem ruhámon dolgozni, s annak teste, midőn enyéim a színházból jövének, már tökélyesen kész vólt. Honnan vevém ezen gyorsaságot, magam sem foghatom meg. Tán Liszt inspirirozott? Ő ma este érkezett.

18-kán. Szegény Mittisné meghalt s a sajnálatra méltóbb Mari: adieu concert! adieu bal! mondhatja! Este én már fekete gros de Naple-omban, a szép fekete gyöngyök hajamban a hangversenybe menénk. Lisztünk Puritani fantáziát, Schubert Eger király és esti dalját s puis nagy fantáziáját magyar tételre s indulóját s erre galoppe chromatique játszott. Ezek közt kíséré Ranhartingernek ennek éji táborszemle s megösmerését s Schubert pizstrángját.^{270a(306)} Milly elragadtatással ⁵⁶hallám e varázshangokat, le nem irhatom! Néha mint ha gyenge esti fuvalom csókdosná a billentyüket, mintha égben éneklő Seraph báj hangjait hallanók nagy távulból s erre egy egyetlen fuga s most hatásteljes accordok oly erővel lesújtva, mintha a bosszús ég dörögne, mintha egy egész hangászkar adná e nagyszerű zenét elő s mind ez egy ember! s mind ez oly igéző, oly felséges rendbe van szedve, hogy classicainak mondhatni! én elmélyedtem ezen csudahangok hallásába s keserűn ébredék ez édes álomból fel, mert őrnagy Pagin költött fel abból. De utóljára a magasztos eszméjü galoppe chromatique után nem éppen oly kellemetlenül ragadtatám elméleteimből ki: Rudi állott előttem s többé el nem hagyott. Én Rotték, Fiáth Pistával s Tar-al beszéltem soká. Liszt ma Bezerédyéknél ebédelt.

19-kén. Crepp ruhám igen diszesen elkészült. Test körül faut blonde körzemény, az ujjakon három; a ruha felhuzva három rózsával, hajamon apró fehér rózsa bokor, igen csinos, izletes öltözet; fehér, mert gyászban vagyok, tán néhányan kövezni is akarnának, mivel bálba megyek, de én Ninát alig ösmertem,²⁷¹⁽³⁰⁷⁾ hogyan busuljak? Marim sem bánja, mivel életében sokat kellett tőle szenvednie. Én egyszer dacolok sorsommal, melly még eddig minden farsangomat elrontá. A gyülekezet igen pompás s majdnem kissé számos is vala; Rotték is. 1. keringő: Chernel, 2-dikra már tegnapról Rudival valék eligérve, de ez rosszul érzé magát, az a kisebb casinoi teremben adott majdnem 80 személyre adott lakoma után²⁷²⁽³⁰⁸⁾ s így b. Rödernek cedirozá. 3.-ik Jankovich Gyula. 4-ik. b. Hügel. 5-ik Rifkol, française már tegnaptól fogva; ugyan evvel szörnyűn boszus valék. 1. cotillon atya. 2-ik Laczi Peachevich, ebben sok kosarat kelle osztanom: Andreoli, Wurschemberg, Hügel, Rifkol. Estebéd után 1-ker. b. Stietka, 2. h. Carner. De most az est eseményiról! Strokay, a tanuló is jelen vólt, cotillonban minden tourban engem választott. De most az est királyához! Lisztünk az első keringő alatt érkezett; egyszerre a harmadik után kinálkozik keringőket játszani. Leül és játszik; de hogyan? Weber-tül keringőket s minekutánna egy gyönyörű fantázia alakjába önté, végzé az ördög tánczal Mayerbeer Ördög Róbertjéből. Milly érzéssel hallgatám ezen kezdetén oly kellemes, utóbb nagyszerű compositiót? A művész felkelt. Mindenki körébe tolakodék s érzéseit szavakba foglalva azokat tömjénként neki nyujtani törekvék. Én néma maradtam, mert igen is mélyen el valék fogódva, hogy sem lelkesedésem szavakban törhetett vólna ki. Én utána nézék s elmélyedtem, a lelkes, kifejezésteli vonások szemlélésébe, egyszerre élénk mozgást veszek észre. Barthedeiszkyné a mint Liszt kalapját kezében tartá, abból egy kéztyüt csent ki, mindenki igyekvék most emlékül e szép estre a kéztyü ⁵⁷egy darabkája birtokába jutni. Én is. Én ezt a legczélszerűbb emléknek találom: hisz a kéztyü fedezte azon kezét, melly mi

nékünk oly mennyei élményt oly dusan szerzett, mely a Liszt nemes érzélem dus lelkében támadott, majd nagyszerű s nemes, majd édes-keserű, kellemteljes eszméit a billentyűkre nyomá. Én is nagy bajjal egy darabkát leszakíték. Jaquemar George vala vörös betűkkel reá írva. Örömtelven szökök anyámhoz, azt neki megmutatandó. Liszt tőlem két lépésre áll. Ő olvasa szememben azon gyönyört, melyet bennem egy illy érdekes emlék bírása költ fel. Ez őt elhatározza, ő hozzám lép s ezen szavakkal: mais vous n'en avez qu'une toute petite pièce ... oserais je vous offrir la paire? mindkét térdére leereszkedik, kezeit kéréleg teszi össze s nékem a jobb kezéről való kéztyűjét, mely egész ép vala nyújtja át.²⁷³⁽³⁰⁹⁾ Én annyira megvalék lepetve, oly zavart voltam, hogy egyebet nem válaszolhattam, mint merci monsieur! De ez bizonyly oly accentusával a legőszintébb köszönetnek vala mondva s szemeim minden affectatiótól ment kifejezéssel hálálák neki e tettet, hogy ő ezekben bizonyly ólvashatta azon legfőbb örömet, melyben engem részesített. De most levék a moquerie-k s egy úttal irigység tárgya is. Princesse Louise halatomra mondá: l'idée même est une horreur!²⁷⁴⁽³¹⁰⁾ Hügel engem megréft ezen tettemért, de ezek mind csak a leszakított darab végett. De az egész, az önkényt ajándékozott kéztyűért levék az irigység tárgya. A leszakított darabkát Horváth Nina számára kéré s nyeré is Barthedeiszkyne. Ezen affaire után Lisztünk ismét zongorához ült s Ranhartingernak²⁷⁵⁽³¹¹⁾ több dalt Schuberttől kísért remek játékával. Én a zongoránál állottam ekkor. Liszt többször szolt hozzám az éneklett, vagy éneklendő dalok felől. Én kifejezhetlen boldogéret kifejezésével csüggtem egyre lelkes szempárán, elragadó mosolyán. A dalok közt egy elragadó fantáziát játszott magyar tételekre; dalok után fugát kezdé s fantáziába ment át... egyszerre a mű közepette felugrik s mondja: wir sind doch so indiscrete, wenn wir anfangen, können wir gar nicht enden, man muss unser überdrüssig werden. Ez angyal, milly szerénység! én őt többé nem szóllítám; annyi mondani valóm volt, nem tudám, min kezdjem! De nem távoztam mellőle; egyre lestem érdekes észтели beszédjét. Nem sokára távozott. Foga fájt. Én s szégyen nélkül vallom, még könnyező szemekkel nézék a távozó után, mert ha őt egyszer hallottuk, őt láttuk, vele még szóllottunk is, lehetlen azon érzéstől menekdnünk: mindig s örökké körülötte s az ő irigylendő társaságában s körében élhetni, mulathatni! Lisztünk ma születése helyét látogatá meg.²⁷⁶⁽³¹²⁾

5820-kán. D. u. Murraynél volt. Lisztünk ma Kis Martonba rándult. Albachunk, e nagy ember nem jött át Liszt versenyébe lemondásból;²⁷⁷⁽³¹³⁾ ezt művésznk hallván, átrándult, hogy Albachot feltéte daczára azon megbecsülhetlen kéjben részesítse őt halhatni. Este színházba mentünk;²⁷⁸⁽³¹⁴⁾ Liszt 9-kor érkezett s még Bezerédyhez ment, kik en famille voltak, tőlük bucsút veendő. Holnap utazik Prágába.

26-kán. Bál Zaynél. Ismét fehér crepp ruhám; de hajamba mohrózsa s a két vállon is fehér rózsa. 1-ső keringő allatt cipőm igazítani más szobába mentem; midőn vissza jövék, fél keringőnek vége; alig lát a kis Salonban őrnagy Whis ülni, már is gr. Apponyit küldi hozzám; igen nagy zavarban voltam; én illy erőltetett udvariasságot gyűlölök! 2-ik Riefkohl. 3. b. Hügel. 4. Laczi Peachevich. 5. Rousseau. 6. gr. Battyáni. 7. Rott Sándor. Cotillon: Atya Pea.²⁷⁹⁽³¹⁵⁾ Ebben igen jól mulattam; jobbról a nékem udvarló Rousseau, balról kapitány Hodossy, ezen észтели ember társasága kellemes. Egyszer jön Rudi s választ. Azon költeményt, melyet a Bezerédy bálra csinált, felólvasni ígéré; mondám, hogy hallom, igen finom, észтели, de tele gúnnyal; felelé, hogy lehetne az, hisz reám gondolt készítésénél.

27-kén. Este fehér jaconette-emmel s két fehér rózsával hajamban Sibriknéhoz kocsiztunk; tourokban tánczoltunk rendkivül sokat. A kis Juliant²⁸⁰⁽³¹⁶⁾ hideg leli s így hála Isten a Peachevichék nem voltak, s két cotillonom szabad. Az elsőt Konkolyval elő, a másikat Riefkolal. Nagy Ilka, a kedves is volt. Igen sokat tánczoltam, igen jól mulattam; 2/4 4-ig tartott.

28-kán. Este Concert.²⁸¹⁽³¹⁷⁾ Silviny, kit még Temesvárral ösmerünk, jött szép tenor és kellemes modorával ide Kőszeghről; alig lépett a terembe, már is hozzánk sieté; igen örültem, mindig mellettünk maradt, a

trema Bizantia-t különösen, s a terzettet is gyönyörűn énekelte. Oldalam mellől nem távozott Hodossy és Weigelsberg.²⁸²⁽³¹⁸⁾

29-kén. Casino Pique-nique. Gyönyörű himzett ruhám s a kis ⁵⁹fehér rózsák hajamban; Nagy Ilka is volt. Tourookban táncoltam mindent. Első cotillont atya Peachevich-al, nőha rosztól érzé magát. Másikat még Sibriknétől gr. Battyánival.²⁸³⁽³¹⁹⁾ Roppant sokat táncoltam, alig pihenheték. Ugy az eddig még soha hozzám közeledett felséges, mondhatom ma esti legjobb tánczosommal, Stettner-al minden harmadik tourt. Gróf Attems ma mindent tánczolt, így velem is igen sokat. Pompásan mulattam, igen fête-iroztak, öltözetem furoret csinált; de csinos is volt. 4-ig maradtunk.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VII. kötet. / Martius.

Martius.

1-jén. D. u. Zaynéhoz mentünk, tiszt csak Rudi volt; mellettem ült uzsonna allatt. Enyéim színházba, én haza mentem.

2-kán. Nagy boszúra Zayné kéretett estvélyre, s anyám oda ígérkezett, de csak hamar lekéretett Zayné s izené, hogy Attemsénál leszünk. Az írásbeli igen humoristicai felszólítás nem sokára érkezett is. Én hát gyorsan fehér crêppemet tunica alakba öntém, s körösleg fehér rózsákkal felhuzám; test körül pedig fehér virágfüzért fonék; hajamba mohrózsámat vevén. Murray kocsiján mentünk; ez öszve ütözvén az üres hercegivel, eltört, s ijedt anyám s én gyalog tovább sétálhattunk. De e bajért gazdag multság. 1 keringő b. Röder. 2. Riefkohl. 3. b. Hügel. 4. gr. Battyáni. 5. toureokban. 1. cotillon b. Falkenhausen. 2. Rudi. 3. Zichy Fritz. 2/4 5-ig maradtunk. Murrayékról szöllottunk, hogy ők olly visszatartó hidegek.

3-kán. Zayné hívott. Hercegek is voltak, de a leányok kis salonba vonódtak. Egy zongorász volt itt Posonból. Derék s jeles. Felkértek, énekelnek, a hercegek kíváncsian várták, de rekedt vagyok. Innen redouteba mentünk. Mari t. Claire-al volt álarczban. Fehér batiszt-clairem volt, hajamban arany fésű. Igen jól mulattam.

4-kén. Este anyám játszott; nálunk künn: Budayné Lorival, t. Claire és Chernel.

5-kén. D. u. b. Falkenhausen, Fischer és Riefkohl. Este a színházban.²⁸⁴⁽³²⁰⁾

6-kán. D. u. predikatióban. Ocskayéknál, Attemsénál s este Saaréknál.

9-kén. D. u. Louis Saár jött és Riefkohl; később Cziráky és Battyáni; ezek 8-ig maradtak. Ekkor Rudi egy elmés, vig költeményt olvasott fel, melyet 2 évvel ez előtt egy Niczky pique-niquere készített. Én őt kérdém, nincs-e nála a Bezerédy költemény, mondá, hogy nem, mivel még be nem végzé.

⁶⁰10-kén. D. u. Chernel jött és Fischer. Utóbbi este is itt maradt; anyám játszott, mi énekelünk.

12-kén. D. u. Chernel Döry Ádit mutatta be. Később Riefkohl és Fischer jött. Este játékszinbe mentünk.²⁸⁵⁽³²¹⁾

13-kán. Nagy soirée. Sibrikné 2 leányával, Budayné Lorival, Tarné, Tar, Rott, Chernel, Döry valának a hivatalosak. Világoságot látván Riefkohl s később Fischer jöttek. Kis játékokat játszottunk: énekelünk is;

én kitünően a feketékkel^{285a(322)} társalkodtam, mindig közējük ültem, álltam.

15-kén. D. u. Skólimofsky, Tar és Rott jöttek, anyám játszott, mi színházba mentünk.²⁸⁶⁽³²³⁾

17-kén. D. u. Riefkohl jött, anyám t. Claire és o. Mischel játszott.

18-kán. Fischer emlékkönyvembe a lapot hozá; igen csinos francia költemény, Rudi készíté, este játékszinbe.²⁸⁷⁽³²⁴⁾

19-kén. Ma grande parade. Szegény Schnellert temették.²⁸⁸⁽³²⁵⁾ Mi Barthedeiszkytól néztük. Hali, és Hügel állottak előttünk, Rudi mellettünk lovagolt el. Innen Peachevichéktől néztük a menetet másodsor. Ezek a majmok olly hidegen fogadtak, Laczit és Saár Marit kivéve; a szülők félnek, hogy Laczi mindjárt elvesz. Az kellene még! Innen Adamovichnének mentünk szerencsét kívánni; itt ismét láttam Rudit, mint a gróféknál is. Innen O. Pepihez. Este a rokonság, Pepi és Sophie is itt játszottak. Bezerédy Pista, ki Posonból itt van, látogatott meg, min igen örvendtem. Este a színházban mi ketten.²⁸⁹⁽³²⁶⁾

20-kán. D. u. Zaynént mentünk látogatni, s ez az estére is marasztott. Fischer sokat énekelt; egy kis párdalt is Saignantval, kinek most udvarlója, s kinek kellemes hangja van. Saignant ma igen kegyes vólt velem. Később ő és Niczkyné a herczegnéhez mentek: az urak utánok, csak Rudi maradt; akkor mulattunk jól, távol minden feszeségtől, Rohonczy és Hoye Mari²⁹⁰⁽³²⁷⁾ elmés elbeszélései közt repült az idő. Rudi kísért haza.

21-kén. D. u. Riefkohl, Fischer és Skólimofsky vóltak itt. Este mind a színházba,²⁹¹⁽³²⁸⁾ Rudi igen csinos mandolint hozott czukorból. Liszt lakomájáról még.

24-kén. D. u. Attemsne, Louise-al, később Skólimofsky és Riefkohl jöttek. Este színház.²⁹²⁽³²⁹⁾

25-kén. Grande soirée, Anyám játszott; mi nálunk a két Ocskay-leány s Rohonczy Mari, Riefkohl, Fischer (!) hívtuk, megígérte, de Zaynéhoz ment. Zichyt d. u. a hideg lelte ki. Skólimofsky már Peachevichékhez vala hivatalos, így kis körünk vólt csak, de elmés, csak repült az idő, mesélt mindenki, mit tudott. Tervünk van házi játékszint alapítani. Sikerülend-e?

6126-kán. D. u. Skólimofsky vólt itt. Este játékszinbe.²⁹³⁽³³⁰⁾

27-kén. D. u. prédikációban. Este anyám játszott, mi nálunk Buday Lori vólt.

28-kán. D. u. Chernel vólt itt. Én este hon maradtam, zöld ruhámat végzendő; anyám levelet kapott, hólnapután Bécsbe megy. Tudja ég, soha sem szerettem oda menni, de illy anthipáthiát, mint most, még nem éreztem,

29-kén. Dominicánusoknál misében. D. u. Riefkohl v. itt, nem fogadtuk, mivel pakolunk. Este az enyimek színházba mentek,²⁹⁴⁽³³¹⁾ a jeles Hofmant utószor látni, én hon maradva, végzém a ruhám.

30-kán Bécsben. Egy jó szívü olasz salami kalmárral s egy nagyszájú jánosházi kereskedővel utaztunk.

April.

7-kén. Hon vagyunk. Egy restaurateur-el, s egy másik igen módos urral utaztunk, kibül nem lehetett kivenni, hogy kicsoda. Este még játékszinbe²⁹⁵⁽³³²⁾ mentünk; vásárlásaim közt legjobban örülök Schiller munkáin.

8-kán. D. u. Murraynál, este Sääréknál voltunk. Secretaire-t játszottunk versekben, igen mulattató; én életemben a legelső verset csináltam ma; én olvastam fel. Igen jól mulattam.

9-kén. D. u. Skólimofsky, Fischer és Riefkolh voltak itt; este színházban.[296\(333\)](#)

10-kén. Skolim hozott egy gyönyörű fekete kréta rajzolását albumomba; kérdé, anyám játszik-e; monda, hogy nincs kivel; tanácslá, küldjön Fritzhez; ez megtörtént; pár perez múlva a kis Zichy és mint appendix, Riefkolh a szobában termettek. Utóbbi hozá az Andreoli rajzolta igen csinos képet; zavarodva elfogadtam, anyám egykedvűen fogadá, féltem. Uzsonna után secretairehoz készítvén, mig hárman a másik szobában játszanának, Rudi elkezdé olvasni azon költeményt, mellyet Liszt, önmaga s reám csinált a kéztyü adatása fellett, alig vala a második lapon, boszúságunkra Fischer belép, ki gyertyát látván feljött. Verseket csináltunk. Jól mulattam,

12-kén. D. e. misében, d. u. Zaynénál voltunk. Már korán oda jöttünk, Rudi is volt, igen jól mulattam.

13-kán. Ma nagy soirée nálunk. Ocskayék (Rohonczy Mari beteg), Budaiék, Riefkolh, Fischer, Zichy, Skólim. Éppen a lámpást gyújtom meg, Zayné küldi gazdasszonyát, azon kéreessel, jönnék mind egyetemben hozzája; a főherczeg van nála, s ő egyedül. Mit volt tenni? A nők egyet értettek, az ifjak boszorkodtak, de előre mentek, s mi utánuk. Belépve ők nevetéssel fogadtak, mi avval feleltünk. A főherczeg igen kedves vala; kis játékokat játszottunk. Vengersky beteges. Jól mulattam, de bizonynal jobban, ha hon maradunk.

[62](#)14-kén. Hon voltunk; készültünk a gyónásra.

15-kén. Az equitacionak vége, de az urak mégis engedelmet nyertek az ünnepekig itt maradhatásra. Reggel gyónni voltunk. Este soiréenk, mellyre azonban Budayné nem jött, mert gyónásra készül; azonban a felépült Rohonczy Marit nyertük körünkbe, uraink mind jöttek. Secretairet játszottunk, mi igen mulattatott.

16-kán. D. e. káptalanban;[297\(334\)](#) haza tante Claire-el jöttünk; anyám whistez ma este; a Zichy házon[298\(335\)](#) jöttünk át, itt az utszán a sétalovaglást szándékozó Rudi és Fritz-el pár szót váltottunk. Rudi monda, hogy visszatérve kilovagol rendeltetése uj helyére Zemendorfra.[299\(336\)](#) D. u. anyámmal a Peachevich kertben[300\(337\)](#) voltunk, virágokat vásárolt számomra. Szerencsére Katink mósott finom ruhát, így hát huzogatóm a thea készitést, mig szegény Rudi 1/2 8-ra jött.

17-kén. Ma egész nap kenyér s viznél nem vettem egyebet magamhoz,[301\(338\)](#) hogy így tisztúlva a Sz. lélek méltónak találjon engem felvilágosítani. D. u. egyházból egyházba vándoroltunk; végre a sirkertbe is léptünk.

18-kán. D. u. Sääréknál, templomban; este Budaynénál, Lori születés napja.

19-kén. D. u. Szabóné leányával, Rohonczy Mari, Ocskay Julie és Riefkolh voltak itt; nagy temetése volt az érdemtelves Pecz evangelikus prédikátornak.[302\(339\)](#) Én azt néző, mindig halasztám átöltözködésem, s aztán egy le nem győzhető gène-től visszatartva, csak akkor jövék, midőn már mind elmentek, s Rudi épen bucsuzott. Szép, uj zöld merinos ruhámat huztam. Gouter-ra Tarné hívott, nem volt chevalier-nk. Lori is volt. Este hangversenybe mentünk; b. Steineck Risa Posonyból, Sylviny igen csinosan énekeltek, Lischt Bécsből jeles hegedüs.[303\(340\)](#)

20-kán Zaynéhoz akartunk menni és Bezerédynéhez, mert Adéle s Flórikám van itt, melly utóbbi számára Etelka, Flóri véstem egy piros húsvéti tojásba, de rosszúl lettem, s le feküdtem. Wandorf ma igen látogatva

vólt.³⁰⁴⁽³⁴¹⁾

6321-kén. Bezerédy Adéle vólt itt az én kedves Flórimmal; igen örvendtem; első is a bálra jön. 2/4 9-kor a polgárbálba sétáltunk.³⁰⁵⁽³⁴²⁾ Skól már ma reggel érkezett, de nem jött bálba. Én szép himzett ruhámat húztam, nyakamon korálldisz, hajamban vörös bárson virág. Mari nem tánczolt, én a többiekhez képest igen sokat, de magában véve még is csak középszerűn sokat; a kis terem világítva ugyan, de hangászkar nélküli vólt, mind a mellett lehetett volna benne tánczolni, de senki sem akart első lenni, ki bemenjen, s így a nagy teremben parquetek hiánya miatt a sok öklözések miatt nem vala kellemes lejteni. A főherczeg csak Niczkyné, Aglaé és Sophie, Louise Auersperggel tánczolt egy egy tourt. A milly táncz dühhel és vig kedvel mentem a bálba, annyira folyt minden pillanatban mindegyik el. Tudja ég, semmi örömet sem leltem itt. Cotillonra Riefkolh-al vóltam eligérve, akartam tánczolni, mivel Saignant is Jankovichal akart, de az előlejtős Hofer³⁰⁶⁽³⁴³⁾ egyik commisja rettentő tourokat csinált, melylyek vissza ijesztének. A főherczeg igen kegyes vólt, több izben jött hozzám és soká beszélgetett. Holnap Zaynéhoz megy, mondá, jönnék mi is oda. Kértük Hoyet, hogy kérve van-e valaki? állítá, hogy nem, csak a herczegnék ígérkeztek oda. 1-kor jöttünk haza.

22-kén. D. u. Niczkyné, Seltern, Horváth, Ocskay, Smid és Tarnénál vóltunk; innen Zaynéhoz, ki olly szivesen, mint még eddig soha, fogadott és tartóztatott; Saignant még sosem vólt illy szives és előző velem. A gouter után tánczoltunk; 2 keringő, 1 polka, s egy igen vig cotillon; őrnagy Whis vólt az előlejtős; én Riefkolh-al tánczoltam, az első tourt a főherczeggel, ki a 2-kat velem tánczoló. Igen jól mulattam. Sophie Auersperg³⁰⁷⁽³⁴⁴⁾ mint mindig, ma is igen szives és előző vólt irántam.

23-kán. D. u. Skólim vólt itt és Fischer, ki holnap utazik, jött bucsúzni.

25-kén. D. u. zene a Casinónál; a főherczeggel találkozáván, ő maga leugrott kocsijáról, s jelenté nekünk. Szép zöld ruhám, s gyönyörű Bécsi kalapocskám vólt. Este játékszinbe mentünk. Der Vater,³⁰⁸⁽³⁴⁵⁾ mit már Pesten láttam. Rudi Baicsnéval coquettirozott. Szó vólt arról is, hogy Pestre megyünk; jaj, mondá, akkor a hazafiak körében önnek hazafiusága is visszatérend, mellyből hála az égnek már kissé kigyógyult. Hoho! ifjú úr! ennyire vagyunk! Ön nemzetiségemtől akar megfosztani?

26-kán. D. u. Budaynéval és Skól. Wandorfra vándoroltunk; oda érve a kikocsizott Rudit Baicsné körében találtuk. Sáárék is vóltak ⁶⁴künn. Visszajövet, mind nálunk betértünk; theáztunk s aztán secretairet játszottunk.

27-kén. D. u. Tóthéknál, este T. Sophienál.

28-kán. Ma az egész rokonság, Skól és cousin Pepi³⁰⁹⁽³⁴⁶⁾ is nálunk; beszélgettünk.

29-kén. Marim születésnapja. D. u. a Neuhofban vóltam, este anyám játszott. Ocskay Juli jött hozzám.

24-kén. Anyám este játszott; d. u. b. Wernhardt vólt itt, kért, ülnék neki egyszer, hogy scicirozzon. Ma Atalát olvasám, Chateaubriand e remekművét.

30-kán. Egész nap hon vóltunk.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VIII. kötet.

VIII. kötet.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VIII. kötet. / Május.

Május.

1-jén. Reggel az uhlánusok hangászkarra a közelünkben lakó Murray, Fichtel s Leithner Generálisoknak aubade-ot³¹⁰⁽³⁴⁷⁾ hoztak, én kezdetén álmodám a zenét, utóbb felébredék. Szép olasz compositió szebb világba varázsolja a lelket. Korán keltem. Ketten t. Claire s Budayékkal ki mentünk a Neuhoftba, de az iszonyu szélvész miatt részint igen sokat neveltünk, de részint kellemetlenségeket eltűrni is kényteténk. Kint az arénát³¹¹⁽³⁴⁸⁾ is néztük meg, melly már készül, a szegény, szép Rostock igen udvarias volt, tejet vettem reggeliként, s aztán mindig jobbra üzelve a szélvész által, tréfák és hahoták közt értünk haza. Most hon maradtunk. Este anyám o. Misch, Ocskay s Fichtel bárókkal játszott. D. u. Tante Sophie s férjével. D. u. Mari neki ült egy gúnyos költeménynek mai sétánk fellett, én azt nem találván elég kimerítőnek, magam is este neki ültem, s egyet írék. Természetesen németül, részint mivel több gyakorlásom van fájdalom! ebben, részint mivel sajnálnám is szép anya nyelvem e roszt versekre lealacsonyítani.

2-kán. D. u. a város körül, este Budaynéval. Lori tegnap este haza jövéen, hasonlólaga neki ült, s öszve férczelt egy az enyimmél még sokkal gyengébb valamit.

3-kán. Reggel misében; hazajövet tudatá velünk Legedits, hogy a király amnestiát irt alá, s hogy így a többiek közt Wesselényink szabad. Milly érzés fogá el lelkem. Ki nem fejezhetem. D. u. Riefkolh jött, ő Bécsben volt s utazásáról sok mulattatót beszélt. Este anyám játszott Ocskay, Fichtel és Kriegsfeld-el; hozzánk t. Claire s Budayék jöttek. Rudi 9. maradt, kért, énekelnék, szives örömmel, meleg részvétellest hangjaimat, minden tulzott magasztalás nélkül. Hazafiságomba ma mennykő ütött be a Wesselényi hir által. Ez elektrizált, s tisztítá a lomha, rest léget, melly lelkem körül tespedett. Örömkéjbe árasztá lelkem!

4-kén d. u. vásárra sétáltunk; tegnap halt meg szegény Pejachevichné; ⁶⁵vissza pótolhatatlan veszteség annyi szegénynek.³¹²⁽³⁴⁹⁾ Este anyám játszott Ocskay, Fichtel és Kriegsfeldel. Hozzánk Ocskay Mari jött; jól mulattunk. Zichy volt nálunk még, nem vóltunk honn.

5-kén. D. u. Horváthnéhoz mentünk, minekutánna Zichy Fritz már 2 órán át nálunk ült; ezt bemutatta anyám elsőnél. Ez Attemsne lakását fogadta fel, a vólt tánczterem gyermekszoba. Mennyi emlékezete a legkellemesb óráknak van ide kapcsolva. Minden szugot megismertem, hól ama érdekes két cotillont tánczolám Rudival, hól ültem Fritz-el. Óh, hogy azon kellemes perczek a mulandóság örvényébe sodródtak az idő által! Az erkélyről néztük Peachevichné népes kíséretü temetését, annyi rokona közt egyik sem kíséré. Pompás goutert adott, kávé, thee, torta, apró sütemény, fagylalt. Budayék is ott vóltak. A kis Gabrisal sokat játszottam. Haza érve, anyám t. Claire-al whistezett, én Márton bátyámnak* irtam s Veselényinek, mint következik: Sopron, 3/5. 840. Tegnap hatott azon, engem örömkéjbe ragadó hir hozzám, hogy ön kedves, forrón tisztelt báró vissza van adva hazájának, vissza nemzetének! Engedje meg egy fiatal leánynak, kinek alkalma vólt a báró nemes feláldozását, csüggedhetlen fáradozásit, kiapadhatlan nemes érzésit a bóldógtalan vizár allatt csudálni. bámulni, ki utóbb elég szerencsés vólt a báróval személyesen megösmerkedetni Cs-ó³¹³⁽³⁵⁰⁾ úr házánál, ki végül szemtanuja vólt a b. nemes, nagylelkü elszántságának az ősszel következett tüzvész alkalmával, ki továbbá' elég szerencsés vólt a b. Balitéleteit olvashatni, s pedig ennek minden sorát a legnagyobb lelkesedéssel, engedje neki, hogy egyike legyen a

legelsőknek, ki abbéli őszinte, tiszta szivből fakadt örömét a bárónak kifejezze. Ezerek osztják ezen szent érzést velem, s nem lesz hazáját szerető sziv, melly erősen s örömtelve ne dobogna e hir vételénél! De kedves báró! ön sokat szenvedett; sok keserüséget vala kénytelen eltűrni; ne éreztesse ezt honjával! Ön azért szenvedett, mivel honját forrón, kiolthatatlanul szerette. Ne hadja ezen érzést keblében kialudni! ez eddig csak fogékony vala nemes érzésekre, ne adjon benne ellenkezőknek helyet! Mindenre, a mi a báró előtt szent, kérem, maradjon honja nemes, érzelemdús fia! Nemzetiségünk lankadni kezd; a szalmatűz füstbe megy; a hazafiság üres szó, ha nem keletkeznek nemes férjfiak, kik hathatósan intik a magyart azá lenni, mi valaha vólt; felemelkedni, ügyekezni, hogy ne tüzze őt többé a gyáva szomszéd elménczségei, gúnyai tárgyául ki! Széchenyink nem az többé, a mi vólt; ő vissza hagyá magát ijeszteni azon hálátlanok által, kik ellene felszóllalni elég merészek, elég balgák vóltak! Ne adjon arra okot kedves b., hogy önről is ezt mondani legyünk kénytelenek! De óvja magát, ne hadja magát ismét elragadni hazafisága forró árja által, tartsa magát meg honja javára, honfiai boldogságára ... gondolja meg ... hogy kipótolthatatlan veszteséget szenved a magyar önben. Ne vegye rosz néven kedves b. ezen soraimat; egy önt elragadással tisztelő, lelkesedéssel csudáló leány tollából folytak azok; nem hogy önt keserítsék, de egy keblemben fakadó, [66](#)kifejezhetetlen, aggodalom nemü érzés következtében! Bárha képesek vólnának a b. keblét nemüleg megrendíteni, hazafiui érzésit szilárdabbakká varázsolni! Egy a bárót forrón tisztelő, honja sorsát aggodalommal néző leány.” Ime azon sorok, mellyeket nagy hazámfiához intéztem. Nem tevén azokat fel, leírák, a mit érzék, s bár az ész egyre sugja, tán felfogják leveled, én azt mégis elküldöm. Nem tudom, mily láthatlan erő biztat, kénytet erre. Márton bátyámnak is meleg részvétellel irtam Veselényink fellett.

6-kán. Halotti misében Peachevichnéért, innen a vásáron. Hazajövet Darás[314\(351\)](#) vólt nálunk. Egy igen udvarias úr, ki a részvényjegyért járó pénzt ezer mentegetődzés közt hozá.[315\(352\)](#) Nem tudá, kinek adja. A lomha Chernel, kit e végbül kérdezett, nem tudott erre választ adni. Később Skóli jött. D. u. Mari t. Sophiehez ment, és anyámmal t. Clairehez, első utóbbinál játszott. Ma végzem be zsebkendőm; a betük himzése, megvallom, olly gyönyörű, hogy szebb már nem lehetne. Este felé Casinóhoz ültünk; Chernel és Rott, kik ma d. u. is vóltak, csatlakoztak hozzánk. Casinónál soká ültünk, ma vólt az első gyönyörű langyos tavaszi est.

7-kén. D. u. Rohonczy Mária vólt itt, ő bennünket meghivott május 28-ra Binyére, de említvén, hogy Rudit is már meghivá, úgy látszik nincs igen kedve anyámnak kirándulni. Skólimofsky és Zichy Fritz is jöttek, később Budayék is; ezekkel kimentünk a Neuhofba, hól Rohonczy M. s Ocskayék is csatlakoztak hozzánk. A Casinóhoz ültünk mind. Nem sokára a főherczeg jött sok tisztje kíséretében; csudálkozott itt létünkön, mert hallá, Pestre rándulánk. Whis ma el sem hagyott, igen vig s elmés vólt, A főherczeg leányok közt engem szállított először.

8-kán. D. e. iplagokat[316\(353\)](#) akasztattuk be. D. u. Tóthné vólt itt leányaival, később a tegnap érkezett Smid Teréz. Este felé város körül mentünk. Este anyám t. Clairehez ment.

9-kén. D. u. Chernel, Zichy Fritz és Riefkolh vólt itt. Előbb Everilda, Mari öccsével.[317\(354\)](#) Reggel levelet s aláírási ivet kaptam Bécsből, Mozart képére; meg nem foghatom, miképen jutottak reám; már mint a rossz pénzt ösmernek; tán valami hirlapban olvasták a nevem, mivel művésznőnek neveznek. 7-kor (...) kevéssel utána a Casinóhoz, hól Rott is hozzánk jött. Haza érve irtam; 2 óráig éjfél után.

10-kén. R. misében. D. u. Laithner, Adamovits, Kelz Teréz, Tarné, s Chernel-Horváthnénál vóltunk, utóbbiakkal sétálni, s aztán a Casinóhoz, hól Chernel is hozzánk jött. Lefekvéskor nagy égi háboru ütött ki; anyámat Fichtel inté Riefkolh ellen; mondá, hogy két nap egymás után lett vólna nálunk; s hogy igen sajnálná, ha én is szerelmeskedésekkel kezdenék, mellyek semmihez sem vezetnek, mert ő nem parthie,

hogy véli, hogy anyám tán nem tudja, hogy vagyontalan, s azért inti. Anyám megintett. Bizonyítani, hogy ideálom atyám, [67](#)hogyan ő igen messze áll ettől, s hogy egészen nyugodt lehet, de boszorkodtam azon vén, csupa pletykaságból miért keveri magát más ember tetteibe. Hisz én mindent szorgosan kerültem, csak hogy a gonosz nyelvek ne találjanak rágni valót rajtam. De úgy van az itt, nem is képzelhetik, hogy ifjak különös érdek miatt menjenek házba, mindjárt udvarlást, szerelmet, nősülést látnak lappangani; nem képzelik, hogy azért jár házba, mivel a finom társalgást, az eszes, vidor, elmés leányali beszélgetést elejébe teszi társai durvaságának; nem képzelik, hogy jól esik neki, távul honjától, övétől idegen házban szives fogadtatást tapasztalni, hanem ő bizonytalán szerelmes, bizonytalán! s ez sehol sincs így, csak itt! s ezáltal szenved a társas élet csökkenést, hogy az ifjak megkímélik magukat pletykaságtól, nem járnak házakba: azért, hogy leányaik felett ne beszélgessenek, nem látják szívesen az anyák a látogatásokat! Anyám nem volt ehhez szokva, ő az alföldön tanulhatta a szives házi asszony viseletet, s most őt is el akarják rontani. De hisz itt levelet sem küldhet az ember postára, a nélkül, hogy az egész város tudná! Az ég látja, hogy nem vagyok szerelmes Rudiba.

11-kén. D. u. jött Zichy Fritz, este anyám játszott Fichtel, Ocskay és Chernel-el; nálunk Fritz maradt. 9 parthie vár-t játszottam vele, de csak hármat nyertem.

12-kén. D. e. a város körül. D. u. Ocskayné Julieval, Smid Teréz és Riefkolh jöttek. Este anyám játszott o. Misch, Fichtel és Ocskay-val; ennek neje elment, s mi leányok igen jól mulattunk chevaliernkkel a másik szobában.

13-kán. D. u. Zichy volt itt, de anyám t. Claire-nál játszott, s így el nem fogadhattuk. 7-kor t. Clairehez mentem, innen nemsokára anyámmal város körül, s a Casinóhoz; alig léptünk a kapun ki, Murrayékkel találkoztunk; az ezeket kísérő Fritz azokat elhagyva hozánk csatlakozott. A Casinónál Chernel jött ismét hozzánk. Ma Renét végeztem Chateaubriandtól; én azt hívém, regény lesz belőle, de csak karakter rajz. Sajnálom.

14-kén. D. u. t. Sophienál voltam szerencsét kívánni. Anyám játéka ott maradt, mi dolgozni haza. Ekkor őrnagy Batkyt láttuk jönni, s mivel, ha egyedül is vagyunk, őt elfogadnunk szabad, meg is történt; 5–7-ig volt itt. Ez allatt 2-szer utasított a szegény Fritz el.

15-kén d. u. már jókor jött Fritz, s nóha anyám nem volt hon, még is elfogadtuk, tudván, hogy nem sokára haza tér, mi meg is történt. Este felé a várost körül jártuk a hozzánk csatlakozott igen szives Budayékkal Fritz még haza kísért, anyámmal whistezett, s nálunk estebédelt.

16-kán. Döbler a bűvész[318\(355\)](#) van itt! D. u. Laithnernénál valánk, már 4 nap óta hivatalosok. Valami Mayer nevű posonyi fiatal ember, nagy zenekedvelő volt itt. Emilia, Angeliques (!) s én danoltunk, s zongoráztam is. Előbb, hogy ide mentünk, a tegnap érkezett Döryné látogattuk meg. Este Döbler bűvészi előadásába mentünk saját sark páholyunkba, anyám, t. Claire, Mali s én. Der kleine Bauer Automat. [68](#)Die Reiseflasche, Der bezauberte Kopf, Die magische Vergrößerung, Die metallenen Blumenwurzeln. Die sympatischen Tabaksdosen. Der verschlossene Becher. Die Zauberpflanze. Floras Blumenpende. Ezt megelőző: Das Standrecht. Döbler művészségét leírni lehetetlen! Milly ügyesség, tudomány, gyorság, s a mellett ezen bájos külső, felséges növés, karcsú test, elegáncé tournurejében, grace. S ezen kellemes előadás mód! e mellett gyöngéd célzások, s finom elménczésgek. Mi nekünk, természetes, igen sok dolgunk volt vele, mind úntalan felkért, vagy megbízott. Bokrétácskám, mellyet nekem nyújtott, igen csinos, igen kedves.

17-kén. Mise után város körül. D. e. Budayné Lorival volt itt, nem talált hon. Ebéd előtt volt az idei első menydörgés. Milly felséges látvány! D. u. Rott Sándor, kis Pepi öccsével, s Dóri Adi volt itt. Teréz Kelz

megbetegedvén, nekem hagyák enyéim az ő helyét által. Tarné, t. Nani, s Rott Fanny vólt velem páholyunkban; ellőttem a kis Pepi, s páholyunkban még Tar Muki, s Zichy Fritz, ki szüleivel jött ma be. Döbler-tül láttuk: Der Trunkenbold-Automat. Die apportirende Taube. Die schnelle Verwandlung. Der magische Spiegel. Die grosse Eskamotirung. Die magische Degenspitze. Das magische Ei. Der Tandelmarkt. Die Zigeuner-Zauberküche. Ezt megelőző: 4 Schildwachen auf einem Posten. Döbler ismét sokat foglalatostkodott velem. Der magische Spiegelnél Ocskay Juliet nevezé rózsának. Mai előadásáról csak ismételhetem, mit tegnap mondék. Már a számtalan viasz gyertya meggyújtása egyetlen pisztoly lövés által, igen meglepő.

18-kán. D. u. Mari t. Claireval Budayékhoz ment, s velök este színházba, anyám irt, s én munkám közt elmélyedtem. Este Döbler mutatványában saját sark páholyunkban anyám, én, t. Sophie, s Chernel-Horváthné valánk; ismét sokra kért a kedves, utólérhetetlen művész. Ma láttuk tőle: Das Kugelspiel, mellyet ép oly mulattatón, mint szeszélyesen mutatott. Philadelphias Zuckergläser. Die Subordination. Der unsehbar wandernde Federbusch. Die in Geheim korrespondierenden Uhren. Das magische Kästchen. Die schnelle Verbesserung. Die grosse Metamorphose. Floras Geschenke. Ezt mellőzé: Die Brandschatzung. Mai bűvészségi mind a tökélyesség legmagasabb fokát, a megfoghatatlanságik (!) érék el. Gyönyörű bokrétácskám emlékül teendem el.

19-kén. D. u. Anyám játszott Pelikán Lisette, Smidné s t. Claire-el. D. u. jött Chernel, utóbb Smid Teréz. Kikkel aztán város körül mentén, a Casinohoz ültünk. Egész nap esős vólt, csak este felé derült ki.

20-kán. Este anyám játszott Fichtel, Ocskay, s Nákó kapitánnyal.³¹⁹⁽³⁵⁶⁾ Este minekutána egész napon át esett, égi háború, 3 dörgéssel, de iszonyúval, mutatá magát. Tegnap d. u. Ocskayné leányaival vólt itt búcsúzni.

21-kén. D. u. Budayné s Ocskayéknál vóltam. Egész nap esett ⁶⁹az eső. Anyám este Ocskay, Fichtel és Nákóval játszott, én únalmas májusi költeményemet irtam kérésére neki le.

22-kén. Minekutánna a főherczeg a napokban számtalan ablakparádét csinált, ma d. u. éppen midőn Neuhofba készülünk, őrnagy Whis felugrik, s bejelenti, hogy 2/4 6-kor zene lesz a Casinónál. Buday Lori már nálunk vólt, így hát csak anyának adtuk tudtára s Smid Terézt magunkkal vittük, s ki a Neuhofba. A zenénél a főherczeg a legkegyesebb, így Wengersky és Wenhardt is igen szives. Utóbbi ujjolag felkért, ülnék neki. A főherczeg Wengerskyvel a múltkor meglesett, midőn éneklék, kérdé, mikor tartom énekórámat, hogy többször leskelődhessen.

24-kén. D. e. Misében. D. u. Laithnernénál, ki nem vólt honn; s az Arénában, melly igen csinos. Budayék s t. Claire vólt velünk; a kézmivesek lakomáját³²⁰⁽³⁵⁷⁾ adták, mellyben igen jelesen adá Kluckot Raenz; egy Siegman delle³²¹⁽³⁵⁸⁾ valami harfunista féle lépett igen ordinaire fel. mint korcsmárosné leánya. Ezután egy Luftman asz., rendkívüli erejü s bámulatos ügyességü gyönyörü szép asszony s athleta, mutatá remekségét. Nekem nem tetszett. Az illyfélét nem kedvelem, mivel már a férj fiú erejét is tul feszíti; hát még a nőtől! Közte férje igen finom, nem kevésbé ügyességet kívánó időtöltéssel mulattata; ő egy tácza félig borral telt poharakat orra hegyére helyezvén, s avval egy széken áthágott, ennek alája csúszott; ki egy pokrocra abrincokat hajtott lábán le, fején fel, s ismét még egyre az equilibre-t megtartva állott ismét fel. A főherczeg közel hozzánk ült, s mindig felénk kacsingatott; a szabad közöket használva, hozzánk állott. 18 tiszt vólt künn, s az uj hadnagy gr. Shembek Ádám is.

27-kén Wernhardt jött, s néhány hevenyészete megmutatása után, az én scizirozásomhoz is fogott; meglehet, hogy eltalált; a physionomiet jól felfogta, de az egyes részek hibásak. Anyám este Nákó, Fichtel

és Ocskayval whistezett. Este felé Buday Lori jött, s ismét ment. Én Jósikánktól a gyönyörű béke nemtőjét³²²⁽³⁵⁹⁾ olvasám. Milly tömörség, könyedség, virágzás az előadásban, milly mély emberösmeret, tapintat a beljegyek felfogásában.

28-kán. Reggel misében, s aztán kikocsiztunk Binyére. Rajtam spenszerem. Anyám Czenkre akart d. u., de Rudi, s a szerencsére átjött Muray leány bizonyítván, hogy nintsenek honn, nem indultunk. A kertet öszve jártuk, beszélgettünk. Fanny mutatott igen csinos caricaturákat, mellyeket önmagukra készítettek. D. e. anyám Ocskaynéval, Mari s én az új épületet megtekintvén, én felszaladtam az első emeletbe, s az állomáyon le nem birtam többé egyedül menni.

29-kén. Ocskayék ebédeltek ma nálunk; bucsút is vettek, mert holnap mennek Pesten át Naschitzra.³²³⁽³⁶⁰⁾

30-kán. D. u. A tanuló magyar társaság öröminnepen voltam;³²⁴⁽³⁶¹⁾ 70 Schneller folyóbeszédje, ugy Peczé is, Nendtvich sóhaja s Tatay hálája különösen sikerültek; aztán csak kalapot és ernyőt honn hagyva, a még hozzánk társult Terezzél az evangélikusok imaházába mentünk; itt ment végbe Artner Lini egybekelése Ihász Imrével.³²⁵⁽³⁶²⁾ Lini gyönyörű szép volt, szívesen köszöntött. A hosszú beszéd közben haza siettünk, s innen láttuk a nem pompás ugyan, de csinos menetet. Aztán város körül mentünk, s a Casinóhoz ültünk, Budayékkal is. Ezek később még hozzánk jöttek, a fáklyás menetet nézők s a zenét halgatók, mellyet a tanuló ifjuság Superintendens Kissnek, ki ma 50 éves jubilaumát ünneplé, hozott.³²⁶⁽³⁶³⁾

31-kén. Ma három éve. hogy ideálom, hogy nemtóm s vezetóm, hogy imádott atyám vesztém el! Gyónni voltunk az apáczáknál. Haza jöve egy szent értekezést olvastam. Aztán Fáy gyönyörű Bakonyszeghiét olvastam;³²⁷⁽³⁶⁴⁾ milly valóság, milly életből merített képek! Anyám aztán t. Sophiehoz menvén, mi még kísértük. Aztán t. Claire-el Neuhofba mentünk; itt Budayék jöttek hozzánk. Később a főherczeg, Wengersky, Wernhardt, Whis és Batkv jöttek hozzánk; haza is kísérték mind; a Casinónál anyám ült, mi is oda telepedtünk.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VIII. kötet. / Június.

Június.

1-jén. D. u. hárman, a tegnap Bécsből érkezett o. Mischel Wandorfra kocsiztunk, ott lakást a volt kolostorban³²⁸⁽³⁶⁵⁾ nézők Sephine* számára. Ez küldte nekem a gyönyörű bölcsődalt Le prigioni di Edinburgból,³²⁹⁽³⁶⁶⁾ a romanzeot Figaróból³³⁰⁽³⁶⁷⁾ s Wenn ich ein Vöglein wäre. D. u. korán Rohonczy Fanny s Mari volt nálunk. A kies Wandorfról vissza térve a Casinóhoz ültünk, hól Chernel is jött hozzánk és Rott S.

2-kán. D. u. Whis őrnagy akart meglátogatni, de anyám Peachevich árverésén lévén, el nem fogadtatott. D. u. emlényfüzért rajzoltam Lori albumába, s alája igen csinos költeménykét irtam Erdélyitől.³³¹⁽³⁶⁸⁾ 71 Kérésére scizirozám is magam számára, de igen roszerű. Schiller Turandotját is, mellyről már olly sok szó volt, ma olvasám. 6-kor sétára mentünk, mellyen ma a zene volt,^{331a(369)} Murrayék is hozzánk ültek, úgy Buday, Smid és Farkasék is, igen telve volt; a főherczeg, Whis, Wernhardt, Vengersky vetekedve voltak aimableok velem. Nassau herczeg³³²⁽³⁷⁰⁾ gyönyörű szép, de csak Murraynével beszélt. Zene után, mellynél Rott Sándor is hozzánk jött, város körül mentünk, s aztán Casinóhoz ültünk.

3-kán. D. u. Chernel jött; este anyám vele, Fichtel s o. Mischel játszott; nálunk t Claire volt. Én lefordíték

egy választ egy goromba kitörésre mostani tánczunk ellen a Theater Zeitungból a Regélőbe.

4-kén. Esett egész napon át; este anyám, o. Misch, Fichtel és Kriegsfeld-el játszott; én leírom értekezéskémet; mivel kissé gyöngédtelen, anyám nem akarja, hogy nevem alá írjam, így Ligeti Irma tűn fel a Honművész lapjain. Ha még felveszi-e?

5-kén. D. u. anyám t. Clairenél játszott, d. e. o. Misch vólt itt, felfogadta a Wandorfí szállást. Pista Marinak irt, s számomra egy appendixet: Wie geht es Tante Sl. und Etelka? Letztere lasse ich vielmals grüssen und ihr auch eine Zukunft wünschen, die ihre schönsten Hofnungen realisirt, nämlich einen ungarischen Fürsten neuester Auflage von Opposition und Ungarthum strotzend, dem man keine grössere Beleidigung anthun kann, als wenn man ihn erinnert, dass die Person des Kaisers von Österreich doch auch zugleich die seines Monarchen sey." D. u. mig anyám t. Clairenél játszott, Mari neki válaszolván, én is egy tréfás ugyan, de gúnyos válaszkát írek. Este Buday Lori vólt nálunk.

6-kán. D. u. zene a sétán. Tóth Angi velünk vólt, ú. m. Smid Teréz is; d. u. Barthedeiszky referendárius vólt nálunk. A zenénél a főherczeg, Wernhardt, Vengersky s Whis (már Angi miatt) egyre környeztek. Hügel b. is jött kis időre velünk beszélgető. Nassau herczeg még egyre se szólit Murrayknél mást. A f. h. ide s oda gondolkozik, mikép mivel Lichtenberg ezredes van itt, lehetne holnap is zenét rendelni. „Szóllítsa ön meg kérem!” „Ha alkalmam lesz, szivesen.” „Igen, igen, mert nekem hosszú képet mutatna, hollott önnek szivesen igérné, mert hasonlatossága...” „Igen, igen, hasonlatossága, vága közbe Whis, ön hajszálig hasonlit Szapári grófnőhöz, s így csuda-e, ha ezredesünk szive erősbén dobog önnek látásán.” „Majd ha alkalom találkozik”, mondám kissé zavartan. De mennyire nőtt ez, milly pir futa el arczom, midőn Whis az ezredest karon fogva, vele előttem álla. Nevettem, pirultam, s végre mindnyájunk nevében kérem zenéért. Szivesen, mondá a hasonlag kissé zavart, s a dolog folyamát nem értő gróf; de a f. h. most mindent magyarázván felvilágosítá. A zene a hólnapinak daczára [721/4](#) 9-ig tartott s mi aztán város körül menvén még s utóbb a casinohoz ülven, Whis egyre kísért, s lakásunkig, hogy felségesen mulattam ezen észdus férjfi eleven beszédinél, képzelhető.

7-kén. D. e. misében. D. u. Barthedeiszkyhez mentünk, kitől az érkezett Toscana dragonyosokat néztük; semmi fash! egy főhadnagy köztök, épen még egyszer olly vastag mint Auersberg. Szép kilátások! D. u. Adamovitsné s Horváthnénál vóltunk, onnan a zenéhez a sétára. A főherczeg, Vernhardt, Whis, s Vengersky mint mindig igen aimable-ok. F. h. Fitt sokat beszélt velem. Zene után (a dragonyosok abominable-ok) város körül, a casinohoz.

8-kán. D. u. Smid Terézzél Neuhofba. Nem sokára Budayék is jöttek. Az arénába mentünk aztán: Ágnes Bernauerin;[333\(371\)](#) első sorban ültünk, én éppen a főherczeg ülése mellett. Haza a főherczeg, kísérvőivel, kísért, aztán a casinohoz ülven a fh. Svábihoz ment, de kis vártatva vissza jőven, hozzánk ült, s maradt, mig haza nem mentünk. D. e. misében, s onnan német szavalásban[334\(372\)](#) vóltunk. Das Grab: Packh;[335\(373\)](#) Morgenfeier im Frühling: Berger; és Landleben Sztehlótól, végül Pilgrims letztes Opfer Snellertől,[336\(374\)](#) valóban jelesek; ez utóbbi igen sikerülten előadva. Ez allatt nálunk gr. Viczayné, és őrnagy Valzné[337\(375\)](#) (Budáról) vólt.

9-kén. D. u. Anyám gr. Viczaynéhoz ment társaságba. Mi hon maradtunk.

10-kén. D. u. Smid Teréz, utóbb Wernhardt b. jött; ez elmenvén, a Neuhofba siettünk, reggel ismét egy divisio dragonyos jött. Vissza térve casinohoz ültünk; Whis, a tegnap kinevezett alezredes, és Wernhardt jöttek hozzánk, utóbb Chernel. Niczkyné érkezett ma, Groisbachra[338\(376\)](#) ment Auersbergékhoz; d. u. a

fherczeg is kisetett.

11-kén. Ma készült valaha zöld perkaline ruhám el! D. u. Budayékkal Trasburgra Zichyékhoz rándultunk; Alex igen igen szives volt velem, s mindütt lehetően kitüntetett. Fritz pillanatra megjelent. Később Murrayék is kijöttek, mi sors önagyságától igen nagy hiába valóság volt, mert ez únalmas pastétomokkal eleget lehetünk hon, s itt csak Alex kizáró társaságától fosztnak meg. Későn jöttünk haza, jól mulattam, csak ama finnyás grófi orrokon boszorkodtam. Tegnap Bezerédy Pál volt nálunk, s néhány napra kihitt Szerdahelyre.³³⁹⁽³⁷⁷⁾ Örülök.

7312-kén. Sturm báróné volt itt, s Fichtel, ki hála Isten! bucsuzni jött, mivel fürdőbe utazik. Néhány pletykával kevesebb lesz. D. u. anyám t. Clairenél játszott, Mari t. Sophieval zenéhez ment, én hon maradtam. Hogy itt az emberek olly boldogok, ha másról szólhatnak! s reám, mivel különösen van szerencsém szemökbe tűnni, különösen is szeretnek híreket koholni! Nem, nem, kis város semmi számomra, igen felöltő tünemény vagyok!

13-kán. Reggel festett tafota ruhát szabtam anyám számára; magunk varjuk. Anyám azután Marival fürdőbe³⁴⁰⁽³⁷⁸⁾ ment. Égi háboru keletkezett, s zápor kezdett hullani, esernyőt küldtem ki, de azok csak jöttek, midőn meg szünt. Dragonyos tisztek voltak kün. Aztán esett ismét 6-ig. D. u. Budayék jöttek, s el akartak hini a zenéhez, melyet a dragonyosok fúvattak, azonban nedves volt nagyon, s nem mentünk.

14-kén. D. e. misében. D. u. anyám o. Misch, t. Claire s Pelikán kis, játszott; este casinohoz ültünk, hól Murrayak, Buday és Smidékkel társultunk.

15-kén. Mily határozó nagy nap. Az Esterházy huzás.³⁴¹⁽³⁷⁹⁾

16-kán. D. u. Katink, nemes Badits Katalin nemes Csupor Samuhoz ment férjhez; a moring levél nálunk szerkesztetett; koszorús szüzek, azonban csak a pár mellett állva, minden foglalatoság nélkül, mi voltunk. T. Claire volt velünk. Az allatt hogy papra vártak, tartam a szegény siró leányt. Egybekelés után az új házások kérésére lakásokra kísértük őket, hól is a kised szobáskában kalácsot kóstolván, megalázkodásunkért mindenektől imádvá, haza tértünk. Anyámnál addig a kevéssel ellőtt jött Zichy Fritz maradt. Kati még kalácsot és süteményt küldvén, cseresznyéinkhez ültünk s aztán Fritztől kísérve párszor a város körül ballagtunk, s a casinohoz ültünk, hová Budayék is jöttek utóbb. Fritz 8-kor a kaszárnyába ment, s ekkor jött a f. herczeg Vengerszkyvel. Nemsokára Nassau herczeg jött Rudival; ketten Ruston voltak fürdeni.³⁴²⁽³⁸⁰⁾ Vengersky ügyesen tudá a beszéd fonlát amúgy szöni, hogy Nassau is belé keveredék, ki némi zavart visszatartsággal ugyan, de mégis igen udvariasan szóla hozzám.

17-kén. D. u. mink, t. Claire, Buday és Smidék kivándoroltunk a magyar kúthoz. Ez a második nagy séta, melyet ez idén tevék. Alig érék a ligetbe, Lorival elősiettem, én cseresznyéimet, ő irós vaját a fris forrásba hütendők. Künn gyönyörü volt. Gyönyörü vadrózsákat szakíték.

18-kán. D. e. Misén. D. u. esett az eső.

19.-én. Attems Bécsben halt meg. Neje ma éjjel érkezett Louizal. Szerencsétlen! A ma éjjel Bécsből vissza érkezett főherczeg hajnalkor tüstént ismét felült, hogy a kapitány temetését kísérje; nem imádandó-e ez? nyilván még egy kapitány tetemét sem kíséré még főherczeg! **74**az ezredes, Nassau és számtalan tiszt sietett fel, így hát zenénél csak Whis, Batky, a szolgáltevé Rudi, s a ma szüleivel Losingban³⁴³⁽³⁸¹⁾ volt Fritz jelentek meg. Grill^{343a(382)} s Röder csak fel s alá járkáltak. Zene után Fritztől kísérve még casinohoz ültünk.

20-kán. D. u. kikocsiztunk Tarnéval Balfra; min örvendtem. Künn szegény Kelz Terézt látogattuk meg, ez

aludt tej és sült tésztával vendégt meg, míg Barthedeiszky referendárius gyümölcscsel kínált meg. Rottné Fannyval Balfon át jött, hogy bátyját látogassa meg, így találkoztunk, s együtt kocsztuk be. Haza mentünk, s innen aztán Casinohoz, hól a főherczeg ült, de bennünket tüstént meg nem ösmervén gr. Lichtenberg és Wernhardtal utánunk sietett, s a fél város körül kísért, aztán megfordúltunk és a Casinohoz ültünk, az urak el nem hagytak, míg erős fellegek az égen úszván, mi az esőtől tartva haza nem siettünk. D. e. Attems halotti miséjén vóltunk. A szegény özvegy csak titkon, halkan zokogott. Igen sok tiszt vólt, ki, nem tudom, én el sem fordultam. El valék mélyedve imába. Szegény Attems, kivel a farsangon még annyit tánczoltam, annyit mulattam, s most ő már ösméri a másik világot. A jobbat-e? nála kérdés. De hisz ő jó vólt; a mi hiba benne, azért bünhődött eleget, földi szenvedései által. Mise után Witte és Ihászénál vóltunk.

21-kén. D. e. misében. Smid Teréznel bucsuzni, s Tarnénál vóltam. D. u. Beditsné³⁴⁴⁽³⁸³⁾ kertjében Smidné uzsonnát s játéket adott. Rousseau jött. Aztán Casinohoz ültünk. A főherczeg hozzánk jött, utóbb Svabihoz ment. Fritz állt ekkor mellém. Már Budayék is elmentek, csak t. Claire vólt még. Ekkor hallánk gyors lépteket, kard-csörrenést. Rudi vólt. Monda, tegnap Czenken vólt még pár úrral Széchenyiéket a holnapi zenére meghívók, monda: ő is kívánna egyszer illy szép nő, illy gyönyörü gyermekek birtokában, falusi jószágon lakni. Folytatá, hogy Bozon fürdött a Fertőben. Sephine ma Wandorfra megérkezett; irék neki pár sort, jönne be a holnapi zenéhez.

22-kén. D. u. nem várván többé Sephine látogatását be, őt felkeresők, t. Sophiehez mentünk, s így ezekkel egyesülve a zenéhez. A főherczeg velünk igen kegyesen szóllott. Se Zichy, se Széchenyiék jöttek be, csak Viczay és Auersbergék. Zene után Casinohoz ültünk. Ma Gaáltól a Bajvivókat olvasám.³⁴⁵⁽³⁸⁴⁾ Üres, unalmas história. Ha egy illy író új eszmét, új fordulatot s szövevényt nem tud, csak históriához folyamodik, s azt hiszi, egy illy elferdített félig história, félig koholt mü érdekes leend.

23-kán. Anyám, Smidné s én Wandorfra mentünk reggel 8 órakor. Sephinehez mentünk. Ebéd előtt felmentem Sephine-el s kísértem neki pár dalt, melyet újan magával hozott. Aztán le mentünk ebédelni. Tüstént bevégzett lakoma után zápor kezdett esni, felsiettünk. Siegel ki hasonlag a kolostorban lakik, áthozá igen csinos albumát, melly Sopront, s a vármegye szebb vidékit tárgyazó tájrajzokkal ⁷⁵telve. Midő ez távozott, whisteztek, én még a csillapult eső után lesiettem a gyönyörü kilátású helyre, egy fához támaszkodám. Aztán Kováts³⁴⁶⁽³⁸⁵⁾ vigjátékát olvasám: Az örökség; nem ér semmit, olly erővel előhurczolt szövevény. Semmi karakter, semmi elménczség; illy rossz mü, meglepett Kovátstól, A parthie után váltogatva énekeltünk, aztán a Mari által küldött kocsit haza gördítettük. Alig valánk hon, már is Fritz jött, ki az igen csinos levelet albumomba magával hozá, s bennünket t. Claire és Sephineel a ma d. u. itt vólt atya nevében meghiva jövő hó 12-kére a tartandó ünnepélyre. Mentünk is még város körül. A casinonál Murrayék ültek hozzánk.

24-kén. Egész nap zápor esett. Én Kuthy Lajostól „a balitéleteket”³⁴⁷⁽³⁸⁶⁾ olvasám, Milly remekmü. Mennyire vannak az életből meritve a képek! érzem, én ollyan tudnék lenni, mint ama Szenczyné! S ezen virágdús sztyl s mennyire ráz meg a szenvedélyek ezen ragadó folyama!

25-kén. Tóth Angy, s Buday Lori töltötték itt, Wandorfra akartunk velök menni, de félvén az esőtől, csak utóbb Neuhofba mentünk. D. u. Murrayék s Everilda is vólt itt.

26-kán. D. u. Murrayne, Bezerédyné, ki nem vólt hon, Attemsne, nem vólt hon és Horváthnénel vóltunk; aztán Casinohoz ültünk. Murrayék holnap utaznak el három hónapra.

27-kén. D. u. már korán Rudi jött. August 20-káról vólt szó;³⁴⁸⁽³⁸⁷⁾ monda, hogy Széchenyi őt meghiva,

hogy igen szeretne Deák s Pulszkyval megösmerkedni, hogy azonban, milly nevetségesség, az ezredes, sőt Vengersky is, ki őt magához felhívá szobájába, tanácslák neki, ha carrière-jét el nem akarja rontani, ama lakomához nem menni, Vengersky azért sem viszi a főherceget Czenkre, mivel fél, azon napra meghivának. Monda még Rudi, ha bált találna adni nagy honfűnk s a tiszteket meghiná, bizonyos abban, hogy az ezredes megköszönné. Tehát illy hirben állasz te, nagy Széchenyink! ki mindent, a mit tevél, hazánk javára, de soha a trón ellen tevél! ki az országglás módja ellen felszólaltál, de soha királyunk ellen! Nem tudom, boszorkodjam-é, vagy nevessek;³⁴⁹⁽³⁸⁸⁾ Rudi kért: énekelnék; a szép olasz ringató dalt, wenn ich ein Vöglein war s két francia romanzet éneklék, la jeune fille különösen tetszett neki.

28-kán. D. u. Neuhofba; itt már leltük Saphinet; evvel az arénába vettem jegyet; ő mondá: te úgy nézel ki, mint egy monstre. Tudom, hogy ő tiz résszel mindig nagyit, a legnagyobb nyugalommal válaszlám: tudom, hogy bolond ezen divat, azonban mi itt mindnyájan párisi képek szerint öltözködünk, e még semmi, sok másokhoz képest. Az arénában Corvinus Mátyást³⁵⁰⁽³⁸⁹⁾ adták. A másik két felvonás közt Rudi nálunk vólt. Egyszer enyelgve mondá: mint fénylenek Önnek **76**szemei! ön egészen lelkesült ezen visszaemlékeztetése által az ősi vitézekre. Kár, hogy ön egy pár század előtt nem élt. Önből is egy Zrinyi Ilona, egy Rozgonyi Cecilia vált vólna. Jobbról mellettem ült Horváthné, Gábrisal. Haza jövet még a casinohoz ültünk; nem sokára Kelz Teréz jött Svábitól.

29-kén. D. e. misében, innen haza, ekkor Kelz Teréz vett búcsút, mert holnapután Tatzmansdorfra³⁵¹⁽³⁹⁰⁾ megy; ezután Szabónéhoz mentünk s t. Sophiehez. D. u. Budaynéhoz, ki megtudá, hogy holnap a kincstár Fraknón nyitva lesz, aztán Attemsnehöz, a kedves Louise egy chemisette szabását adá, a szegény Attemsnetől anyám egy echt angoly gyönyörű vászon ruhát vett számomra. Teste már készen vólt. Minekutánna gr. Schaerfenbergné³⁵²⁽³⁹¹⁾ Louiseal eligérkeztek a holnap parthieára, átmentünk Horváthnéhoz. Innen Mari és én Budaynéhoz küldeténk, neki megmondók, hogy mi Horváthnéval ígérkeztük, s ő Schaerfenbergnével mehet; nem valának hon, megírák. Budayné jött Lorival is, de midőn hallá, mi nem kocsizunk vele, azon véleményben: plantiroztatik,³⁵³⁽³⁹²⁾ dühhel távozott. Később átsiettünk egy perczre Attemsnehöz, s minekutánna mondák: szívesen társulnak Budaynéval, ehhez mentünk. Ez éppen kimenőben vólt, szemrehányásokat tett anyámnak miért plantirozza. Ez viszonzá azokat, miért olly hálátlan, holott igyekvék neki társaságot keresni? Anyám méreggel távozott, a félénk Mari utána sietett, de én maradtam a félre értést kiegyenlítő. Minek utána Budayné panaszait szó nélkül halgatám, nyugodtan, s szeliden magyarázám meg a dolgot, olly annyira, hogy Budayné megvallá hirtelenkedését, engem igen dicsért, s mint jó barátok kézszeritással távoztam.

30-kán. 3 órakor keltem fel, egy gyönyörű reg! 5-kor Horváthné már itt vólt kocsijával, vártuk a másik kocsit, melly azonban az öszebeszélés daczára még sem jelent meg, hanem maga indúlt. 2/4 6-kor gördítettünk mi is el. Erős szél fűjt, fel kellett a kocsit húzni. Zemendorfra érve megálltunk Rudi lakása előtt, inasa mindenre vasnit-al felelve, csak mondhatá, hogy ura s Fritz Betelsdorfon³⁵⁴⁽³⁹³⁾ vannak. Alig haladánk 1 pár száz ölt, a haza marschirozó Fritzet pillantjuk meg, kocsinkhoz jöve, mondá, execution vóltak, s hogy csak lóra ül, s utánnunk siet. Betelsdorfbba érve előnkbe jönnek lóháton Rudi, Stanzi³⁵⁵⁽³⁹⁴⁾ és Velsberg. Köszöntöttek, mi tovább mentünk, megálltak, pár szót váltottak, Rudi megfordult, s kocsinknál termett, ígére, amint átöltözködött, tüstént más lóra ülve, utánnunk siet. Így vigan haladtunk tovább, mig Fraknóba érénk. Kiszálltunk, s egy gyönyörű kilátásokkal kinálkozó, de szörnyen kövecses s meredek gyalog úton folytattuk vándorlásunkat. Én özként szökék fel, s a többieket beavárván, gyönyörködém a bájos vidék szemlélésében. Felérve, már a kevéssel ez előtt sokkal jobb, de nem annyira bájos úton érkezett 4 nőt leltük 9 óra vala. Pihentünk kissé, s éppen szándéklottunk a Rozália kápolna **77**felé venni utunkat, midőn az eddig hijába őket kereső szemek, urainkat pillanták meg. Péchy, Riefkohl,

Velsberg voltak azok; 1. zöld angoly frakkban, 2. tiszt öltözetben, 3. kaputban. Anyám Horváthnéval visszamaradt, mi egy parasztnőt ellőttünk jártatva, indultunk. Budayné és Schaerfenbergné csak hamar elfáradtak az igen meredek, és pataktól öntözött úton, vissza fordultak hát, s mi azon nővel, s Horváthné inasától követve, folytattuk a regényes utat. Ut közben Rudi egész kosárral epret vásárolt 1 forinton; alig hogy felérénk a kápolnához, leült Mari mellé; neki estünk az epreknek, Stanzi lábaimhoz gugorgott; milly éldelet volt ez, ki sem fejezhető! a frisitő eprek, balról hő Rudim, lábaimnál a lelkes magyar Stanzi, s előttem ezen kifejezhetetlen bájú környék, hazám szép Fertője nagy messze, s mélyen allattunk a regényes Fraknó vára, s az egész, a csoportozat fent, s a vidék olly festőleges! Midőn az epres kosárka félig ürülve volt, elő vettük az Attemsne igen jó ugyan, de nehézsége miatt szörnyűn alkalmatlan perspektivet³⁵⁶⁽³⁹⁵⁾ s közelebbről vizsgáltuk a tájat; azonban a váron s Fertőn kül, s a túl oldalon egy két vadászház, s egy gyönyörűn helyezett német falun kül semmit sem vehettünk ki a felpárolgó gőzök s ködök végett. Vissza felé vettük utunkat. Majd ebédhez ültünk. D. u. a várba menvén, a fegyver és képtárt, egy a cizternát is megnézvén, főleg a gyönyörű vidéket csudáltuk, ekkor az egyre magyarul beszélő Péchy már többé nem távozott oldalomról. Ezek után a falu felé vettük utunkat. Leérve a fogadóba felültünk a kocsiainkra, az urak előre repülvén. Betelsdorfon Attemsék Velsbergnél szállottak le, mi tovább hajtattunk. Zemendorfon előre repülvén, már háza ajtójánál talpon fogada. Milly zavarral lépek be, ki nem fejezhetem, egy hadnagy lakása! Egy fenyegető sötét felhő tünt most gyorsan fel a láthatáron, a káplár belépett, jelentő: eső közeledik, mi be sem várva a kikért friss tejet, kocsiba siettünk. A felhő elvonult. 7-kor értünk haza, a Zemendorfon nem ivott tejet itt nyeltük le.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / VIII. kötet. / Julius.

Julius.

1-jén. D. u. város körül, s a Casinohoz; itt Chernel társult hozzánk.

2-kán. Reggel fürdeni s boltokban. D. u. Chernel jött, kivel a Jesuitai malomba mentünk, hól igen jó aludt tejjel lakoztunk. Itt egy öreg tiszt s 2 fiatal gyászos leánnyal találkoztunk. Uj tünemények.

5-kén. D. u. Neuhoftba.

6-kán. D. u. anyám rokonaival ki ment a Jesuita malomba, egész nap téglázván, fáradt valék, s így téglázás ürügye allatt hon maradék. De jó orrom volt ám! ezek a legerősebb zápor allatt, térdig átázva értek haza. A kiküldött esernyők őket már nedvesen érték.

7-kén. D. e. Benedekné³⁵⁷⁽³⁹⁶⁾ volt itt. Délben Bezerédy lovait kocsinkba fogatván Szerdahelyre kocsiztunk. Este felé gyalog Sz. Miklóstra mentünk; a kedves Nagy Ilkát, s a ma nejével érkezett Nagy 78Pált³⁵⁸⁽³⁹⁷⁾ meglátogatók. De már utunkon szélvész ért, s pár óráig vigan ott mulatván kocsin tértünk vissza.

8-kán. D. e. Everilda is énekelt, én is. Aztán Bezerédy physharmonicán³⁵⁹⁽³⁹⁸⁾ játszván, én igen sokat kísértem neki. Ebédre a sz. miklósiak jöttek. Vigan folyt az idő. D. u. két kocsiiban Esterházára kocsiztunk. A termeket a porcelán gyűjteményeket s végül a 2 hét előtt Angoly honból érkezett 44 szép, igen kedves szelid vadászebeket, s a fakamráúl használt egykori gyönyörű gazdag aranyzatú színházat³⁶⁰⁽³⁹⁹⁾ megtekintettük. Valóban fájdalmas érzés fog el, ha mind ezen pompát, ezen pazar fényűzésü lakot ennyira elhagyatva, elhanyagolva látjuk. Haza érve a vendégek vissza tértek, Everilda s én pedig az estebédig váltva danoltunk, Tóniról is volt szó, hogy olly gyönyörűen énekel.

9-kén. Everildának névnapja. 9-kor Sz. Miklóstra kocsiztunk, kissé templomba mentünk, s aztán Nagyékhoz, de Pál semmiképp sem vólt reá vehető velünk jönni. Bezerédy torka fájván, hon maradt. Indultunk tehát Mihályra.^{360a(400)} A leányoktól kitörő örömmel fogadtatánk. Ebéd ellótt Fanny énekelt. Ebédkor a házi nő és Sándor közt ültem. D. u. kertbe mentünk, innen az öreg Barthedeiszkynéhez, s ismét ennek szép angoly stilü kertjébe. Vissza érve záporozni kezdett. Nem akartam kottát magammal vinni, ne hogy úgy látszassék, mintha prétentionban³⁶¹⁽⁴⁰¹⁾ volnék, bár tettem vólna, mert még sem hadtak nyugtot, így hát Lebe wohl s Ob sie meiner wohl gedenkt Prochtól éneklém, utóbb te souvient tü Marie s signora povera. A házi úr meglepeték hangom ereje által; Nátzi Barthedeiszky pedig egyre mondá: Itt már látni a jó mester működését. De a nagy teremben magam is csudálám hangom szépségét, coloraturáját. Mig Fanny énekelt, a két Mari mellékterembe ment: „kerüljük e kiállhatatlan kiáltozást, mondá a házi s ládd, minden semmit tudása mellett is bizonynal hiszi Fanny, jobban énekel Etelkánál.” Uzsnna után tánczoltunk kissé. Midőn az eső csillapúlt, minden tartóztatás daczára indultunk. Rotték fényesen laknak; de 4 leány, 2 fiú. D. u. a kis Pepi német s magyar költeményeket szavalt; s a roppant kiáltozást leróván, gyönyörűen. Olly érzéssel, mély stúdiummal, árnyéklattal s erős felfogó tehetséggel, melly 10 éves fiútul bámulást gerjesztő.

10-kén. Reggel elindulván, délben érkezünk, csak fris ebédet főzöttünk. Fritz hadnagy lett. Késő ebédünk után mindjár jöttek Hügel, Riefkohl s Fritz. Mondám neki, mint tisztet többé nem szóllithatom így. Kért, folytatnám. A másik kettő is 6-kor távozott.

11-kén. Reggel fehér ruhámat tisztitattam. Magam chemisetet vártam holnapra, d. u. Rohonczyné Marival vólt itt, első holnap gyermekeinél marad, másik Veszprémbe megy atyához. Este felé az érkezett Everilda Pálal jöttek át uzsonnára. Én 2/4 2-ig maradtam fel.

12-kén. 8-kor mentem misébe; kijöve, esett kis eső. Boszús voltam, **79s** csak hanyagul ékitém ruhámat fel. Egy eszme robbant át agyunkon, a főherczegetől megtudni, mi tevő. Anyám parancsára leültem, s gyorsan három sort intézék Vernhardthoz. A soká érkezett válasz: ha le nem mondatik az innep, a f. h. szándéka 2 órakor kün lenni. Ujúlt erővel fogtam toilettemhez. Csak zöld percalineomet elég esztelenül rövid ujjakkal felöltvén. 3/4 óra allatt kiérve (1/4 3) Budayné mindjárt a kertajtón kiszállott, mi felhajtattunk, s én fehér ruhámat hosszú ujjakkal huzám fel. Leérve mindnyájokát egyszerű házi öltönyekben leltük, Lorin mousseline de laine vólt. Sajnáltam esztelenségemet, de calocheim lévén, vigyázva semmi baj sem éré ruhám. Leérve, kérésemre Alex bemutatott Zichy Karoline³⁶²⁽⁴⁰²⁾ s Vallis Iréné s Jaqueline-nak.³⁶³⁽⁴⁰³⁾ Azt mondák, hogy ellótttem egy lyukba éppen ez ellótt a szegény f. h. esett. Nemsokára cavaliere serventem jött, Whis is, ki mellém ült. Első beszédje tüzében hátra lép, s paff! jobb lába a gödörben, s ő a füven, egy gracieuse fordulattal fen van, de a sáros láb! a f. h. nevetve jön hozzám, örült, hogy követője keletkezett. Utóbb Rudi perczre mellém ült, de szerencsére elhivatott lövésre. Nem sokára esőzni kezdett. Gylsa b.³⁶⁴⁽⁴⁰⁴⁾ esernyőt hozott nekem, ez alá rejtezék Lori is. Elótttem Rudi és Stanzi bújtak legalább fejeikkel az esernyő alá, hátam megett Vengersky foglalt helyet, Alex jött, s kérdé, nem akarnánk e mi is fel? Csak a Hédervári Viczayné, s házi nő vólt itt. Felkeltem az éppen velem beszélgető f. h. daczára. Jó zápor keletkezett. Valahára felértünk. Én hosszú újjaimat kifejtém, s világos sárga dahliát tüzetem balomra. Rózsaszinü selyem övöm himzett ruhácskámon nyak körül rózsaszinü átlászszalagra vart csipke körzemény; kezemben dús bokréta, mellynek párját Everildának küldém. Vége lön most a lövöldözésnek. Lövészem Fritz, egyre hibázott. A Mari által Lorira testált Batky minden lövése egy-egy karika. Ez allatt Niczkyné is jött, kinek hosszú ujjait kifejtém. Benedeknével érkezett.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / IX. kötet. (Folytatás.)

IX. kötet. (Folytatás.)

Midőn rendben voltunk, a salonba gyűltünk. Lori, én és Pauer Gusti asztalkához ülven a 4. üres székre Rudi helyezé magát s most váltva a f. h. Vengersky, Vernhardt, Piret, Péchy, Shembek Ádám, gr. Salm, az udvarló Hügel s. a. t. tüntek fel s ismét el. 1/4 óra múlva jöttek a többi leányok, azok is szélyel ültek. Csak Alex mellénk a divánra. Uzsonna hordaték fel. Fritz hozott nekem egy tányér compotte-ot. 2/4 8-kor nyitá a főherczeg a tánczot Alex-el meg. Én Rudival. 4–5-ik közt vólt a française. A két Viczayné, a szép Caroline s Everilda, Valleseék s a többiek nem akartak tánczolni, én sem; jön a főherczeg, s felkér, eltagadám, s egy másodsor s harmadsor is esdekelve jön, s én elég impertinens vagyok, valamennyiszer a tánczot [80](#) megtagadni. Most Vengersky fut hozzám: „Önnek nem szabad a főherczegtől tánczot tagadni.” „Jól tudom, de discretióból tagadám el, mert nem tudom; annyi zavart okoztam vólna, melly a f. h. csak boszontotta vólna.” A française után, mellyre ő fensége Nassau herczeg, Hügel b. Shembek és Fritz is felkértek, mellékerembe sietvén, a f. h. et czipsen kapván, ismétlém az előbb Vernhardtnak mondott szavaim, s ő mosolyogva mondá: „minél több a zavar, annál mulattatóbb!” Ő a tánczot a kis Elise Széchenyivel, [365\(405\)](#) utóbb Alex-el lejté. Hogy azonban nem vólt boszus, elegendőkép avval mutatá meg, hogy mindjárt a következő keringőt velem kegyeskedett tánczolni. De most ügyekezni fogok elősorolni minden tánczot: 2 keringő Fritz, 2-öt Imre s 2-öt Gáborral, [366\(406\)](#) melly utóbbi 4-ben azonban az urak Nassautól kezdve, olly szeretetre méltók vóltak velem igen sokat lopni, feltünően Apponyi gróf. 1 körtáncz Rudival. 1. keringő Hügel b. 1 polka Vernhardt, 1 Raidovaska [357\(407\)](#) Hügel b. 1 keringő s 1 polka Riefkohl. Röder, Péchy, Shembek későn jöttek. Nassau kosarat kapván, a françaiseben mind jár ezután mellém állva mondá: s már a Mazurra is ígérkezett? Nem. Szabad kérnem? Szivesen. S így folyt 2/4 5 ig, mikor a hajnal bibora behatván a nyílt ablaküvegeken, a kettős világitás sajátlagos színvegyületben folyá a benlevőket körül. A vigalom után Lori és anyám még átöltözködtek s így aztán felülvén, a gyönyörű hives nyári reg kellemeit éldelvén, csak néha zárám le pilláim. 6-kor reggel érkezék. [368\(408\)](#)

13-kán. 11-kor congregatioba [369\(409\)](#) mentünk, hól Konkoly helyet [81](#) szerzett, s Rott bennünket észre vevén, mindjárt Cziráky s Chernel Iorgnonjaikat felénk irányozva láttuk, köszöntöttek; u. m. Nagy Pál is. A várossali per folyt, s utóbb a hús limitáltatott; Nagy párszor lelkesen szóllott; a jelen vált Széchenyi csak egyre irdogált; azonkül még Rohonczy (szörnyü szenvedélyességgel), Vághy (kissé tótosan), [370\(410\)](#) Gaál, a két alispány, s még pár ösmeretlen szóllott, úgy egy baromkereskedő is, igen jelesen. A követek már referáltak, Cziráky már bucsút vett vólt, [371\(411\)](#) min igen szomorkodtam, mert tulajdonkép ez utólsó leginkább érdekelt. Midőn az asszonyok már mind távoztak, anyám se akart tovább maradni, min busúltam, Döri Elek, [372\(412\)](#) a még vacant 4 lovas nemes, igen igen sokat felcoquettirozott, de jobban is tetszik nekem Ádinál, ő nagy és sugár, szép kifejezésü arca, csak ollyan betyárféle ne vólna. D. u. kissé el aludtam a divánon, midőn Nagy Pálné [373\(413\)](#) Ilkával; a kedvessel jött, azonban ezek az arénába menvén, mi csak város körül ballagtunk, s anyám engem haza kísérve, Marival ismét a Casinóhoz ment; ott Cziráky, Döry Ádi, Rott, Chernel jöttek hozzájuk.

14-kén. D. u. Pelikán, t. Sophie, t. Claire játszottak itt; utóbb anyám meghívására Nagyné Ilkával jött; o. Pepi, s Cziráky bucsúzni; ezen kedves, erénydúc ifjú gyülöli Bécset s lakosít, s mostani új helyzetét; s mégis mind ezen áldozatot hozza, hogy öreg apja napjait, mindig körülte levén, kellemesbitse, bús óráit elszélessze. Este énekelnem kellett, mit fáradságom daczára is tevék, a dormit [374\(414\)](#) ismételnem kellett Ilka kérésére. Midőn már mind távoztak vólt, még 2/4 10-kor Nagy Pál jött bucsúzni, s elhíni hozzájuk Posonba.

15-kén. Korán keltem, s Rudi képét elkezdtem. D. u. anyám játszott t. Clairenél.

17-kén. D. e. Raming alezredesné³⁷⁵⁽⁴¹⁵⁾ leányával, kik most itt éablirozzák magokat, vólt itt, jó barátnejától Simbsen bárónőtől levelet hozva; mivelnek látszik a kissé görbe szájú leány. Utóbb Auersberg herczeg en pleine parade. Megint tudott egy pár anekdotát. D. u. Polczerék jöttek be, s Hauerék s t. Claire-el itt uzsonáztak.

18-kán. D. u. Wandorfra az erdei malomba mentünk. Ide Polczerék is jöttek.

19-kén. D. e. misében. D. u. Ramingéknál, hól az unoka leány is csinos; s innen a Neuhofba. Itt ültük le az egész d. u. Haza menet a vidor, élénk Benedek Jennyvel³⁷⁶⁽⁴¹⁶⁾ egyre játszva, versenyt futva s. a. t. a kis leányka szívét egészen megnyertem. Casinóhoz ültünk most, hová Chernel is jött.

8220-kán. D. u. t. Sophieval az arénába mentünk; Rostockék számára Die falsche Catalani;³⁷⁷⁽⁴¹⁷⁾ Rostock igen jól játszott; azonban a 2. felvonás allatt esőzni kezdett s az asszonyok igen félvén: mindnyájan haza siettünk. Haza Chernel és Auersberg kísérének.

21-kén. D. u. Chernel jött, s beirrot lapot új albumomba, s igen csinos s ékes tájrajzot (Como tava), melyet még onnan hozott magával, adott. Vele kimentünk most a jezsuita malomba, hól igen jó piritott csibét falatoztunk, tejet nem kapván.

23-kán. D. u. anyám játszott t. Clairenél. Casinóhoz ültünk, hova Chernel jött.

26-kán. D. u. Attems né jött Louiseval, ezekkel a Neuhofba mentünk, aztán hozzájuk theára, mellyre f. h. Grill, gr. Salm s Röder báró is jöttek. Jól mulattam.

28-kán. D. u. Attems né, Valz s Benedekné (n. v. h.) vóltunk, aztán haza siettünk, mert hives vólt.

29-kén. Balázs³⁷⁸⁽⁴¹⁸⁾ Bécsből jött azon hirrel, hogy anyám remuneratio kérése sikerült. Nem hiszem. D. u. a gyenge esőzés daczára kirándulánk Czenkre. Anyám t. Sophie t. vivé magával. Künn Nassau herczeg³⁷⁹⁽⁴¹⁹⁾ s Piret báró vóltak. Igen szivesen fogadtatánk. Énekelnem kellett, nem emlékeztem egyébre a kis poveránál. Caroline rekedtséggel mentegetődzék. Nassau h. indulóját, párszor megakadva nem tudom, zavarból-e? játszá korrecen, csinosan. Lunkányi³⁸⁰⁽⁴²⁰⁾ is künn vólt. Mutaták aztán az egész épületet, a csinos, pompás, kényelmes bútorzattal.³⁸¹⁽⁴²¹⁾ Az éjjel itt hált Festetich szobájában még a telt mosdó medenczék állottak, úgy hogy a házi nő elejökbe állott. Magyar gazdasszony sürgős gondossága ez? Meg is mértük magunkat: Piret 154, Nassau 145, én 115, Mari 110, Caroline 95. Ez lehetlen; Nassau úgy látszik karját nyugtatva a mérlón azt nehezité. Usonna allatt jelent meg Széchenyink. Szó vólt most Angolhonról, a magyar literatúráról. Széchenyi kémlélődvé méré majd Marit, majd engem, mintha valamit eltalálni akarna, tán azt, mellyikünk az Etelka? a házi nő most anyámhoz fordult: ön leánya ir, mint hallom. „Csekélysegeket! csak fordít!” De engem olly megszégyenülés fogott el nagy ironk ellött, olly mély érzése annak, hogy az én parányiségim emlitést se érdemelnek illy nagy férjfiu ellött, hogy zavarodva fordulék a mellettem ülő Caroline felé, vele beszédbe ereszkedő, de ez angolul parlírozott a herczeggel, s én most mély megszégyenülésemben s zavaromban földre szegzém szemeim, s érzém, miként minden ereim vére szökött, tolakodott arczomba. De úgy látszik, Széchenyink ⁸³észre vévé ezt, most oldva vólt előtte a rejtvény; s ő megösmeré a szerény kis irónót. Részvéttel, érdekel nyugtatá szemeit rajtam; s többé nem igen elfordítá; mintha megköszönni akarná jó akaratom, s a szegény, útmutató nélkül világba taszitott, tán nem talentum nélküli leányt serkenteni, buzdítani nagyobb, nemesebb tettekre! De ő nem szóllott; tán gyöngédségből, zavaromat nem akarván nevelni. Nem sokára indultunk, Ő hozzám különösen jött, mélyen meghajtá magát,

s szívesen búcsúzott. De napernyőt nem lelém most, Caroline kivevé kezemből, de Piret utóbb játszva velem, elhanyagolva; segítenék keresni, hijába. Megigérek elküldeni. Kocsiba ültünk most. Már majdnem a kert ajtójánál valánk, midőn erős füttyentésre kocsink megáll. Látunk egy férfiút szaladva közeledni s ezen férfiú... Széchenyink! Geyza s Alfréd³⁸²⁽⁴²²⁾ követték őt s a helyett, hogy ő egyikét ezen fiúknak küldi vala, ő maga fárad! A hála égő pillantásával tekintek reá, tán ezt ismét az Etelka megkülönböztetésére tevő? A gyönyörű kis Béla,³⁸³⁽⁴²³⁾ nem igen akart megösmerni, ellenben a kis Ilon³⁸⁴⁽⁴²⁴⁾ szívét egészen megnyerem. A Fertőhöz parthia volt projektírozva ma d. u.-ra, de a rossz idő miatt elmaradván, máskorra halasztott. Éledeletli félnap volt ez.

30-kán. Ma Czindery Mari, a férfigyűlölő esküvése Venkheim Victor báróval,³⁸⁵⁽⁴²⁵⁾ D. u. Budaynéval voltunk, innen t. Claire-al a Neuhofba; t. Sophie s o. Pepi is jöttek. Aztán bejövén a Casinóhoz ültünk Budayék társaságában, kik későn a Neuhofba is jöttek. Most az Ischlből visszatért főherczeg az ezredessel is jött, utóbb Vengersky is. Sokat beszélgettek velünk. Az ezredes holnapra zenét ígért. Midőn e nagy urak távoztak, jött Chernel s Tar; első mondván, hogy nálunk volt búcsúzni (ez ma reggel 2 Rebhuhnt s egy pitypalatyt lővén, nekünk küldé), ezek aztán haza is kísérték. Még felszaladtam, s lehoztam Lajtsi számára Flórian francia don Quixotteját en échange³⁸⁶⁽⁴²⁶⁾ Eötvös Carthausijáért.

31-kén. D. u. munkánkkal Attemsnehéz mentünk, ki ezen igen örvendett. Később Desfours jött, s utóbb Dorsner, Grill, Röder és Whis. Utóbbi pár kártya mesterségre, vagy bűvészetre tanított. N. b. az esőzés miatt elmaradt a zene.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / IX. kötet. (Folytatás.) / Augusztus.

Augusztus.

1-jén. Reggel, tudja ég, milly sejtés következtében gyorsan postára küldék, s az eredmény: egy levél Supininétől;³⁸⁷⁽⁴²⁷⁾ sejtem tartalmát, de rég nem úgy, minő az volt. Befutok anyámhoz, ez feltöri: s csudák csudája! a 10.000 forint meg van ajándékozva. A resolútió³⁸⁸⁽⁴²⁸⁾ már Budára érkezett. Misébe mentünk hálát adandók az égnek. Ha Isten vajmi betegségtől megőriz, mi három hét múlva Pest, az én ⁸⁴kedves Pestem felé vesszük utunkat. D. u. t. Claire, t. Sophie, o. Pepi, t. Nani, ki ma nálunk ebédelt, Buday Lori, s Saphine Juliussal jöttek. Itt uzsonázván impromptu³⁸⁹⁽⁴²⁹⁾ kimentünk aztán a Neuhofba, s innen még egy darabig kísértük Saphmet; vissza térve Pejachevich kertjébe mentünk, hól anyám virágokat rendelt. Aztán még kissé Casinóhoz ültünk; s haza. A f. h. ma Badenbe rándult.

2-kén. D. e. misében. Nálunk Tóthné, Angyval, s Walzné gyermekével. D. u. o. Misch jött, kivel anyám piquetirozott. 6-kor Adamovitsnéval kimentünk a Neuhofba, hól Benedek s Walznéval ültünk össze. De ezeknél korábban indultunk. Casinóhoz ültünk most Tóthékhoz, kikkel a Bécsi fiatal Lunkányi³⁹⁰⁽⁴³⁰⁾ beszélgetvén, velünk is igen aimable volt aztán. Később Whiz jött. Angyt és Lunkányit hólnaputánra engagiroztuk magyarkúti sétánkhoz. Úgy látszik Lunkányi nekem udvarol. Majd reá szedem, neki is kell adakozni Mátyás emlékére.³⁹¹⁽⁴³¹⁾ Adamovitsnét haza kísértük. Tarnéval d. u. t. Nani s Claire Trasburgon volt, mondák, Stanzi, Rudi, Röder, Vernhardt s Öttingen³⁹²⁽⁴³²⁾ künn ebédeltek. Ma kezdem olvasni Pulszky gyönyörű utazási vázlatait,³⁹³⁽⁴³³⁾ de nem haladék messze, mert a felséges műt mindig kezdetétől kezdem ismét olvasni. Este a Saphinetől kölcsönzött romanzet Vesque de Püttlingen-től³⁹⁴⁽⁴³⁴⁾ bámulandó gyorsasággal tanulám kívülről.

3-kán. Dulcineánk³⁹⁵⁽⁴³⁵⁾ beteg; ez szép história! én takarítám a szobákat, Mari főzött. D. u. Budayné jött

Lorival. Este felé a várost körül ballagtuk, s a vásárt megnéztük. Anyám mézes kalácsot, s egy csinos kis kosárkát spendirozott. Aztán Casinóhoz ültünk.

4-kén. D. e. Lunkányi volt itt. D. u. ismét jött, ekkor en effet 3 p. f. irt alá száz galantéria közt. 4-kor Angyval kimentünk a magyar kúthoz, hól már Budayék, t. Claire, a Sephinet kísért Lunkányit, o. Mischt és Juliust leltük. Künn uzsonázván, a Neuhofon át tértünk vissza, A Casinóhoz ültünk; aztán t. Claire Marival a ma érkezett Ohms³⁹⁶⁽⁴³⁶⁾ referendáriushoz ment; mi őket keresők: a város körül, s így haza.

855-kén. Reggel Mari, t. Claire s Ohmssal kocsin Brennbergbe ment. Vén festett, kék czirkász³⁹⁷⁽⁴³⁷⁾ köpönyem, s foltos rövid paszt ruhámért 5 rőf két színű (arany szín, s viola) gros de Naplest cseréltem be mantillára, még 2 p. f. reá fizetvén. Először életemben cseréltem. De mantilla kellé, s pénzem nincs! D. u. már öt felé vissza jött Mari. 1/2 órával utánna jött Ohms is unokájával, T. Claire, t. Sophie s o. Pepi, s kész volt a parthia. Egész dél előtt a mosásba foltoztam, aztán zöld ruhámba a hosszú újjakat bekötésre készítém. Este a 13 éves igen kedves Monse Toni³⁹⁸⁽⁴³⁸⁾ albumomba igen csinos tájacska rajzolt ónnal.

6-kán. Szörnyün szorgalmasan dolgoztam. D. u. anyám Marival Neuhofba ment, hová Vitténé uzsonnára káré; hon maradtam; hogyan végezhetem halmozott munkáim különben? igen igen csinos koczkás jaconett kötényemet végzém, s az Attemsnétől vett ruhát széljel fejtvén, leszabám papirosra.

7-kén. Ma éjjel megjártam. Tegnap estebéd után iszonyú coliquát kaptam; székfü theát iván, csillapult a fájdalom, s elaludtam. Éjfélkor ébredék. D. u. zene volt, de mivel gyomrom még igen dagadt, befüzetlenül zöld ruhámra kölcsönzé anyám fichujét, mellybe mélyen burkolódtam; a f. h. Vengersky s Vernhardt, úgy Whis is igen aimableok voltak. Utóbbi igen keveset szóllott Giefing Marival,³⁹⁹⁽⁴³⁹⁾ mi hiedelmemben, hogy el nem veszi, még inkább erősített. Utóbb város körül s a Casinóhoz.

8-kán. Reggel nagy bűdös féreg expeditió volt Mari diványából, u. m. tegnap képeiből. 10 után anyám, én, t. Claire s Pelikán k. a. kikocsiztunk Vandorfra. Mig az öregek whisteztek, Sephine velem a folyosóra ment, hól magamnak az övé után: mantillát szabtam. 2/4 1-re ebédelni mentünk le a sátor alá; ebéd után az öregek fel mentek játszani, Sephine és én munkáinkkal len maradtunk. Ekkor szóllottunk a Sybilláról is. Lent a fürdőnél lakik, mint hallom. Ezen pillanatban jött a grádicson fel ugyan azon nő. Leküldé kártyáiért, s a kilátáshoz rendelé. Oda siettünk. Először nékem, aztán Sephine-nek jósolt. Milly meglepően mutaták a kártyák, mi történt, s most történik! Hát a jövő is úgy fog é beteljesedni? A jóslat után felmentünk, hová nem sokára t. Sophie, Mari s o. Pepi is jöttek, Sephine énekelt ekkor; s én kísértem őt, mi allatt párszor lelkesedve dicsérte finom játékom.

9-kén. Mi csak 7-kor kimentünk a szegény Jennison grófnőhöz, s innen a Casinóhoz, hól Budayné s Kelzék valának. Innen kocsit fogadtunk hólnapra.

10-kén. D. u. Budayékkal kikocsiztunk Drasburgra. Itt Alex különösen s feltűnően szives s előző volt velem. Ő most arczképeket kezd scizirozni, s rajzolni; s a kis arkangyalt művészileg lehelé papirosra. Le mentünk a szép, virágdús kertbe, s igen kellemesen tünt a félnap.

8611-kén. Csak este felé vándoroltuk a várost körül; haza érve Marit, ki ma Kismartonban volt, már honn értük.

12-kén. T. Claire névnapja, de nem fogadott el. D. e. Budayék voltak itt. D. u. finom ruhát mostam, s pedig annyit, hogy ujjaimat fájdalmas véresre felmostam. Aztán vasaltam, mig anyám Marival a Casinóhoz ment: végeztem is. Most csinos kis koczkás köténykém egészen kész.

13-kán. Anyám születése napja. 6-kor keltünk; s korán indultunk t. Claire-ral Vandorfra. A félúton az öregek nagy keserűségére a városba haladó o. Mischel találkoztunk. Künn Sephine éppen fürdeni ment, de elkészülvén hozzánk ült a sátorba, s velünk dolgozott. D. u. ismét lejött, s ekkor t. Clairet lent hagyva felmáztuk a fogadó megettí hegyet, hól gyönyörű virágokat szedve, 1/2 óra múlva ismét lejöttünk. Ekkor öszve készölve az erdön át az erdei malomba mentünk, hól ismét t. Clairet, Marit s a gyermekeket deponirozva, hárman, Harka felé a völgyeknek vettük utunkat. Milly kies, milly gyönyörű vólt itt, azt csak látni kell. Ha az éjszaki statusokról olvasok, illyeseknek képzelem a tájakat, fris, sötét, zöld fák koszorúzta hegyektől környezeti völgybe értünk, csermely folyá át ezüstösen kigyózza a leggyönyörűbb zöldben viritó sűrű füvel borított völgyet; ezt valóban bársony szőnyeggel hasonlíthatni! s most egy fát pillantánk meg, millyen vólt nem tudom, de minő? azt nem olly gyorsan fogom elfelejteni. A földig nyúla ágai koszorúja s mindinkább csúcsosbúlt, míg a roppant magasságban egészen elenyészett, tőkélyesen egy nagyszerű piramishoz hasonlóan. A felséges, puha gyepen haladtam, s most oda szaladék a fához, hogy annak levelét közelebből vizsgáljam, de egyszerre sülyedek s óh bajok baja, topánomat túl haladva állék a szörnyű iszapban! kiszabadulék s gyorsan, de még mindig a fris zöld füvel álnokúl fedett iszapban haladva, mégis valahára ebből kivergödtem. Nyilván az éjjel vólt erős eső után, a víz a környező hegyek ormairól lerohanva, képzé ezen iszapot. Még tovább haladtunk az ösvényen, egyre a leggyönyörűbb és különfélebb virágokat szedve, s végre málnát is lelve, 1 1/2 óra után tértünk a malomba, hól anyám aludt tej, tejsűrű, s író s vajjal megvendéget, minek utánna már délben is 6 étellel igen jól tartott. A fél faluban Sephine elvált tőlünk, s mi a fél után Budayék s Kelz Terézél találkoztunk, kik épen Vandorfól jöttek. Ezekkel a Casinóhoz ültünk még. Folyó nyár legkellemesebb időjárata napja vólt a mai; hőség nélkül, s mégis tiszta, derült.

14-kén. Én a kis Mari által elnökségem alatt schweiczi mullruhámát, s Mari tulle-anglais-ját mosattam, D. u. Tégiláztam. Zenének kellett vólna lenni, de a f. h. Bádénbe⁴⁰⁰⁽⁴⁴⁰⁾ rándulván, elmaradt, min örültem, mert csak késő este készöltem vasalással el. Sephine búcsúzott 20-kán utazván el.

15-kén. Egy únalmas ünnepnep elejébe néztem. D. e. misében. D. u. 2/4 4-re felnyilik, s a hütlen hü⁴⁰¹⁽⁴⁴¹⁾ lép be. 2/4 8-kor kimentünk ⁸⁷a Casinóhoz, hová félóra ültünk, s innen Dornerhoz mentünk, ki anyámnak bűdös féreg elleni vizet ígért, magamnak pedig óldalamra árnikát adott, egy üvegcsét ingyen nyújtván. Igen kedves, szerény fiatal ember ez.

16-kán. Gyónni akartunk menni, már tegnap s ma, de reggel mindig esözött. Igy hát csak 10-kor misében. D. u. o. Misch jött. Fogam igen fájt, hon maradtam, míg anyám Marival Attemsnéhez ment, kinél számomra kis könyves almáriomot vett. Ez alatt Tarné jött, ki a becsukott ajtó daczára betört s óráig itt ült legnagyobb bosszuságomra, mert se nem irhattam, se nem szabhattam, mit éppen tevék. Tegnap a hütlen hü mondá, hogy nem lesz bál Czenken, de anyám csak akarja, csináljam rózsza színü ruhám, s evvel csak drága időmet veszitem! Pár chemisette, s 5 pár manchettet rajzoltam s szabtam. Este anyám értem jött, s igy t. Clairehez, s a Casinóhoz mentünk. D. e. Angéliquenál vóltam. Rott Mari vissza küldé ivét,⁴⁰²⁽⁴⁴²⁾ néhány sorral, tele szárazsággal, már előbb kapott ivet. Ugyan kitől? az a nagy hirü leány! Az a Chernel is igazi papagáj! minő nagy szájjal ígére, sok adakozót szerezni s most pácsban hagy! Ma szerencsésen ismét Regélőben állók, előbb csak pár feljegyzett ösmerősei közt Mátraymnak, most hivatalosan. Örvendek igen képemre; Niczky egy Triesti részvényt nyert.⁴⁰³⁽⁴⁴³⁾

17-kén. Gyónni vóltunk ma a Dominikánusoknál. Ismét nagyon fájt a fogam, s erősen feltevém, azt szakíttatni. Mise után mentünk is mindjár Müller doktorhoz,⁴⁰⁴⁽⁴⁴⁴⁾ ki a fogat megvizsgálá; engem jó fauteuilébe ültete, s a veszedelmes műszert balkezében rejtve tartván, inte bátorságra. Be hunyám szemeim; mind két kezemmel erősen kapaszkodám a széék két karjába, s nyugton türem a fájdalmat. Mintha csontot

tört volna; de a kiszakítás a húsból, mire annyira féltem, azt nem is érzem. Egy percz allatt künn volt a fog; mi allatt én s fejem s kezem mozdítám; s a hangnak csak árnyékát se adám magamtól. Igaz, titkon, hideg verejték cseppek folytak homlokomon le félelemből, de aztán mindennek vége volt. Müller nem tudá eléggé dicsérni azon nyugalmat, mellyel ülék; különösen első fogszakításnál, s nem tudá eléggé csudálni azon hőslélküséget, mellyel a fájdalmat türem, még csak nem is sóhajtván, ha nem épen sikóltván is. Aztán fogaim jobb oldalát tisztítá a kövecskéktől; s igen udvariasan bucsúzott. De fogam húsa egész nap vérzett. Irtam Rohonczy Marinak, neki az ivet küldvén; adná az ég, hogy itt jobban sikerüljön a merénylet. D. e. Ramingék. D. u. Vittené volt itt.

20-kán. D. e. misében. D. u. zene volt a sétán, a f. h. úgy két kamarása, igen aimableok voltak. Báró Fellner⁴⁰⁵⁽⁴⁴⁵⁾ is volt, igen szép ember. D. e. Benedekné volt itt a kis Jennyvel. Legnagyobb öröömre ⁸⁸az én lelkes Rohonczy Marim 5 p. f. küldött egy igen elegante, kedves szives levéllel.

21-kén. Mosattam ma, s magam is mindig künn voltam. Este anyám játszott o. Misch, t. Claire s Ocskay báróval. Utóbb Budayné leányával jött.

22-kén, Vasaltam egész nap. D. u. Adamovitsné, utóbb Kelcz Teréz jöttek.

23-kán. D. e. misében, 2/4-re jött Lunkányi. Ezer bók közt, még elutaztunk előtt meglátogató. Alig távozott, Wernhardt nyitá be az ajtót. Búcsúzni is akart s félvén, hogy d. u. pakolunk, most jött. Tellyes 2 órát maradt nálunk. Este még a Casinóhoz mentünk.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / X. kötet.

X. kötet.

24-kén. 6-kor indultunk s velünk Töpler orvos testvére⁴⁰⁶⁽⁴⁴⁶⁾ jött, egy érdekes ember, tudósnak látszik, minden esetre igen sokat tanult s ösmerős több tudóssal, így Zádor Elekkel,⁴⁰⁷⁽⁴⁴⁷⁾ s így az én érdekes Kunossommal⁴⁰⁸⁽⁴⁴⁸⁾ is. 6-kor érkeztünk egykori olly pompás Pozsonyunkba.

(Pozsonyból Budára és Pestre, onnan ismét hajón vissza Pozsonyba.)

Szeptember 30-kán, Reggel kényelmes, ékes üvegkocsinkba felülvén, s jó munitiót ama famosus szarvasokból magunkal vivén, csak útnak indúltunk, s a szellemdús nővel⁴⁰⁹⁽⁴⁴⁹⁾ igen jól is mulattunk. Délben ebédre kiszállván, egy tisztos öreg úr megszóllitván mondá, mikép ékes német dialektusomon mindjár meglátszik a külföldi; mosolyogva mondám, mikép büszke vagyok magyar létemre, s így egy szó a másikat követve kisült, hogy ő a pesti könyvkereskedő, Heckenast Gustáv atya⁴¹⁰⁽⁴⁵⁰⁾ s anyám testvérei oskolatársa. Közel városunkhoz a lovak megállván, csak egy szives plébános segedelme által mozdítottak tovább, s így szerencsésen haza érve Marit már lakásunkon leltük.

Október.

8-kán. D. e. már jött a tegnap érkezett kedves Skolimowsky.

15-kén. Anyám névnapja, mellyet igen egyszerűen tölténk. Mise, ebédre t. Claire, játékszin.^{410a(451)}

18-kán. Gludováczzék⁴¹¹⁽⁴⁵²⁾ tegnap érkezvén, ma nálunk voltak.

19-kén. Bécsben vagyunk; mikép? igen szerencsétlenül! egy inas s egy lakatos jöttek velünk. Szép compaigne.

8921-kén. D. e. Királyunknál⁴¹²⁽⁴⁵³⁾ vóltunk köszönni. Midőn beléptünk, zavarodva dörzsölé kezeit, s miután anyám háláját nyilvánítá, mondá: Ist gern gschen! Ihr Mann war ein treuer Diener, hab ihn sehr gern ghabt, hats verdient! s reám nézve: und verzeihens, is das Ihre Tochter? s a válaszra: und sonst habens keine Kinder? másodikom meghalt: oh Weh! s erre anyám benyujtá Lajos⁴¹³⁽⁴⁵⁴⁾ kérelmi levelét. Was ich thun kann, soll geschehn, den alten Herrn zu lieb schon! war a treuer Diener! s éppen én is akarék kérni Lajos végett, midőn néhány lépéssel hátrált a fenség, mire távoztunk. De felejtém emliteni, hogy kérdé, min halt atyám olly gyorsan meg, és hól? Megvallom, nem aggodalom nélkül várám azon perczet, mellyben beléptünk. Lajos f. h.⁴¹⁴⁽⁴⁵⁵⁾ soha legkisebbé sem zavarodtam meg, de ma szinte féltem, s erre jön királyunk példátlan kegye, leereszkedése; mikép emlékezett atyámra! milly méltón dicséré őt! milly részvéttel szóllott róla! valóban könyük lopóztak szemeimbe! ó ha igy mindenki őt látná, vele szóllana, egy hang se emelkednék ellene! imádni kell őt kegyességében, igazságában, jóságában.

(26-kán hazaérkeztek.)

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / X. kötet. / November.

November.

13-kán. Grand bál Murraynél, Nyakra főre rózsaszinün bélelt mull-ruhámát elkészitém, mellyhez még egy fehér rózsza járult. Bál kezdetén bemutatá nékem Skól Griffeo marcheset, kivel az első tourt lejtém. Az első cotillont Nassau herczeg lejté elő, s én Hügel báróval tánczolám. Estebéd alatt meg Griffeo kitünően udvarolt; s második cotillont is velem tánczolá. Tourokban tánczoltunk, s csak azt bántuk, hogy f. h. nem vett részt e majdnem hajnali 4-ig tartott kellemes vigalmon.

16-kán. Még reggel 8-kor Tadi hozzánk szökött bucsúzni.

18-kán. Anyámmal a Souvenir bálba mentem. Gludováczzékkal legtöbbet, s Murrayékkel valék. Weigelsberg Resibe szinte örülten szerelmesnek látszik.

28-kán. Zayné még hamar az advent beköszöntése ellőtt akarja a f. h. tánczoltatni! Fehér atlasz ruhámát ismét nyakra főre elkészitém. Az első keringőt tourokban tánczoltuk; jött Rudi s bemutatá Lanskoronsky grófot. Ez egy tourt tánczolván velem, beszédbe eredett, s a cotillont kére. Erre a második keringőt Zayal, egyet Salm gróf, s egyet Griffeoval, igy Zichyvel is tánczolé. A Polkát a f. h. kezdé velem, s Wernhardt végig tánczolá, Cotillonál unatkoztam; L. roszúl beszél franciául, igy németül is, amellet nem igen szódús. Táncz után a theaszobába vontuk magunkat.

29.-én. Reggel misében, d. u. Mihálovitsnénál és Sääréknál vóltunk. Ez utóbbinál Welsberg gróf is vólt. Igen mulattunk. Ó olly elmés! Sokat csevegett amaz ifjakról, kik Byront stúdiumul veszik a helyett, hogy tüzre vetnék, s exaltatiójokból kígyógyitanák magukat; 90s mondá, mikép sokan foghagymát hordanak hónok alatt, csakhogy sápadtagnak látszassanak! Innen Zaynénál rövid látogatást tettünk, mire haza jövé hallottuk, hogy két tiszt vala itt. Anyám Marival színházba ment, mig én zongorához ültem. Szorgalmam ugyan feltünő! Ma anyám a színházban Bezerédytól tudá meg, hogy Tónit meghivá az ünnepi

hangversenyre, s hogy jövőjét nem kétli. Játékszin után Laitnerhez mentünk, a tableauxkat⁴¹⁵⁽⁴⁵⁶⁾ megnézendők, melyek valóban meglepőek valának. Különösen a szép Baitsné mint töröknő.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / X. kötet. / December.

December.

2-kán. Anyám játszott Murray, Bezerédy s o. Mischal. Chernel, ki protokollista lett váltóügynél s Rott voltak itt. Ifjainknak énekeltem is, játszottam is, miután Rott elment.

3-kán. Gyónni nem mentünk, csak misébe.

sz. 5-kén. Soirée Zaynénál. Gludovácsek is voltak; pár dalt énekeltem. Aztán táncoltunk; részint én, részint Resi játszottunk. Françaiset Griffieoval táncoltam. Először volt az Attemsne ruhája rajtam, igen nagy furorét csinált.

h. 7-kén. Nagy meglepetésünkre Fischer jött ma, jó színben van.

k. 8-kán. Ah milly brillante satisfactio! Kéretett ma reggel Zayné, jönnék ma este; s egyúttal küldnék kottákat Fischer számára. Izeném, ezeket magammal hozandom, mivel ő még ellőbb hozzánk jön próbálni. Ezt követé egy billet Isidoretól,⁴¹⁶⁽⁴⁵⁷⁾ melyben szivességem megköszönvén írta, hogy Klug már megrendelve lévén csak küldeném a kottákat. D. u. jött Fischer, s mi a Belisar párdalt próbálván, ő előre sietett. Midőn mi is oda érünk, ime Zayné kér, kísérem én énekét, mivel ő Klugot elküldvén, mondá, hogy jó játékomhoz annyira szokva van, hogy engem fog felkérni. Kísértem neki is sok dalt Schuberttől. A párdalt is énekeltek, s én még egy pár szép romanzot. Játékszinbe menvén mindnyájan, Zayné játszott, s Isidore, Fischer, Mari s én beszélgettünk, mi közben ő még néha pár dalt énekelt.

sze. 9-kén. Milly zavar, milly kétségek! Anyám nem volt honn, Mari leczkéjénél, midőn Everilda jött. Mondá, hogy August azt írta, csak Januárban jöhet s most az urak nem tudják, ki énekeljen. Mayer⁴¹⁷⁽⁴⁵⁸⁾ új operát tanulván be, nem jöhet. Kére engem mindenre, s olly tüzesen, olly rábirólag, énekelnek én. Tán egy óráig volt itt, s engem annyira megzavart, hogy szinte lázba jöttem; a félelem szörnyü erőt vön rajtam. Azt mondám, én nem határozhatok, anyámat elvárom. Erre elment. Azonban mire ez eljött, a helyett, hogy mint reménylém, nem engedi meg, még ő is persuadált. A legnagyobb resignatioval, a legszerencsétlenebb arcczal iram d. u. Everildának ama végzetes „igent”. Isten legyen velem, én szörnyen félek s e mellett **91** azon kedvencz tervem dugába dől: egyszerre énekelni, s pedig a párdalt, s játszani is!

cs. 10-kén. Délután átmentem Bezerédyhez; a Lucrezia dal s a dormi tetszettek nagyon, de félre tétettek; az egyik komoly, a másik nem eléggé brillant! . . . pedig épen ezek tetszenének! A „vak”⁴¹⁸⁽⁴⁵⁹⁾ s a dal Rómeóból⁴¹⁹⁽⁴⁶⁰⁾ választatott. Isten neki; én olly resignált, olly remegő vagyok, mintha fejem levágnák.

sze. 16-kán. Feleslegül még böjti nap is volt ma. D. u. t. Sophie és Buday Lori volt ma itt, ez által ajándékoztattam magamnak ama gyönyörű himzésü kendőt, melyet titkon megvásárlék, minek utánna ez meg nem engedteték, Ebédre t. Claire volt itt. Avant soiréra Zayné kéretett, mellyre azonban történetesen a f. h. nem jött. Anyám ott maradt játékra, Mari és én die Geprüften-be⁴²⁰⁽⁴⁶¹⁾ mentünk, mellyet ellöttem újnak vélvén, mulatni reményltem; de már az első jelenésnél fájdalommal látám megcsalattásomat.

v. 20-kán. Pár látogatás után Zaynéhoz mentünk. Alig lépett be a főherczeg, már mellém ült, mondá, mikép

örül péntekre, s mikép már készül tapsra. Azonban ugy is már rosziúl érezvén magam, szörnyü erős parfümjére azt hívém, eldülök. Jó 1/4 óra múlva távozott. A fiatal Zay ma igen vidor vólt, s bennünket a színházba is kísért, mellybe Marim persuadali. De sokat is nevettem eme Verwunschenen Prinz-ben.⁴²¹⁽⁴⁶²⁾

k. 22-kén. D. u. Rudi jött, utóbb Chernel; rózsaszinü ruhámon dolgoztam éppen.

cs. 24-kén. Illy szent estvét valóban még soha sem töltöttem! Anyámnak parthiája vólt. Mari nem akart semmi tréfát csinálni. Én meg nemcsak hogy semmi kedvem sem vólt hozzá, de valóban nem is érhettem vólna reá, mert 2/4 2-ig dolgozván gyönyörü foulard ruhámon, ez csak ekkor készült el. A csipke körzemények, valamint volan éppen olly izletesek, mint gazdagok. De illy szomorú szent este csak bús évnek előzménye ne legyen!

p. 25-kén. D. e. misében. Még sohasem remegtem annyira mint ma; olly nagy követelések tétetnek, s miután csupán szivességből, hogy az urakat kimentsem a zavarból, áldozom magam fel, még azt is fogják hinni, hogy productio-vágy! Mise után a terembe mentem, s az idegen zongorán scalat énekeltem. Innen Bezerédyhez, hól darabjaimat még vele próbáltam, s azok nála maradtak, hogy véleménye szerint azokat többé nem énekelve, reá ne unjak. Innen Gludováczkhoz, hól Fanny épen Horváth Laczit feste. 7-kor jött a kocsí értem; Horváthnénál Everilda lejött, s evvel léptem be. A kocsiban annyira remegtem, hogy fogaim vaczogtak. Anyám már itt vólt, 3-ik darabnak jöttem én.⁴²²⁽⁴⁶³⁾ Majdnem könnyre fakadtam, s midön fent allék, a 92székhez kelle támaszkodnom, hogy el ne düljek. 5 fürtöm vólt. Zajos tapsal fogadtak, de igen megzavart toilettem hangos dicsérete. Végre elkezdtük. Bezerédy maga annyira félt én értem, hogy alig tudá kísérni, s párszor olly bakot lótt, hogy ha én erős nem vagyok, s lélek-éberségem elhagy, bizonyára hibázok. De úgy még is csak szerencsésen ledanoltam. Sokat tapsoltak, de még is láttam, hogy nagy effektust nem szült. Azonban a herczegné igen dicsére. Jött erre a f. h. is, s Vengersky, ki mondá, mennyire vólt meglepve erős szép hangom által, s hogy olly sok érzéssel énekeltem. A Cavatinenál nem félttem kevésbé; sőt sokkal többet szenvedtem; mert torkom annyira öszve vólt szoritva, hogy mind eddig meg nem foghatom, mikép énekelhetek csak egy hangot is. Azonban a tapsok a legzajgóbbak valának, s elő hittak. Velem sokkal több lármát csináltak, mint Seibbal, ki pedig gyönyörün játszá gordonkáját. Vengersky mondá, midön először felléptem, egy hanggal dicsérenek. Ki ezt, ki amazt vévé észre. Bezerédy igen meg vólt elégedve, s állitá, hogy nem is meré reményleni, hogy félelmem illy jól énekelnem engedendi. T. Claire mondá, hogy gr. Zay a „vakkal” rendkivül meg vala elégedve, s mondá, hogy olly szép árnyéklatokkal éneklém azt. Tibolt⁴²³⁽⁴⁶⁴⁾ egészen lelkesedve dicsére o. Pepi előtt hangom tiszta csengését, s szépségét. De igaz is, hogy tán még soha vóltam illy hang birtokában, magam csudáltam, de azért még is példátlan rosziúl éneklék ahhoz képest mikint itthon szoktam.

26-kán. Bezerédihez mentünk 6-kor. Seib játszott több szép darabot. Ramming Nina egy ropant nehéz Divertissement Thalbergtől;⁴²⁴⁽⁴⁶⁵⁾ a lapokat én forditám neki, tehát láttam a nehézséget. Ezután énekettem az una furtiva lagrimat, de annyira félttem, hogy az utolsó roulade-ot szörnyün lassún kellé énekelnem, hogy hangom ki ne csukoljon; tehát reá éneklém a non giova il sospirar-t, gyorsan, hogy a netán az által születendő kellemetlen hatás elenyészék.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XI. kötet. (Folytatás.)

XI. kötet. (Folytatás.)

Mi annyira tetszett, hogy több helyről hallatszék az „újra”, én azonban a táncviszketeg lábakat többé lebilincselni nem akarván, nem ismétlém. Vengerszky jöve s kérdé: hogy mi volt ez? s hogy olly igen csinos. Ez allatt lassanként gyültek az urak. A herczegnék nem valának; a f. h. Polkát ismét majdnem kizárólag velem lejte, Cotillont Rudival tánczolám. Azonban midön felkére, éppen Vengerszkyvel valék beszédbe mélyedve, s így ezt folytatám, Rudi mellett a pamlagon ült Julie, e mellett Rohonczy Mari. Zay Lajos mondá, hogy tegnap félelmemet valóban nem tudám elrejtteni. Wernhardt pedig mondá: mikép mindnyájan meglepettek valának s „szavamat adom”, mondá, hogy ön minden várakozást fő mértékben felül múlt.” Különben 93-ig sokat tánczoltam, s jól mulattam, 1-ig tartott az impromptu. Attemsne ruhája volt rajtam, mellyet mindenki nehéz selyemnek hitt.

h. 28-kán Zaynénál bál. A herczegnék bátyok itt léte miatt nem jelentek meg, mivel az mint a f. h. mondá olly igen loup garoux, 425(466) Első keringő allatt az erkélybe léptem, 426(467) fichumet leteendő, midön ugyan ott Mihálovitsné lelvén, vele beszélgetni kezdek, s őt többé egyedüliségében el nem akarám hagyni, ott maradtam, így múlt tán a fél keringő, s nem vétettem észre. Erre jön Piret, s legnagyobb csudálkozásomra felkér. Én ezt igen finomnak találám declaré ellenemtől. A második keringőre gr. Zay kért fel; a 3-ot gr. Griffeo, a 4-et gr. Salmal tánczolám. Cotillont Fritzel, mit igen bántam, mert Salmon kül Zaynak is kellé kosarat adnom, ki aztán tánczosné nélkül maradt. Cotillon után gr. Welsberg állott mellém ki mondá, hogy Zichy olly szerelmes belém, hogy a nyáron gyakran nevettek, mivel hangosan álmodott rólam; s a gyalog séták körébe eső mindenik fán nevem nagy betükben diszeleg. Az erre következő Polkát Wernhardtal tánczolám, de az első tourt, s még közte párszor a főherczeggel. S erre a keringőt újjólag gr. Grifeoval. Ez aztán mellettem ülve maradt, s tán félóráig beszélt olasz szokások, bálók, kertek s a t. felől. Ez allatt Rudi Marihoz állott, s mint később megtudám, kétségbeesetten mondá neki: mikép tökélhettem magam arra, mikép valék képes hangversenyben énekelni? fizetett versenyben, hól nevem a sarkokra ragasztaték! Hól annyi kritikának ki van az ember téve! s. a. t. tehát önnek humeurja vala nem tapsolásának okozója? Különben igen jól mulattam, sokat loptam. Rózsaszinü mullruhám volt, a choppe fehér rózsákkal felhúzva, hajamban hasonlag fehér rózsá.

31-kén. Illy szomorúan tölteni az év utólsó napját, miként Karácsony éjét! eddig rajtam még nem történt. A gyónáshoz készültem s aztán, hogy e munkát az ó évvel be végezzem, a nem éppen tökélyesen álló rózsá szín foulard ruhámat egészen késő az éjjelbe megigazitani. Hisz igaz, Auersbergné annyira dicséré azt a múltkor!

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XI. kötet. (Folytatás.) / 1841. Télhó.

1841. Télhó.

p. 1-jén. Az apáczáknál gyónni vóltunk. Ez után haza térve alig valánk készek a reggelivel, ime jön Sibrikné Sándorral. Anyám menyinyit következtett (!) ezen új évi látogatásból! Valóban csudálandó! ha tegnap érkezik, hónap visszatér, s meglátogatni mégis akar. Nem maradtak soká, mivel megigértük, a lányokat üdvözölni. Mentünk is Budaynéhoz, innen Sibriknéhoz. Kerevetre ültem Claire mellé; Mari a tulsó félre Sándor mellé. Ő okos, olvasott, s rendkívül jó szívü, de e mellett elmés ember. Az anyák igen kívánják e frigyét. Innen t. Sophiehez mentünk, honnan haza sietvén, már a nálunk ebédelő t. Claireset leltük. D. u. látogatásokat akartunk tenni, de igen mocskosokká 94olvasztván a napfény az utcák havát, honn maradtunk, míg anyám kényszerítésére vele Rococoba, 426a(468) a meglehetősen mulattatóba mentem. Azonban szívesen töltöttem volna az év első, s így születésem napját öveim körében. De Marinak nem lévén

helye páholyunkba, ez Tóthékhöz ment.

sz. 6-kán. Gludovácznénál ebédeltünk. D. u. Marival haza jöttem, anyám túl maradt. Én folytatám az ima könyv fordítását, mellyhez nevem napja első estéjén fogtam, de mi nem igen akar haladni.

cs. 7-kén. Délben érkezett Bezerédy István Adéle és Florival; s minekutána megtudám, hogy Augusz még nincs velök, d. u. át siettem. A kis Flori öröm sikoltással repült karjaimba, s Adéle mondá, mikép telelő 16-kán a náluk volt vendégkoszorú előtt az ebédnél egészségemre ivott a kis angyal! A ritka jelességü Adéle olly szives, mint barátságos volt. Mondá azt is, hogy mára Auguszt várják.

p. 8-kán. Délben Bezerédyék átküldtek, s estére kérttek magukhoz. Zöld merinos ruhámat vevém, hogy toilettem ne legyen kikeresett s megvallom kis szivdobogással mentem át. De nem volt itt. Minden kocsi zörgésnél feszült figyelmünk. Everilda kezdett olvasni egy novellát B. Málitól. Egyszerre zörejtt hallunk kívül, az ajtó felpattan s mintha egy villansugár pattant volna mindnyájunkon el, úgy sügtük egyszerre: Augusz! Mindnyájan felpattantunk ülésünkről, Adéle elejébe sietni akar éppen, midőn az az allatt közelebb lépettben ... a főherczegre ösmerünk. Zavartak valánk mindnyájan, azonban lassanként leülünk ismét, s beszélgettünk a szépségről s. a. t. Elmúlt az est s a vendég nem jöve. Szinte örülök! Rosz jelnek vettem volna, ha pénteken érkezik.

sz. 9-kén. Az egész nap ablak melletti üléssel, s utszára leselkedéssel tölt el. De csak nem láttam semmit! Estebédnél, a levesnél ültünk éppen, pontban 10 órakor, midőn soproni fuvaros féle zörgést, röcsögést hallok; ez ő! gondolám, biborra pirúlva; az ablakhoz szöktem, s azt felrántván szép új locomotive varró vánkosomat földre ejtvén futtában, az szegtelenül, s enyvtelenült állapotja fellett rimánkodva gördült lábaimhoz, de mi volt az! én nem éreztem semmit, csak láttam. Láttam, mikép a vadász leugrott a bakról, láttam, mikép a kocsi begördült a házba, láttam, miként világitaték az átelleni sálon!

v. 10-kén. Anyám akará, vegyem szép kalapomat a misébe. Isten mentsen meg! [recherché^{427\(469\)}](#) toiletet mutatni! Capuchon, és semmi más. D. u. korán mentünk ki kinomra, mivel vélém, átjövendnek. Újan festett, s szük újra vart pamut mousseline ruhámat huzzám; (!) valóban szép rózsaszínű lett. Buday, Adamovits, Saareknál valánk; innen Zaynéhoz, ki anyámat parthiára, bennünket theára kerete. Nem sokára jött a főherczeg is. A bejött Niczkyné, és Buday Lori közt ülve, látok a tükörben három fekete frakkot: ah! gondolám. S valóban, a 2 Bezerédy Auguszt mutatá be. A főherczeg állott most székem mögé, s soká beszélgetett velem; midőn távozott, Augusz egy hosszú pillanatával találkoztam. Nem sokára theához hívtak. Midőn a kis szobában valék, kissé zavartan tolongtam az ajtó felé, hátra se nézve, ekkor [95](#) látám Marit köszöntni. Nézek, s ime uraink távoznak. Igen könnyü főhajtással ellillantam. De kissé mégis bántam, hogy nem maradtam, mivel így nem is szólhattam. Thea allatt Wengerszky ült mellém. Anyám ott maradt parthiára; Mari és én színházba mentünk, [427a\(470\)](#) közepére kelle ülnöm, Bezerédyék már ott voltak. Augusz lorgnonjával mindig átnézett. Ha Adéleal szóllottam, mindenre fülelt; ha Marihoz beszéltem a padocskára, bizonynal őt átkacsintani láthatám, szóval a legszembetünőbb volt azon figyelem, mellyel követett. Haza érve, örömittasan szöktem szobánkba. Gyorsan törtem czukrot, s mire Anyám haza tért, tojást hoztam le kamránkbúl, s finoman készítém el ama gyógyszert, mellyet Anyám Augusznak ígért, rekedtsége ellen. Lila színű selyem szalagocskát kerestem elő, mellyel a kis Sánta Gyuri üdvözlete volt még kötözve; a gyógyszert egy vésett czimerünkkel ékitett üvegbe tevém, papírral befödém, mellyet ama szalaggal leszoriték, s mellyre írák: minden 5 perczben egy kis kanálkával, így átküldtük. Bár segítne! D. u. nem voltak nálunk, min csudálkozom.

11-kén. Valami 5 kor nyilik az ajtó, fejem nem mertem hátra fordítani, mig előttem: Pista állott! Monda

barátja küldi át. Őt nem eresztik ki, hogy hangját nyerhesse ismét meg. De nem hagyott békét Pistának, unszolá, köszönje meg nevében szép figyelmünket. Anyám színházba ment, írék pár sort Everildának, nem kívánja-e Augusz az orvoság ismétlését? Válaszolt finoman, rendkívül udvariasan Augusz nevében: de ez mást próbálván, ezt megköszöné.

12-kén. Milly szép nap volt ez! Reggel jött Pál, mondá, hogy atya, Pista, Adéle, Flóri 6-kor jönnek, ő pedig Augusszal a hercegnéhez megy ugyan, de 8-kor hasonlóan jön. Mentem tehát Svábitól Kuglerhez;⁴²⁸⁽⁴⁷¹⁾ az egyiknél apróságot, másiknál tortát vettem. A Casinónál a főherceg és Vengerszkyvel találkoztam. Utóbbi már távulról kérde: tortát, pástétomot hordatok-e utánam? mondám itt nem kaptam. Ah ah, mondá a f. h. még pár szó után azon kedves meghajtással távozott. Kuglernél, míg a tortát felékiték, jött Bacsics⁴²⁹⁽⁴⁷²⁾ és Mészáros,⁴³⁰⁽⁴⁷³⁾ Lelkesedve dicsérek múltkori énekem. D. u. jött Rohonczy Mari, azon hirdetéssel, hogy az estét akarja nálunk tölteni, ha nem alkalmatlan. Természetesen igen szívesen fogadtaték, hogy is ne, illy kedves lény; mondá, hogy 6 felé átmege Everildához, őt mint rómainót megnézendő s egy úttal magával hozandja az öltöztetni segítő Juliet. Ezt legkevésbé szívesen látám. Én csak mantillát vetve vállaimra, Rohonczy Marival átmentem, hasonlóan, hogy Everildát pompájában láthassam. Tükör előtt álla, s övét szoritá éppen le. Az urak mind ben valának, Pál és Tóni az ajtó felé jöttek, mintegy üdvözlendők. Igen könnyü, hideg főhajtással Everildához sietek, midőn Tóni Pálnak fülébe súgott valamit. Pál erre elég hallhatólag mondá: **96**„No a Slachta leány”, mire Tóni mintegy neheztelő pillantást vetve reám, ismét súgott valamit, mire Pál hozzám fordulva: „Augusz barátom”, úgy mond. Némán hajoltam meg, mire Pál kissé türelmetlenül mondá: „hisz ön csak ismeri. A. barátomat”. Persze, mondám mosolyogva s futó pillanatot vetve rá, két év előtt Csapónénál ösmerkedém vele meg. Azonban Tóni csak nem szóllott, s én könnyü meghajtással Everildához szöktem. Augusz Everilda öltözetén sokat indiqua,⁴³¹⁽⁴⁷⁴⁾ de mindig francziául; gyönyörűen, igaz; de megvallom, ez nem tetszett. Everilda fürtri bontattak ekkor fel. Augusz a mellékteremben zongorához ült; Schubert Vándorát, s egy olasz dalt énekelt. Tehát valaha hallottam eme csudahangokat! A tükörré támaszkodám, s Everilda öltözetére függesztvén szemeimet, elmélyedtem a varázsdal hallásába. A menny nyílt ellöttem fel. A varázshangok csudabáját heveességgel, szörpölém, nem láttam, nem hallottam mást: csak őt! Pál jött most be. „Hallja ön Auguszt énekelni?” mondá. Minden hangját lesem, válaszlek. S erre kért, szerezném meg A. számára Puritánok egyik dalját. Talán Fischertől megkapom, mondák. Távoztunk. Murray Marie, s az orvos is átjöttek. A kis Florinak adtam egy kis kávéfindzsát, s hozzá maschinát. Igen örült. Julie szörnyün éhes volt már. Egyre nógata, hordatnám fel az uzsonát, mert úgy mond: azokat a hercegné el nem eresztí. De én csak biztam szavokban, s az éhezőknek kinjára 2/4 8-kor hordattam mindent fel. Mindnyájan csészéiknél ültek még, midőn Pál, Augusz, s legnagyobb meglepetésünkre Everilda is, római öltözetében belépnek. Most minden megváltozott. Au. mellém ült; s milly kedves vala, le nem irhatom. Most szó volt a tableauxról a hercegnénál s a reá következő vigjátékról. „Milly jól, milly finoman játszott Louise”, s Fischer, kiálta fel Everilda, mond neki kérlek, hogy ő született színész. Au. igen dicséré theám. Csak egy kissé tudósnak látszott, de hogy is ne? ha Rómáról, antiquokról, camaekről s. a. t. folyt a szó! pedig ha mindezekhez ért, mért hallgasson, ha jobban érti? Kérem, énekelne. „Szívesen, ha ön rekedt hangomtól nem irtóz!” s most előmutatám kotáim, hogy válasszon. „Milly gazdag gyűjtemény, mondá, s milly becses! a legjobb, legkellemesb szerzemények” s minél inkább keresgél, annál lelkesültebb lön. Schubert „Útmutatóját” dallá. Középső hangjai kissé fátyolozottak valának, de magas és mély hangjai a leggyönyörűbb érczteliséggel, leghatalmasb erővel diszelgének; és csak szembetűnővé tevék hangja roppant terjedelmét. Én egyik kezemmel székére támaszkodva, a másikkal forgatám a kótalapot. Ezt követte még egy dal, mire én Des Hauses letzte Stunde éneklém; nagyon tetszett neki mind a dal, mind az előadás; „nagyon nehéz ez a dal” mondá annak lapjait kezében tartva, nincs biztos álláspont; művészség, sok biztoság szükséges birtok hozzá”. Előbb még játszottam Notturnot Viek Klárától; nem választhattam nehezbet, mivel újam még fáj. Dicséré azt is. Erre

Everilda éneklé a „Vakot”, s próbálta Anna Lyle dalát. Most Au. nem hagyván békét, vele a nagy Belisar párdalt éneklém. Párszor sugá Pálnak: „mennyi érzés”. De hogysis ne; lelkesülve éneklék minden hangot; de szavaink annyira is illenek öszve! Fischer hangja gyenge az enyimhez, nem mérsékelhetem [97](#) az enyimet eléggé mellette. De A. az enyimmel felségesen illik öszve. Ez után távoztak. Ekkor legnagyobb meglepetésemre A. előveszi félre tett fél findsa theáját. Olly jó, mondá, hogy nem szörpölhetem eléggé. Sz. Tamásunkat [432\(475\)](#) látva, mondá, ugy-e megengedi, hogy hólnap nappal megnézhessem? Thea csészéink nagyon tetszettek neki. Vendégeink 3/4 11-kor távoztak. Nem tudtam eléggé azon örvendni, hogy illy gyorsan tünt idejük.

13-kán. Nem hiában 13-mas. Zöld gaze ruhámon többeket változtattam, s csak reggeli öltönyben, főkéntöben s nagy kendőben ültem az asztalhoz. Éppen amint anyám a marhahúst szeli, halljuk a konyhán A. hangját: „ej nem hagyom magamat elutasítani! reménylem, csak nem fognak kivetni!” s erre betoppan. Én éppen t. Naninak mutogatám ruhám. Mintha mennykő ütött volna belénk. Leejtem ruhám az ágyra, s helyemre siettem. T. Nani nem soká állá ki, s majd távozott. Zavarom igen nagy volt. Anyám jól főzet, de e mellett külsőségekre nem tekint; így bár elég tálunkat eszi a por kamránkban, ő mégis apróbb étkeket tányérban hordát fel. E mellett épen ma különös fekete kenyérünk volt. Midőn szelém, kéréim Anyám cseppetne. De csak nem jött a leány. „Parancsoljanak velem, mond A., szabad szerviroznom?” S erre felugrott s az ajtót kinyitván: „Jemand” kiáltá. Igen neveltünk. Tányért hoztattam be, midőn a kenyérszeleteket reá rakám. Anyám látva zavaromat mondá: „Ne nevesse ki e fekete kenyér fellett, gyermekeim szeretik annyira”. „Mondják, hogy a hangot nagyon tisztítja”, rebegém zavarodva. „De jobbüzü is, mond A. finoman, mintegy biztatólag, én is honn illyest eszek mindig”. „De ugyan egyék! az égre kérem, ne zavartassa magát jelenlétem által.” Vettem, minekután megkínált a barnított répából. Bál előtt igen keveset szoktam enni, mondám. „Én sem ehetek, mond Mari, igen sok fánkot ettem ebéd előtt.” „De igaz is a fánk ebéd előtt, igen rontja az étvágyat”, mosolygék örülve, hogy Mari némileg kihúzott a zavarból. A becsínált hordaték akkor fel tányérban. Nagyon zavarodtam. Anyám mondá most, mutatnám nyert képemet. „Ha tetszik nyári salonunkba?” s bevezetém. Ösmeré, dicséré. Futó pillanatot vetett a szobába: „Áh, önnek képe!” kiálta fel, s oda sietett. Ekkor távozni akarván, anyám nem ereszté, mig egyetlen utolsó fánkunkat meg nem évé. Szerencsénkre Döryné felküldött ma fánkot, mert különben szük báli ebédünkkel szépen szégyent vallottunk volna. Már előre örvendék azon diadalomnak, mellyet kivivék; már látám magam a mai bálon általa kitüntetve, szóval én büszke örömmel néztem e mai est elejébe. Zöld gaze ruhám nagy rózsával s finom füzérral vala felhúzza, hajamban ezüst leveles szőlőleveleim. Adélet már ott leltük. Pompásan volt a terem 5 lustre-el világítva. A bál maga a legfényeseb, s így a Mihálovits házzal igen sokat nyertünk e farsangon, 1 keringő után szállítám Fischert a dalért; megigéré. Au. Saignan mellett ült éppen; mellette haladva, mondám magyarul: hólnap megkapja a dalt. De ő hallotta, nem-e? nem tudom. 2 keringő allatt Au. Adele mellé állott, de velem, noha e mellett ülék, még sem szállott. Boszonkodtam. Cotillon allatt választni akarám, de ennek közepénél távozott. Baráti [98](#) nem engedék neki a tánczolás, hogy magát el ne rontsa, így nyilván unatkozott. Tán gyöngédségből nem akart szállítani, hogy tánczomban ne zavarjon? Vagy annyira vissza irtózott délbeni zavarunktól, s roszerű montirozott házunktól? Megfejtetlen. Mi a bált illeti, az kissé unalmas volt. 1-ső keringőt Stietka báróval. 2 keringőt Chernel-el. De most française jött ismét, mire Polka következett. Erre Salm gróf kért fel. De jött a főherczeg, s minekutánna roppant sokká (!) megforgatott volt, mosolyogva tánczosomnak vissza ada. Nem eléglé, utóbb ismét lopott. Erre következett Cotillon. Öry [432a\(476\)](#) közelg, finoman, szerényen; mit volt tennem? felkérve mástól még nem valék; topp! s reá álltam. Mi második pár valánk. Pichler Ernestine-el lejté elő. De részeg, vagy mi volt? Apponyi háta megett állva, sugá neki a tourokat. Szük volt a hely, tánczosom az ajtóba kényteték vonulni. A gyenge pedálu Pichler meglökettvén egyszer, mig tánczoló, elbukott, s a házi nőre esett. Alig tértem vissza, még le sem ülve, újabb lökésre, Pichler reám esek, támaszkodom görbedve a székre, de ez

csúszni kezd, s én okvetlenül a földre terülök, ha Dorsner kapitány lábát a székek feszítvén, azt fel nem tartja. Pichler a helyett, hogy bocsánatot kérne, igen udvariasan oroszul káromkodik. Cotillon után az estebéd hordaték fel. Mi jókor bevonulván, nem csak hogy jó helyet kaptunk, de minden étel s italból is bőven. Osztogattunk az uraknak is. Különös jó volt a compotte kis diókkal, s egy nyúl, mellynek tán felét ketten feledtük. Ezt követte keringő, mellyre Zichy bőszültként rohant; csak öt perczig sem hagyott nyugodni, mindig forgatott. Erre Polka, majdnem kizárólag Zichy és Salm-al, erre française; keringő tourookban, s cotillon Hackelberg báróval. Piret Aglaéval hosszant esett; ő már földön feküdt, mig Aglaé még térdén tartá magát, de a helyett, hogy őt kieresztené, lerántá. Szegény leány, falfehérré sápuult ijedtében, de igen szerencsésen esett. Sok tánczosné ült ma, mert hosszúak levén a keringők, s kevesek az urak, nem igen akartak bele harapni, én nem panaszkodhatom. Másképp nővé magát a vigalom ki, mint sejttem. A főherczeg, mint mindig, a legkegyelmesebb.

14-kén. Anyám theára akará hívni Auguszt, mivel a múltkor olly jónak találá, de megtudván, hogy az estvét Murrayéknál töltendi, nem küldött át. Anyám játszott. Alig kezde parthiájához. hallom a konyhán: az ifjú úr nincs itt? mire megtudám, hogy Pál A-t keresé. De alig múlt 5 percz, már e kettő nálunk termett. Nem, nem, tegnapi zavart fogadtatása nem idegeníté őt el, különben nem lett volna illyen! Mellém ült. Eszembe jutott, hogy holnapi coiffureomat⁴³³⁽⁴⁷⁷⁾ el kell készítenem. Hozam a grois-grains-t, de az aprólékot mind utamban vesztém; midőn már ismét ülék, vevém csak észre. A tüstént felszökött, és segített öszveszedni. „Hisz önnek kéztyüje van Liszt barátomtól.” Persze, mondtam nevetve; de nem a kéztyü becses ellöttem, csak az örvendeztet, hogy maga nyujtá nekem. Meg kelle mutatnom; egy úttal kiadám Chernel toasztját is. Szörnyün nevetett: áh, monda, itt legalább találjuk barátom játékának sajátságát. De illy hosszú toast! nevéte ujjólag. Kérdem, megkapta-e már Liszt ⁹⁹bustejét? „S ön honnan tudja?” monda meglepettve. Csapóné bőven irt mind e fellett, válaszlam. Albumaimat mutatám elő; könyvtáramat vizsgálgatá, s igen tetszett neki. Háromszor akart már Pál távozni, Augusz mindég letartóztatá. Szó volt Mátyás emlékééről. „Ön is hagyá magát ama szédülés által elragadtatni? Én már eléggé fájlaltam, hogy ivet elfogadtam!” s most igen müértön fogott a szobor hibáinak taglalatjához. Midőn távozott, bevégzém csinos coiffureom.

15-kén. Igazi péntek! mennyi könnyüt hullattam ma. Már reggel kezdődött. Ujjam egyre fáj, majd rosszul fogok játszani, hívém. Irék tehát Everildának igen csinos francziában, hogyha tán A. hangja nem lévén tökélyesen helyre állitva, ő Schubert daljai helyett olasz szerzeményeket választana, nem volna-e kedve a Belisario Duohoz. Két czélt akarék ez által elérni: a tán játékkal meg nem elégedő közönséget kibékíteni, s Tónit meglepni franczia soraimmal. Anyám nem engedé meg. Everilda hiúsága bántódna ez által meg, állitá. Dugába dőlt kettős tervem, s mig e fellett könnyeznék, zongorához ülék, fájós ujjamat megkísértő. Alig játszám a harmadik lapot, Pál lép be, kétségbeesett arcczal, Augusz, úgy mond, rekedt, tökélyesen rekedt; nem énekelhet. Tehát oda egész szép tervem. Gyönyörű gros-grain ruhámat készen függesztém az almáriomba, nem huzám fel, csak hogy nem lévén az még látva, benne, s vele meglepjem ösmerőseim; hogy azok dicsérvén toillettem, Augusz is ez által figyelmessé tétessék. Minden perczen őt lestem, de csak nem jött! Anyám játszani akart este, de Murray s Bezerédy nem jövé, nem szerezheté. Én este zongorához ültem, Anna Lyle dalát tanulám be; s aztán lelkesedve vevém elő a Téli utazást. Soha sem éneklém Schubert dalait még olly bensőséggel, s valódi érzéssel, mint ma. Anyám dicséré énekem.

16-kán. 7-kor Bezerédynél valánk. Toillettem egyszerű, de csinos. Himzett, őt lebegényü ruhám bibor szalag övvel; nyak körül kettős fodrozat bibor nehéz szalagon, mi igen jól állott. Hajamban mezei virág-bokor. Nem sokára jött Wernhardt, s mellénk állva monda: mikép a főherczegnek foga igen fájván, fekszik. Ezt követé Augusz. Tán fertály óráig beszélt velem, de jobbról Julie, balról Roth Fanny ülén, csak közönyös tárgyak vétettek elő. Azonban Marinak s nekem igen feltünt gyönyörű, legékesebb s izletesb

himzett batiszt üngje. Uzsonna után éneklék Augusz és Fischer ama szép duót Marinoból; Fischer szörnyen affectálva. Au. középső hangjai tetemesen valának fátyolozva. Fritzi Auersberg kíséré énekök. Boszonkodtam. Mindkettő házunkba jár, mért nem kérhettek engem fel? Ó ambitio! hogy mondhassa, herczegné kíséré énekét. Erre Fanny a Róbert⁴³⁴⁽⁴⁷⁸⁾ dalt éneklé, Augusz kíséré. S milly remekül! Erre Vaternliet Emilia egy nagy olasz áriát Csegka⁴³⁵⁽⁴⁷⁹⁾ kíséréte mellett gyönyörű modorral, de semmi hanggal danolt. Zajosak voltak a többi urak. Ezt táncz követte. Első keringőt Stietka báróval tánczolám. A második keringő vala, az én kedves kis Alphonse-ommal, báró Hackelberg-el. 3-ik keringőt Chernel-el ¹⁰⁰nyeltem. Française. Polka Salm gróffal. Ebben a főherczeg, ki fogfájása végett alig tánczolt egy két tourt, hosszan velem lopott, mit többen követtek. Adéle-al kezdtem most beszélni. Augusz is jött, s vele beszélvén, hozzám is irányzott több szót. S ön valóban már utazik? „Ha hangomnál vagyok, holnap énekelek, ha nem, 6-kor reggel utazom.” 4-ik keringőt Wernhardt báró tánczoló velem. A két szép nő, Horváthné és Niczkyné szépségei taglalatjába ereszkedtünk. Horváthnének szép szája! De Niczkynének gyönyörű teinje. Mind a kettőnek gyönyörű szeme, s H. felséges növése. A melék szobába szöktem. Ekkor jött Augusz. „De ön roppant sokat tánczol, mint senki más! majd megárt! De tudja-e, mondám mosolyogva, hogy noha nem tudom eléggé azokat sajnálni, kik önt rekedtsége miatt nem hallhatták, nekem ez mégis igen javamra történt? Újjam nagyon fáj, s bizonynal igen roszul játszottam volna.” Valóban? így hát szerencsésnek nevezhetem magamat, hogy ezen körülmény okozhatá, önnek némi szolgálatot tenni, s némi zavartól felmenteni.” De ezen melléktermi beszélgetés közt kissé elkéstem, s mire a terembe kiérek, már majdnem minden pár ült. Högyészyné mellé ülék. A táncz már majdnem kezdődött, s én álmodott fényes, mindnyájától megirigyelt cotilonom után tánczos nélkül ülék ott. Ekkor jött Welsperg gróf, s az alispánynét kéré fel. Leül, reám tekint, s csudálva kéré: „s önnek tánczosa még nincs itt?” mert nincs is! mosolygám. „De ez lehetlen, bizonynal csak zavarból történt!” s erre felpattant, s egy lépéssel már jobbra fordult. Az Istenre ne! mondám. Csak a világért ne kegyből egy tánczost! De ekkor már, mondhatnám, röpi a finom, udvarias Apponyi gróf felém, s felkért. Ő, ki oly ritkán tánczol! A cotillon igen hoszszú, de kellemes vala. Az első keringőt Salm gróffal tánczolám, de b. Hackelberg és gr. Zichy annyit loptak, hogy vége sem volt. Ezt követte keringő Zichyvel, mellyet ismét hiven megosztott Salm és Hacklus. Française. Keringő Öryvel. Ez sokat beszélt literaturáról, s csekély dolgozatimról, mellyeket túldicsért is. Erre Polka, Zichy gróffal. Adéle-al, kivel az egész estén át majdnem kizárólag valék, sétálok most fel s alá, szó volt Augusz, s a holnapi versenyről. „Everildának most igen jó kifogása van”, mond a kedves leány könnyü gúnyal. Szülei semmikép sem akarják megengedni, hogy nyilvánosan fellépjen; előbb Pál utóbb Augusz kedvéért ígéré, ki mondá kútba szökik, ha patschba hagyja, s valóban feltünő is lett volna a hirdetés után. De egy ilyen bál a legjobb alkalom megrekedni. „Ha A. éppen entêteirozza⁴³⁶⁽⁴⁸⁰⁾ magát növel énekelni, mondván, úgy kész vagyok vele a Belisario duót énekelni, mondja ezt neki, ha Everilda valóban nem éneklend.” A legnagyobb megeröltetéssel valék csak képes e szavakat kiejteni. Ének után az urak, de különösen Batky őrnagy szörnyűin sürgettek: énekelék én is. Mellékterembe menekültem előlük. Augusz az estén át a herczegné, Murrayné, egyszer táncz szünet közt kinomra A. Fritzi mellett ült, de többnyire, s egyáltalján gr. Viczay Héder-el⁴³⁷⁽⁴⁸¹⁾ volt.

¹⁰¹v. 17-kén. 10-kor misébe mentünk; itt olly kinos nyugtalanság, olly keserü fájdalom vett rajtam erőt. hogy fejemet két kezembe támasztva, nem tarthatám fel könnyüimet. D. u. Riefkolh jött; igen kikelt az egész keringők ellen. Mert, úgymond, a herczegékkal csak kell tánczolnunk, a házi nő s kisasszonyokkal hasonlag; Niczkyné csak pár hétre van itt, s csak, hogy tánczolhasson, tehát evvel is, s így nem marad több táncz, mellyet azokkal lejthetnénk, kikhez vágyunk von. Kért, énekelék. A Figaro romanzet kezdem, de a tegnapi táncz után nem igen ment, mire Esmeraldát dallám. Anyám ebéd előtt átment, s Pálnak mondá, hogy Auguszt kocsijával megkínálja. Így tudtam, hogy még itt van. Augusz kérete, fogadnók még látogatását el. Anyám parthiára volt kérve Zaynéhoz; oda készült. Anyám átkülde: „bocsánatért kér,

úgymond, de Zaynéhoz kell mennie.” Azonban csak hamar derüre fordult a ború. „De el kell még engem fogadnia. Nem utazhatom, a nélkül hogy még lássam őket; s e perczben fogok ott teremni!” S valóban ez üzenetet pár percz múlva követé: Augusz! Leült. Legelől köszöné a kocsit. De fuvarost már felfogadott. Roth Fánnyról volt most szó. „Nékem úgy tetszik éneke, mond A., mintha velünk valaki igen szívesen s hizelgőleg szóll, s hirtelen pofon vág! De valóban illy kiáltozással még hangját vesztheti.” Vaternvliet-ről mondá: „Csinos modorja nagyon ugyan, de az énekléssel már felhagyhatna! De ön! énekeljen búcsúra még egy dalt.” Korántsem! Egészen rekedt vagyok, de ön! igen szépen kérem! „Tüstént, ha ön kívánja.” S most zongorához, én melléje ültünk. Schubert téli utazásaiból több dalt, a „viharos reggelnél” különös extase-al emlékezett Lisztről. Mari a mellékszobában játékszinbe készült. Anyám mondá most: „ön megbocsát, de Zaynéhoz hiva levén, oda kell sietnem.” E pillanatban jelentetik: gr. Zayné kéreti anyám, ne fáradna hozzá, mivel ő 8-kor a herczegnéhez kocsiz. Anyám a mellékszobába lépett. Au. a kottákban keresgélt, és Schubert patak melletti ifjút vevé elő. „Néha szükségünk van, s kedélyünknek olly jól esik egy búskomoly dal, úgy-e?” s most énekelni kezdé, de kissé magas s fárasztó volt rekedtségének, s abba kelle hagynia. Felkele, megnézé képeinket: „Ah, Titiantól! mindjárt sejtém.” Ismét leült, s beszélgettünk. Szó volt Lisztről, Schodelnééről.⁴³⁸⁽⁴⁸²⁾ „Ah miként dallá Sch-né az Egerkirályt.”⁴³⁹⁽⁴⁸³⁾ Oh! énekelje ön! esdém. S valóban dallá azt. Ah! miképpen dallá ő ezt! s miképp játszá! Már közel vala 8-hoz. De hogy ön illy rövid ideig itt mulat! mondá Anyám. „Nem mondhatom, mennyire bánom! De feltevém magamban a nyáron ismét jönni, s az elmulasztottat kipótolni. Viczay Héderral már ígérkeztem a táj vizsgálatára.” Órára nézett: „Még Zaynéhoz, innen Bezerédynéhez a páholyba, s innen a herczegnéhez kell mennem; s így végre bucsút vennem.” Felállott, bucsúzott. Szobánkba ment most, s Anyám kíséré. Én maradtam. Kalapját vévé, s míg Anyám nem tudom, gyertyát tisztított, vagy mit, gyorsan visszatért felém, a szoba közepében álló felé tartott, ujjólag majdnem kissé sentimentalisan bucsúzott, s kezet nyújtott. Mellékszobába kísérem. Észrevette-e Anyám bucsúkat, nem ¹⁰²tudom, eddig semmit sem mondott. S így szerencsés út kívánások közt távozott.⁴⁴⁰⁽⁴⁸⁴⁾ Anyám játékszinbe expediált, ő maga Fichtlhez ment át. A darabból semmit sem láttam, semmit sem hallottam. A padon csendesen ülve egy pár öröm és hála könnyü rezgett szememben. Illy boldog még sohasem voltam! Porba kell néktek ellötte hullani, ti nemeteknek söpredékei, kikkel Sopronunk diszeleg. Reménylém, hogy őt még a szomszéd páholyban meglátom, de nem. Midőn haza tértünk, az elől ülő Mari mondá, hogy vége felé jött, s a családdal távozott. S így beteljesült rajtam a közmondás: ki pénteken sir, vasárnap nevet.

h. 18-kán. Délben itt volt Adèle Flórival bucsúzni, Anyám nemlevén honn, el nem fogadtuk. De délután átmentem. Adèle készült a kisededovó intézetbe kocsizni.⁴⁴¹⁽⁴⁸⁵⁾ Pista persuadált velők tartani. Milly szívesen! Adèle még egy burnussát aggatá reám, s a kocsi tovább robogott. Adèle a gyermekeket czukros mandulával tractálta. Oda menet szó volt A. énekeről, úgy Fischeré és Fannyéről is. Visza jövet mindig kisededovó intézetekről; mennyire tökélyetlen az itteni s. a, t. Még a salonba ültünk öszve. Everilda készül a herczegné báljára. Viczay Héder jött utóbb, s én bucsúztam. Adèle egész a lépcsőig kísért. Budayné volt Lorival d. u. itt. A városban elterjed azon hír, mikép A. husvéti hangversenyre jövend.

19-kén. Torkom fáj, feküdtem.

20-kán. Elfelejttem múlt vasárnap feljegyezni, hogy dél felé Chernel Schreiber urat,⁴⁴²⁽⁴⁸⁶⁾ a váltóügy expeditorját mutatá be. Öltözködém, nem láttam őt, de Mari mondá: igen fash. Valaha!

21-kén. D. u. Kestnernénál és Saaréknál valánk. Innen Bartheideiszkyhoz. A theát én öntém; ugyan furcsa volt! kává findzsák, s ollyan casserole féle kanná. A herczegnék közül Sophie, Fritzi valának. Estebédnél a referendárius behívá őket, s Saignant is gyorsan utánok robogott félvén nyilván, hogy orra leharaptatik. A

másik asztalon mi valánk Murray-kal.

23-kán. Casinó piquenique. Rózsaszínűn bélelt mull ruhámat huzam, csigára fehér s rózsaszínű diadéma, mi igen jól állott, s nagyon tetszett is. Mi már első keringő allatt kerengtünk; mi valóban szükséges is vala, mert noha egy órával a hirdetett óra után jövénk, mégis még üres vala a terem, s a gyertyák csak most gyújtattak meg, így hát jól átfáztunk, de noha a főherczeg még nem vala itt, az aimable urak mégis már hozzá fogtak. Roppant sokat táncoltam, úgy hogy gyakran kellé 2–3 tourára is eligérkeznem. A főherczeg minden keringőben kétszer tánczolt velem; Polkában pedig annyira megforgata, hogy azt hivem, meg sem szünik. Balfelé is tánczolt, mi igen sikerült a nagy teremben. Françaiset a f. h. Aglaéval tánczolt. Cotillont egyet sem, de ebben mi annyira választottuk őt, hogy nem sokat ült. Csak 103-ast impertinensnek találtam, hogy a Giefing leány, s a kis Muray⁴⁴³⁽⁴⁸⁷⁾ őt választották. A f. h. csupán csak ösmerőseivel tánczolt, csak két tourt a szép kis Vághynéval.⁴⁴⁴⁽⁴⁸⁸⁾ Velem, büszkén elmondhatom, legtöbbet tánczolt, mi olly nagy furorét csinált, hogy mint egy világsudára bámultak reám. Rhadó,⁴⁴⁵⁽⁴⁸⁹⁾ ki ma előlejtőse vala a második cotillonnak, felkért erre, de már pár perccel előbb Travers grófnak⁴⁴⁶⁽⁴⁹⁰⁾ igérem oda. Az elsőt Batky őrnagy Horváthnéval lejté. Én pedig Riefkolh-al. Holnapra, midőn française-okat fogunk próbálni, hozzánk igérkezett. 1 Cotillon után még két keringő tánczoltaték, nyilván a főherczeg kedvéért. Estebéd allatt Dorsner kapitány ült Mari, és közém, másik oldalra Grifeo. Münchhausen Narciss is vala. Uj feltűnés vala a mai bálon: Kubinyi főhadnagy, kiről már annyit hallottam, s ki valóban famosus tánczos. Ugy látszik, Giefing Marinak udvarol, kivel a cotillont is tánczoló. Dorsner mondá, hogy kerengőket szerzett, mellyek a jövő bálban el is játszatnak. Igy múlt el ez a bál, mellyen 3/4 4-ig maradtunk.

24-kén. D. u. jött inas, ki mondá, Riefkolh bocsánatot kér, de nem jöhet. Szerencsénkre Ocskay Mari jött ki, ki szives vólt urat pótolni. Lori, ki d. e. itt vólt, meghívásunkra most is jött. A fiatal Kaestner zongorázott. Mari Schreiber, én Ocskay Marival tánczoltunk. Utóbb én ülék zongorához, s most Lori Kaestnerrel próbált. Lábam iszonyúan fáj. Tegnap a második cotillon allatt Zichy sarkantyújával ért jobbik lábom bokájához, hól igen szerencsésen fel is lelhetni egy garasnyi kék foltot. Utóbb ismét sarkantyújával bal lábam kis ujjára igen nagy erővel ért, mi nagyon fáj is. Tüstént mondám neki, s ő bocsánatot kért. Hivén, azért fáj, mert fagyásom van ott, de ma reggel látám, hogy az egész bőr le van dörzsölve. Fehér vászonba takarám, s türom. Françaisepróba után Zaynéhoz mentünk. Schreiber idáig kísért. Egy udvarias, kellemes ember. Thea után Sibriknéhez mentünk, hól Travers-t is leltük. 8-kor jöttünk haza.

p. 22-kén. Pótlékul. Murrayné ma reggel ez estére kérete. Nemzeti színű szalagok már hajamba valának tűzve, be valék már füzve, s még sem mentem át. Mondám, hogy igen roszerű vagyok, hogy gyomrom nyom, hasam fáj, de tulajdonképen mind ez nem kinzott. De visszatarthatatlan vágy égett bennem, jól kisirni magam! egyedül lenni. Midőn azok hazajöttek, már feküdtem. Mondák, hogy táncz is vólt, ének is, kis játékok is. A főherczeg igen vidor, igen nagyon aimable.

h. 25-kén. Bál Hőgyészynál. Valóban pompás. Egész nap Arnikát tettem lábamra, melly valóban fáj. D. u. feljött a kedves Mari, Dóry Adiné,⁴⁴⁷⁽⁴⁹¹⁾ evvel valék kizárólag is ez estén. Zöld gaze ruhám vólt, sárga atlasz vörössel szegett szalagbokrokkal előntve, mi mint megannyi 104-pillangók, nézett ki. Hajamban amaz ezüst leveles szőlőlomb. Nyakam körül igen széles blond csipke fodrozat. Tourokban tánczoltunk. A főherczeg is jelen vólt, igen sok tánczosné daczára is minden keringőben párszor tánczolt velem. Kubinyi főhadnagy rendesen minden 2–3-ik tourát velem; valamennyiszer a főherczeg velem tánczolt. A françaiset Schreiber-al tánczoltam. Csak kétszer kezdtem kissé korán, de confusiot nem csináltam. Midőn sorba állottam, mondá a főherczeg: „Ach! der erste Versuch!” Française után mellém állott, s jó soká velem fel s alá sétált; igen kegyes, igen aimable vala. Horváthné egy hódító pillanatára ezt követé. Első Cotillont Salm gróffal tánczoltam. Roppant sokat tánczoltam, de olly bő atlasz czipót húztam, hogy gyakran kelle a

mellékszobába csúsznom, azt igazító. Az estebéd a felső emeleten vala.⁴⁴⁸⁽⁴⁹²⁾ Ocskay Julievel mentem. A házi úr bennünket azon szobába expediált, hól a hercegné s Zichyné is ültek. Nem sokára az urak is belopoztak székem megé. Kináltam őket tortával is jutalmúl. Weigelsberg, Grill, Salm, Roth, Chernel ostromlák székem. Az udvarias Döry Elek maga horda az olasz salátát. Annyit ettem, hogy a közlő első keringőt nem is tánczolván, Döryné mellett maradék egy mellékszobában, míg ez cipőit megkapá. Mert lábain feledvén topánkáit, ezt csak akkor vévé észre, midőn a hercegnék jó fennhangon e fellett kigunyolták. Ezt követé Françoise, mellyet megnézénk, s melly allatt megérkeztek a cipők. Kijöttünk most mindketten, s újjult erővel repültünk a sorokba. Polkát a főherczeg majdnem kizárólag velem lejté mindenik izben. 4-ig maradtunk. A legutolsók valánk.

26-kán. Uzsonnára Rothné Fannyval, Döryné férjével, Tarné valának kérve. Igy Tar, Roth és Chernel is. Ádi bemutatta Eleket. Fischer és Schreiber történetesen jöttek. Első pár dalt dallott, de nyilván elijedvén egyedülségétől e sok fekete juh között, uzsonna ellőtt távozott. Midőn már mindnyájan színházba siettek, még Mari is, Elek és Sándor maradtak még. Előbb Fanny pár áriát kiáltott le, s én is rekedtségem daczára egy kis magyar dalt. Most Roth pár dalt énekelt, ez után távoztak.

28-kán. Kedves egy nap. Budayné kéretett egy kis 1/2 12-re en famille, s ha van urunk, hozzuk magunkkal. Az ablakunk ellőtt elmenő Schreibert felhivattuk, az ezt követő Chernelt felhittuk, s így őket oda rendeltük. Játék allatt Lori s Chernel közt ültem.

cs. 28-kán (!). Este, vagy inkább délután Rott Fanny jött. Nem sokára Schreiber is. Sokat szóllottunk zenéről, s így Lisztről is. Anyámnak szobánkban parthiája vólt; Fanny énekelt. Sándor nem sokára jött. s vidoran töltöttük az estét.

p. 29-kén. Igazi péntek. Concert vala.⁴⁴⁹⁽⁴⁹³⁾ Már reggel a teremben ¹⁰⁵próbálám Hofer zongoráját, melly jó ugyan, de billentyüi igen nehezen mennek. Gyönyörű lila Gros-grain ruhámat először huzám. Fannynak kék gaze ruhája vólt. Igen csinos. Fanny énekelt, s igen tetszett. Előre tudám. Az itteni közönség nem ért methodához, s hisz hangja gyönyörű, e mellett igen mérséklé magát, s nem lehete olly rikitőféle hangokat hallani, mit talán a terem telisége is okozhatott. E mellett ez áriát Sessitől tanulá be, mit látni is lehete itt-ott. Most felléptem én. Zajosan megtapsoltak, féltem, remegtem; de térdeimet a zongorához támasztva, mind inkább tünt félénkségem, minél inkább a darabba mélyedtem. Nem hallottam, nem láttam többé semmit, egészen örült valék már, midőn a második lapon egy esemény ezen őrzöngéséből felébresztett ugyan, de majdnem egy valódiba ejtett. A pedál lecsúszott. S ezen két szóban van egész inségem kimondva. Meghökentem, de játékom folytatám, Czegka hozzám repült. Lehajolt, minden módon iparkodott segíteni, lehetlen. Ha ülve maradok, nem lehet felemelni. De abba hagyam-e játékom? Ezt a közönség nem tüzné! Ujra kezdjem? Az unalmas vólna. Folytassam? akkor nincs öszve függése a szerzeménynek. Maradtam hát. Két könyü tört meg szememben. Kettős iparral, kettős szorgalommal játszottam; egész lelkem ömlött ujjaim hegyébe. De mit segített mind ez? A hangokat nem olvaszthatám egybe; ama gyönyörű passage: en soupirant, elveszte hatását, s végül újjaim meg nem vivhattak elég erővel pedál nélkül az oly nehéz billentyükkal. Szóval fiascot csináltam. Erősen megtapsoltak. De gyöngédségből történt ez csak! Jól érzem, hogy a darab a mint játszám, nem tetszhetet. Ugy sem vólt nagy közönségre számítva, s erre csak akkor tehet hatást, ha igen brillanté adatik elő, s hogyan vihetni ezt végbe pedál nélkül. A hercegnék nagyon megdicsérének, nagyon tapsoltak; Fannynak nem. Szerencsémre az udvari bálra rándúlt urak nem tértek még vissza. Csak Dorsner, Grill és Fischer valának. Utóbbi mondá: Zayné kéret, játszanám egyszer nála ezen Fout. Most Fanny énekelt ismét. Nem nagyon tapsolták meg. Tán részvétből irántam, vagy tán nem tetszett? Végül Fanny a magyar romanzet dallá. Ennek könnyü, kellemes motivja annyira elbájolá mindnyáját, hogy zajosan kivánták azt újra. Fanny még egyszer éneklé azt, s most nem szüntek a tapsok, s

harsány éljenek tölték a terem hátulsó részét: a tanulók tartózkodási helyét. Patriotizmus volt ez, tudom, nem érdem elismerése; de megvallom, fájt, pedig mélyen fájt. Én azon estén fiascot, midőn Fanny furorét! ez keserű! Csak Fanny ne lett volna! Én azért a leányra nem boszorkodom, mert hisz a sors játszott, a sors határozott itt. Csak Fanny vissza ne éljen avval soha is, hogy a sors engem kezeibe játszott! Hálát adok istenemnek, hogy ezen hangverseny nem létesülhetett ez előtt 14 nappal! Augusz előtt szégyenitve állani! ő ellőtte, kit játékkal meglepni, diadalommal büszkivé akarám tenni, s ellőtte most hátra téve, mellőzve, elfeledve 106állani! Hangverseny után sok zavarodott pillanattal találkoztam. Nem akarának dicsérni, s ezt csak mégis kell vala façon de parlerből tennie, ha velem szóllanak, így elsuhantak mellettem, mintha észre sem vennének! Zavarodva vonám magam is hátra. Murrayné keresett most fel. Jé ne pouvais pas assez admirer votre présence d'ésprit! Vraiment, moi, j'aurai cessée de jouer. 450(494) Ezt követé Everilda: Du hast charmante gespielt! man sah, dass du die Pièce studirt, aber auch dass du sie verstanden hast. Most fordult Pál Anyámhoz. Ach, ich komme gar nicht aus meinem Erstaunen! Ich hatte bis nun allen Respekt vor Fräulein Etelkas Spiel, aber heute! Ich hätte mirs nicht träumen lassen, dass sie so spielt! So viel Kraft, schöner, gerundeter Vortrag, ausgezeichnete Virtuosität." S ezen örvendtem. Tudám, nem azért mondá, mivel elnök, hogy ez által némileg schadlos haltend, jövő évre is megtartson; hogy hizelegvén nekem, ez által megnyerjen. Az ő elméje nem olly speculáló. A mit mondott, szívéből jött, meggyőződéséből eredett. S most elfeledtem mindent! Hátra tevést, gúnyt, nemtetszést. Ezen egynek méltánylata, elismerése túl emelt mindenben, mert hisz tőle egyszer történetesen Augusz is megtudhatja. Midőn távoztunk, Schreiber mellett haladtunk el. Ő legnagyobb extásal éppen egy déclarationt mondott Fannynak a másik után. Utánam hidegen sipogá: „Guten Abend Fräulein! Ich habe Sie aber eben so sehr bewundert, als bedauert.” Bár abba hagyta volna inkább egészen! Mégis olly jeges vala ezen mondalma, hogy elárulá magát vele.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XI. kötet. (Folytatás.) / Télutó. (Február.)

Télutó. (Február.)

h. 1-jén, Chernel volt ma itt. Addig, mig szerény volt, kedveltem. De most, az ólta, hogy eme famosus protokollista tisztséget kapta: kiállhatatlan.

sz. 3-kán, Soirée dansante Zaynénál. Lábamra cipőt még mindig nem húzhatok, azt csak úgy belépém. Gros-grain ruhámat húztam, s hozzá coiffuret; s fűrtöket. Mivel úgysem tánczolhatok, az ékesebb, s jobban álló fűrtöket vevém ismét elő. Uzsonna allatt a főherczeg hozzám lépett, lábam fellett kérdezősködött, s sokat beszélt azon bálokról, mellyeken az utolsó napokban Bécsben részt vett. Táncz kezdetén az erkélybe ültem. Rott Fanny még itt maradt e bálra; sokat valék vele, Wengersky csatlá magát hozzám. Egyéb aránt az urak nem igen fáradoztak körültem, egy pár szón kül, alig vevének észre. Persze! bálon csak tánczosné kell! A főherczeg párszor még az estvén át szóllott velem igen kedvesen. Egyszer történetesen a herczegné mellett maradtam ülve, s a finomság megsértése nélkül nem oly könnyen kelhettem fel, ekkor velem beszédbe ereszkedett, lábam fellett kérdezősködött, s mondá, hogy olly igen jó tapasza van, s avval kínált. Udvarias, de kissé vissza tartó valék vele, ez ajánlata azonban, megvallom, kissé megzavart. A tánczot nem igen bántam, csak a Polkánál dobogott szívem erősbén, midőn azon eszme villant meg fejemben, hogy azt soha többé tánczolandom kegyes főherczegünkkel, ki benne mindig annyira kitüntete. Éjfél felé jöttünk haza.

107cs. 4-kén. Gludováczéknál bál. Már reggel adá Auersberg Resinknek a tapaszt át. Igaz! tegnap a herczegné elmentében még egyszer kérde, akarom-e használni; az esetben megcsináltatja. Ez igen

megzavar. Tán azt pretendálja, hogy visiteet csináljunk ez udvariaságért? Ugy látszik, kívánja, hogy házába járjunk, s ez alkalmat kedvezőnek hitte az édesgetésre. D. e. jött oncle Pepi, ki természetesen mondá, nem marad egyéb hátra, mint odamenni, mire Anyám természetesen azt válaszlá, hogy ezt nem teszi. Tehát este ismét bálba mentünk. Szép rózsza színü foulard ruhámat huzam, melly újjolag furorét csinált. Mari már tegnap egy bibor diadéma, ma pedig egy fehér diadémával, melly mindkettőt Attemsnetől kapta, sensatiót csinált. Ma még inkább, mint tegnap ostromlottak, tánczolnék. Mindjárt beléptemkor Sophie⁴⁵¹⁽⁴⁹⁵⁾ repült hozzám s kérdé, megkapám-e a tapaszt, mellyet maga készített. Megköszöntem, de nem soká tartózkodtam nála, hanem az enyéimhez szöktem. Fanny mára is maradt, s többnyire vele valék. Ma, ha ezt már mulatságnak nevezhetni, sokkal jobban mulattam, mint tegnap.

sz. 6-kán. Ma ismét piquenique van. Mari nélkülem nem akart menni.

sz. 10-kén. Furcsán kinőtt soirée. Zayné magához kéretett, játszánám ama Fout.⁴⁵²⁽⁴⁹⁶⁾ Megtudtuk, hogy csak Ocskay és Seldernék lesznek ott; a f. h. jön tán, de kérve nincs. Szébb ruhát akartam húzni, de Anyám a zöld merinosra marasztott. Midőn azonban oda jövünk, megtudjuk, hogy a herczegné bejelenté magát. Boszonkodtam. Ismét annyi ember előtt játszani! Akarám a grófnénak mondani, hogy engedje mára el, de Saignant mondá, ezt nagyon rossz néven venné. Tehát csak leültem azon meggyőződéssel, hogy soknak ezen fertály óra örökségnek tetszend. Fritzi a lapokat fordítá nekem, Sophie balomon állott, Bezerédyé is valának. Everildának énekelnie kellett vólna, de nem tevé. Pista is vólt. A darab egyik szép passageja után mondá egy férfi hang félhangosan: „oh schön”, ki vólt, mindeddig nem tudom. Bezerédy nem. Darab után Sophie igen dicsért, s mondá, mikép meg nem foghatja, ezen kis kézben hogy lehet annyi erő! Pál is igen megdicsért. Zayné igen szépnek találá. A főherczeg pedig hozzám szökött: „Ugyan mozdithatja ön még karját? én inkább gyalog Windpassingig⁴⁵³⁽⁴⁹⁷⁾ elmennék, mintsem illy roppant nehéz darabot el játszánék”, Láttam most, hogy Horváthné egészen isolirozva ül, mellé ültem tehát, hogy legyen elephantja, azonban ő erre nem használt, hanem a legszivesb, legaimableabb vala velem. Kis játékok játszottak most. Welsberg mindig mellém surrant, mindig felkeresett. Ezt táncz követte. Leültem zongorához. Soká játszottam kerengőket, aztán Mazurt is componáltam öszve ama romanzeből. Ezt ismét Pratzl játék követte. Még senkinek sem sikerült a főherczeget körbe hozni; ma nékem! Ő csudálkozva mondá: „Mit, ön? beszökött, s egy ütésre már Andreoli ben vólt. Ez őt annyira megnevetteté; mivel mindig ingerkedett velem, mig egyszer eltalálám. Ez után Fritzi mellé ülék. Zenéről ¹⁰⁸szóllottunk. Lábamon jó nagy nemez czipót hordok. Midőn elmentünk, Zayné egy kötelező szót sem mondott. Pedig majdnem egész este zongoráztam. A múltkor Risa⁴⁵⁴⁽⁴⁹⁸⁾ csak françaiset játszott, s mennyire köszöné azt meg.

sz. 13-kán. Ugyan sokan valának ma itt. D. u. jött már Fischer és Riefkohl. Anyám játszott; Dorsner még nem vala itt, Fischer lépett helyébe. Mi kijöttünk. Én Lorimnak irtam, s a részvény pénzt küldém. Csapónénak is irtam pár sort. Grimmnek⁴⁵⁵⁽⁴⁹⁹⁾ is, s a részvényeket s reverseket csinálám számára öszve. Mindent vendégeink előtt. Ez allatt jött Tar és Schreiber is. Végre Dorsner is jött. Ezt követte Bezerédy Pista, ki búcsúzott. A pakétát öszve csinálám, s hozzá pár sort írék, hogy emlékeztetné Augusz barátját, mikép Husvétra ismét jövend, s az akkor adandó hangverseny alkalmával csudahangjának varázsát velünk hallatassa.

Pótlékül. 6-kán. Ma a kereskedők adnak bált. A váltóügy⁴⁵⁶⁽⁵⁰⁰⁾ is meg van kérve. Schreiber jött és 9-ig maradt. Anyám játszott. Én bús elméletimbe merülve szóltalan, magamba zárkóztam valék.

7-kén. Anyám előre ment Marival, érettem Rohonczy Mari kocsin jött. Sibrikénál Tóthék s Ocskayék valának még. Angeli que a „Csillagokhoz” dalt éneklé. Utóbb én a Lengyel ört. Tánczoltak is, mihez én zongorázék, különben kis játékokat játszottunk. Vidorak vóltunk. Éjfélkor Tóthné kocsján jövének haza.

Midőn kiléptünk: Schreiber emel le; ő észrevétlenül a bakra szökött, hogy komornik tisztjét ellása(!). Zöld merinós volt, fájós lábamon nagy nemez czipő. Salm és Fritz valának uhlánusainkból.

v. 14-kén. Ugyan szégyen, hogy a főherceget e héten meg sem tánczoltatták! D. u. az aimable Tar szánával jött, bennünket sétálni viendő. Anyámnak alkalmatlan volt, így csak ketten ültünk belé. Chernelt Tar a bakon nem türe, mert úgy mond, nagyon széles lévén, neki nem marad hely, ez ellenünkbe hasonlólag be ült. Párszor a város körül, többször a főherczeg lakása ellőtt, s aztán majdnem Vandorfig vitt galant kocsisunk. Anyám aztán Marival Zaynéhoz, s a színházba ment; én hon maradtam; lábammal bajos a körüljárás.

h. 15-én. Iszonyú náthám van, aligha a Grippe nem üt reám. Anyám játszott. Mari színházba ment. Kifogyva a divánra dültem. A jó Kaestner mind úntalan kijött, nézni, hogy vagyok.

k. 16-kán. Fekszem. A Grippe szörnyűn kinoz.

sz. 17-kén. D. u. a kedves Mari Rohonczy hosszan meglátogatott. Még régi homeopathikus port vettem, per force akarok gyógyulni. Ma bál van Auerspergéknel. Lábam meglepően gyógyul, nyilván az ágyi melegtől, fekvéstől, s nyugalomtól.

cs. 18-kán. Lábam már begyógyult. Hólnap bál Zaynénál. De alig ülhetek fel, annyira bágyasztott a sok izzadás.

p. 19-kén. Próbáltam felkelni. Lehetlen. Minden csontom mintha 109ketté vólna törve a fárasztó köhögéstől; be sem fűzhetném magam. Mari t. Nani s t. Claire-el jól ellátva ment Zaynéhoz; anyám sem érzi jól magát, így nem akara menni, kéréseim daczára. Midőn Mari visszatért 11 után, hozott egy köteg czukorsüteményt.

sz. 20-kán. Casino Piquenique. Fel sem kelhetek még. Mari nem akart menni.

21-kén. D. e. Lori jött, a piqueniqueről mesélő. Anyám kénytetett felkelni; alig mozoghatok még, mindig a divánon henyeltem.

23-kán. Köhögök még, s nagyon gyenge vagyok. D. u. Högyészinéhez mentünk kocsin. Én befűzetlenül, mert minden tagom fáj; zöld merinós ruhámban, s mantillában. 1/2 12-éztünk. Nyertem pár garast. Mivel már az utolsó héten nem tánczolhattam, legalább a mai redutba menni kívántam. Tarné vitt kocsiján. Házunknál még megállottunk, s Resi mondá, miképp Riefkohl vala itt, s ő neki megsúgta, hogy Mari álarczban lesz. Mari azért is nem megy a redutra, hogy az embereket megcsalja. Alig lépénk a terembe, a főherczeg Batkyval álla mellénk, s hosszasan beszélgete velem; megmutatá Vághinét, Vellenovszkyt,⁴⁵⁷⁽⁵⁰¹⁾ s a Magyar királynét^{457a(502)} álarczban. Ezt követé Dorsner Wernhardtal. Az urak mind czivilben lévén, alig valának megösmérhetők. Mosi két álarczos rikitott valami érthetlent felénk. Az őket nyomban követő főherczeg hozzánk szökött, kezét szája mellé téve s sugá: Das ist die Buday, bestimmt die Buday! Most mi is felpattantunk; s utánna. Lorinak szemébe néztem, ő vólta. A főherczeg hivé: Mari. Bizonyossá tevém őt, hogy Budaynéval nem menne álarczban. Ismét leültünk. Budayné, ki verseket osztogatott, mellettünk el ment. Kerék tőle verset. Lori azt kikeresvén, a czimeres karperecze ki csúszott a wie gewöhnlich schlampett bő ruha újja allatt. Nevetek, s mondám: ugyan Lori! ezt hon hagyhattad vólta. Anya böszülve ragadá magával, s én vers nélkül maradtam. Ocskayékkal mentem most körül. Leülvén, Travers s Lanckoronszky állának ellenünkben. Most Budayné jött saját ruhájában. Kért, mennék velők. A főherczeg még egyszer jött hozzánk. Egyáltalában az urak ma igen udvariasak valának: feltünően kerestek. R. Marit szünet nélkül

felkérésé, azon hiedelemben, hogy itt kell lennie, de csak nem lelél! Igen jól mulattam; de mind a mellett e pár óra igen kifárasztott. S így berekesztve volna a farsang, melly sokat ígért, semmit teljesített.

24-kén. Anyám este játszott, hozzánk Schreiber jött. ki az estén át maradt is; több költeményt Schillertől csinosan felolvasott.

26-kán. Anyámnak parthiája volt. Hozzánk Ocskay, Julie és Dorsner jöttek, kik az estét itt tölték.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XI. kötet. (Folytatás.) / Tavaszelő. (Martius.)

Tavaszelő. (Martius.)

p. 5-kén. Már reggel a Bécsben volt főherczeg ablakaink előtt elmenvén, s felköszöntvén, néhány lépést hátféllel ment, hogy magát tábornagi egyenruhájában megmutassa; este pedig a hangversenyben [110](#) mint mindig, a legkegyesb, legleereszkedőbb vala. Verseny előtt Gludovácznéhoz mentünk, kivel oda kocsin mentünk. D. u. Everildánál is voltunk, kit nem lelénk hon. A cigányok valóban famosuson játszanak, s örvendek már hónapra. [458\(503\)](#)

sz. 6-kán. A cigányok hangversenyébe. Valóban nevetnem kellé. Batky és Apponyi egész estén át mellettem állván, egyre csevegtek: egyszer Batkyhoz mondám: „S milly szép fiatal emberek ezen cigányok!” Chernel, ki a harmadik tölem álla, erre igen hangosan szomszédjához fordúlva mondja: „E cigányok már mind házasok”. Azt hivem, meg kell pukadnom. Chernel féltése még a szegény cigányokat sem kiméli meg! S tán éppen hivé, kedvem jött egyikére? Szebbek persze vólnának mangolicza uramnál, s nyilván okosabbak is; mert legalább egyhez értenek tökélyesen, hegedűjökhoz, hollott ön most, s örökké tökfilkó marad! Verseny előtt Sibrikéknél valánk. Vengersky ma a hangversenyben elbucúzott, mivel hónap már Milánóba utazik. Tegnap a herczegnénál après-soirée volt, mellyre Everilda is ment. A cigányokat hogy hallottam, azon igen örvendek. Fitos famosusan tánczol, nem is tudom, mit lehetne betyár táncztól többet követelni; ő betyár öltözetben volt is; e mellett olly művészi, s megfoghatlan nehéz lépéseket csinál, hogy valóban csudálandó. Csak coiffurejét alkalmazhatná a cigányokéi után. Hangverseny után Anyám egyenest színházba ment; én haza felé indultam, midőn félúton Marival találkozva, evvel persuádálására hasonlóan páholyunkba ültem. [459\(504\)](#) A herczegnék ma Zaynénál vannak.

v. 7-kén. A főherczeg éjjel levelet kapván, reggel 6 órakor már Bécsbe sietett. Fogjuk-e őt még látni? Misébe. Este Sibrikéhoz. Urainkból Travers gr. Salm gr. Spiegel gr. Andreoli, Lanckoronsky, gr. Travers már kezdetkor ott vala, a többiek később jövének. A mint belépnek, Travers a tegnapellőtt érkezett Spiegelt a házinőnek bemutatja, erre hozzám közeleg, s nekem bemutatja. Erre tánczolni kezdenek, mihez Vaternliet játszott. Spiegel csak velem, egy pár tourt lejte; még nem bizton, de könnyen tánczol. Ezt csak hamar a többi urak követek, s valaha ismét begyógyult lábammal körben foroghaték. Ezt kis játékok, mellyek a tánczot már megelőzők volt, ismét követék, Mihálovitsné most az „io soffrii”-t éneklé. Erre csak látom, hogy Travers sans gêne Mihálovitsné arczába nevet, mit Salm olly nevetésre késztté (!), hogy zsebkendőjét tartá szája elejébe. A két urat magamhoz hívám, s azon tanácsot adám nekik, ha már nevetni [111](#) akarnak, álljanak egy szugba. Erre felállottam. Mihálovitsné ez allatt észre vevén a nevetést, félben hagyá a dalt, mondva, hogy tovább nem tudja; mellé állék, s belé segitem. Igaz, hogy affectált, de azért mégis soknál több volt e nevetés. Utóbb én a Lengyelőrt dallám. Baits été enchanté, [460\(505\)](#) s erőnek erejével akará, hogy még valamit énekeljek, de hisz nem tudok semmit. Salm szépen kére a Te souviens tu Mariet-t, de nem akarám a többieket untatni. Mazur tánczoltaték most; én Lanckoronskyval. Estebéd allatt kártyajátékokat

mutatott Bedöcs. Chernel is ez asztalnál ült. Egyszer feláll. Anyám jön, látja az üres széket, az ajtóhoz tolja, s leül. Chernel ismét leülni akar, a lábbal magához akarja húzni a széket, jól érzi, hogy semmit sem lel, s mégis leül, s természetesen a földön hever. Mennyi tréfát csinált ez, képzelhetni. Travers kénytelen volt másik szobába távozni, annyit nevetett. A Bratzl Spielnál, s utóbb Schreiber is a legkiméletlenebbül, sőt durván is csaptak fel. Utóbb Travers mutatott egy módot, mikép elháríthatni azt. Chernel mindig engem találni akart, s ilyenkor olyanokat csúszt, hogy majdnem orrára bukott; még sem talált soha. Egyáltalában igen jól mulattam; az urak mind kitűnően udvaroltak; mintegy nap körül, forgolódott minden körültem, ez még ennyire soha sem vala. Tóthék. Baitsné, s Mihálovitsné valának. Rajtam csak rózsza színű mousseline de laine-om, s ékes uj écharpe-om. 1 órákor éjfél után jövének haza.

h. 8-kán. D. u. Anyám o. Mischel játszott, hozzánk Dorsner jött. Enyéim színházba mentek, szokásom szerint hon maradtam.

Pótlékul. 1-én. Chernel ma búcsúzott a rendektől. T. Claire (!) be mentem a galériába,[461\(506\)](#) hól egy öreg uron kívül senki sem vala, Chernel már szolt volt, s feljött. A vegyes házasságok miatt sok vita volt. Viczay Héder famosusan szóllott; igen helyesen, kimondása mutatja azonban, hogy a magyar nem szokott nyelve. Jól szóllott még Niczky,[462\(507\)](#) s az öreg Fiáth; igen indulatosan, nem egészen alaposan, s átgondoltan Rohonczy, Tóth állott éppen fel; de t. Claire Budaynéhoz vala készülő ebédre, s tovább fájdalomra nem maradt.

k. 2. D. u. Chernel jött, s erre Döry Elek, ki igen aimable vala. Anyám játszott, én színházba mentem.[462a\(508\)](#) Tegnap huzám előszer annyi idő óta, fájós lábamra, szokott becsületes cipőmet.

sz. 3. Anyám Zaynénál játszott, mi hon valánk. Attemsne jött. Pár napra ide rándúlt. Igen kedves, szives vala.

cs. 4-kén. Anyám Attemsnehez ment; már korán kereté, de Budaynéhoz [112](#)igérkezett. Nincs is több üres estvéje. Zaynénál valánk theára, hól Attemsne is volt. A főherczeg megérkezett. Hivé Zayné hogy jön.

sz. 10-kén. A cigányok játszanak a színházban.[463\(509\)](#) Mari volt.

cs. 11-kén. A cigányok ismét színházban játszanak. Theára Zaynéhoz mentünk. Csak Apponyi és Fischer valának. Thea után Isidore nyilván félt, hogy ott maradunk, le se ült, ide oda henyélt, szóval igen feltűnővé tevő kívánságát, bár távoznánk. Azonban Anyám nyugodtan még egy fertályig ülve maradt kinjára a vicomteszenak. Ez után távozott.

h. 15-kén. D. u. Dorsner, Schreiber és Chernel jöttek. Anyámnak parthiája volt. Az urak elmentek, hogy Wack arcziát (?) el ne mulasszák; hogy utánnok sietünk, mondtuk, de eszünkbe sem volt.

cs. 18-kán. Anyám és én Bartodeiszknél ebédeltünk, hól még Claire s Nani néneken kül Laitnerne Emiliával, Fichtel és Chernel valának. Spenszeremet, melly kinomra bibor cachemirből készült, Anyám parancsára himzett 5 foszlányos mull szoknyámhoz vevém. Jól áll, de szörnyen feltűnő. Ebéd után Salm ló próbálván, párszor en carriere vágtatott el; a délben érkezett főherczeg az erkélyen, utóbb utszán állott számtalan úr kíséretében. Innen Adamovitsnéhoz mentünk, honnan Anyám más látogatásokat tön, mig én Marihoz siettem. Dorsner Salm és Spiegelt tegnap a referendáriushoz küldé, de ez őket mára csak nem kéré! (ezt Salm mondá Zaynénál). Midőn Anyám jött, együtt gr. Viczaynénál voltunk (ki 14-kén volt nálunk), ki nem vala hon: innen Zaynéhoz, ki mára kérétt. Spenszerem furorét csinált. Midőn a theához mentünk, a főherczeg hozzám szökött, s kére, engedném látnia ezen spenszert, mellyről minden ajk szóll, a

mellyet előbb nem szemlélhetett, mivel à l'écart⁴⁶⁴⁽⁵¹⁰⁾ ülék. Még hosszasan beszélgetett velem a nagy úr. Gouter után Salm állítá, hogy spenszerem magyar szabásu. Anyám parthiára ott maradt.

sz. 19-kén. Már tegnap kéretett mára Murrayné. Reggel város körül mentünk már Marival. Gr. Welsperggel találkozáván ez velünk ment, úgy, mint múlt vasárnap tevé. Midőn Casinohoz értünk, az ott ülő Dorsner is hozzánk csatlá magát. Este Murrayékhoz. Szép rózsaszínü foulard ruhámat vevém. Persze megint az écharpe-ot, mert evvel mindig jól mulatok. Csak Horváthné vala már ott; a gyertyákat csak most gyújtották fel. Urak közül legelsők valának Travers s Lanckoronski. Mindkettő mindiárt hozzám állott. Leültünk. Gludovácék jöttek most. A herczegné ma reggel bejelenté magát ez estére, min a házinő nem örvendett. Otilia mindig mellettünk maradott is, hogy izolirozva ne legyünk, ha a pávasereg jön. Midőn a tegnap visszatért Whis alezredes belépe, egy akaratlan örömkialtáska szökött ajkimon ki; ő mindjárt igen szivesen üdvözölt is. Erre a főherczeg jött, kit nemsokára az ablakban álló sajtnak szaga elüzött. Travers mondá, ¹¹³hogya miólta Sophie skizzen-könyvét látá, semmi erő sem hozhatná többé azon házba, ha kabátja nem kényszeritené, de hogy szivesen semmikép se teszi. „Mert, úgymond, valamint nékem a többieket mutatá, hiszem, hogy engem mutatand a többieknek.” Kérdem irántunk. „Ich könnte es unmöglich so getreu Ihnen sagen, daß Sie den unglaublichen spitzen Griffel der Fürstin fassen könnten.” Ugyan szép! De mondá, hogy Ocskayék, s kitünően Gludovácék jegyeseikkel a legfelölőbbek. O irigység! Gouter után az uhlánusok zenéje csapott az utcáról fel. Az ablakok felnyitattak. Most charadeokhoz osztattak el. Néhány confusio után, s néhány meghíusult remények után evvel, s evvel együtt lenni, a mi részünkre jutott: Sophie, Fritzi s a kis majom; Everilda, Aglaé, Risa s én; gr. Welsperg, Batky, gr. Salm, gr. Lanckoronsky, ki ezeni örömeben majdnem szökött s Jemelka.⁴⁶⁵⁽⁵¹¹⁾ Túl volt Horváthné, Louise, Ernestine, Otilie, Marie, mi Marink, Fanny, Fischer, Spiegel, Grifeo, Grill, Riefkohl, Wernhardt, Travers. A főherczeg és Dorsner csak mint nézők, rendezők; s tán confusio csinálók is, a túl pártnál valának. Mink előszer adtuk: Feuergeist, kire valóban szükségünk lehetett volna, mert igen hidegek valának a mellékszobák. Feuer-nál spiritus égett közepén; fa vala erre rakva; banditák feküdtek körül, mi mint nejeik szép csoportokat képeztünk. Everilda Lanckoronsky karjára támaszkoda, én Everildát karolám magamhoz. Sophie egy gyermeknek való lajblit vetett nekem oda: trachten Sie sich da hinein zu pressen kiáltással. Everilda a lehetőségig felhúzá azt, de csak félkaromon maradt. Várj te csak! te gonosz, te kevély! s most, míg ő a tableaux után az aimablet játssza az urakkal, én beszöktem, kikerestem magamnak, a mi kellett. Most ugyan ostobaságot követett el. Mindent ő rendezett, ő határozott, tehát Geistnek egy jelenést Zampából⁴⁶⁶⁽⁵¹²⁾ vevé. Salm volt Zampa, toborzó társai mellette; Sophie a márvány jegyes, ha már valóságban nem is lehet az. Zampa ujjára teszi a gyűrűt, ő fenyeget, s Zampa el esik. Utóbb Lichtenberg szörnyün kinevetett e fellett, mert Braut-Marmorbrautnak hívé, mint természetes. Anyám mondá: Ez Zampából valami. Auerspergné a legnagyobb megvetéssel tekintette vállairól le s csipősen mondá: Geist soll es heissen. Éppen mintha mondaná: Den hast Du freilich nicht. Ugyan nagy szemeket csinált, midőn Lichtenberg is mondá, hogy Zampából jelenés. Feuergeist Jemelka volt; a bűvös: Batky, mink boszorkányok, ki a körtánczot eljártuk. Nem vala eltalálható, olly ros. Most a túl párt adá: Marie. Horváthné, az őt festő sz. Lukács Fischer. A többiek nézők. Azt csak abból lehet eltalálni, mivel H. neve Marie, mert különben az orthographicus hiba végett nehéz lett volna, A reá következő „âgé” igen mulattató groteszk színben láttatá mindnyáját, igen korosán. A szakálokat liszt fejeiré. Nevetséges volt Wernhardt a házi úr egyenruhájában. Riefkohl púpos háttal, s párnás hassal. A mariaget pór tánczal végzék. Mig azok a tableauxkat adák, mi már készültünk. A halat Sophie s én csináltuk; a szó is választatott. Poisson. Son-nál mondá ¹¹⁴Sophie, csak hogy a Mythológiábani jártasságát fitogtassa: majd Orpheus Orkusba jön, s ott énekével szabadságát kieszközli. Majd Fischert kikölcsönözzük! Én azonban Aglaénak mondám, ne tőrje ezt az oktalanságot, s magam is mondám; ez chant, vagy chanson volna, nem son. Megvető oldalpillantást vetett reám, de mégis kelle romanticus ideáját abba hagyni. Most jött tehát Pois. A kis majom Cenerentola, Risa és én testvérei.

Fátyollal, mely écharpeom vala, fehér rózsá koszorúval hajamban, s szörnyűn sok aranyoyjttal ruhámon mentünk bálba. Risa adá a tányért, én vetém a borsót. Aglaé mint féé jelent meg. Son. Sophie s Everilda rablott herczegnék, vadászcostumben. Az örök köröskörül. Most Batky fúvott irgalmatlanul vadászkiürtjébe, mi a mellékszobában viszhangoztaték. Nevetséges főmértékben. Poisson: Policrates asztala. Batky felvágá a halat, a gyürüt meglelé, vendégére nézett, s irtózva hanyatlott hátra. Mi görög öltözetben a banquettnál ültünk. Az én székekre Riefkohl támaszkodott. Most következett: Frau Gvatterin leih mir die Scher. Travers készakarva egyszer Horváthnétd majd eldönté, s aztán mintegy történetesen ölébe ült. Különben nevetető volt sok groteszk ugrás. Ezt a főherczeg is játszá. Soká tartott. Elmenés ellött Mari mellé jutván, evvel nagy hálával a Sopronyiak iránt szólla. Az uhlánusok zenéje mindig az előszobában harsogott.

sz. 20-kán. Ugyan népes soirée vala ez. Zayné kéretett. Az egész societé volt ott. Gyönyörű lila gros grain ruhámat huzám. A mint jövének, anyám benn maradt a kis salonban, mi kijövének, az erkély felé tartottunk. A főherczeg egyedül ült pamlagon, felugrott, s erővel oda akart ültetni. Nevetve, de szerényen mentém magam ki; ő tehát egy székre mellém ült, csak függöny által elválasztva, melyet gyakran félre hajtván, gyermekiesen ingerkedett. Jó félóra múlva jöttek a herczegnék. Ekkor theához mentünk. Közém, és Mari közé Whis ült. Nemsokára a főherczeg elüzté, s helyére ült. Más senkivel asztalunkon szóllott. Milly kegyes, milly példás vala ez, le nem irhatom. Már előbb mellém ült, kemény székre a kényes pamlagról, most ismét csak bennünket kerese fel. Legidősb ösmerőseivel, kik annyi órát neki rövidíteni iparkodtak, kik gyakran felviditák őt, ezekkel akará ez utolsó estét is, kizárólag tölteni. Valóban imádásra méltó. A pávák a salonban maradtak. Whis figyelmezteté őt rájuk: „jól tudom, de nem akarok bemenni!”, mondá szárazon a főherczeg. Monda, jövő télen Bécsbe jövének atya látogatására, 14 napra ide is ránduland. „Ha addig rólunk fenséged meg nem feledkezik”, mondá Mari. „Elfelejteni? Valóban, a legfeketébb hálátlanság vólna az, ha én Sopront, hól annyi kellemes órát tölték, elfelejthetném”. Valóban arany szók illy fenség szájából. Monda nekem, ha a herczegnék maradnak, ő is marad; ha azonban korán haza mennek, ő még oda megy, mert, úgymond, igen hálátlan vólna tölem, minekutánna minden este ott valék, éppen utolsón velök nem lenni. S valóban a herczegné ambitionirozá a f. h.-t itt léte utolsó perczében magánál látni, thea után tüstint távozott. A főherczeg még néhány szót szóllott velünk, s hirtelen bucsú nélkül eltűnt. Majdnem könyükbe lábbadtak szemeim. Elfelejthetetlen léssen példás kegyessége, leereszkedése, természeti vidor, gyermeki kedélye előttem! Még félóránál tovább maradtunk. Dorsner hazakisért, s velünk jött.

v. 21-kén. Mise után a múlt héten érkezett Smid Teréznek adtuk vissza látogatását. Innen t. Sophiehez, hól meglepetésünkre a tegnap este érkezett Pistát leltük. A parfümököt ingyen hozá, a kották árát megmondá. Este anyám játszott, Mari színházba ment. A rossz kedvű Pista nem látogatott meg. Történetesen a Lukréczia áriát hozá, pedig Schodelné e béli fordítmánya éppen megjelent a Regélőben;[467\(513\)](#) hozzá alkalmazom; furcsa lesz a Magyar textus.

h. 22-kén. D. u. Pista jött, megfizetém a kottákat, mivel árukat megmondván, hívém, elvárja ezt. Este Anyám játszott; a parthiához tartozó Dorsner ma Salm és Spiegel grófokat mutatá be. 8-ig maradtak, a midőn színházba mentek. Ocskay Julie nálunk völt, Rohonczy Mari whistezett. Pista még thea ellött távozott. Gyönyörű kedély!

sz. 24-kén. Pista ma nálunk ebédelt. Utóbb derülebb kedvű lón. A vakot s non giova il sospirar éneklém neki, ő is zongorázott. Midőn távozott, mi Rohonczy Marihoz bucsúzni mentünk; nem lévén hon, Ocskayékhoz szóllottunk be. Innen Sibriknéhez Bedőnétdől bucsúzó, nem leltük hon. Innen haza, hól Schreiber leltük; de anyám átxpediált Murraykhez. Aglaé még ágyban van: igen kedvesek valának. Midőn vissza tértünk, Schreiber nem vala többé itt. Ekkor jött Dorsner Riefkohl-al. Dorsner színházba kisért. Eine

Hütte und sein Herz.⁴⁶⁸⁽⁵¹⁴⁾ Untatott. Pista pillanatra páholyunkba jött, mondó, hogy elutaztát hólnaputánra tüzi s a hólnapi estvét nálunk töltendi.

cs. 25-kén. D. e. misében. Sibrikék, kiket kértünk, nem jöhetnek Bedőné gyengélkedése miatt. Este jöttek tehát: Dőryék, Hőgyészy nejevel, Murray; o. Misch, t. Sophie, o. Pepi; Pista. Tarné fiával, t. Hornik. Budayné Lorival, Dorsner, Riefkohl és Fischer. Chernel jött s thea ellőtt böszültként rohant el, nyilván elijedett magányosságán a 3 vörös gallér között, utóbb Tarral jött. Thea után 1/2 12-ézni kezdtünk. Thea alatt R. mellém ült. A lámpás felől gúnyolt. Utóbb a theat abba hagyá, mert, úgymond, vagy a víz megkozmásodott, vagy a bouloir⁴⁶⁹⁽⁵¹⁵⁾ új, s ércszagát kölcsönzé. Mari kivitettvén azt kóstolá. s mondá, jó. Ez tehát készakaratos megsértés volt. Pista vesztett, de igen vidor, felette aimable vala mellette. Csak zsebkendőjét ígéré köténynek, s most nem adja.

28-kán. D. e. misében. D. u. Zaynénál.

29-kén. D. u. Spiegel gr. Travers grófot mutatá be. Ej, ej, de divatba jövünk.

sz. 31-kén. Sibrikné volt itt bucsúzni.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XI. kötet. (Folytatás.) / Tavasz hó (Ápril).

Tavasz hó (Ápril).

1-jén. Grande soiréának kell vala lenni, azonban minden dugába dőlt. Reggel Marin vörös frisel vala. Irtam tehát billettet Sibriknének, és Everildának; Travershez is küldtünk; szerencsére eddig még senki 116vala kérve. Everilda hívé, Aprilba akarjuk küldeni, s inasát átküldé, Resinket kérdező. Ez azon eszmére hoza, Chernelt Aprilba küldeni. De hisz e fellett szándokom kis novellát írni. Este Anyám színházba ment; s ekkor esőben Travers jött, inasa nem mondott neki semmit. Igen haragos volt.

p. Pótlékul. 26-án. Este Sibriknéhez, innen hangversenybe,⁴⁷⁰⁽⁵¹⁶⁾ hól Knöps Pauline énekelt abominable, s Hofer gyönyörűen játszott. Innen ismét vissza Sibriknéhez, hól Travers Krampampulit főzött. Valóban csudálandó ügyes volt mellette.

sz. 31-kén. Este Frohe Laune-ba⁴⁷¹⁽⁵¹⁷⁾ mentem. Veszter⁴⁷²⁽⁵¹⁸⁾ mint vendég a huszárhadnagyot. Ein wahrer Schatz. Rutinirozott, finom színész, ki mutatja, hogy művelt ember is, ki tudja, érti, felfogja, mit mond. Sok könnyűség, a kellő helyeken marquirozott erő, s igen vidor, pajkos, szeszélyes játék bélyegzők előadását. E mellett nem a közönséggel beszél, nem arra néz, hanem azokra, kikkel játszik. Ugyan megfoghatom, hogy ezen ilyen sajátságokat bíró színész, kinek külseje is e mellett igen csinos, Sopronynak bálványa vala.

Ápril 2-kán. Mari fekszik, de jobbúl. D. u. Sibriknénál vóltunk bucsúzni. Este Anyámmal színházba. Die seltsame Audienz.⁴⁷³⁽⁵¹⁹⁾ Veszter mint vendég Herr von Carlo-t. Ő minden díj nélkül, csupán csak tréfából játszik, s pár nap allatt tanuló újan be e szerepeket, ide számítva azt is, mellyet múltkor játszó, s mellyben nem valék. Így ma itt ott kissé megakadt ugyan, de alig észrevehetően. Ma is olly kedves vala játéka, mint múltkor. Egyszer Willi⁴⁷⁴⁽⁵²⁰⁾ mellett állván a Cercle alatt, éppen páholyunk mellett, sorban átpillanták a páholyokat. Willi réám nézett: „Ezt még nem ösmeri? kérdé; Slachta kisasszony: igen kényes! ritkán jár házunkba, mert nem elégszik velünk meg!” Eine geistreiche Phisionomie! sugá a kis színész; szóról-szóra

értettem mindent; képzelhetni, mennyire zavart ez meg.

v. 4-kén. D. e. misében. Este concertbe, melyet Zöhrer nevü tenoristáné adott.[475\(521\)](#) Bámulandó természet csuda! De a mai tenor ritkaság mellett valóban jól tenné, ha szinpadra menne.

[117](#)5-kén. h. Mari ma már felkelt. Köpenyben maradt. D. u. Dorsner jött. Ocskay lépett most be, ezt követé Lunkányi, ezt Anyám, s végre Murray jött.

8-kán. Gyónni voltam Anyámmal. Ugy tetszik a famosus klavir játszó Benedictinusnak gyóntunk az apáczáknál. Annyi bizonyos, hogy Albach után még illy jó gyóntató Atyám nem volt. Oly felvilágosodott, olly okos s rövid. Min valóban csudálkoztam, 3 Miatyánkot s avet adott csak. D. u. Anyám t. Horningnénál játszott. Mari Dorsnernek erszényt köt. D. u. Dorsner és Chernel valának itt. Első nékem főherczegünk kissé hízelt, de e mellett jól talált arczképét, melyet ajándékozott, hozá.

p. 23-kán. Dél felé Anyámmal a minden templombéli szent siroknál, s a sirkertben valék. Ugyan Peachevichné sirköve valódi scandalum.[476\(522\)](#) Este o. Misch, t. Claire, t. Sophie játszottak itt. Dorsner nálunk volt.

24-kén. D. u. Anyámmal Horváthnénál, ki nem vala hon, Adamovitsnénál; feltámadásra a Dominicanusoknál valék. Francia evangéliumot olvasok most naponként, ugyan nincs semmi fenségesb, semmi szebb, mint Isten igéje. De így előadva. A német evangélium rettentő stylusa miatt, inkább elijeszt, mint vonz. Ma is a menet alatt a Passiot olvasván, nem tarthatám vissza könnyüimet. Templomból ki Chernel kísért, egész Murraykig. A leányok nem valának hon. Mari t. Hornig-al az apáczák fütött karzatán volt, először ki Friselje után. Hazaérve, jöttek, Anyám, t. Hornig és Chernel-el valachozott. Mari s én mellettök dolgoztam.

v. 11-kén. D. e. misében. Ez után Aglaé s Ottilia Murray, s Buday Lori jövének. D. u. Tarnéhoz valánk kérve gouterhez. Mari este is ott maradt. Mi hangversenybe mentünk. Semmi különös ez a philaeolicon.[477\(523\)](#) Midőn vége volt, felmentünk, mindent megmutatott, s még pár darabot játszott. A kedves herczegnék igen félték, hogy reájuk ered Mari friselje. Valóban nevetteő. Dorsner még kapunkig kísért.

h. 12-kén. Horváthnénál ebédeltünk. Ölbeyné[478\(524\)](#) és Chernel közt ültem. Többnyire a mellette ülő házi úrral csevegtem, s az átellenemben [118](#)ülő Vizkeletyvel[479\(525\)](#) tréfálgattam. Ez mondá, mikép hallá, azért nem megyek színházba, mivel görögül tanulok. Nevettek mindnyájan, hogy a különben komor, szótalan öreg urat én annyira felviditni, olly beszédessé tenni tudám. Az erkélyen igen mulattunk. D. u. Mihálovitsnét nem leltük hon. Innen Saár-ékhoz, hól a kedves kis Mari a legszivesb vala, Farkasnéhoz, innen Laithnernéhez; Rohonczyiné nem vala hon. Innen Zaynéhoz.

16-kán. p. Anyám játszott; ehhez kérve volt Dorsner is. A kis gr. Spiegel is jött, s egész estén át maradt. Parthia után még patience-okat, s más mesterségeket csináltak.

v. 18-kán. D. e. misében. D. u. Zaynéhoz. Dorsner, Spiegel, Welsperg valának ott. Isidore ez utóbbi halássza. Sympathiából Fischer iránt halavány volt; midőn W. belépett, kirepült, s a legszebb rózsaszinü arczokkal tére 10 percz múlva vissza. D. e. Budaynéál is valánk. Este Smidné Terézzel, s t. Claire jövének Zaynétól hozzánk. Konyhánk be vala csukva, az ablakon másztam be. 8 felé Dorsner is jött. D. e. Smid Teréz. Budayné Lorival valának itt. Egyszerre belép Bezerédy István, erre Pál. Csak pár órára jöttek be, még is meglátogattak. Megigértük őket meglátogatni. Nem valék képes Augusz nevét kirebegni.

h. 19-kén, Bezerédy Pista Adéle és Florival Bécsbe megy, ma vártuk, de csak nem jöttek. Ezért nem is mentünk a parádét nézni.⁴⁸⁰⁽⁵²⁶⁾ Ugy is az urak mind ablakaink előtt mentek a templomba. Schreibernek igen jól illett magyar ruhája; ő s Chernel párszor néztek hátra. Mari nem akart bálba menni, mivel tyúkszeme fáj, s nem tánczolhat. Végre mégis reá birtam; nem tudtam, mit húzzak, végre találám, hogy rózsa színűn bélelt ruhám még vehető. Anyám este játszott Smidné, t. Claire s o. Mischal. Én nehéz selyem övöt vettem még; hajamba fehér atlasz kokárdákat, s balról egy fris, gyönyörű rózsát saját tövemről. Kezembe is szép bokkrétát kötöttem virágimból. Midőn belépénk, látánk, hogy a kis teremben tánczolnak;⁴⁸¹⁽⁵²⁷⁾ oda siettünk. Murrayék, Gludováczyék, Budayék, s még néhányan valának ott. A zene nem volt igen halható. Első tourt Travers, 2. Schreiber. 3. Lanckoronsky, 4. Riefkohl-al táncoltam. Fürtim csak hamar kinyillottak, csigát csináltam belőlök. Az urak nagyon megforgattak; ezek közt mint újság feltűnt Lukenics;⁴⁸²⁽⁵²⁸⁾ mindúntalan jött ezen szavakkal: „ismét fárasztom”, de örültem ennek, mert ő egyike legjobb tánczosainknak. Cotillon allatt mi a kis teremben kerengőt táncoltunk. Nyugóra allatt Marival fel s alá sétáltam; Lukenics hozzám csatlakozott ezen szókkal: „Hát ön németül is beszél?” Ez igen egyszerűen, minden keresettség nélkül vala mondva, s mégis mennyit mondott velem! Gyönyörű tiszta dialektusa van; e mellett igen ékesen beszél ¹¹⁹magyarúl, s így már ebben is nagy kivételt tesz többi uraink között. Monda, hogy igen dicsérve olvasá nevem a Pesti hirlapban a Mátyás emlék dolgában.⁴⁸³⁽⁵²⁹⁾ Egyszer monda is: „Hisz ön irónó?” A nagy terembe utánunk sietett, s maradt mellettem, mig sajnálkozására távoztunk, 1/4 1-kor jövénk haza. E bál igen kedvezően hatott kedélyemre.

k. 20-kán, Reggel Bezerédyék át utaztak, kimenték magokat, hogy nem jövének át, de nagyon siettek. Jobb is! anyám úgy is még feküdt. Anyámnak parthiája volt. D. u. Dorsner és Chernel jöttek, s az estén át itt maradtak.

p. 23-kán, D. u. Mi s Buday Lori Horváthnéval az erdei malomba kocsiztunk; én bakon ültem; alig valánk künn, már Murray Aglaé s Marival jött. Mi öt leányok most hát útnak indultunk; jobbról a meredek hegyen felmáztunk; én mutattam az utat, gyakran hátra kellé maradnom, hogy a két Marit felsegítem. Midőn már meglehetősen magason valánk, Mari nem akart tovább menni, hanem jobbról lefelé kezdett csúszogni. Mi még egy ideig felfelé haladtunk, mig egy igen jó ösvényen a szőlők közt lefutottunk. Midőn a völgybe érénk, Marit még a fél hegyen láttuk. Lori s én, felfutottunk s őt lehoztuk. Ez allatt már Murrayné Ottlilivával is jött. Jemelka már itt volt, ő a túlsó hegyről minden mozgásunkat látá. Ekkor jött Chernel is. Uzsonna után Frau Gvatterin leih mir die Scher és Hühner Geier-t játszottunk, melly utóbbinál Lori bukfcet is vetett. Mivel pedig éppen fáradtak nem valánk, gyalog mentünk mi leányok urainkkal haza. Chernel egyszer a Missit óvni akarván nagy kutya ellen, futtában hosszanta elesett kövér hasára. Alig valánk hon, Ocskay Mari jött, de chevalier csak nem láttatá magát.

sz. 24-kén. Anyám játszott. Már d. u. Riefkohl és Salm gr. jöttek. Első jövő héten megy Győrbe, utóbbi hólnap Kreutzra.⁴⁸⁴⁽⁵³⁰⁾ Alig távoztak, jött Travers gróf s 8-ig maradt. D. u. a Bécsből visszatért Bezerédyék igen haza siettek Flori végett, s köszöntettek, s kimentették magokat, hogy át nem jövének.

v. 25-kén. D. e. misében. D. u. Neuhoferba t. Nani s t. Claire-al. Itt Dorsner is mellénk ült. Innen Zaynéhoz. Ez Anyámat parthiára kéré maradni.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XII. kötet.

XII. kötet.

sz. 14. pótlék. D. u. Horváthnéval a Neuhoftba sétáltunk.

h. 26-kán. 2/4 9-kor kocsiban ültünk.^{484a(531)} Alig ugrottunk a kocsiból ki, Everilda előnkbe jött Travers-al. 1/4 óra múlva felmentem Marival Adélehoz. Az öreg ur sétálni vólt, Pista s Pál bezárkóztak ¹²⁰szobájokba. Flori mutatta vasutbeli játékát, mellyel mi nagyok is jól elmulattunk. Aztán felöltöztették a gyermeket, s az velünk lejött. Kérdém a kis Florit, látta-e Tóni bácsit Bécsben? „Meglehet, hogy ott van, de mi nem láttuk.” O ha nem látták, hát nincs is ott! Kérdém aztán, hól szeret leginkább lenni? „Higyán, Pozsonyban, Szerdahelyen, Kőszeghen s legvégül Sopronban.” S ugyan miért legkevésbé? úgy-é mivel ott mindnyájan németül beszélnek? „Persze, mondá a kis angyal, ha néha a jó Eti néni irgalomból át nem jön, elfelejthetném egészen a magyar szót.” Adéle jött most, melléje ülék. A kis Flóri után a kis Pálhoz⁴⁸⁵⁽⁵³²⁾ felszöktem. A kised igen kedves. Miólta nincs többé a német grófnók körében, majdnem csupán csak magyar szót ért. „Majd ha ezt Aglaé néne megtudja, s öccsei, majd mind magyarul tanulnak”, jegyzé naivon meg a kis Flóri. Ebédre hívtak. Engem az öreg úr Travers s Pál közé helyezett kinomra, mert szerettem volna, mint természetes Adéle mellett ülni. Ellenemben Flóri atyával. Ebéd után Florival foglalkoztam; midő ez kiszökött, beülék a többiekhez. Kérdém Everildát, mikor játszand Ramming Nina, s mikor lesz ismét hangverseny. „Nem lesz több, Bécsből nem jön senki.” Hát a tolnai énekes nem jön-e? kérdém magamon erőt véve, s az előnyomuló vért nem egészen vissza nyomhatván, úgy hogy könnyen elpirúltam. „Az nem jön; nyilván, mivel uraságaink már mind távoztak.” Tovább kérdeni nem merék, zavarom elkerülhetetlen vala. Nem sokára Travers folytatá útját statioja felé. Ekkor Florit Adéle zongora leczkére utasítván, ez mondá: „Igen, ha Eti néni velem játszik.” Leültem tehát, s játszottam vele 4 kézre, midőn 2-re kezdé, székére támaszkodva még egy ideig nála maradtam, mire Adéle behívott. Pár óráig csevegtünk együtt, midőn Viczay grófnő jött. Kis idő múlva anyám előbb az öreg urral piquetirozott ..., Adéle és én Florit felkerestük. Nem igen akart a gyermek lejönni; de mondván neki, hogy nem sokára haza térünk, lejött. Azonban alig valánk lent, hozzám jött súgva: Jöjjön másik szobába, nem igen szeretem azt a Viczókát. Mire nevetve Adéle s én a kedvesel Pál szobájába vonúltunk. Adéle észre vette előbbi zavaromat, vagy pedig feltűnt neki az, hogy még Auguszról semmit sem szóllottam, s sejtván, hogy meggyőzhetetlen zavarom tart vissza, ebből ki akart húzni, nyelvemet felöldani, elég a hozzá, így kezdé: „S Maga Flori még meg sem kérdezte Eti nénit, mit izén Tolnába? De sőt inkább kapva az alkalmon, már kérem, mondaná kézcsókom Csapónénak.” „Igen de hisz Éti néninek még több ösmerőse van, Augusz.” Hisz ez házassúlni készül, mondám gyorsan, mintegy vissza nyomván azon gondolatot, melly ismét feltartóztatni akart. Ilkát veszi nőül, mint hallom. Dehogy, mond Adéle! eszébe sincsen, nem is foghatom, hogyan terjedhetett ezen hir itt el. A leány öröktül fogva nem tetszett neki. s mint én mind kettejüket ösmerem, nem is fog neki soha tetszeni.” Könnyűn lélekzettem. minden kétségem eltűnt, s szemeim az eget keresek. Ez allatt a kis Flori rendkívül vidor lón. „Millyen Ilka? ” kérdé pajkosan. Nagy Ilka, mondtuk mindketten. „Az? Ugyan ki mondja azt! Soha sem tetszett az nekem. Tóni bácsinak sem tetszik. ¹²¹Azt már azért sem venné, mivel mindig beteg! De iszen magok csak tréfálnak! nem erről szóllottak!” „De kiről? mondám kémlélődvé, tán Rosty Ilkáról?⁴⁸⁶⁽⁵³³⁾ Csak nézze, mi bolondságot beszél e gyermek öszve, mond Adéle nyugtatólag. Neki Ilka nem tetszik, s így ezáltal mutatni akarja, hogy A-nak sem tetszhetik. Aztán Rosty Ilka! e gyermek!” De Ágnes nagyon tetszett neki! „Az igen, de már mindennek vége,” s így minden kétségem távolítva, s én ismét nyugodt, bóldog vagyok. Flóri szörnyen vidám vólt, mintha érezte volna, milly örömet tett nekem. Kezde pajkosan, negédesen egy német verset szavalni. Adéle pár perczre kiment, én a kedves gyermekre hajoltam, s gyorsan, felindúlva mondám neki: „Tehát Csapó néni kezét csókolom; Tóni bácsit köszöntöm, s mondja neki, hogy szavát tartsa s meglátogasson! nem felejtí el!” Egész lelkemet látszám kilehelni ezen szókbán. A

gyermeket magamhoz ölelém, jobb izenet vivőt, úgy hiszem, nem is választhattam volna. Uzsonnára kihívtak; Adéle aludt tejet hordatott fel számomra; milly finom volt ez. A Pista család aztán kocsiig kísért szives bucsúk között. Utóbb a hóid csendesen lebegett az ég azurjában hálát adék Istenemnek e szép napért. Könnyü volt keblem, de némi aggodástól még sem ment. Ha a jövőben olvashatnék! Mit hozand?

27-kén. k. Anyám whistezett. Hozzánk Dorsner jött. Utóbb sympathy patiencehoz fogtunk, s mint még eddig soha, egyszer sem ment ki. Csudálatos.

28-kán. sz. D. u. Budayné Lorival, t. Claire, Horváthné s Dorsner velünk a Jezsuita malomba jöttek. Lori és én mindig a cruzi hegyen mászkáltunk; egyszer lemenet közben Lori szörnyün félt, én ezen nagyon nevettem, s így nem mertünk lemenni. Dorsner felszökött; Lori egészen beléje dült, én könnyen karját vevém, s így igen szerencsésen leértünk. Vissza jövet még a Casinohoz ültünk mindnyájan.

29-kén. cs. D. u. Horváthné, Laithnerné Emiliával s Smid Teréz voltak itt. Este felé a Neuhofba ballagtunk. Mihalovitsné egy darabig velünk ment. Murraykel találkoztunk. Künn Spiegel, Salm és Dorsner jövének hozzánk. A két első tán 1/4 óráig csevegett velünk, Dorsner bennünket kísért. A Casinohoz ültünk, Dorsner tegnap sokat beszélt Wesselényiről, kit nagyon szeret. Tegnap már gyöngyvirágot vettünk.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XII. kötet. / Tavaszutó.

Tavaszutó.

1-jén. 2/45-kor már dzsidásink zenéje harsogott Auerspergnál; kiszöktem ágyamból, s spenszeremnek ültem. Innen Murray, innen hozzánk, innen Laithnerhez, Legeditshez mentek. Mindenütt csak három darabot játszottak, csak Fichtlnél 4-et. Hogy itt kapitányunk finom figyelme súgárzott át, világos. Először magyart, erre ama szép új német pórtánczokat, egy operadarabot, s végül mazurt játszottak. 8-kor a Casinonál jöttünk össze. Félúton Neuhofba Schreiber jött utánunk; csudálkozást affectált, s mondá: hivé, már 5-kor kimegyünk, de úgy hiszem, ez ügyesen ki vala számítva. Ha igen, hát sikerült is, mert Budayné ezt látván, meghívá a reggelire, melyből azonban semmit [122](#)sem izeit. Midőn már künn sétálánk, jött csak Dorsner lóháton. Reggeli után a Pejachevich kertbe mentünk, innen különösen Schreiber és én békétlenkedvén, a tanulók kutjához. Itt kissé kinyugodván Horváth író, [487\(534\)](#) Lori, s én emlényt [488\(535\)](#) mentünk keresni, de csak Lori lelt. A szörnyü sik uton nevetséges csuszások történtek, mellyekben különösen kitüntem: egyszer ruhámat is szépen öszveszakítám. 3/4 1 jövének haza. Gyönyörű nap volt. D. u. szürke spenszerembe vetém magam s Horváthnéval össze jövének, a Neuhofba séláltunk; urak közül csak Schreiber vala kíséretünkben. Kün közelünkben a Turnerok [489\(536\)](#) nyöszörögtették avult hangszereiket, távul egy társaság a másodrendü Györi cigányok [490\(537\)](#) által mulattatá magát. Kérésünkre, s Mesterházy [491\(538\)](#) közben vetésére az urak hozzánk közel ültek, s így felváltva mindig hallhattuk a barnákat. Egyszer a Turnerok reménysugárokat [492\(539\)](#) játszák, s tüstént reá a derék barnák Budayné boszúságára. Igen neveltünk. A barnák a marseilleset 3-szor játszák. Igen szép zene. Én Schreiber s Nagy f. h. közt ültem, asztalunknál még Stietka báró is ült. Ez után ismét sétálni voltunk; mi közben Dorsner hozzánk csatlakozott. Kapitányunk, minekutánna a Casinonál még egy ideig ültünk volt, haza s fel kísért. A paciencet ismét próbáltuk, de csak nem sikerült.

v. 2-kán. Misében. D. u. esőzni kezdvén, hon maradtunk; Anyám t. Claire s Ocskay-al játszott.

h. 3-kán. D. e. Smid Teréz volt itt. D. u. Dörynéhez, ki ma spárgát s tejfelt küldött, Tarnéhoz, ki nem vala

hon, s Horváthnéhoz, ez alatt a vásárra is mentünk. Aztán a Casinohoz ültünk. Innen színházba Peachevich páholyba mentünk; Horváthné, Tarné s Mari s én. Die Bastille. Jó darab Bergertől. Dorsner küldött egyszer Chernel által czukorba mártott gyümölcsöt. Anyám ez alatt hon játszott Murray, Ocskay s. t. Claire-al.

k. 4-kén. D. u. Döryné, Hógyészyné voltak itt. Este Anyám játszott Murray, Ocskay s Dorsner-al. Ez már korán jött, s mint mindig 11-ig maradt. Ocskayval két leánya is jött.

sz. 5-kén. D. u. Horváthnéval az erdei malomba kocsiztunk. Itt már Dorsnert leltük, Így jobbról felmentünk a szőlőknek, tovább balra a hegynek. Szép kilátásunk volt, s szép virágokat leltünk, többek között sok emlényt is, melyek közül egy darab fácska segedelmével, kettőt gyökerestől ki is ástam. Vissza térve uzsonáztunk, mire balra a völgyeknek indultunk. Tán félóraig haladtunk, befelé, a legszebb kilátásnál leülvén, kinyugodtunk, s így aztán vissza felé vettük utunkat. Valóban pompás nap vala. 4-kor, midőn hazulról elkocsiztunk, felhők [123](#)megé rejtőzött a nap, s most teljes szépségében kifejlett, hogy a hegyekre még mágiai fényt vetve néhány perczig, azok megett eltűnjön. 8-kor jövénk haza. Emlényimet ültetem el.

cs. 6-kán. Emlényim frissek, gyönyörűek. D. u. Anyám t. Claire-nél játszott. Ez alatt mi Dorsnert utasítottuk el; de Tarné és Smid Teréz bejöttek. Este felé Anyám Marival sétálni ment; én hon maradtam, s boszúmat kezdém irni.

7-kén. D. u. Welsperg gróf jött, már 4 órakor; hirdeté, hogy ma zene lesz. 6 felé Horváthnéhoz mentünk s evvel a sétára. Még senki sem vala itt. Alig ülénk le, megkezdék. A zene vége felé Gludovácék csatlakozának hozzánk; azaz a nő Anyámhoz, Risa hozzánk; ez igen kedves vala. A Casinohoz ülven még kissé, Dorsner és Chernel jöttek, kik haza és fel kísértek. Játszottam nekik több Magyarot. Rohonczy mint mindig, igen aimable vala ma.

sz. 8-kán. D. u. Adamovitsné volt itt. 4-kor Horváthnéval a tanulók kútjához [493\(540\)](#) kocsiztunk. Az erdő felében kiszállottunk, s Murraykel egyesülve, gyalog folytattuk utunkat. Először egy zavarodott tanuló fogadott, utóbb a főispány, az igen fash Fabricius, [494\(541\)](#) ki tüstint ülésekkel is megkinált. Kis vártatva kéré kalapom, s egy tourat. Mondám, melegem van, majd később. Lukenits ült mellénk. Mondá, hiszi, hogy az arisztokratiai gög rajtam még nem erősködik annyira, hogy ne tánczolnék. Mondám, nem is kevélységből, de csak a rosz padolat végett nem szeretnék tánczolni. Ez után ismét jött Fábrius, kit ismét későbbre utasíték. S többé nem jött. Nem látott-e, az uraktól elrejtettet? vagy sok dolga volt-e? Vagy tán Lukenits mondta neki. Pedig vele tánczoltam volna, mivel udvarias, s jó tánczos. Házunkból egy tanuló is háromszor felkért, kit hasonlag későbbre utasíték; más senki. Murrayket nem kérték fel: Auersberg Fritzi s Tini mindenik egy egy tourt tánczolt. Azonban nem sokára Dorsner ült mellém. Chernel, az udvarias Schreiber, Horváth Pepi, Rott felváltva mulatának, untatának. Mandola tejet, s finom süteményeket több izben hordtak. 2/4 9-re indultunk, minekutánna az igen kellemes izletesen rendezett világítást elvártuk volna. Azonban alig haladjuk el a virág ágyakat, a legsűrűbb sötétségben állánk. Jemelka lámpásért futott, de ennek fagyúja csakhamar kiégett; most Lukenits hátulról világított eggyel. De ezt is nem sokára a szél kifúvva, s most már csak tüzkőre szorúltunk. Elöl Horváth Pepi, hátul Lukenits szikrákat hányának. Azonban egyszerre Murrayk eltűntek, Lukenits hátra maradt, s mi ismét sötétben valánk. Azonban most ágens Horváth [495\(542\)](#) előttünk ment, a tüzkövet szorgalmasan forgatva. Valahára kiértünk. A szántóföldek mellett menve, Chernel szerencsésen egy árokba esett, de ez mély nem lévén, baja nem esett, A Neuhoftnál mi hárman Dorsner naticsankájára ültünk, s ez a porfellegek közt nyilsebesen vitt haza.

[124](#)Midőn a városba értünk, mindig hátra nézett, váljon a rosz kövezeten néhány salto mortaléval balletot

tánczó székéről egyikünk se hullott e még le? Midőn haza értünk, lehetlen nem említenem azon finomságot, mellyel Dorsner kitünt. A Neuhoftól sötét levén, bizvást felsegíthete; de itt, Resink gyertyával a kapuhoz jövén, ő arccal a ház felé fordúlva szorosán állott a szék mellé, hátával megkínálva, hogy erre támaszkodjunk.

v. 9-kén. D. u. Gludováczné, Vittené volt itt. Este Anyám játszott Bartheleiszky, Murray s Ocskayval. D. e. Ocskayné két leányával volt itt. D. u. Smid Teréz. Mindnyájan bucsúzni. Este t. Sophie s o. Pepi jöttek hozzánk; s egy órára Gludovác Risa. Ma kapám Mednyászky, a Pecz család javára kiadatott könyvét.[496\(543\)](#)

h. 10-kén. Anyám este játszott Murray, Fichtl, s Ocskayval. Hozzánk Dorsner jött. D. u. kapám a meghívást a szederegylet gyűlésére. Kedves kék ruhámhoz új testet szabtam ma.

k. 11-kén. D. u. Gludováczné jött Fannyval. Anyám játszott esle Murray, Ocskay s o. Pepival. T. Sophie s Chernel nálunk valának.

sze. 12-kén. D. u. Ocskayné, Horváthné és Mihálovitsné nál voltunk. Anyám este játszott Murray, Ocskay és Fichtel-al. Tegnap végzém be novellám, ma kezdém leírni.

cs. 13-kán. D. u. t. Sophie, innen Bélánál (?) voltunk. Evvel ugyan megjárta anyám. Vele találkozáván az utcán, mondá neki: épen oda akaránk jöni, s a kedves öreg visszafordult, s többé ki nem eresztett. Innen a Poschi kapún ki a Neustift kapún be sétáltunk. Valóban tanuló gyűlhelye volt ez.[497\(544\)](#) Az ólta, hogy Lunkányi által tudom, Atyám Sopronban tanuló volt, minden parányi helyecske becses ellöttem, minden háznál gondolom: ebben lakott-e ő; minden gyepecskénél: nem itt nyugodott-e ő? Minden fa bájos ellöttem, mivel árnyában Atyám képe lebeg elém. Kettős érdekléssel tettem e mai ellöttem még ösmeretlen sétat, mivel kies is, s mivel gyanítám: Atyám is itt e magányban, elvonúlva gyakran tanult. Vissza jövet Gludováczékhöz mentem félóra fel; Risa nyájas volt, Fanny szives. Anyám este játszott Murray, Ocskay és t. Claire-al. Hozzánk egy órára t. Sophie férjével jött. Mari ma egy igen szép ruha darabot kapott Battyáni Ágnestől;[498\(545\)](#) fehér mull, rózsaszínü bokrétákkal. Nagyon izletes.

14-kén. Azok d. u. már 3 órakor már sétálni mentek, én hon maradtam dolgozó, mert nincs, mit húznom. Ez allatt Horváthné, Schreiber és Chernel valának itt, s elutasítottának. 8-kor jöttek haza Chernelel, kit nem sokára Dorsner is követett.

15-kén. D. e. t. Sophienál öt névnapján üdvözlendő. D. u. Rammingékat nem leltük hon; innen Ihásznéhoz, innen a sétányra a zenéhez. [125](#)Zene után Horváthnéhoz, hól Tar és Chernel is valának. 8-kor haza.

v. 16-kán. D. e. misébe. D. u. Murraynéhoz. Alig lépünk ki kapúnkon, találkoznak Salm gr. és Stoll-al, kik éppen hozzánk szándékoztak. Stoll most Ritzinban[499\(546\)](#) van. Murraynénál az óra ellött érkezett Everilda is volt, ki nagyon szives vala. A kertbe mentünk le, s innen mindjár ki a sétányra. Mari Budaynéval a Neuhoftba, mi pedig a fél várost körülsétálva, haza. Bezerédy Pál-al találkoztunk, kivel igen soká beszélgettünk. Nem vala bátorságom Augusz után kérdezni, én balga! Haza mentünk, s innen csak 2/4 7-re a Neuhoft felé. Nagy házánál Dorsner-al találkoztunk, ki megfordulván bennünket elkísért. A fél uton találkoztunk Budaynéval is, s itt Mari ismét hozzánk társulván, a Neuhoftba mentünk. Itt t. Sophie o. Pepivel, és Chernel jöttek hozzánk. Ezekkel haza felé menvén a Casinóhoz ültünk, hól az igen aimable Rott és Tar is jöttek hozzánk.

17-kén. h. Finom ruhát mosatván, egész délelött jobbitottam, fejttem s a t. s hivém, halmozott

foglalatoságimmál maradhatok egész nap, midőn d. u. Gludováczné jön, s hi kocsikáznánk vele Brenbergbe. Mikos⁵⁰⁰⁽⁵⁴⁷⁾ pricskájában ült a nő s én; a bakon a két jegyes. Valóban öröm látni e kettőt. Az út gyönyörű; mintha angoly parkban haladnánk. A másik négy együtt ült. Kiérve Mikos, Risa s én az aknába mentünk. Érdekes látni, de semmi rendkívüli. Én többet képzeltem magamnak. Vissza térve a kicsinyt lucskos topánkával ... még az idegenek könyvébe irtuk magunkat...⁵⁰¹⁽⁵⁴⁸⁾ azután pedig Gludováczné tejet hordatott fel, anyám pedig egy tányér földi eperrel tractált, mellyeket itt vett, s mellyek nem csak aromateljesek, de édesek is voltak. Igen kellemes volt a parthia. 8-kor jövénk haza.

k. 18-kán. D. u. t. Sophie, o. Pepi, t. Claire és utóbb Ocskay jöttek, kikkel anyám játszott. 9 órakor még a város körül sétáltunk, és sz. János kápolnájába⁵⁰²⁽⁵⁴⁹⁾ mentünk.

sze 19. Reggel szörnyű nagy bűdös féreg visitatio, hogy gyomrom szinte bele fordult. Anyám Marival a fürdőbe ment. Ez allatt déltájban Vizekelety volt itt, s egy kis czédulkát Wiskitől adott át. Belé tekinték: s ó ég! ő Etelkával⁵⁰³⁽⁵⁵⁰⁾ már Bécsben van, s bennünket a napokban meglátogat. Köny folyamba áradtak szemeim, mennyire örvendek! D. e. Fichtel kétszer volt itt, de mivel egyedül valék hon, nem ¹²⁶fogadám el. D. u. a kis Kern Jeanette⁵⁰⁴⁽⁵⁵¹⁾ jött, kivel francziául papoltam; soká maradt. Fichtl jött; s utóbb midőn a t. Clairenál volt anyám haza jött, ismét jött Dorsner kíséretében. Utóbbival azután a Neuhofba mentünk, hól Pécsy és Chernel csatlakoztak hozzánk. Ezekkel a Casinóhoz, hól Andreoli is előnkbe állott. D. u. Ignác volt itt, s a valóban igen ékes részvényjegyeket hozá. Lori figyelme valóban imádandó, midőn azokat a pesti hirlap egy lapjába takará; éppen abba, mellyben a Mátyás emlék ivem végett jól megdicsértetem.

cs. 20-kán. D. e. misébe. D. u. t. Sophie jött Ignáczal. 7-kor a Neuhofba, hól tüstint Dorsner jött hozzánk s mi Murraykhez csatlakozva, velök jövénk a Casinoig, hól leültünk s Chernel jöve. Előbb hogy sem Neuhofba mentünk, még Mihálovitsnéhoz kertjébe szállottunk be. Andreoli s Horváthné voltak még ott.

p. 21-kén. Egész d. e. (mindig zavartatván) tettem fel azon levelet, mellyet Széchenyinek irandok.⁵⁰⁵⁽⁵⁵²⁾ Valóban nehezemre esett, mert minden szónál felébredt bennem azon kétség, valjon jól van-e ez így? hól nem kell félnem, hogy egy hibám megbocsáthatlan bűn, ott könnyűn megy! D. u. t. Sophiehez, hól a többiek játszottak, mi Ignáczal beszélgettünk. Gouter után Mari s én Lenk boltjába mentünk, s ott egyszerű, de igen szép, s mi fő: igen jó papirost vettünk. Ezután kezdém leírni levelem, de csak egy lappal valék kész, midőn elmentünk. A Casinónál egy kissé beszélgettünk, s számtalan igen érdekes (kiknek fején Széchenyi állott, vagy tulajdonképen ült) urak daczára a Svábi boltja mellett, melly előtt hasonlólag csak pezsgett. haza vitt anyám. Utánunk sietett Chernel, kinek orrára kentük, hogy nagyon alkalmatlan, s ülésse se kínálván őt, csak gyorsan 9 részvény jegyet adék neki át. Az éppen érkezett Dörynének leküldtem a nekik járó kettőt. Anyám ismét vissza ment, én bevégezém levelem, mellyet Isten vezéreljen! s a grófnak küldém. Csak baj ne érje a pénteken írott levelet.

sz. 22. Hól kezdjem, valóban alig tudom. Már 8 előtt itt volt Chernel, azt izzenvén, hogy 10-kor lesz a gyűlés.⁵⁰⁶⁽⁵⁵³⁾ A balga! ha ő olly feledékeny, ne hidje, hogy én is az vagyok; hollott látta a 10 órára meghívó levelet nálam heverni. 3/4 10-kor jött Budayné Lorival. Én bibor spenszeremben, melly éppen nem volt inyem szerint, a karzat be volt csukva; mire kinyiták, már tiz óra volt; az urak nagyobbára már jelen voltak, mind német ruhákban, mit nem találtam a maga rendjén. A sarokban álló egyetlen székre Budayné ült, háta megé az affectáló Lori bújt, s így én is, hogy egyedül ne álljak, a falhoz támaszkodám. ¹²⁷Már utunkon Budayné mondá: De milly elegante ma az Etelka! egészen bálszerűleg van öltözve, „Spenszert soh se vettem bálba.” Igen, de a himzett szoknya, ezt csakugyan mindig bállokba vette! Azonban 9 órakor már nálunk volt Lunkányi, beizenvén, hogy a gróf tiszteltet, szivesen átveszi bizományom, s meg fog látogatni. Alig valánk a karzaton, Széchenyi jött. Mindjár felém tartott, s mondá: Ich komme Ihnen für das Vertrauen,

das Sie mir schenkten, zu danken. Sie haben mich damit wirklich gerührt, s ezt egy olly pillantással, olly hanggal mondta, hogy szivem szökött örömeben. S erre mondá, mikép kettős hálával tartozik nékem, hogy megtörém az utat, mivel a valóban csak erre várók tüstint számosan követték, úgy mint neje, leányai, Meskóék s. a. t. S erre kérdez, hogyan vagyon anyám, mire választám, hogy nem egészen jól, s azért is a báróné vala szives engem ide hozni. Most hát Budayné felé fordult, ezt kézen fogá, kérdé férje után, s észre vevé, hogy nincsenek székeink. Kiszaladt, s berendele széket. Mire visszajött, Budayné értesíté az egyesület céljáról, de e mellett majdnem mindig reám nézett, s úgy szóllván csak velem közlé nézeteit. Budayné bemutatá neki leányát. Midőn távozott, Budaynének kezét nyujta, ellöttem mélyen meghajlott, s Lorit csak úgy futtában köszönté. Budayné nem igen tudta mit csináljon e látogatásból, jól érzé, hogy engem illetett, s még sem akará egészen reám ruházni: „Ezt Etelkának köszönhetjük”, mondá végre csipősen. Szóllani valója vólt Széchenyinek velem, mondám szárazon, s Lori mellé ültem. Lori mindig az anyával susogott, s mind inkább el, elvoná székét tőlem, mintha félelmet gerjesztő lény vólnék. Én ezallatt nyugodtan ülve maradtam, s sorba megnézém magamnak az urakat, a karzat támasz allatt kipillolván. Budayné a kétségbeesettet játszá. „Majd meglátja, egyedül maradunk! Senki se fog jönni! egyedül leszünk!”, így jajgatott szüntelen. De nemsokára Ihászné, Tóthné, Szabóné, s még egy nő jöttek. Ihászné mellém ült, s nagyon szives vala. Midőn Széchenyi tőlünk lejövén, a terembe lépett, éljennel fogadtaték. B. Lorival ismét susogott. Végre Lori kére, részvényeken van e e társaság, s mennyi a részvény? Megmondám neki. „S haszon válik e belőle?” Az első hat évben semmi. Nékem 10 forintos részvényem van. Ugy látszik, ezt nem eléglé, mert a nő utóbb felkelt és Szabónét kérdé, mennyi a részvény, s ez erre nem válaszolhatván, Ihászné mondá, hogy az uráé 25 v. f. Nyilván ő is akart részvényt szerezni. Többnyire Széchenyink szóllott. Hogyan? azt ki nem fejezhetem! mennyi lélek! milly nyugodtság, mennyi tapintat, mennyi mély meggyőződés! Erdődyt⁵⁰⁷⁽⁵⁵⁴⁾ nevezé a mai ülés elnökévé. Monda már előbb nékem, hogy e mai gyűlésre szives vólt meghívására jönni a Burdin ház ügyviselője.⁵⁰⁸⁽⁵⁵⁵⁾ Ezt tehát most németül üdvözlé, Egyébaránt mindig magyarul szóllottak; s többnyire Széchenyink. Végre Simon⁵⁰⁹⁽⁵⁵⁶⁾ felolvasá a részvényesek névsorát. Midőn ¹²⁸az én nevemet olvasá, Széchenyi és Bezerédytől kezdve minden szem nézett fel olly annyira, hogy szörnyü zavaromban már azt sem tudtam többé merre nézzek. Budayné igen csipősen, gúnyosan mondá: „Hja Etelka ma szerepet játszik.” Utóbb a választmányi tagok választása került elő. Egy író, vagy mi, csak egyszerre feljön, s ivet s rajzont hoz fel. Szörnyün zavarodtam, s mondám neki: „Széchenyi István gróf képviselőm.” Erre Lorihoz fordultam, s mondám neki, hogy olly jól jártam, mivel nem szabad egy bizománynál többet elfogadni, s hogy történetesen az első valék, ki Sz-t felkéré. Azonban az igen kevés audientiát adott, s mindig anyával susogott; mi allatt Ihászné igen szivesen üdvözlött, s dicséré buzgóságom. Azonban mindez nagyon felmelegite, s kéntelen valék mantillámat, mellyben eddig szorgosan takaróztam, levenni. Lori már az utszán mondá: „én nem a világért vettem vólna ma spenszeremet, hisz olly feltünő”. Most azonban hallám, midőn a nő lassan susogá: „Nini! hogyan néz mindenki Etelkára; hisz természetes is! öltözete olly feltünő, s bizonynal csak azért is vette.” Én meg se motszanttam, hanem pár percz múlva lassan húztam magamra a mantillát s evvel a spenszert annyira eltakarám, hogy csak nyakam, s mintegy a körül egy keskeny bibor szalag vala látható. De most valóban neveltető vólt Lori zavara. Biborra pirúlt, szemembe sem mert nézni, s anyának sugá: „Látod, mégis meghallotta.” Midőn pár óra múlva a gyűlésnek vége vólt, Széchenyi s Bezerédy felkiálták nékem, hogy félóra múlva ismét kezdődik, s hogy arra is jönnénk be. Mire leértünk, az urak mind a kapuban állottak. Rohonczyt kérdém most, megkapta e részvényjegyét? s mindjárt tréfálni kezdé, nem vettem-e észre, hogy nevem éppen Simoné után jön, s hogy az valami jelentőségü. Erre a mellette álló Széchenyire fordúlva mondá: „Nini, milyen jó patrióta az Etelka kisasszony! még nemzeti színü szalagja is van hajában! s ismét hozzám fordúlva: majd ezentúl meggyénk színe is nemzeti színü selyemszalag lesz! Széchenyi erre kifejezhetlen édesen mosolygott. Szemei örömtől sugárzottak, s olly kifejezéssel néze reám, mintha

mondaná: „szeretlek!” Mindkét kezemet fogá meg, s kifejezhetlen kedves hízegő hangon mondá magyarul: valóban szívből örvendek, önt mint illyest látni. Ő ezt mindnyája ellőtt tevé, hangosan mondá, s ez által minden szemet reám irányza. Még ismétlé, mit már a karzaton ígére, hogy meglátogatand, s erre távoztunk. Budayné mindjárt felfogta Simon végett, s kezdé taglalni, mikép, s miért vólna kívánható ezen parthia. Nem akartam én is csipős lenni, s azért máskorra hálasztam azon tanácsomat, iparkodjék őt Lorija számára megnyerni. Utánunk több urak jöttek, s midőn kapunkhoz értek, Rott utánam kiálta: „Jó étvágyat! jöjjön megint a gyűlésbe!” Spenszeremet levevém, mert valóban a mantillában igen melegem vólt, s zöld percálline ruhámat rövid újjal huzám. Mari semmikép sem akart menni tudván, hogy Dorsner nem lesz ott. Anyám tehát jó félóra múlva velem ment. E gyűlés nem tartott soká, mi kár, mert igen mulattató vólt. Csak a választmányi tagok jöttek öszve s Széchenyi, nyilván jó kedvében, hogy terve annyira sikerül, igen jó kedvű vólt, s hogy valakit utazásra birjon gr. Erdődy, Viczay, Héder és Niczkyvel (ki a lemondó Bezeredy helyett alelnöknek választaték) számtalan [129](#)tréfát csinált. Azonban Pálnak fia, egy fiatal gróf Széchenyi, [510\(557\)](#) s ama Burdin ház ügyvivője, nyilván nem talált érdeket mind ebben, mert ő, mint már az előbbi gyűlésben is, meg nem szüntek a karzatos szemeikkel keresni. Midőn a gyűlésnek vége vala, elvártuk, míg mindnyájan távoztak, s csak akkor jöttünk haza. Délután négy óra ellőtt – éppen zongoráztam – jött Széchenyink. Mari hívott, s természetesen tüstint kijöttem! Ő anyám mellé balról a pamlagra ült, én átellenébe a causeusere. Mari nem akart jönni. Milly szerényen szóllott Széchenyi magáról! persze többnyire a jelen egyesületről, s a honról, s az ide tartozókról vólt szó. Monda, hogy neje Bécsben van, s hogy Junius felében Czenkre jó; ő maga pedig Bécsnek Pestre megy, ott egy könyvet ád ki, [511\(558\)](#) s aztán a vaskapúhoz siet. Könyvéről mondá, hogy valódi darázfészekbe nyúlt, s kéré elnézése, ha azt talán olvasni találnám. Ismétlé azt is, mit néki irék: hogy résztvétlenségünknek okai eddig csak ő, magok valának. Monda, hogy magyar iróink sokkal szivesebben irnak, miólta tudják, hogy mi olvassuk őket. Kérdé Anyám, hogy én kitől tanulék olly jól magyarul, s ki fejté bennem annyira ki a honszeretetet, s a szeretetet nyelvünkhez? Utóbb a nyilvános dinerekről levén szó, mondá, mikép azokat nagyon czélszerűeknek találja, mivel ott gyakran lehet olly szót is mondani, melyet talán a censura nyomtatásban meg nem engedne; s mindig jobb, szívhez szóllóbb s lelkesebb a szó az irottnál. Minden író munkáját általa olvasva kellene hallanunk, mivel csak ő tudja legjobban, mit gondolt ennek írásánál, mit akart vele mondani; az olvasó sohasem nyomúlhat olly mélyen ideáiba. Monda, hogy igen sajnálja, hogy nem irhatott németül, mert minden fordítás vesz; igaz, de a magyarból leginkább, mivel a nyelv „so pompos”, s ez fordításban mindig dagályos lesz. Monda, ő soha sem érzett magában írói, költői hivatást, s a mit mondott, csak azért mondá, mivel más senki szóllott. A dinerről mondá, hogy igen kívánná, ebéd után bár nők is jelennének meg; neje s leányai is bizonyonnyal itt lesznek, s meghívott bennünket is. A gyűlésekbe is, mondá, akará azon rendszert behozni, hogy a részvényes nők bennök részt vettek vólna; „de ez nálunk még nem megy, mi még igen burschikos-ok vagyunk!” Majdnem egy óráig vólt nálunk, midőn felkelt, hozzám fordúlt: nem mondhatom önnek, mennyire, s milly kedvesen valék meglepetve sorai által; ezen szép styl, ezen szép írás s az egész, minden úgy szólván elegance-t lehelt! mondá németül. Olly bátor vala a gróftól felkérni, mondá anyám „s igen háládatos vagyok, hogy a gróf elfogadá”, „de jól is tette ön! én már családos vagyok, s ez által eine Art Respekts-Person!” Azonban egy szó követé a másikat, míg művész egyesületre s képekre is került a sor, kinyitám az iplagot, miben segíteni akart, s mutatám képeimet. Látám, miként egy pillantást az allatta álló tükrös almáriomba vetett. De most kérdé, milly kép az, melly homlokkal éppen ide néz, s arra felé tartott. Követém. Midőn az ajtóhoz ért, mondá: Szabad bemennem? megnézé Atyám képét, kissé körülnézett a szobában, s végre [130](#)ennek közepén megállva: mondá ismét németül: „S ön már régen nem irt!” hisz csak apróság vólt az. Midőn ide jöttem, gyakorlásul fordítottam francziából magyarra. „De folytassa! kár vólna azt abban hagyni. S úgy e néha milly jól esik, kicsinyt írni, minden gondolatunkat papírra tenni, illy pár óra valódi kipihenés, megújulás!” Ő olly hízegőn, olly vonzón tudá ezt mondani. De

még sem akarám mondani, hogy fordítok éppen most, tudja Isten, mire elkészül! Vissza jövet még a főherceg képét nézé, még tán 5 percig maradt, az öreg Buday lakása után kérde, s távozott. 6-kor Murrayékhoz akartunk menni, de Palival találkoztunk, ki mondá: zenéhez mentek. Kisért bennünket s a gesztenyefák allatt megleltük őket. Nemsokára Budayné jött, de néhány peréz múlva távoztak. Lori mondá, hogy éppen Széchenyi vala nálók. „Hát mégis lelt időt! mondám. Ő bennünket kérde lakástok iránt, mert, mondá, ha még szabad perce marad, atyádat akarja meglátogatni.^{511a(559)} Erre mi fiatalság Everilda felügyelete allatt a város körül sétát tettünk, mire azok Svábihoz, mi pedig Saarékhöz mentünk. Ez után ismét fél város körül, s a Casinóhoz. Sétánknál Chernel kisért, kivel igen száraz valék. Kérde: milly correspondentiában állék Széchenyivel; mondá Tarnétól hallá, hogy irék neki, mire ismét válaszolt. Állítám, hogy ez semmikép sem illeti őt, s hogy egyébaránt csak Anyám nevében kérdém, mikor jó neje. Midőn a Casinóhoz ültünk, Rott mellém henyélt, helyt csinálék neki, s mellém ült. Niczky tüstint előmbe állott, s így a mellette álló Chernelnek gúnynál egyéb audientia nem adaték. Mari mellé Tar könyökölt, s csak utóbb Dorsner és Stoll állának, amikre előmbe Andreoli. Az urak igen sokat tréfáltak, mondák, hogy engem tagnak választottak volna, s választani is fognak. Niczky felkért, legyek a dinernél gazdaasszony, s így természetesen ülnék mellette. Rott a másik oldalon ülésre pränumerálta magát. A balga Chernel kezde haranguerozni, mit kellett volna tervezésbe hozni, mit mondani a mai gyűlésben. Hangosan nevettem: „Ugyan miért szóll most, hisz ezt a gyűlésben kellett volna mondania.” Persze, miért nem szóllott a gyűlésben! mondák a többiek. Így csak feltátja nagy száját, de Széchenyi ellen csak nem mer fellépni! Azután nem tudott semmit többé abból, mi a gyűlésben előkerült. Mért megy ön gyűlésbe? gúnyoltuk őt. Azonban Niczky, nyilván tréfából, de valóban szörnyün udvarolt nékem. Soká ültünk itt, soká igen jól mulattam, s végre még város körül sétáltunk t. Claire s Nanival. Hogy azonban Május 22-ke azon nap, mellyen Széchenyinket először szállani hallám, mellyen nálunk volt, mélyen lesz elmémbe vésve, azért jót állok.

131v. 23-kán. D. e. misében. Anyám kérdé ma, mit irék tulajdonkép Széchenyinek? mert mondá, úgy látszott minden szavából s tekintetéből, hogy ő igen hizelgve, igen lekötelezve vala soraid által. S ez igaz is! D. u. Teschenbergné,⁵¹²⁽⁵⁶⁰⁾ Ihászné, Döry Elek valának itt. Ez utóbbi mondá, hogy azon úr, ki nékem tegnap már eleganceja által feltünt, az új szolgabíró: Kutrovich.⁵¹³⁽⁵⁶¹⁾ Az igen jó, de nem éppen finom ember mondá, mikép a rossz világ azt tartja, hogy Cziráknak fija. Tán 3 óráig volt itt Döry. Anyám sétára hívá meg, mit udvariasságból elfogadott, de kissé vontatva. Lábam fájt, s így nem menni határozottatott. Végre 2/4 7-kor jött Dorsner, Döry még tán fertályig maradt. mire fiscalisát felkereső, bucsúzott. Ő is mondá, hogy tagnak akartak mindnyájan választani. Ugyan volna az ám a tréfa! A Jezsuita malom felé mentünk, s protestátiom daczára nekem is kelle. Fél uton megfordultunk, anyám s t. Nani egy felhőtől megijedvén. Fogadék evvel egy diósba, hogy nem fog esni, s nyertem. Vissza jövén tejet ittak, s 9-kor ismét kimentünk; a Casinóhoz ültünk még, mielőtt a várost körül sétáltuk.

h. 24-kén. D. u. t. Sophie jött Ignácczal; a többiekkel sétálni ment: én hon maradtam; kék ruhámat bevégeztem, s aztán énekeltem. D. u. Chernel volt itt, mig Anyám Högyészynénál volt; nem fogadtaték el.

k. 25-kén. Ma kezdém gyönyörű kék percaline ruhámat. Csak 8-kor mentünk ki. A casinónál Rohonczy jött hozzánk, s velünk az egész várost körülsétálá. Ezután a Casinóhoz ültünk, s itt Rott és Chernel jövének hozzánk. Ezt t. Sophie Ignácczal követte. Utóbb a sétányon néhányszor fel s alá kboroltunk, s ismét a Casinóhoz ültünk. Rott ma rózsaszínű kedélyben volt.

sze. 26-kán. 6-kor Lorival a magyar kúthoz mentünk A fél Neuhof uton Schreiber ért utól s most velünk tartott. A Neuhofban soká ültünk. Künn Murraykhez s Rammingékhoz csatlakoztunk mindjárt. Én állva maradtam, Mari, Lori anyám leültek, a nekik helyet csináló Murray leányok helyeire. Peachevich Laczi,

Károly és Saár Louis köszöntettek, de nem szólottak. Dorsner és Rott mindjárt jöttek. Chernel csak utóbb. Csak egy keringő allatt maradtunk ott, két tanuló kétszer kért fel, mondtam nagyon melegem van. A diszítványok ma nemzeti színekben diszelgtek; sokkal kellemesbék a szemnek, ha nem is olly pompás mint a múltkor.⁵¹⁴⁽⁵⁶²⁾ Anyám igen félt a sötétségtől, s bár Murrayné mondá, maradnánk, ő két lámpást rendelt, ő csak mégis, el sem várva a reá közlő magyart, az éppen hozott fagyaltot, csak ment. Dorsner és Chernel kísérték. Én Lorival karon fogva mentem. ^{132A} Neuhofban letelepedtünk, tejet ittunk, s csak 9-kor indultunk innen el. Lorit haza kísértük, erre még a Casinohoz ültünk.

cs. 27-kén. Ma huzám először kék percail uj testü ruhámat. D. u. kimentünk a Dominikánusokhoz,⁵¹⁵⁽⁵⁶³⁾ s ott minden ajtót becsukva lelve, felszaladtam egy páterhoz, s azt addig kinoztuk, míg a templomot számunkra fel nem nyitattá. Első padban Gludováczeák voltak a két idősb hercegnével, a második padban Piret, Buttler, Weigelsberg és Harrach ültek; ez utóbbi párszor akart helyet csinálni; de el nem fogadtuk, hanem a 3. padba ültünk. Igen soká kellett várnunk, s aztán még sem láttunk semmit, mert a sekrestyén bejöttek, s azon ismét kimentek; mi azonban feltűnt, hogy csak öt perczig tartott, csak két gyertyamaradék égett, s a tanuk az ezredestől kezdve a helyett hogy az oltárt körülállnák, velünk beszélgettek. Innen a játékszínt mentünk megnézni,⁵¹⁶⁽⁵⁶⁴⁾ haza, s utóbb a Casinohoz. Chernel, Rott vala itt. Niczky is jött aláírási ivvel a lutheránus Pesti oskolákra, persze vissza utasítám. Nem sokára Rott jött Fannyval és Dörynével, kik éppen érkeztek. Soká csacsogtunk, mihez Salm és Stoll is társultak. Végre menésnek indultunk, de Murrayné mellé ültünk. Haza jövén Mari s én meglátogattuk Rottékat, s Adi nem lévén hon, jó soká maradtunk. Fanny mestere Curci, polgárkórház⁵¹⁷⁽⁵⁶⁵⁾ 1 udvar 2 emelet. Tán az én mesterem is lesz?

szom. 29-kén. Anyám fekszik s így Murrayné tegnapelőtti meghívását ma estére nem fogadá el. Kérettek, jönnék legalább mi ketten, s izzenvén, hogy Mari jövend, még egyszer átküldének, jönnék én is, habár csak fertály órára. Irék pár kimentő sort Aglaénak. Délfelé jött Vizkelety, s mondá, övéi ma érkeznek. Bezzeg ám az öröm! D. u. valóban hallok 6 felé ollyan fuvaros féle zörgést, kinézek az ablakon, s en effet, ők! Tán 1/4-ig vártam, hogy Nagybátyával kipapolhassa magát, s végre oda szaladtam. Óráig maradtam, mire Eti velem jött; Eszter lábai feldagadvák. Anyám játszott Ocskay, o. Misch és t. Claireval. Eti valami óráig itt maradt, mindent mesélt Pestről, s végre hazakisértem, s 9-ig ott maradtam.

v. 30-kán. Már 8-kor misébe mentem, kissé tovább maradtam, s aztán Etihez. Eszter fekszik. Eti öltözik, s aztán t. Hornigal templomba ment; evvel aztán Pelikán s Adamovitsnéhoz. Ebéd után jött, s hosszasan csacsogtunk. Egyszerre megáll egy hintó. Rousseau jött fiatal nejével; kezdetén ez, s én is olly zavartak vóltunk, mint várható vala. Rousseau igen udvarias vala, mondá, mikép nálunk teszi első látogatását, mivel hon akart lenni; ha talán ez idén ismét parthiát csinálunk Fraknóra, s Brodersdorfon⁵¹⁸⁽⁵⁶⁶⁾ át megyünk, ne felednök el, hogy ő ott lakik. Budayné utólsó látogatásúl tüzé ki; midőn 1/4 óra mulva távozott, mondá, úgy is tovább maradt; 5 percz van minden látogatásra szánva, s nálunk 7 perczig maradt. Nején lila gyönyörű nehéz selyem ruha vólt, fején alençoni csipke fejkötő. 6-kor t. Claire ¹³³jött, s ő, Eti s én a Neuhofba mentünk, itt 3/4 óráig vártunk Budaynéra, kinek a vén rendezvoust adott. B. rózsakoszorúval fehér kalapján. Lorinak mind izletes ruhája, mint (!) igen csinos kalapja, mellyet Teréz küldött neki Bécsből, jelent meg. Boszonkodtam; annyi ideig várni! Végre haza felé indultunk. Rousseauék falatoztak. Budayék oda repültek, mi csak mentünk. Pár szó után távoztunk. T. Sophie férje s fiával csatlakoztak hozzánk, o. Pepi Lorit mulattá, így nekem ismét Etim maradt. A Casinoánál ülve hadtuk őket, s haza menés ürügyében Svábihoz mentünk. Innen végre haza, Eti hivatott, s így t. Claire lamentatioja ellenére, hogy majd Budaynének fachéja lesz, ha nem jön többé a Casinohoz, mégis hazament.

31-kén. h. Valóban rosszúl vagyok. Ma, s éppen ma, még misébe sem mehettem. 11-kor jött Eti; kissé

zongorázott is, mutatott is pár maniert a Belisaro dalban, melyet ő is énekel. Utóbb jött Lori, s meghívá Anya nevében a Neuhofba s innen sétára. Délben Dorsner vala itt, kérdező, hogyan van Anyám. D. u. 5kor jött Eszter Etivel; de ez csak pár perczig maradt, mindjár jött ére Hornigné. Hozzánk jöttek még Adamovitsné, és Wittené. Én nagyon rosziul vagyok, fagyaltat hozattam magamnak, arra valamennyire könnyültem. Etinek igen szép mullkendője van, azt szabám le; Jaconette ruhából alig került ki. Tulajdonképen jó, hogy Eti nem vólt itt, mert egészen szédülök.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XII. kötet. / Nyárelő (Junius).

Nyárelő (Junius).

k. 1-jén. Valamire jobban vagyok; s nem tudom eléggé sajnálni, hogy éppen tegnap még csak misébe sem mehettem! D. u. jött Eszter. Anyám ma d. u. felkelt, s játszott Misch, Pepi és Claireal. Utóbb Eszter is hozzá állott. Eti már korán jött, csacsogtunk, ő többeket énekelt is, igen szép modorral, s végre párdalainkat vettük elő, mellyek igen jól mentek öszve. Magyar françaiset is mutatott. 9-kor elmentek. Ekkor még öszve csináltam Novellámat Mátraynak, s oda küldém. Szerencsés utat! de még szerencsésb elfogadást!!! Eti igen csinos kis vas tüt hozott Zellből.

szer. 2-kán. 2/5 5-kor utaztak el. Tegnap éjféltájban még mig fen valék, felséges égi háborúnk ... az első idén ... vólt. Bravo Junius! D. u. Dorsner jött. Anyám játszott Ocskay, Misch és Claireal. Dorsner egész este itt vólt.

cső. 3-kán. D. e. Noszlopy⁵¹⁹⁽⁵⁶⁷⁾ vólt itt nejevel; nem fogadtuk el. Este felé Anyám velünk a sétára ment, nem maradt soká; Mari s Dorsner t. Clairenál maradtak. Ketten haza. Chernel, Rott házunkig kísértek. De azután szép keserű pillulát kelle elnyelnem. Novellámat fordítám félig meddig németre, s várakozáson túl meg vólt vele elégedve.

p. 4-kén. D. u. játszott anyám Claire, Misch és Pelikánal. Este felé a sétányra mentünk

134szom. 5-kén. D. u. Barthedeiszky vólt itt bucsúzni. Magunk pedig Teschenbergnéhez mentünk át, s utóbb a zenéhez. Felségesen mulattam. Csak jobb is a kaszinónál! A három átváltoztatáson átment spenszerem valahára jó, s furorét csinált. Alig ültünk, jött Hügel báró; ezt Dorsner, Harrach gr., Salm gr. és Stoll követték. Roth is egészen sans gêne hozzánk ült, s igen vidor vólt. És fash! Chernel távolban ült, néha lorgnettirozott, s utóbb anyám mellé ülve, evvell beeléglette. Whis is igen aimable vala. Este Anyám Ocskay, Misch és Chernelel játszott, nálunk Dorsner vólt.

v. 6-kán. D. e. misében; már délben esni kezdett hál' az égnek az eső. D. u. Dorsner jött Stollal; utóbb a hívott Tarné, fia, Roth, Chernel, Claire, s Budayné Lorival. 1/2 12-éztünk. Már uzsonnáztunk vólt, midőn Salm jött. Az urak Mihálovitsnéhoz valának hiva, a kis gróf jött, néző, valjon mennek-e? s látva, hogy nincs kedvök, ő is játékhoz ült.

h. 7-kén. Hála az égnek, egyre esőzik. D. u. jött ismét Dorsner, Tar, Chernel, Budayné Lorival s. t. Claire; s a tegnapi játék folytatott. Tegnap 1, ma 2 p. f. nyertem. Furcsa, hogy Anyám tegnap 15 p. f. vesztvén, mégis jó kedvü maradt, ma felét vissza nyéré. Chernel szörnyü bankot retirált éjfélkor. Tovább csak nem játszhatánk! Dorsner vólt a vesztő, Tar csak azt veszté, mit tegnap nyert.

k. 8-kán. D. u. zongorához ültem, s minekutánna egy óráig olly jól, mint már régóta nem játszottam vólna,

romanceimhoz fogtam. Ezeket nagy ária követé, ezt ismét más, s ó csuda, én a futásokat, rouladeokat olly könnyüséggel dallám le, hogy szemeim inkább hálaérzést sugározva a szoba mennyezetén, mint kottáimon függöttek. Valóban csuda ez, én ki alig valék képes legnagyobb megerőltetéssel egy mortandot kitaszítani, most gyakorlott dalnokné képpen a legnehezebb ariákat a legcsudálatosb könnyüséggel dallám. Két óráig éneklék, s nem is érzém, a legmagasab hangokat nem is érezve, éneklém ; nem rikiték, s hangom erős és csengő vala. S végül elővevém a Puritani⁵²⁰⁽⁵⁶⁸⁾ polaccat. A trillát éneklém! Örömkönyük nedvesíték szemeim s kifejezhetlen boldogság érzés folyá körül szívem. Mintha e szerencsét sejtettem volna, olly vig, olly derült, olly ment minden aggálytól valék már két nap óta. Anyám játszott Ocskay, o. Pepi, utóbb t. Claireal, o. Mischal. D. u. Ignázt jött, később Dorsner Stollal, ki őrségen van, utóbb t. Sophie jött. Anyám ma Noszlopynénál vólt.

szer. 4-kén. D. u. Ocskayné két leányával vólt itt. Anyám játszott este Murray, Ocskay és o. Mischal. Szép gyűrüt nagy smaragd s két granattal hit remény s szeretettel belévésve, vettem egy szegény nőtől 2 p. f. a nyert pénzből. Tegnap midőn éneklék, a Semiramis ária egyik pompás rouladeja után, úgy tetszett, mintha tapsolni hallottam volna. Nem zavartatám magam. Este Dorsner mondá, hogy az ezredessel 1/4-nál tovább lesték énekem, s hogy végül az ezredes gyermeki örömmel kezdett tapsolni: wir wollen sie recht sekiren, mondá. Resink is mondá, hogy Flandorffel (!)⁵²¹⁽⁵⁶⁹⁾ még egy urral soká halgatódzott **135** az ablak allatt, s a lármázó gyermekeket mindig csendre inté. Így hát nem csak magamat hoztak ámulatba rouladeim.

cső. 10. 10-kor misébe, csak 11-kor vólt. Rosszúl lettem, de maradtam. D. u. t. Claire Budayné, Lorival, Dorsner hivott ugyan, de csak történetesen jött Stoll és Chernel valának itt. 1/2 12-éztünk 11-ig. Ismét nyertem 1 forintot. Vigan vóltunk. Kék ruhámnak testét öszve varrtam, kíváncsi vagyok, hogy fog állani az uj szabatú.

p. 11-kén. Ma egész délellőtt énekeltem; a Sevillai borbélyon⁵²²⁽⁵⁷⁰⁾ átmentem, találtam, hogy a zitti-zitti terzett csepet se nehéz s végül egy gyönyörű, de nehéz áriája van Rosinának, melly mindig kihagyatik, miért valóban kár. Torkom kezdetén kissé makacs vólt, de csak hamar megtért bámulandó könnyüsége. D. u. Budaynéhoz mentünk, hól a tegnapi társaság gyült öszve. 1/2 12-tünk 11-ig. Nyertem 2 fo, de hármat nyerek, ha Lorival bankot nem adok, melly az első troppoval oda vólt. D. u. Smidné vólt itt egy unoka hugával Bécsből, Jetti.

sz. 12-kén. Délben Mihálovitsné írásbeli meghívása érkezett. D. u. Noszlopynéhoz, innen evvel a zenéhez. Az urak igen fêteiroztak, s a mi kedvünkért a soierébe is jöttek. Murray is ott valának. Gouter után a házi nő zongorához ült, s tánczra kére fel. Nagy huzás vonás után Salm és Stoll egy pár tourát tánczolt, velem Stoll, Aglaéval senki. A többieknek mind kifogások vólt. Ez után beszélgetésre került a dolog, melly elől legelől Pirét és Harrach futottak. Őket követte Röder; 10-kor pedig Salm és Grünne távoztak. Csak ezután kértem fel Mihálovitsnét, játszana Philaeolodiconján, mit szivesen teljesített. Stoll most ismét felhúzott patriotismusommal, s mondá, hogy Horváth Ninától hallá, én irám vala ama czikket Liszt felől, mellyben a kéztyü is megemlitve van, „Ninától nem csudálom, mondám igen komolyan, mert Nina engem nem ösmer, azonban reménylem, azok, kik ösmernek, távol vannak ezt rólam hinni.” E pár komoly szavam inkább megzavarta őt, mint azt a leghoszabb mentegető ékesszólás tette volna. Egy kis büszkeség a maga helyén nem árt néha! 11-kor Murayékkal távoztunk, s őket lakásukig kísértük, s bennünket még Dorsner és Stoll.

13. v. D. e. a városban vólt az egyházi menet. Misébe, innen t. Mannerhoz,* Smidné, Laitnerné, s végül Gludovácznéhoz gratulálni. Ennek fia e napra jött, tökélyesen jól beszél németül, csak a magyar dialectus kissé érezhető. D. u. anyám szegezése ujúlván, lefeküdt, s ő aludt tejet evett. Peachevichné, Julié s Laczival

vala itt, s nagyon szives. Különösen Julienek gyönyörűen készített batiszt ruhája vala, Rousseauénak foltjai vannak, fekszik. Utóbb Tarné jött, s addig hivott, míg anyám úgy is már jobban levén, vele mentem, Budayné ígérkezett vele. Midőn kopogás nélkül felfutok, Lori ül az első szobában, s olvas, jobbról az ajtó tárva s a vén banya mellett karszékben ül Turner Gesell-ja. Lori elsápadt, zavarodott, s velem Tarnéhoz lejött. Ennek mondá, hogy anya uzsonnát ad férjének, s hogy nem lesz arena, kérdeztettek. „No jó, mond Tarné, majd sétálni megyünk, ha önnek kedve tartja, s effective kiértünk a Neuhofba. [136](#)Ott Murraykkel még hosszasan elbeszélgettünk, míg rémülésünkre az arénában beszélteni hallottunk. Az acrobati mutatványoknak már vége vala, s a kis darab már megkezdve, mellyben Stein valóban feltűnt. Ez: Der Flügelmann [523\(571\)](#) vala. Ezt követé Die Räuber in Teracina, pantomimica; csinos compositio. A vendégeskedő Schier Károly feltűnő szép ifjú. A szelindek rendkívül ügyes. Hideg volt ma. Haza menet Chernel kísért, semmi audientiát adtam neki. Stoll utánunk sietett, evvel beszélgettem. Azonban a Neuhof kapujánál láttam a másik fasorból a hasonló arénában volt Gludováczeát jönni, nem is kérdezve Tarnét, Risával kezdék beszélgetni. Chernel most elmaradt. E mellett járt bátya, [524\(572\)](#) ki nagy meglepetésemre, észte, s igen tanult, a tudományok minden ágába beavatott fiatal ember. Fél úton Budayékkal találkoztunk. Lori újabb mentegetések által olly zavarodva beszélt, hogy jobb, ha hallgat. A Casinónál Dorsner, Stoll, Chernel jöttek hozzám, s lakásunkig kísérték.

h. 14-kén. Anyám rosszabbúl van. A rokonokon kül d. u. Dorsner és Stoll valának itt, nem eresztettek be.

k. 15-kén. Ma az Esterházy húzás, én 300 p. f. nyertem. Füredre kell mennünk. Nem épen örvendek neki. Stoll lóháton bucsúzott el.

sz. 16-kán. Midőn novellámat Pestre küldtem, mindenre valék kész; hogy Mátray azt vagy felveszi, vagy nem; hogy Jankovich [525\(573\)](#) vagy ajándékot küld, vagy nem, de erre valóban nem! D. u. kapom ma Regélőmet, örömmel töröm fel, mert hirt reménylék benne venni, de szemeim könnyütől eláradtak, s ujjaimmal törém azokat el, Mátray lelép! ő, ki olly nyugodtan, olly biztos tapintattal vezérlé lapjait, ő vissza vonja magát, ő ki annyi kimélettel jobbitgatta dolgozmányaimat, ő kinek egyedül köszönhetem stylusom tisztulását; ő ki olly őszinte barátom, ő lelép! Nem akarja magát többé a cabaleoknak, a honnak, a hon hölgyinek feláldozni! Irni fogok neki minden esetre, őszintén, a mint érzek. E hir olly szédülésbe hozott, hogy alig tudtam magamhoz térni, s még egyre álomnak tetszik nekem. D. u. Tarné volt itt.

cs. 17-kén. Anyám ma már d. u. felkelt. Este Dorsner jöt. Tegnap is itt volt, de akkor nem fogadtaték. Ma nagy jaconet kendőm bevégezém. Csinos; a rojtok különösen sikerültek. D. u. Schreiber volt itt, nem fogadtaték el.

p. 18-kán. Ma két pohárral Pilnau vizet ittam, minden siker nélkül. Anyám ma már fen volt, s Ocskay, s o. Pepivel este játszott. Utóbb a jött Dorsner és t. Claireal folytatta. Szörnyün szorgalmas valék, szép kék ruhámra két volant zsinoroson felvarrtam, s az egyik újját is elkészítém. Ma olly rendkívül vig valék, hogy nem is valék képes Mátraynak komolyan irni. Nvilván már fejemben van a 300 f. nyereség. Almásy [526\(574\)](#) hólnap vagy hólnap után vissza jön, hoz e nékem valamit? Ugyan megjelenik-e még novellám? Alig hihetem! [137](#)csak még két hét! különös előszeretnek jele vólna az, ha Mátray még felveszi. D. u. Chernelné Roza leányával s a kis Horváthné valának itt.

szo. 19-kén. Ma áll a Theater Zeitungban, hogy Kovácsóczy [527\(575\)](#) veszi át a Regélőt! Szegény kised! ekkor már balszerencsét várhatsz! Esterházy herczeg ő fensége semmire kelő ember! mert legszebb reményemben megcsalt, sem 300, sem 200 forintot nyertem! egy 50-esnél csak egy számmal hibáztam. Már ez bizony baj! Füred, csak e hóban rendben jött cassa, és semmi nyereség.

v. 20-kán. Egy csalatást a másik követé. Jön Regélóm, semmi novellámról. Most még csak 3 száma jelenik meg, abba pedig belé nem fér. De bizony ez örömet nékem, s Jankovichnak, e két hő pártolónak csak megtehetné volna! Pedig bizonyos, többé ki nem jön, mert Mátray szorosán szokta kívánatimat betölteni s e szerint három számba nem fér. Jaj, mennyi gond! ha írók vagyunk?! 10-kor misében. Esős. Tegnap zenéhez csak Mari ment. Anyám Mannernéval sétálni ment, este játszott Ocskay, Claire és Chernel-el. 8-kor jött kevéssel Mari után Stoll, ezt Dorsner követte. Tehát ma, d. e. átküldtem Almásyhoz, de az semmit sem hozott! Még is vig maradtam. D. u. mintha sejtettem volna, hoznak egy kis köteget, s ime levél Palocsay Ninától, [528\(576\)](#) Bezerédy részvény jegye, s Lorim kedves levele. Ő leakar (!) beszélni A-ról. Este Claire, Dorsner, Stoll, Chernel jöttek s mi 1/2 12-éztünk 11-ig. S noha készakarva, hogy kártyámat megkisértsem, csak, s mindig csak egy garaskát tettem; mégis 33 p. kr. nyertem.

h. 21-kén. Az igen udvarias Almásy volt itt, magát menteni, hogy nem hozott semmit, de nővéréhez nem küldtek semmit, s Ocskay nem mondá neki, hová küldjön értők. Ugyan hanyag leány ez az Etelka! nyilván novellámmal is így tett, s Mátray majd csak akkor veszi kezébe, midőn nem többé szerkesztő. D. u. Vittené, Rohoncyné Mari hugával volt itt. D. e. bóltban voltunk, rózsaszínű percalinet vettünk, de azt hon megvizsgálván, találtuk, hogy teli lyukkal. Visszaküldjük. Ma bevégeztem kék ruhám, hon maradtam.

k. 22-kén. Lakner [529\(577\)](#) valóban gyönyörű drapériát csinált kék ruhámra. Ma rózsaszínű mulomat felfejtettem, s a lilaszínű percail készítéséhez fogtam. A ruhákat elfogadták, s én 5 p. f. vissza kaptam. Anyám, Mari s Tárnával sétálni ment, kifáradt; én dolgozva hon maradtam; mit hozand a hólnapi posta?

sze. 23-kán. 6-kor keltem valódi szivdobogással, mely már tegnap is üldözött. 10-kor jön Regélóm... és novellám. Leirni eme aggódással páruult nagy örömet valóban nem lehet! Olly erősen dobogott szivem, hogy alig volt lélegzetem. Eredeti mű nevem allatt még sohse jelent meg. Alig olvasám ki, elszőnyedtem. Olly üresnek találok. Remegek a recenzióktól. Az elosztás egészen kívánságom szerint, s e mellett Mátraynak e szép figyelme: hogy megnyugtasson a mű [138](#)fellett, mindjár az első számba írja SI-ta Etelka; tehát jónak találja, mind e mellett nem menekülhetek aggódásomtól. D. u. Salm, Stoll, Noszlopyné v. i. Este Dorsner, Stoll, Budayné, Lori. Zongoráztam, de annyira géniroztam magam Stoll előtt, vagy tán a mai, valóban alig várt esemény annyira agitiroza, de annyira reszkettem, hogy a Straniera fantáziát abba kelle hagynom.

cs. 24-kén. Igaz, Budayné szobaleánya lopva, megszökött. Ma anyámtól fogadott kis varrónő már szorgalmasan tűzögetett üngeimen. Mari sétálni ment, mondá, Tar kérdé, igaz-e, novellát irtam? Simontól hallá, s azt olvasni feltevé. D. u. Rohoncyné v. i. 8-kor par force anyámmal várost körül kelle sétálnom, mire a Casinóhoz ültünk. Mari Murraykel volt zenénél a Neu Hofban. Ezek kérdék, igaz-e, hogy férjhez megyek? De kihez, nem mondák. Budayné szobalánya már megvan. Dorsner, Chernel állottak mellém. Utóbbi kérde, igaz e, hogy szép novella van tőlem a Regélőben? „Hogy van, az igaz, ha szép-e, nem tudom.” S eredeti? Persze. Kitől hallotta? Lórintzi őrnagytól. Mondám neki, hogy Sieber Lini, [530\(578\)](#) s Gludovátz Fanny valának ideálaim. Haza térve még dolgoztam rózsaszínű mull ruhámon, mellynek téglázásánál jól kifáradtam, s mellyhez d. u. fogtam, minekutánna tegnap bevégezém lila színű Percail ruhámat.

v. 27-kén. D. e. misében, d. u. Smidné, Jettyvel, Teschenbergné, t. Sophie egyre vóltak itt, hogy szándékom, mull ruhámat bevégezni nem sikerülhetett. Milly alkalmatlanok illy látogatások! Ma jött Novellám második része.

h. 28-kán. Le sem feküdtem éjjel, mivel éjfélkor toiletlemhez fogtam; 2/4 2-kor anyám s én, s o. Misch kocsiba ültünk s 3/4 6-kor Neustadtban vóltunk; 6 kor az igen jó kocsiból felültünk a zökögő taszító

gőzkocsiba, [531\(579\)](#) s 12 megállás után 8-kor Bécsben voltunk.

(Junius 28–Julius 2. Bécsben.)

3-kán. Hon vólnánk. Egy kávéfőzőnő jött velünk, s az úton egy vendégfogadós jött. E felett tán novellát írok. Marit hon leltük.

10-kén. sz. Egész héten szünet nélkül dolgoztam. Rózsaszínű mull ruhám elkészült s a t. Tegnap mig anyám hon nem vala, Dorsner v. i.

v. 11-kén. Bucsúzni vóltak sokan itt. kedves Dorsnerunk is. Chernelel egy pillanatig sem vóltam egyedül, szorgosan kikerültem ezt.

h. 12.-kén. Reggel korán iött a varróleány.

sz. 13-kán. Fehér felső ruhám, melyet minden minta nélkül szabtam, felségesen áll, ugyan mestermű! Szabóm himzett ruhámat nem éppen úgy készíté, mint kívánám. A költő Lackner Sándor öccse. Ki hitte vólna? Mari t. Sophiehoz jön, ugyan nem vólt ingyére. Persze ott kissé korlátok közé van szoritva.

cs. 14-kén. Le sem feküdtem, hanem éjjel pakoltam. 6-kor felültünk. Oh milly igen illene mostani hangulatom tervbeni novellámhoz! S éppen most le kell bilincselnem szellememet s prózai ruhakészítéssel [139](#)foglalkoznom. Milly kedvetlenül megyek én ezen Füredre. Szobámba akarnám magamat zárni, s búsulni s most éppen zajba néptömeg közé. Milly kontrast!

(14-én Pápán háltak, 15. Veszprémbé értek és még aznap Füreden. VII. 26-ig szól a napló XII. kötete; a XIII. kötet a balatonfüredi tartózkodásról augusztus 3.-ig; utána hézag 1842. III. 19-ig.)

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XIV. kötet.

XIV. kötet.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / A napló szövege. / XIV. kötet. / Martius (tavaszelő).

Martius (tavaszelő).

19-kén. Szombat. D. e. Flandorfer elvitette bútoraimat; ez még legjobb. Dél felé o. Misch levén itt, Mari fejkééhez szalagbokrokat hozék, s áldott rövidlátással nem láték a padlaton egy darab deszkát heverni; még kevesbé ebből egy hosszú szeg kopott hegyét kikacsingatni, csupa örömből, hogy pakolásommal ma már valóban: Ernst, szökök, szökök, s egyszerre csak belé tánczoló bal lábommal eme fatális szegbe. Úgy elsikoltottam, hogy magam nevetém gyermekségem; de mégis feltűnt elmémben, hogy tán nem hiában sikoltottam; lehúzom czipőm, s im! mind tele vérrel. Pár óráig hideg vízbe tartám sebhedt lábom; persze e fellett minden étvágyom is elmúlt, s a nélkül, hogy csak levest is izletem vólna, toiletteomhoz fogtam. Fekete bársonom jól áll, csak kissé vastaggá tesz. 2/4 4-kor Horváthné kocsiján gr. Battyánynéhoz kocsiztunk; nicht warm, und nicht kalt. Innen t. Nanit is magunkkal vivén Chernel-Horváthnéhoz; detto. Ölbeyné; szives. Horváthné-Latinovics [532\(580\)](#) elég okos hon nem lelni; Noszlopyné, detto. Adamovitsné; igen bús; Theréz béeresztett; forró lázban feküdt; e hónapot nehezen éli túl; s óh frivolité! még toiletteinket

nézegette: nehezen váltam el, még nehezebben a kedves, szenvedő nőtől. Valóban több könyümbe került e bucsú. Budayné. Az öreg úr béeresztett, s kezem csókolá, s megáldá. A némberek sirtak; én nem. Gr. Zayné. Isidore nagyon feszes, csak végül ólvadott kissé; b. Miliusné s gr. Battyájiné ki itt vala, nagyon szives; a nő egy hallotthoz hasonló, felindúlva, de felindúltságát rejtve. Schmidné nem vala hon. Cecile. Tante Claire parancsára csak felvászorogtunk a két emeletbe.⁵³³⁽⁵⁸¹⁾ B. Ocskayék nem vóltak hon. Farkasné nagyon szives. A kapúban S. Terézel találkoztunk. Rohonczyné. Nem vólt hon. Tóthné nagyon szives; itt ismét könyeztem; nem rendkívüli attachementből hozzájok, hanem valódi szánakozásból balsorsok iránt.⁵³⁴⁽⁵⁸²⁾ Gróf Murrayék. Nagyon szivesek; ismét ezer kérdések mint mindig; Everilda se meleg, se hideg; csunya ravasz róka; Aglaé s a nő igen szivesek. Gludováczné. Már fent vóltunk, mire az inas mondá, igen zavarodva, hogy senki sincs hon. Impertinens! de még is okosabb, mintsem ha elfogadtak vólna. Szabóné. Nem vólt hon. Bezerédyné nem vólt hon. Laithnerné nem vólt hon. Báró Selderné. Rendkívül szives. ¹⁴⁰Gróf Peachevichné, igen aimable. Münchhausen is feljött, s el sem akart válni, mert Säärné s Rousseauéhoz is, s még a kocsihoz kísért. Marihoz Julie is jött, hogy lásson bennünk. Igaz! Budayné ellőtt Ihásznehöz kocsiztunk; szörnyün aimable, szörnyün galante. S így be vólnának végezve unalmas bucsúlátogatásaim; de még egyre úgy tetszik, mintha még többeket elfelejtettünk vólna. Alig haza érve, Dorsner jött, s jó soká maradt.

20-kán. vasárnap. Misébe magam mentem. De mennyi, s milly bús, milly fontos, milly határozó eszme is tünt fel ellőttem! Elválni ezen helytől, hól sokan annyira félreismertek; hól sokan annyira kitüntettek; hól leányságom fényéveit töltém egy részről féltirozva, érdemen túl méltányolva, egekbe emelve, más részről olly keserűn, olly érzékenyen megbántva, megsértve – két roppant contrast egy személyen, egy szegény fiatal leányon egyesült! Mennyi kitüntetés, mennyi felém lángoló sziv, mennyi forró szerelem, s milly kevés barátság! Mennyi tisztelet, mennyi imádás, mennyi hódolás s pedig uraink legjelesbjeitől – s mennyi irigység, mennyi rágalom. Mise után szegény Klugné jött hozzám. 2 p. f. adtam a könyekkel háláló szerencsétlennek. Ez után Tredeékhez mentem. Érzékeny vala a jelenet. Az ősz ember szeméből két köny gördüle le beléptemnél; a nőt magamhoz rendelém még némi étel elvitelért, s hosszú ott létel után nehéz szivvel távozték – a szegény nő zokogott, hogy legnagyobb jötevőnjét elvesziti... s én, hogy hathatósban nem segíthetem, a nyomorból hatalmasan ki nem ránthatom e jó, szerencsétlen embereket! Oh, hogy gazdag nem vagyok! Innen postára mentem, s tett rendeletek után tante Mannernéhoz. Haza érve pakoláshoz akarék fogni, azonban pas possible! jött comte Saignant, gróf Selderné, ki igen charmante vala, Budayék, Pintér, k. Döry Tóni,⁵³⁵⁽⁵⁸³⁾ Witte – úgy hogy alig lelheték időt öltözésre. Távollétem alatt Schmid Teréz is itt vala; bánom, hogy nem láthatám. Végre Tarnéhoz marchiroztunk. T. Nani, s t. Claire, Muki, Chernel s Roth valának jelen. Ch. pezsgőt serviroztatott. s én ép ezért nem ittam belőle. Tarné igen örült, hogy ellenben tokajiából ittam. Ebéd után Róth, ki csak kedvünkért maradt még ma itt, haza kocsizott, én pedig komoly praedestinatio s létünk fellelti vitába ereszkedtem Ch. s Tarral. Végre bucsúztunk, s kivergödtünk oncle Pepiékhöz. Itt ezer pörbizományt adtak, s óránál tovább tartóztattak. Innen végre Wittenéhez. ki nagy bánatomra nem vala hon. Innen Ocskayékhoz, kik valóban igen érzékenyen vevék szivességem s figyelmem, melly valóban egészen természetes vala, ha megfontolom, mint fogadtak ők engem! Ezt valóban soha fogom feledni! Innen Mari t. Tonihoz, én haza. Haza érve levetkőztem bársonyomból, rendeztem többeket, a varrónétól átvevém a kész munkát, s végre Wittené jött. Könnyeztem, mint kis gyermek; kifejezhetlenül tisztelem e nőt, s attachement-om hozzá határtalan, mit tán némileg az is nevel, mivel tudom mint kedvel, pártol, s véd ő engem. Kétszer tért vissza; kétszer kísérem ki, s mindig újra könnyezek, s mindig újra ölelt ő át. A jeles! ha nekem csak egy illy leány barátném lett ¹⁴¹vólna itt! De azok mind irigység, intrigue, üresség s ezer hibából állitvák össze, s egy lényé összeforrasztvák. Végre Mari jött haza, s nem sokára Dorsner, s utóbb t. Nani jövének. Kérésemre Flandorfer jött, s nagy öröömre többek között e beszélgetésünk is szolgált. „Sok a bagázsiám!” Meglehetős! Egy szekér már megtelik vele! Egy? gondolám,

de wohlweise nem szállék, hanem csak folytatám: „de száz mázsa még is lesz?” Isten mentsen meg! Legfeljebb hatvan. Na ez már derék, gondolám; nagyon okos! Alig távozott ez, jött a kedves Chernel. Dorsner nem sokára bucsú nélkül távozott, ígervén, hogy még eljövend. Tudtam, hogy ez nem történik, a mint meg is lett. Kuglerhoz⁵³⁶⁽⁵⁸⁴⁾ kelle még küldenem, s öszveszámitám a napok, s öszveget. Nagy örömemre Kerné, a jó nő, ki annyira attachirozott⁵³⁷⁽⁵⁸⁵⁾ hozzám, kedves Jankájával átjött. Jó óra mulva távozott a nő. Szürke felső köntösemet bevégzém. Végre t. Nani előzőtt kérésem s öszvebeszélésünk szerint nagyon emliteni kezdé, hogy már 2/4 10 re, s hogy még semmit pakoltam, mire végre Ch. bucsúzott.

Hétfőn, 21-kén. Tegnap 10-kor pakolni kezdtem; nagyon rosszúl valék. Mari indigestioba⁵³⁸⁽⁵⁸⁶⁾ esett a mai diner után, lefeküdt. Én pakoltam, hívém, lelkem szakad ki, soha sem valék még illy rosszúl. Végre olly hatalmas görcs húzá öszve egész belsóm, hogy pamlagomra hanyatlani kéntelen valék. Elszunyadtam. Mire felébredék, 3/4 9-re. Na ez szép! Marit, ki semmit, se semmit holmijából készite kezemhez, felköltém, de fertály óra múlva már itt vala a kocsi. Mari ezer pakétája, egész tömeg szenyes ruhája kün vala még. Két koffér, 3 skatulya, utazó táskám, egy láda. Buday Lori, Cecile s t. Claire nyakamon ültek, s Ch. is még nagy sentimentalison jött. Végre 3/4 8-kor kocsiba ültünk. Lori egy látatüt hozott emlékül. T. Nani annyira zokogott, olly felindúlva vala, mikép öt még soha látám.⁵³⁹⁽⁵⁸⁷⁾ Szavam adám néki, ha szerettemmel Olaszországba Bécsnek utazom, hogy Sopronba is rándulok, hogy öt meglátogassuk. Kocsiba ültünk, könyeztem én is.

(Pozsonyon át Etelka és Mari Pestre utazik és májusban Szekrényessy József ügyvéd neje lesz, házasságának első évéről a napló XV. kötete szól.)

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / Név- és helymutató.

142Név- és helymutató.

Az egyenes betűkkel nyomtatott számok jelzik a bevezetés és a napló szövegének, valamint a bevezetés jegyzeteinek oldalszámát. A dűlt betűs számok a napló jegyzeteinek számát jelzik.

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 / Név- és helymutató. / I. Slachta Etelka rokonságának tagjai.

I. Slachta Etelka rokonságának tagjai.

Althann Jozefa grófnő [4](#).

Baumgarten Anna bárónő [7](#), [10](#), [20](#), [29](#), [30](#), [32](#), [35](#), [41](#), [49](#), [52](#), [68](#), [84](#), [97](#), [109](#), [112](#), [113](#), [130](#), [131](#), [140](#), [141](#).

Baumgarten Bálint [10](#).

Baumgarten bárói család [10](#).

Baumgarten Dorottya bárónő [10](#).

Baumgarten József báró [10](#), [18](#). [309](#).

Baumgarten Józsefné [10](#).

Baumgarten Mari bárónő [5–7](#), [10](#), [13–20](#), [22](#), [26](#), [28](#), [36](#), [38](#), [42–51](#), [55](#), [56](#), [59](#), [64](#), [66](#), [69](#), [71](#), [73](#), [75](#), [76](#), [79](#), [81](#). [82](#), [84–88](#), [90](#), [91](#), [93–95](#), [99](#), [102](#), [103](#), [107–110](#), [112–119](#), [122–126](#), [128–132](#), [137–141](#).

Baumgarten Mátyás [10](#).

Conrad-Hauer Arnold báró [9](#), [11](#), [12](#).

Hauer Ferenc József báró [4](#).

Hauer Ignác báró [11](#), [25](#), [35](#), [36](#), [38](#), [39](#), [126](#), [131](#), [133](#), [134](#).

Hauer István báró [11](#), [54](#), [71](#), [115](#).

Hauer József báró [11](#), [15](#), [28](#), [29](#), [32](#), [60](#), [64](#), [81](#), [83–85](#), [92](#), [115](#), [124](#), [125](#), [133](#), [134](#), [136](#), [140](#).

Hauer Józsefné gróf Sigray Zsófia [11](#), [17](#), [28](#), [29](#), [35](#), [38](#), [40](#), [48](#), [50](#), [60](#), [64](#), [66](#), [67](#), [70](#), [75](#), [81–85](#), [91](#), [93](#), [115](#), [117](#), [124–126](#), [131](#), [133](#), [134](#), [138](#). [103](#).

Hauer Mihály báró [11](#), [15–17](#), [26](#), [29](#), [31](#), [33](#), [35](#), [36](#), [38](#), [39](#), [41](#), [45](#), [46](#), [48](#), [50](#), [51](#), [60](#), [64](#), [67](#), [70](#), [71](#), [73](#), [84](#), [86–88](#), [90](#), [107](#), [111](#), [115](#), [117](#), [118](#), [132–134](#), [138–140](#).

Hornig Henrikné Hauer Klára bárónő [11](#) [15–18](#), [22](#), [29](#), [31–36](#), [38](#), [39](#), [41](#), [45–48](#), [51](#), [52](#), [59–60](#), [62](#), [64–71](#), [73–75](#), [81–88](#), [91–93](#), [109](#), [111](#), [112](#), [115](#), [117–119](#), [121–126](#), [130](#), [132](#). [133](#), [136](#), [137](#), [139–141](#).

Manner Károlyné [11](#), [135](#), [137](#), [140](#).

Mittisné Baumgarten Anna bárónő [10](#). [11](#), [15](#), [18](#), [20](#), [55](#), [56](#). [271](#).

Ohms referendárius [10](#), [84](#), [85](#). [396](#), [533](#).

Ohms referendáriusné [139](#), [141](#).

Polzer Gyula [11](#), [84](#).

Polzer Lajos [11](#).

Polzer Lajosné [11](#), [70](#), [74](#), [75](#), [81](#), [84–86](#).

Slachta Ferenc [3–6](#), [11](#), [26](#), [28](#), [66](#), [70](#), [89](#), [124](#), [129](#).

Slachta Ferencné [4–7](#), [9–11](#), [16](#), [20](#), [22–25](#), [27–29](#), [31](#), [32](#), [34](#), [38](#), [39](#), [42](#), [44](#), [46–52](#), [54](#), [55](#), [57](#), [59–61](#), [64–71](#), [73](#), [74](#), [76–78](#), [80–82](#), [84–87](#), [89–91](#), [93–95](#), [97–99](#), [101](#), [102](#), [104](#). [106–119](#), [121–126](#), [128–138](#).

Slachta Lajos [11](#), [33](#), [89](#).

Slachta Márton [11](#), [65](#), [66](#).

1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /

Név- és helymutató. / II. Általános névmutató.

II. Általános névmutató.

fh = főhadnagy, í = író, sz = színész, z = zenész vagy zeneszerző.

Adamovits Antal [104](#).

Adamovitsné [23](#), [32](#), [60](#), [66](#), [72](#), [84](#), [88](#), [94](#), [112](#), [117](#), [123](#), [132](#), [133](#), [139](#). [104](#), [137](#).

Ajkay Pál [324](#).

Abach páter [5](#), [58](#), [117](#). [277](#).

Albini, í. [229](#).

Almásy Ede [136](#), [137](#). [526](#).

Almengräber, z. [184](#)

Altdörfer Viktor [302](#).

Amália hercegnő [16](#), [22](#), [50](#). [35](#).

Amerling Frigyes [19](#).

Andreoli [37](#), [38](#), [51](#), [52](#), [56](#). [61](#). [107](#), [110](#), [126](#), [130](#). [178](#)

Angeli Henrik [457](#).

Angeliné [457](#).

Angely, í. [84](#), [320](#).

Anicet, í. [27](#).

Apponyi gróf [37](#), [44](#). [51](#), [58](#), [80](#), [98](#), [100](#), [110](#), [112](#). [174](#).

Arresto, í. [471](#).

Artnerék [23](#).

Artner Lajos [87](#), [110](#), [325](#), [369](#), [461](#).

Artner Lini [70](#).

Artner Mária Terézia [1](#), [72](#).

Asbóth, mérnök [5](#).

Attems Lipót gróf [44](#), [59](#), [73](#), [74](#), [199](#).

Attems Lipótné [42–45](#), [50–54](#), [59](#), [60](#), [65](#), [73](#), [75–77](#), [82](#), [83](#), [85](#), [87](#), [90](#), [93](#), [107](#), [111](#), [112](#). [199](#).

Attems Lujza grófnő [43](#), [45](#), [60](#), [73](#), [76](#), [82](#), [199](#).

Auber, z. [22](#), [77](#), [48](#), [63](#), [80](#), [85](#), [93](#), [189](#), [198](#), [449](#).

Auersperg Aloizia hercegnő [54](#), [57](#), [63](#), [96](#), [113](#), [114](#), [270](#).

Auersperg Ernestina hercegnő [123](#), [114](#).

Auerspergék [7](#), [8](#), [38](#), [54](#), [59](#), [72](#), [74](#), [93](#), [114](#), [117](#), [132](#).

Auersperg Friderika hercegnő [99](#), [100](#), [102](#), [107](#), [123](#), [114](#).

Auersperg Henrietta hercegnő [114](#).

Auersperg Károly herceg [24](#), [42](#), [72](#), [81](#), [82](#), [107](#), [121](#), [114](#).

Auersperg Károlyné [92](#), [93](#), [95](#), [102](#), [106](#), [107](#), [110](#), [112–114](#), [114](#).

Auersperg Mária hercegnő [113](#), [114](#).

Auersperg Román Károly herceg [425](#).

Auersperg Zsófia hercegnő [63](#), [102](#), [107](#), [113](#), [114](#), [114](#), [307](#), [457](#).

Augusz Antal [6](#), [15](#), [27](#), [54](#), [78](#), [90](#), [94](#), [101](#), [105](#), [106](#), [108](#), [118](#), [120](#), [121](#), [125](#), [22](#), [135](#), [247](#), [440](#).

Ayrenhoff, í. [107](#).

Bachich József [95](#), [87](#), [369](#), [429](#), [461](#).

Bachich Pál [136](#).

Badits Katalin [23](#), [24](#), [27](#), [33](#), [34](#), [42](#), [62](#), [73](#).

Baditz [511 a](#).

Baits Konstantin [111](#), [249](#), [283](#).

Baits Konstantinné [50](#), [63](#), [90](#), [111](#).

Balázs István [82](#), [378](#).

Barabás László [87](#).

Barcza Imre [15](#), [29](#).

Barthodeiszky-család [8](#)

Barthodeiszky Ignác [78](#).

Barthodeiszky József [16](#), [18](#), [39](#), [46](#), [50](#), [51](#), [55](#), [60](#), [71](#), [72](#), [74](#), [102](#), [112](#), [124](#), [134](#), [37](#), [54](#), [87](#), [369](#).

Barthodeiszkykné [56](#), [57](#), [78](#), [36](#).

Batky József [13](#), [16](#), [28](#), [30–38](#), [45–47](#), [67](#), [70](#), [103](#), [109](#), [110](#), [113](#), [114](#). [4](#), [349](#).

Batky posztókereskedő [4](#).

Batthyány Ágnes grófnő [124](#). [61](#), [498](#).

Batthyány gróf [40](#), [58](#), [59](#). [511 a](#).

Batthyány Kristóf gróf [498](#).

Batthyány Kristófné [19](#), [22](#), [44](#), [47](#), [51](#), [139](#). [61](#).

Bauernfeld, í. [51](#). [291](#), [293](#), [308](#).

Bäuerle, í. [377](#), [421](#).

Bayard, i. [25](#), [88](#).

Bedits-család [344](#).

Beditsné [74](#).

Bedócs István [111](#). [344](#).

Bedó István [268](#).

Bedóné [54](#), [115](#).

Beethoven, z. [270 a](#), [475](#).

Bellini, z. [17](#), [48](#), [63](#), [94](#), [198](#), [235](#), [237](#), [262](#), [419](#), [422](#), [449](#), [470](#), [520](#).

Benedek András [337](#), [357](#).

Benedek Jenny [81](#), [87](#).

Benedek Júlia [337](#).

Benedek Károly [357](#), [376](#).

Benedek Lajos [337](#).

Benedekné [77](#), [79](#), [82](#), [84](#), [87](#).

Berbignier, z. [85](#).

Berger, diák [72](#).

Berger, í. [122](#).

Bériot, z. [262](#), [470](#).

Berzsenyi László [87](#).

Bezerédj Amália [94](#), [28](#), [232](#).

Bezerédj Anna [29](#).

Bezerédjék [15](#), [27](#), [54](#), [59](#), [62](#), [94](#), [95](#), [107](#), [119](#), [121](#).

Bezerédj Etelka (Adél) [48](#), [49](#), [62](#), [63](#), [94–97](#), [100](#), [102](#), [118–121](#), [232](#).

Bezerédj Flóri [15](#), [48–50](#), [62](#), [63](#), [94–96](#), [102](#), [118–121](#), [28](#), [232](#).

Bezerédj István id. [48](#), [49](#), [51](#), [90](#), [95](#), [99](#), [120](#), [21](#).

Bezerédj István ifj. [15](#), [17](#), [60](#), [94](#), [95](#), [102](#), [107](#), [108](#), [118](#), [119](#), [121](#), [21](#), [135](#), [232](#).

Bezerédj Pál [15](#), [29](#), [35](#), [42](#), [48](#), [55](#), [58](#), [72](#), [77](#), [78](#), [90–92](#), [94–96](#), [98–101](#), [106](#), [107](#), [118–120](#), [125](#), [128](#), [137](#), [21](#), [461](#), [485](#).

Bezerédj Pál ifj. [120](#), [485](#).

Bezerédj Pálné (Everilda) [15](#), [16](#), [22](#), [29](#), [35](#), [42](#), [46](#), [49](#), [54](#), [66](#), [75](#), [78](#), [79](#), [90](#), [92](#), [95](#), [96](#), [99](#), [100](#), [102](#), [106](#), [110](#), [113–116](#), [119](#), [120](#), [125](#), [130](#), [139](#), [23](#), [31](#), [485](#).

Birch-Pfeiffer Karolina [52](#), [102](#).

Bisell Margit [9](#), [10](#).

Blum, í. [233](#), [285](#), [291](#).

Bolza Matild grófnő [103](#).

Bredeczky Sámuel [8](#), [168](#).

Budayék [27](#), [33](#), [42](#), [48](#), [61](#), [66](#), [67](#), [70–74](#), [84–86](#), [118](#), [136](#).

Buday Gábor [14](#), [15](#), [17](#), [14](#).

Buday Ignác báró [130](#), [139](#), [1](#).

Buday Ignácné [14](#), [16](#), [17](#), [19](#), [21](#), [26](#), [29–31](#), [35](#), [37](#), [38](#), [41](#), [43](#), [47](#), [50](#), [54](#), [59](#), [60](#), [62](#), [64](#), [68](#), [69](#), [72](#), [77](#), [79](#), [83–86](#), [88](#), [93](#), [94](#), [102](#), [104](#), [109](#), [111](#), [115](#), [118](#), [121](#), [122](#), [125–128](#), [130](#), [132–135](#), [138–140](#), [1](#), [208](#).

Buday Lori [13](#), [15–19](#), [22](#), [23](#), [29](#), [30](#), [31](#), [33](#), [35](#), [36](#), [38](#), [39](#), [41–43](#), [46–48](#), [50](#), [51](#), [59](#), [62](#), [64](#), [68](#), [69](#), [71](#), [73](#), [75](#), [76](#), [79](#), [80](#), [84](#), [88](#), [91](#), [94](#), [102](#), [103](#), [104](#), [109](#), [115](#), [117–119](#), [121](#), [122](#), [126](#), [128](#), [130–136](#), [138](#), [141](#), [1](#), [483](#).

Burette Adolf báró (Piret) [20](#), [23](#), [30](#), [31](#), [37–39](#), [44](#), [79](#), [82](#), [83](#), [93](#), [132](#), [135](#), [71](#).

Burdin [127](#), [129](#), [511 a](#).

Buttler (Buttlar) [36](#), [132](#), [170](#).

Byron lord [89](#).

Calderon, í. [278](#).

Canova, szobrász [162](#).

Caraffa, z. [99](#), [281](#), [329](#).

Carl Károly, sz. [42](#).

Carner h. lásd Karner.

Castelli, í. [410](#).

Cavallár-család [511 a](#).

Chateaubriand, í. [64](#), [67](#).

Chernel Ferenc [36](#).

Chernel-Horváthné [46](#), [66](#), [68](#), [139](#).

Chernel Ignác [524](#).

Chernel Ignácné [29](#), [137](#), [223](#).

Chernel Lajos [18](#), [23](#), [26–33](#), [36](#), [38–40](#), [42](#), [43](#), [45](#), [46](#), [49](#), [52](#), [54–56](#), [59–61](#), [66–67](#), [70–71](#), [77](#), [81–83](#), [87](#), [90](#), [91](#), [98](#), [102](#), [104](#), [106](#), [108](#), [110–112](#), [115–119](#), [122–126](#), [130](#), [132–138](#), [140](#), [141](#), [54](#), [136](#), [456](#), [461](#).

Chernel Róza [137](#).

Chopin, z. [270 a](#), [422](#).

Chrastel András [242](#).

Csapóné [50](#), [96](#), [99](#), [108](#), [121](#), [22](#), [247](#), [313](#).

Csapó Vilmos [22](#).

Császár Elemér [10](#).

Császár Ernő [10](#).

Császár Ferenc [20](#), [82](#).

Császárné [10](#).

Csató Pál [5](#).

Csegka Ágoston [99](#), [105](#), [17](#), [63](#), [435](#), [449](#).

Csupor Samu [73](#).

Csuzi [52](#).

Curci, z. [132](#).

Czerny Károly [48](#), [85](#), [99](#), [189](#).

Czindery Mari [83](#).

Czirák Antal gróf [131](#), [221](#).

Czirákék [8](#).

Czirák János gróf [31](#), [43](#), [46](#), [52–54](#), [59](#), [81](#), [131](#), [159](#), [369](#), [511 a](#).

Danhauser, asztalos [381](#).

Dante [270 a](#).

Darás József [66](#), [87](#), [136](#), [314](#).

Deák Ferenc [75](#), [369](#).

Deinhardstein, í. [53](#).

Derra [36](#), [52](#).

Desfours Károly gróf [16](#), [24](#), [32](#), [34](#), [36](#), [38](#), [39](#), [40](#), [41](#), [44](#), [83](#), [30](#).

Donizetti, z. [22](#), [17](#), [63](#), [89](#), [203](#), [235](#), [250](#), [281](#), [442](#), [449](#), [470](#).

Dorner-család [23](#).

Dorner Kristóf [111](#).

Dorner [87](#).

Dorsner kapitány [83](#), [98](#), [103](#), [105](#), [108](#), [109–113](#), [115](#), [117–119](#), [121–123](#), [125](#), [126](#), [128](#), [130](#), [131](#), [133–138](#), [140](#), [141](#).

Dósa [34](#), [36](#).

Döbler, sz. [67](#), [68](#), [318](#).

Dőry Ádám [18](#), [50](#), [53](#), [60](#), [68](#), [81](#), [104](#), [55](#), [136](#), [245](#).

Dőry Ágnes [164](#).

Dőry Antónia [140](#).

Dőry család [115](#), [511 a](#).

Dőry Elek [18](#), [81](#), [104](#), [111](#), [131](#), [55](#), [136](#), [369](#), [372](#), [461](#).

Dőry Júlia [40](#), [47](#), [51](#), [194](#).

Dóry László [169](#), [194](#), [535](#).
Dóryné [67](#), [97](#), [104](#), [122](#), [126](#).
Dukai Takács-család [511 a](#).
Dumas Sándor [40](#).
Duval, sz. [191](#).
Duzár József [369](#), [461](#).
Elssler Fanny, sz. [261](#).
Englmann, z. [99](#).
Eölbey Anna [117](#). [478](#).
Eötvös József báró [5](#), [83](#). [486](#).
Erba-Odescalchi hercegnő [48](#). [235](#).
Erdélyi János [70](#). [331](#).
Erdődy Sándor gróf [127](#). [507](#), [511 a](#).
Erdős Márton [324](#).
Ernst, z. [470](#).
Esterházy herceg [4](#), [137](#).
Esterházy hercegi család [511 a](#).
Esterházy Leopoldina hercegnő [162](#).
Esterházy Miklós herceg [87](#).
Esterházy Pál herceg [21](#). [86](#), [87](#), [341](#), [369](#).
Fabriczius András [123](#). [87](#), [324](#), [329](#), [369](#), [494](#), [511 a](#).
Fahrbach, z. [305](#).
Falkenhausen [34](#), [37–39](#), [52–54](#), [59](#).
Farkas-család [8](#).
Farkas István [41](#).
Farkas Istvánné [41](#).
Farkasné [17](#), [18](#), [23](#), [41](#), [48](#), [51](#), [71](#), [118](#), [139](#).

Farkasné Moskop bárónő [41](#).

Fáy András [70](#), [327](#).

Fejér Ferenc [136](#).

Fellner báró [87](#), [405](#).

Felsőbüki Nagy-család [8](#).

Felsőbüki Nagy Ilka [53](#), [54](#), [58](#), [59](#), [81](#), [120](#).

Felsőbüki Nagy Sándor [18](#), [125](#), [16](#), [58](#), [87](#).

Felsőbüki Nagy Pál [4](#), [21](#), [79](#), [80](#), [81](#), [16](#), [87](#), [266](#), [358](#), [363](#), [391](#), [461](#).

Felsőbüki Nagy Pálné [81](#), [373](#).

Ferdinánd (V.) [6](#), [64](#), [89](#), [412](#), [480](#).

Ferenc (I.) [4](#).

Ferenczy István [391](#).

Festetich Dénes gróf [362](#).

Festetich gróf [82](#), [511 a](#).

Festetich Ignác [112](#).

Festetich László [87](#).

Festetich Sándor [112](#).

Festetich Vince [112](#), [369](#).

Fiáth István [25](#), [43](#), [52](#), [56](#), [121](#).

Fiáth János [111](#), [87](#), [121](#), [369](#), [461](#).

Fichtel Ferenc báró [24](#), [34](#), [38](#), [41](#), [45](#), [48](#), [49](#), [51](#), [64–68](#), [71](#), [73](#), [102](#), [112](#), [121](#), [124–126](#), [113](#).

Fischer Gusztáv [14](#), [15](#), [19–22](#), [28](#), [34](#), [37](#), [39](#), [40](#), [46–55](#), [59–61](#), [63](#), [90](#), [96](#), [97](#), [102](#), [104](#), [105](#), [108](#), [112–115](#), [118](#), [11](#).

Fitos Sándor, sz. [110](#), [458](#).

Fitt, fh. [72](#).

Flandorfer Ignác [134](#), [139](#), [141](#), [511 a](#), [521](#).

Florian, í. [83](#).

Flottow [37](#).
Forray Tiborné [9](#).
Frankenburg Adolf [8](#), [201](#), [474](#).
Fribert (Friedberg) vicomtesse [39](#), [182 a](#)
Friese Frigyes Ágost [415](#).
Frigyes főherceg [120](#).
Fusek, z. [449](#).
Gaál [81](#).
Gaál József [74](#).
Gamauf auditor [127](#).
Gerbaud cukrász [428](#).
Giefing Mari [85](#), [103](#).
Giefing Márton [399](#).
Gloser József [99](#).
Glossmann, tiszt [37](#).
Gludovácsek [88](#) [91](#), [107](#), [110](#), [112](#), [113](#), [118](#), [123](#), [124](#), [132](#), [136](#).
Gludovác Fanny [90](#), [91](#), [113](#), [124](#), [138](#), [282](#), [501](#).
Gludováczné [94](#), [123–125](#), [135](#), [139](#), [411](#), [501](#).
Gludovác Risa (Resi) [89](#), [113](#), [114](#), [123–125](#), [136](#), [454](#), [501](#).
Goethe [439](#).
Golub Vilmos [9](#).
Grammerstädter, í. [69](#).
Griffen márkí [89](#), [90](#), [93](#), [103](#), [113](#).
Grill Ignác [74](#), [82](#), [83](#), [104](#), [105](#), [113](#), [343 a](#).
Grillparzer Ferenc [45](#), [292](#).
Grimm Vince [108](#), [455](#).
Grisar z. [198](#).

Grüner József [63](#).
Grün gróf [45](#).
Grünne [135](#).
Gylsa Ágost báró [79](#). [364](#).
Hackel, z. [20](#).
Hackelberg Alfonz báró [98–100](#).
Halasy Mihály [324](#).
Hali [60](#).
Halm, í. [90](#), [257](#).
Harrach Antal [132](#), [134](#), [135](#).
Haydn József [212](#).
Házi Jenő dr. [9](#).
Heckenast Gusztáv [88](#), [225](#), [410](#).
Heckenast Mihály [88](#), [410](#).
Hegedüs János [324](#).
Herold, z. [63](#), [235](#), [466](#), [470](#).
Herz, z. [17](#). – Herz [508](#).
Hetyésy Pál [324](#).
Hild-család [511 a](#).
Hill, sz. [27](#).
Hódossy kap, [37](#); [43](#), [58](#),
Hofer Alojzia [192](#), [262](#).
Hofer Lajos [277](#).
Hofer Péter [53](#), [63](#), [105](#), [116](#), [99](#), [302](#), [470](#).
Hoffmann fuvaros [36](#).
Hofman, sz. [61](#), [294](#).
Hold Ágost [474](#).

Holbein, f. [289](#).

Hopp í. [65](#), [81](#), [296](#).

Hornbostel, í. [50](#).

Horváth ágens [123](#).

Horváth-Chernel [53](#).

Horváth főhadnagy [54](#).

Horváth Gábris [65](#), [75](#).

Horváth író [122](#).

Horváth József [123](#).

Horváth László [91](#).

Horváthané Latinovics [139](#).

Horváthané szüli Khevenhiller [52](#), [53](#), [63](#), [65](#), [72](#), [75-77](#), [91](#), [100](#), [103](#), [104](#), [107](#), [112-114](#), [117](#), [119](#), [121-126](#), [137](#).

Horváth Nina [57](#), [135](#).

Horváth prefektus [52](#).

Horváth Sándor [324](#).

Hoschek, z. [99](#).

Hoye (Hove) [22](#), [60](#), [63](#), [290](#).

Hőgyészyék [8](#).

Hőgyészy Pál [103](#), [115](#), [38](#), [87](#), [245](#), [369](#), [461](#), [511 a](#).

Hőgyészy Pálané [16](#), [17](#), [100](#), [109](#), [115](#), [122](#), [132](#), [38](#).

Hrabovszky László [324](#).

Hugo Viktor [5](#).

Hummel, z. [4](#).

Hügel báró [37](#), [43](#), [45](#), [47-49](#), [51-54](#), [56-60](#), [71](#), [78-80](#), [89](#), [134](#).

Igmándyné [41](#).

Ihászék [8](#).

Ihász Imre [110](#), [324](#), [325](#), [461](#).
Ihász Imréné [38](#), [53](#), [74](#), [124](#), [127](#), [131](#), [140](#), [181](#).
Ihász Imre (ifj.) [70](#).
Ihász Lajos [325](#).
Inkey Imre [52](#), [87](#).
István főherceg [36](#), [38](#), [172](#).
Jachimek Ferenc [85](#), [489](#).
Jankovich Gyula [53](#), [54](#), [56](#), [63](#), [283](#).
Jankovich Izidor [87](#), [369](#).
Jankovich Miklós [136](#), [137](#), [525](#).
Jansa, z. [48](#).
Jaquemar György [57](#).
Jemelka orvos [113](#), [119](#), [123](#), [465](#).
Jenik Mari bárónő [14](#), [15](#), [17](#), [19](#), [29](#), [47](#), [12](#), [63](#), [99](#).
Jennison grófnő [85](#).
Jenny Róza [99](#).
Jenő főherceg [120](#).
Jósika Miklós báró [69](#), [401](#).
József császár [311](#).
József főherceg nádor [3](#), [4](#), [152](#), [172](#).
Kaestner [103](#), [108](#).
Kaestnerné [102](#).
Káhly József [136](#).
Kainz, sz. [42](#).
Kalchbrenner, z. [449](#), [452](#).
Kalliwoda, z. [281](#).
Karner hadnagy [49](#), [52](#), [56](#), [243](#).

Karner Lajos család [243](#).

Károly Ferdinánd főherceg [25](#), [28](#), [30–37](#), [39](#), [41–44](#), [61](#), [63](#), [66](#), [69](#), [70–75](#), [78](#), [80](#), [83](#), [84](#), [86](#), [89](#), [91](#), [92–95](#), [98–100](#), [102–104](#), [106–110](#), [112–114](#), [117](#), [130](#), [120](#), [171](#), [208](#), [305](#).

Károly főherceg [36](#), [120](#), [171](#), [400](#).

Kazinczy Ferenc [179](#).

Keglevich Jánosné [230](#).

Keller Károly [50](#), [418](#), [422](#).

Kelez Antal [137](#).

Kelez Teréz [28](#), [66](#), [68](#), [74–76](#), [85](#), [86](#), [88](#), [137](#).

Kern Janka [126](#), [141](#), [198](#), [422](#), [475](#), [504](#).

Kern Klementin [53](#), [99](#), [262](#).

Kern Márton [39](#), [188](#), [189](#).

Kernné [141](#).

Khevenhiller grófnő [52](#), [258](#).

Kiebastné [22](#), [26](#), [38](#).

Kisfaludy-család [511 a](#).

Kis János [70](#), [32](#), [324](#), [391](#), [514](#).

Klug Alajos [49](#), [90](#).

Klugné [140](#).

Knieschaurek Eliz [17](#), [85](#), [198](#).

Knöps János [63](#).

Knöps Mária [99](#).

Knöps Paula [116](#), [63](#), [470](#).

Kobier Antal [44](#), [212](#).

Koch, í. [15](#), [217](#), [225](#), [227](#).

Kocsy Dávid [324](#).

Kodály Zoltán [4](#),

Kollár Ferenc [136](#).

Kollár Jeromos [39](#). [183](#).

Konkolyi földbirtokos [17](#), [37](#). [43](#), [136](#).

Konkolyi József [56](#), [58](#), [80](#). [256](#).

Konkolyi Lajos [56](#), [58](#), [80](#). [256](#).

Kosso Albert, z. [235](#).

Kossuth Lajos [7](#), [482](#).

Kotte, z. [270 a](#).

Kotzebue, í. [5](#), [17](#). [46](#), [63](#), [74](#), [84](#), [239](#), [294](#).

Kovacsóczy Mihály [137](#). [522](#).

Kovács Pál [75](#). [346](#).

Kozmár Pál [150](#).

Kramur kapitány [14](#), [17](#), [36](#), [37](#).

Krausz hadnagy [41](#).

Krausz parasztasszony [35](#).

Kreutzer Konradin [51](#). [99](#), [470](#), [475](#).

Kriegsfeld ezredes [41](#), [47](#), [48](#), [50](#), [64](#), [65](#), [71](#).

Kubinyi főhadnagy [36](#), [103](#), [104](#).

Kugler Antal [95](#). [428](#).

Kugler Jakab [141](#). [536](#).

Kunoss Endre [88](#). [408](#).

Kuthy Lajos [7](#), [75](#). [347](#).

Kutrovich Antal [131](#). [136](#), [513](#).

Lackner Alajos [137](#). [529](#).

Lackner Sándor [138](#). [529](#).

Lagler-család [300](#).

Lajos főherceg [89](#). [414](#).

Laitner András [64](#), [90](#), [121](#). [17](#), [32](#), [242](#).

Laitner Andrásné [16](#), [20](#), [23](#), [26](#), [45](#), [50](#), [66](#), [67](#), [69](#), [112](#), [118](#), [121](#), [135](#), [139](#).

Laitnerék [19](#), [26](#), [33](#), [47](#).

Laitner Ferenc [87](#), [483](#).

Lakos János [324](#).

Lanckoronsky gróf [89](#), [109–113](#), [118](#).

Langlet Borbála [10](#).

Lanner József [208](#), [305](#), [491](#).

Larenodierné [2](#).

Lassberg Ágost gróf [210](#).

Lassberg grófnő [43](#).

Legedits Anna [40](#).

Legedits József [46](#), [67](#), [121](#). [224](#).

Lembert, i. [241](#).

Lenk boltos [126](#).

Lichtenberg Miklós gróf [28](#), [36](#), [71](#), [74](#), [113](#). [140](#), [349](#).

Ligeti Irma [6](#), [71](#).

Lindner-család [319](#).

Lindpainter, z. [48](#).

Lipót (I.) [10](#).

Lippert í. [473](#).

Lischt, z. [62](#).

Liszt Ferenc [48](#), [50](#), [54–56](#), [60](#), [61](#), [98](#), [101](#), [104](#), [135](#). [17](#), [22](#), [198](#), [270 a](#), [272](#), [277](#), [449](#), [504](#).

Literati Nemes Sámuel [114](#), [178](#).

Lovász kancellár özvegye [7](#).

Lőrinczi főhadnagy [114](#).

Lőrincí őrnagy [138](#).

Lössl építész [5](#).

Luftmann, sz. [69](#).

Lukenics Mihály [118](#), [123](#), [482](#).

Lunkányi János [82](#), [124](#), [127](#), [87](#), [380](#), [461](#), [511 a](#).

Lunkányi Károly [84](#), [88](#), [117](#), [380](#), [390](#), [483](#).

Magassy György [324](#).

Marastoni Jakab [370](#).

Mária főhercegnő [36](#), [171](#).

Marton György [369](#), [456](#).

Mátray Gábor [6](#), [20](#), [22](#), [27](#), [87](#), [133](#), [136](#), [137](#), [83](#), [475](#).

Mayer Karolin [90](#), [99](#), [417](#).

Mayer színész [42](#).

Mayer, z. [67](#).

Mayseder, z. [99](#).

Mazuchay [41](#).

Mednyánszky Alajos [124](#), [496](#).

Méhul, z. [17](#).

Meisl, í. [523](#).

Mercadante, z. [17](#), [63](#), [198](#), [262](#), [281](#), [449](#), [475](#).

Mertz, z. [85](#), [470](#).

Meskó-család [511 a](#).

Mesterházy-család [511 a](#).

Mesterházy József [122](#), [491](#).

Mészáros Ede [430](#).

Mészáros Gusztáv [95](#), [430](#).

Mészáros Károly [430](#).

Meyerbeer, z. [56](#), [99](#), [189](#), [422](#), [434](#), [449](#).

Mihalovits-család [97](#).

Mihalovits Ernesztina [98](#), [113](#).

Mihalovitsné [89](#), [93](#), [110](#), [111](#), [118](#), [121](#), [126](#), [134](#), [135](#).

Mikos Ede báró [125](#), [500](#), [501](#).

Milius báróné [139](#).

Monse Tóni [85](#), [398](#).

Mozart, z. [66](#), [330](#).

Muray Fanny [69](#), [103](#), [372](#).

Muray József [443](#), [461](#).

Muray Józsefné [136](#), [443](#).

Muray Lajos [443](#).

Murray Aglaé grófnő [20](#), [31](#), [43](#), [45](#), [63](#), [98](#), [102](#), [113](#), [114](#), [115](#), [117](#), [119](#), [132](#), [135](#), [139](#), [31](#), [75](#).

Murray Albert gróf [49](#), [59](#), [64](#), [90](#), [96](#), [99](#), [115](#), [117](#), [121](#), [122](#), [124](#), [31](#).

Murray Albertné [16](#), [21](#), [38](#), [39](#), [52](#), [58](#), [61](#), [71](#), [75](#), [100](#), [103](#), [106](#), [112](#), [119](#), [125](#), [131](#), [132](#), [31](#), [182 a](#).

Murrayék [7](#), [8](#), [16](#), [23–27](#), [36](#), [40](#), [42](#), [59](#), [67](#), [71](#), [72](#), [73](#), [89](#), [98](#), [102](#), [115](#), [117](#), [118](#), [123](#), [126](#), [130](#), [131](#), [135](#), [136](#), [138](#), [139](#).

Murray Mari grófnő [66](#), [96](#), [113](#), [119](#), [317](#).

Murray Ottilia grófnő [43](#), [45](#), [112](#), [113](#), [117](#), [119](#), [31](#).

Murray Zephirine grófnő [31](#).

Müller Betty [40](#).

Müller József dr. [87](#), [404](#).

Müllner Mátyas [26](#), [126](#).

Müller, z. [17](#).

Münchhausen Nárciusz [14](#), [17](#), [19](#), [23](#), [31](#), [36](#), [37](#), [38](#), [39](#), [103](#), [140](#).

Nagy főhadnagy [122](#).

Nagy Imre [324](#).

Nákó kapitány [68](#), [69](#), [319](#).

Nassau herceg [71](#), [73](#), [74](#), [80](#), [82](#), [89](#). [332](#), [379](#).

Németh László [324](#).

Nentwich Sándor [70](#).

Nestroy, sz. [42](#). [13](#), [200](#), [201](#).

Niczky-család [8](#), [59](#).

Niczky Sándor [18](#), [87](#), [111](#), [128](#), [130](#), [132](#). [57](#), [87](#), [136](#), [369](#), [462](#), [511 a](#).

Niczkyne [20](#), [42](#), [44](#), [45](#), [53](#), [60](#), [63](#), [72](#), [79](#), [94](#), [100](#), [101](#).

Nimsch [37](#).

Noszlopy Antal [43](#), [53](#). [136](#), [205](#), [264](#). [456](#), [511 a](#).

Noszlopyék [8](#).

Noszlopy Ignác [133](#).

Noszlopy Ignácné [133–135](#), [137](#), [138](#).

Novák [29](#).

Ocskayék [17](#), [23](#), [25](#), [28](#), [34](#), [40](#), [42](#), [54](#), [59](#), [61](#), [66](#), [68](#), [69](#), [107–109](#), [112](#), [115](#), [137](#), [139](#), [140](#).

Ocskay Fanny bárónó [69](#). [39](#).

Ocskay Ferenc báró [34](#), [36](#), [38–41](#), [45](#), [48](#), [64](#), [65](#), [67](#), [69](#), [88](#), [109](#), [117](#), [122](#), [124](#), [125](#), [132–134](#), [136](#). [19](#), [87](#), [136](#), [189](#).

Ocskay Ferencné [20](#), [38](#), [63](#), [67](#), [68](#), [124](#).

Ocskay Julia bárónó [14](#), [30](#), [31](#), [38](#), [43](#), [45](#), [49](#), [60](#), [62](#), [64](#), [65](#), [67](#), [68](#), [92](#), [95](#), [96](#), [99](#), [104](#), [109](#), [115](#), [124](#), [140](#). [19](#).

Ocskay Mari bárónó [38](#), [44](#), [45](#), [60](#), [103](#), [119](#), [124](#). [19](#).

Ölbeyné lásd Eölbey

Öry [98](#), [100](#). [432 a](#).

Östör József dr. [230](#).

Öttingen G. F. [51](#), [84](#). [392](#).

Pachofer Vilhelmina. [63](#).

Pacini, z. [85](#).

Pákh Albert [72](#). [324](#), [335](#).

Pagon őrnagy [34](#), [56](#).

Pálffy gróf [138](#), [341](#).

Palló Sándor [17](#).

Palocsay Nina [137](#).

Panseron, z. [51](#), [250](#).

Patasichné Sigray Julia [103](#).

Patzenhofer Konrád [155](#).

Pauer Gusztí [79](#).

Péchyék [8](#).

Péchy Konstantin gróf [13](#), [23](#), [26](#), [29](#), [30](#), [37](#), [39](#), [41](#), [43](#), [45](#), [76](#), [77](#), [79](#), [80](#), [3](#), [355](#).

Pejachevich grófi család [19](#), [20](#), [22](#), [50](#), [53](#), [58](#), [60](#), [70](#), [122](#).

Pejachevich Ferdinánd (atyja) gróf [51](#), [52](#), [54](#), [58](#), [59](#), [65](#), [255](#), [279](#), [535](#).

Pejachevich Ferdinándné [46-48](#), [135](#), [140](#), [194](#), [222](#).

Pejachevich Ferdinánd (fiú) gróf [47](#), [51](#), [52](#), [54](#).

Pejachevich Julia grófnő [135](#).

Pejachevich Julián gróf [58](#).

Pejachevich Károly gróf [300](#).

Pejachevich Károly ifj. [131](#).

Pejachevich Károlyné [26](#), [32](#), [64](#), [65](#), [117](#), [124](#), [312](#).

Pejachevich László [40](#), [42](#), [47](#), [50-53](#), [55](#), [56](#), [58](#), [60](#), [131](#), [135](#), [195](#).

Pelikán Lizette [29](#), [31](#), [32](#), [46](#), [68](#), [73](#), [81](#), [85](#), [132](#), [133](#), [150](#).

Perot, í. [241](#).

Pethe Bálint [50](#), [246](#).

Petőfi Sándor [82](#), [334](#), [494](#)

Petrichevich Horváth Lázár [487](#).

Pettschacher asztalos [254](#).

Petz-család [124](#).

Petz Gedeon [302](#).

Petz Gyula [70](#), [324](#).

Petz Lipót [62](#), [302](#), [496](#).

Pfeifer, z. [48](#).

Pichler kapitány [43](#), [44](#), [54](#), [98](#).

Pichler Karolin [1](#), [72](#).

Pikéti Etelka [10](#).

Pikéti Károly [7](#), [10](#).

Pintér kisasszony [140](#).

Piret lásd Buirette báró

Polzer Gyula [11](#), [84](#).

Polzer Lajos [11](#).

Polzer Lajosné, Hauer Sephine bárónő [11](#), [70](#), [74](#), [75](#), [81](#), [84–86](#).

Potyondy István [324](#).

Preyer, z. [475](#).

Preysing báró [100](#).

Proch Henrik [22](#), [39](#), [47](#), [51](#), [78](#), [48](#), [92](#), [184](#).

Proch, í. [107](#).

Pulszky Ferenc [75](#), [84](#), [393](#).

Purt (Kőszegi) Károly [85](#), [99](#), [189](#), [262](#), [281](#), [422](#).

Radó Dániel [43](#), [103](#), [136](#), [206](#), [445](#).

Raenz színész [21](#), [40](#), [49](#), [69](#).

Raenzné, színésznő [21](#).

Raimund sz. [190](#), [196](#).

Rainer főherceg [171](#).

Ramming alezredes [375](#).

Ramming alezredessé [81](#).

Rammingék [81](#), [87](#), [124](#), [131](#).

Ramming Nina [81](#), [92](#), [120](#).

Ranfy József [29](#). [136](#).

Ranhartinger Bernát [55](#), [57](#). [99](#), [270 a](#), [275](#).

Raupach, í. [62](#), [97](#), [234](#), [284](#).

Reissiger, z. [63](#).

Remekházy Erzsébet [503](#).

Renaudierné [2](#).

Reschka rajzoló [148](#).

Rhadó lásd Radó.

Ribicsné, sz. [19](#), [42](#).

Ricci, z. [85](#), [262](#), [329](#).

Richter Antal [85](#).

Richter János [85](#).

Richterné [41](#).

Richter Teréz [12](#). [45](#).

Riefkohl Rudolf [6](#), [30](#), [31](#), [36](#), [37](#), [38](#), [41](#), [42](#), [43](#), [45](#), [49](#), [51–54](#), [56](#), [58–65](#), [67](#), [69](#), [73–80](#), [84](#), [89](#), [91–93](#), [101](#), [103](#), [108](#), [109](#), [113–115](#), [118](#), [119](#). [158](#).

Ritter Károly [324](#).

Rohonczyék [8](#), [34](#).

Rohonczy Fanny [47](#), [70](#).

Rohonczy Ignác [27](#), [40](#), [81](#), [111](#), [123](#), [128](#), [131](#). [39](#), [136](#).

Rohonczy Lipót [40–43](#). [207](#).

Rohonczy Mari [17](#), [20](#), [22](#), [42](#), [44](#), [46](#), [47](#), [60–62](#), [66](#), [70](#), [78](#), [87](#), [88](#), [92](#), [95](#), [108](#), [115](#), [137](#). [76](#), [136](#), [483](#).

Rohonczyné [16](#), [78](#), [118](#), [137](#), [138](#), [139](#).

Rohonczy veszprémi alispán [432 a](#).

Romberg, z. [189](#).

Rosenau í. [191](#).

Rossini, z. [39](#), [85](#), [182](#), [189](#), [193](#), [262](#), [281](#), [522](#).

Rostock színész [41](#), [64](#), [82](#).

Rostockné [40](#), [42](#), [48](#), [49](#), [82](#).

Rosty Ágnes [486](#).

Rosty Ilka [121](#), [486](#).

Rotték [43](#), [53](#), [56](#), [78](#), [132](#).

Rott Fanny [42](#), [53](#), [68](#), [74](#), [78](#), [99](#), [101](#), [102](#), [104–107](#), [132](#), [449](#).

Rott József [136](#).

Rott Józsefné [42](#), [74](#), [78](#), [104](#).

Rott Mari [29](#), [30](#), [33](#), [42](#), [50](#), [78](#), [87](#), [103](#), [132](#), [146](#), [245](#).

Rott Pepi [68](#), [78](#).

Rott Sándor [30](#), [31](#), [33](#), [50–54](#), [58](#), [60](#), [66](#), [68](#), [70](#), [71](#), [78](#), [81](#), [90](#), [104](#), [123](#), [128](#), [130](#), [131](#), [133](#), [134](#), [140](#), [146](#), [153](#), [447](#).

Rott Zsigmond [146](#).

Rousseau főhadnagy [24](#), [36](#), [37](#), [38](#), [54](#), [58](#), [74](#), [132](#), [133](#), [115](#), [398](#), [515](#).

Rödern báró [14](#), [43](#), [45](#), [56](#), [59](#), [74](#), [80](#), [82–84](#), [135](#). 8.

Rupprecht-család [511 a](#).

Ruzsicska Ferenc [48](#).

Saarek [32](#), [40](#), [45](#), [47](#), [48](#), [50–53](#), [59](#), [61–63](#), [89](#), [94](#), [102](#), [118](#), [130](#).

Saár Lajos [51–53](#), [59](#), [131](#), [164](#).

Saár Lajosné [40](#), [45](#), [51](#), [140](#), [194](#), [535](#).

Saár Mari [33](#), [40](#), [46](#), [47](#), [50](#), [60](#), [118](#), [135](#), [140](#), [115](#), [164](#), [515](#).

Saignant Isidore vicomtesse [40](#), [42–46](#), [60](#), [63](#), [90](#), [97](#), [102](#), [107](#), [112](#), [118](#), [139](#), [140](#), [416](#).

Salamon Erzsébet [121](#).

Salieri z. [17](#).

Salm gróf [79](#), [82](#), [89](#), [93](#), [98](#), [100](#), [104](#), [108](#), [110](#), [112](#), [113](#), [115](#), [119](#), [121](#), [125](#), [132](#), [134](#), [135](#), [138](#).

Sánta Gyuri [95](#).

Saphir, í. [8](#), [50](#), [184](#), [244](#).

Sass István [324](#).

Schaerffenberg grófné [52](#), [76](#), [77](#), [352](#).

Schembeck Ádám gróf [17](#), [37](#), [53](#), [69](#), [79](#), [80](#).

Schembeck Sándor gróf [37](#), [45](#), [52–54](#).

Schier Károly [136](#).

Schiller Frigyes [61](#), [71](#), [109](#), [286](#).

Schillerné [409](#).

Schmid lásd Smid

Schmidl Adolf [8](#).

Schmidt, í. [66](#).

Schneller András [17](#), [34](#), [40](#), [50](#), [60](#), [44](#), [288](#).

Schneller Vilmos [70](#), [72](#), [324](#), [336](#).

Schodelné, sz. [101](#), [115](#), [438](#), [467](#).

Schultz, sz. [42](#), [201](#).

Schönbeck lásd Schembeck.

Schreiber Gusztáv [102](#), [103](#), [104](#), [106](#), [108](#), [109](#), [111](#), [112](#), [115](#), [118](#), [121–124](#), [131](#), [136](#), [442](#).

Schreiner Károly [111](#).

Schröder, í. [227](#).

Schubert Ferenc [22](#), [47](#), [55](#), [57](#), [90](#), [99](#), [101](#), [189](#), [198](#), [270 a](#), [439](#), [475](#).

Schuster, z. [377](#).

Schwáby Jakab [28](#), [72](#), [74](#), [75](#), [95](#), [126](#), [130](#), [138](#).

Schwartz Franciska [198](#).

Scribe, í. [42](#), [47](#), [78](#), [79](#).

Seib András [48](#), [49](#), [92](#), [235](#), [422](#).

Seldern báróék [107](#).

Seldern János báró [14](#), [10](#).

Seldern János báróné [20](#), [41](#), [53](#), [63](#), [139](#), [140](#).

Seldern báró Bécsből [14](#), [10](#).

Sessi, z. [105](#).

Shakespere [302](#), [462 a](#).

Sheridan, í. [54](#).

Sibrikék [8](#), [22](#), [47](#), [48](#), [54](#).

Sibrikné [14](#), [16-18](#), [33](#), [45](#), [46](#), [49-54](#), [58-60](#), [93](#), [103](#), [108](#), [110](#), [115](#), [116](#), [16](#), [283](#).

Sibrik Klára [93](#).

Sibrik Máli [33](#), [67](#).

Sibrik Sándor [93](#).

Sieber Karolin [138](#), [99](#), [530](#).

Sieberné [530](#).

Siebert kapitány [36](#), [37](#).

Siegel festő [74](#).

Siegfried tisztt [37](#).

Siegmann, sz. [69](#).

Simbsen báró [15](#), [40](#).

Simbsen báróné [81](#).

Simon János [11](#), [127](#), [128](#), [138](#), [145](#), [509](#), [511 a](#).

Skolimofsky Tádé [6](#), [13](#), [14](#), [17](#), [23](#), [27](#), [34](#), [35-39](#), [41](#), [45](#), [48](#), [51](#), [52-55](#), [60](#), [61](#), [63](#), [64](#), [66](#), [88](#), [89](#), [7](#).

Slavikné [45](#).

Smidné [16](#), [32](#), [41](#), [42](#), [47](#), [50](#), [63](#), [68](#), [71](#), [73](#), [74](#), [118](#), [135](#), [138](#), [139](#).

Smid Teréz [14-17](#), [25](#), [26](#), [29](#), [30](#), [33-36](#), [38](#), [39](#), [41](#), [43](#), [47](#), [49-51](#), [53](#), [55](#), [66-72](#), [74](#), [115](#), [118](#), [121-124](#), [139](#), [140](#), [20](#).

Somogyi gróf [120](#).

Spiegel gróf [110-113](#), [115](#), [118](#), [121](#).

Spiess Vince [10](#).

Spurzheim Vilmos [212](#).

Stahl, sz. [40](#), [49](#).

Steinacker Károly [2](#).

Steinbach Ferenc [67](#).

Steinbach Károly [31](#).

Steinbach Lori [19](#), [108](#), [126](#), [137](#), [67](#).

Steineck Riza [62](#).

Stein, sz. [136](#).

Stettner Lajos [53](#), [59](#), [266](#), [283](#).

Stietka báró [49](#), [50](#), [52](#), [54](#), [56](#), [98](#), [99](#), [122](#).

Stiegler, z. [477](#).

Stockfinger Agost [483](#).

Stoll [23](#), [34](#), [35](#), [37–39](#), [51](#), [125](#), [130](#), [132](#), [134–138](#).

Storno Ferenc id. [19](#), [111](#).

Strauss, z. [305](#).

Strokay Gyula [27](#), [56](#), [132](#), [324](#).

Strokay Ignác [132](#).

Strokayné [483](#).

Stubenberg Nina [15](#).

Sturm báróné [46](#), [73](#), [226](#).

Supininé [83](#), [387](#).

Swoboda festő [403](#).

Szabó Ferenc [40](#), [87](#), [224](#), [369](#).

Szabó Ferencné [16](#), [18](#), [62](#), [76](#), [127](#), [139](#).

Szaka-család [11](#).

Szaka Teréz [11](#).

Szakál János [324](#).

Szapári grófnő [71](#).

Szavojai Jenő herceg [4](#).

Széchenyi Andor gróf [129](#), [510](#).

Széchenyi Béla gróf [83](#), [383](#).

Széchenyi Eliza grófnő [80](#).

Széchenyi Ferenc gróf [30](#), [152](#).

Széchenyi István gróf [3-8](#), [10](#), [65](#), [74](#), [75](#), [81-83](#), [126-131](#), [9](#), [30](#), [31](#), [39](#), [54](#), [58](#), [87](#), [113](#), [114](#), [118](#), [145](#), [277](#), [348](#), [362](#), [368](#), [369](#), [379](#), [381](#), [391](#), [397](#).

Széchenyi Istvánné [49](#), [74](#), [82](#), [129](#).

Széchenyi Lajos [87](#), [275](#).

Széchenyi Pál [129](#), [365](#).

Szekrényessy József [3](#), [7](#), [141](#).

Szekrényessy Kálmán [7](#).

Szelestey László [7](#).

Szentgyörgyi Horváth-család lásd Horváth [258](#), [269](#), [532](#).

Szentgyörgyi Horváth József lásd Horváth.

Szentgyörgyi Horváth László lásd Horváth.

Szilvinyi Béla [58](#), [62](#), [281](#), [303](#).

Sztehló János [72](#), [336](#).

Szürnyeghy Horváth-család [87](#), [223](#), [483](#), [494](#).

Tar János [13-15](#), [18](#), [19](#), [21](#), [22](#), [29](#), [31](#), [33](#), [38](#), [41](#), [42](#), [56](#), [60](#), [68](#), [83](#), [104](#), [108](#), [115](#), [125](#), [130](#), [134](#), [137](#), [140](#), [6](#), [136](#), [483](#).

Tar József [36](#).

Tar Józsefné [16](#), [18](#), [23](#), [25](#), [26](#), [29](#), [32](#), [33](#), [35](#), [36](#), [38](#), [40-42](#), [48](#), [49](#), [60](#), [62](#), [63](#), [66](#), [68](#), [74](#), [84](#), [87](#), [104](#), [109](#), [117](#), [122](#), [123](#), [130](#), [134-137](#), [36](#).

Tatay Imre [324](#).

Tatay István [70](#), [324](#).

Tatay János [324](#).

Teleki [46](#).

Teschenberg Ernő [512](#).

Teschenberg kapitány [127](#).

Teschenberg kapitányné [131](#), [138](#), [127](#), [512](#).

Thalberg, z, [92](#), [375](#), [424](#).

Thibolt Károly [92](#), [136](#), [423](#).

Thörring-Seefeld, í. [333](#).

Tihanyi Ferenc [33](#), [166](#).

Till Marianna [1](#).

Titl kertész [300](#).

Tiziano Vecelli [101](#).

Told, í. [33](#).

Tomaselli, sz. [40](#), [190](#).

Tóth Ágoston [50](#).

Tóth Angéliká [26](#), [67](#), [71](#), [75](#), [84](#), [87](#), [108](#), [127](#).

Tóth Bálint [53](#), [54](#), [264](#).

Tóth Eugénia [127](#).

Tóth Ferenc [324](#).

Tóth Imre [483](#).

Tóth István [50](#).

Tóth János [324](#).

Tóth József [50](#), [87](#), [534](#).

Tóth Józsefné [18](#), [23](#), [64](#), [94](#), [108](#), [111](#).

Tóth Józsefné [26](#), [40](#), [46](#); [66](#), [84](#), [108](#), [127](#), [139](#), [50](#), [127](#).

Tóth Lőrinc [7](#).

Töpfer, í. [16](#), [287](#).

Töpler-család [511 a.](#)

Töpler Károly [88.](#) [406.](#)

Töpler Ludóvika [380.](#)

Töpler Teofil Ágost [88.](#) [406.](#)

Török Lajos gróf [179.](#)

Török Miklós és Sándor [38.](#) [179.](#)

Török [15.](#)

Töttössy Mihály [136.](#)

Travers gróf [103.](#) [109–116.](#) [118–120.](#) [446.](#)

Treede-család [140.](#)

Tschurl-család [511 a.](#)

Turlot [39.](#)

Uhl János [39.](#) [85.](#) [187.](#) [189.](#) [470.](#)

Unger Károly [483.](#)

Übersetzer, sz. [6.](#)

Ürményi József [87.](#)

Vachott Imre [7.](#)

Vághy-család [300.](#)

Vághy Ferenc [81.](#) [87.](#) [369.](#) [370.](#) [483.](#) [530.](#)

Vághy Mihály [444.](#)

Vághy Mihályné [103.](#) [109.](#) [444.](#)

Vallis Irén grófnő [79.](#)

Vallis Jaqueline grófnő [79.](#)

Vándor Kálmán [276.](#)

Vásárhelyi mérnök [5.](#)

Vatervliet Emilia [14.](#) [16.](#) [23.](#) [33.](#) [49.](#) [67.](#) [99.](#) [101.](#) [110.](#) [112.](#) [121.](#) [17.](#) [63.](#) [189.](#) [281.](#)

Vatervliet hadnagy [49.](#) [50.](#)

Vécsey Ferenc [324](#).

Vengerszky Ede gróf [28](#), [32–35](#), [38](#), [41](#), [44](#), [61](#), [69–73](#), [75](#), [79](#), [80](#), [83](#), [85](#), [92](#), [95](#), [106](#), [110](#), [139](#).

Veress Béláné [10](#).

Vesque de Püttlingen, z. [84](#).

Veszter Sándor [116](#), [458](#).

Viczay Adolf [87](#), [369](#).

Viczay Adolfné [103](#), [461](#).

Viczay-család [8](#), [74](#).

Viczay grófné [23](#), [31](#), [33](#), [72](#), [79](#), [112](#), [120](#), [343](#).

Viczay Héder gróf [100–102](#), [111](#), [128](#), [369](#), [437](#), [461](#).

Viczay Károly gróf [369](#).

Viczay Mihály gróf [103](#).

Viczay Mihályné [103](#).

Vidos-család [511 a](#).

Vieth kapitány [36](#).

Vieuxtemps, z. [5](#).

Vilmos főherceg [36](#), [38](#), [171](#).

Viszota Gyula [10](#), [12](#).

Vizkelety Eszter [132](#), [133](#).

Vizkelety Etelka [125](#), [132](#), [133](#), [137](#), [503](#).

Vizkelety János [118](#), [125](#), [132](#), [87](#), [479](#).

Vizkelety Mihály [503](#).

Vogel, í. [47](#), [197](#), [236](#).

Vogel, z. [99](#), [270 a](#).

Vojna Félix gróf [6](#); [14](#), [15](#), [18–22](#), [24](#), [25](#), [9](#).

Vörösmarty Mihály [3](#), [6](#), [28](#).

Wack [112](#).

Wagner, mészáros [370](#).

Walter, őrmester [46](#).

Walz Antal [337](#).

Walz Antalné [72](#), [82](#), [84](#).

Watzdorf [23](#), [36](#), [37](#).

Watzis hadnagy [41](#).

Weber Károly Mária [56](#). [262](#).

Weidmann, í. [350](#).

Weigelsberg Ferenc [58](#), [89](#), [104](#), [132](#). [282](#), [501](#).

Weinzierl János, őrnagy [41](#). [192](#).

Weinzierl őrnagyné [40](#), [41](#).

Weissenthurm Johanna [77](#), [96](#), [420](#).

Wellenovsky János [109](#). [457](#).

Wellenowsky Mari [48](#), [457](#).

Welsperg gróf [51](#), [76](#), [77](#), [89](#), [93](#), [100](#), [107](#), [112](#), [113](#), [118](#), [123](#).

Wenckheim Viktor báró [83](#). [385](#).

Werle, í. [33](#).

Wernhardt báró [25](#), [64](#), [69-72](#), [74](#), [78-80](#), [84](#), [85](#), [88](#), [89](#), [92](#), [93](#), [99](#), [100](#), [109](#), [113](#).

Wesselényi Miklós báró [5](#), [19](#), [64-66](#), [121](#).

Whyss őrnagy [32](#), [34-36](#), [38](#), [51](#), [58](#), [63](#), [66](#), [70-72](#), [74](#), [79](#), [83-85](#), [112](#), [114](#). [165](#), [349](#).

Wieck Klára [50](#), [96](#). [250](#).

Wigand Károly [99](#).

Wilhelmi, sz. [47](#). [228](#).

Willi Mihály [42](#), [116](#). [201](#), [474](#).

Winkler, z. [40](#). [193](#).

Wisky [125](#).

Wittené [20](#), [23](#), [40](#), [42](#), [74](#), [85](#), [87](#), [124](#), [133](#), [137](#), [140](#). [72](#).

Wurschemberg [56](#).

Wyss lásd Whyss.

Zádor Elek [88](#). [407](#).

Zay Imre gróf [1](#).

Zay Imréné [13](#), [16](#), [18–23](#), [40](#), [42–51](#), [53](#), [57](#), [59–63](#), [89–91](#), [93](#), [94](#), [101](#), [103](#), [105–112](#), [114](#), [115](#), [118](#), [119](#), [139](#). [1](#), [275](#).

Zay Károly [1](#), [511 a](#).

Zay Lajos [89](#), [91–93](#). [1](#).

Zedlitz, i. [270 a](#).

Zeil gróf [33–35](#), [37](#), [38](#).

Zichy Alexandra grófnő [30](#), [31](#), [41–43](#), [72](#), [73](#), [80](#), [85](#). [437](#).

Zichy Alfréd gróf [83](#). [382](#).

Zichy Fritz gróf [14](#), [30](#), [31](#), [37](#), [49](#), [51–53](#), [59–62](#), [65–68](#), [72–76](#), [78–80](#), [89](#), [93](#), [98](#), [100](#), [103](#), [108](#). [15](#).

Zichy Gábor gróf [80](#).

Zichy Géza gróf [80](#), [83](#). [382](#).

Zichy Ilona grófnő [83](#). [384](#).

Zichy Imre gróf [30](#), [80](#). [157](#).

Zichy Karolina grófnő [49](#), [79](#), [82](#), [83](#). [240](#), [379](#).

Zichy Miklós gróf [30](#), [74](#). [15](#), [87](#), [155](#)

Zichy Miklósné [30](#), [41](#), [104](#). [155](#).

Ziegler, í. [489](#).

Z. Leopoldina, f. [5](#).

Zöhrer, z. [116](#).

Zsolnay, orvos [442](#).

Zwickel Erzsébet [85](#), [470](#).

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /
Név- és helymutató. / III. Általános helymutató.**

III. Általános helymutató.

Árács [7](#).

Aspern [171](#).

Baden [84](#), [86](#).

Balatonfüred [7](#), [137](#), [138](#).

Balf [74](#).

Bécs [3](#), [4](#), [8](#), [11](#), [21](#), [24–27](#), [45–47](#), [49](#), [54](#), [61](#), [63](#), [64](#), [70](#), [73](#), [81](#), [82](#), [88](#), [106](#), [109](#), [110](#), [118–120](#), [129](#), [133](#), [135](#), [138](#), [141](#), [92](#), [190](#), [228](#), [244](#), [371](#), [381](#), [504](#), [517](#), [531](#).

Bécsújhely [138](#), [531](#).

Binnye lás Pinnye.

Bozsok [39](#), [186](#).

Brennberg [85](#), [125](#), [501](#).

Buda [3](#), [5](#), [11](#), [21](#), [72](#), [83](#), [88](#), [91](#), [283](#).

Budapest [9](#), [247](#).

Csorna [165](#), [245](#).

Darufalva [30](#), [72](#), [79](#), [84](#), [15](#), [155](#), [368](#).

Doborján [272](#), [276](#).

Drezda [393](#).

Eger [11](#).

Egyed [24](#).

Eszterháza [35](#), [78](#).

Farád [33](#), [16](#).

Felsőzadjel [3](#).

Fertőbot [29](#), [30](#), [33](#), [74](#), [145](#), [147](#), [148](#).

Fertőrákos [72](#), [338](#).

Fertőszentmiklós (Szerdahely) [35](#), [72](#), [77](#), [78](#), [120](#), [21](#), [339](#), [484 a](#).

Fraknó [35](#), [76](#), [77](#), [132](#).

Glognitz [531](#).
Grác [46](#).
Győr [119](#). [490](#).
Hamburg [393](#).
Hannover [158](#).
Hidja [120](#).
Ischl [83](#).
Jánosháza [61](#).
Karlsbad [35](#).
Kassa [410](#).
Késmárk [472](#).
Kismarton [4](#), [21](#), [32](#), [36–38](#), [58](#), [86](#). [31](#), [85](#), [87](#), [176](#), [177](#), [180](#), [277](#).
Kópháza [45](#). [219](#).
Kőszeg [11](#), [15](#), [29](#), [39](#), [40](#), [120](#). [26](#).
Lajtapordány [32](#). [161](#).
Loretto [32](#). [160](#).
Lövő [57](#).
Márcfalva [45](#). [218](#).
Máriacell [133](#).
Mihályi [78](#). [146](#), [360 a](#).
Milánó [6](#), [110](#). [9](#), [104](#), [508](#).
Nagyecenk [69](#), [74](#), [75](#), [82](#), [87](#), [129](#). [4](#), [381](#).
Nagylozs [74](#). [343](#).
Nagymarton [6](#).
Nápoly [15](#).
Nasic [69](#).
Németkeresztúr [119](#). [484](#).

Pest [3](#), [5](#), [7](#), [11](#), [46](#), [63](#), [66](#), [69](#), [83](#), [84](#), [88](#), [129](#), [132](#), [136](#). [21](#), [67](#), [122](#), [410](#), [511](#).

Petőfalva [76](#), [77](#). [354](#).

Pilnau [136](#).

Pinnye [25](#), [28](#), [34](#), [66](#), [69](#). [19](#), [119](#).

Pócsfalva [30](#), [151](#).

Pozsony [8](#), [33](#), [35](#), [54](#), [59](#), [81](#), [88](#), [120](#).

Prága [21](#), [58](#). [393](#).

Récény [125](#). [499](#).

Róma [96](#). [178](#).

Ruszt [73](#). [243](#), [342](#).

Sajtoskál [57](#).

Sárvár [34](#).

Sásony [410](#).

Sopron (általában) [3–11](#), [24](#), [28](#), [35](#), [46](#), [65](#), [74](#), [81](#), [94](#), [102](#), [114](#), [116](#), [120](#), [124](#), [141](#).

Sopronbánfalva [23](#), [26](#), [34](#), [35](#), [63](#), [70](#), [71](#), [74](#), [75](#), [81](#), [85](#), [86](#). [101](#), [131](#), [141](#), [304](#), [328](#), [340](#).

Szabadbáránd [39](#). [185](#).

Szatmár [11](#).

Szentmargita [34](#), [35](#), [39](#). [167](#).

Szentpéteri [155](#).

Szerdahely lásd Fertőszentmiklós.

Tarcsa [75](#), [351](#).

Temesvár [3](#), [28](#), [58](#). [166](#).

Tolna [27](#), [29](#). [135](#).

Tótlak [212](#).

Veszprém [139](#). [76](#), [519](#).

Vimpác [107](#). [453](#).

Vulkanpordány [132](#). [161](#), [517](#).

Zadjel [3](#).

Zemenye [76](#), [77](#), [299](#).

Zombor [3-5](#), [14](#), [74](#), [83](#).

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /
Név- és helymutató. / IV. Soproni helymutató.**

IV. Soproni helymutató.

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /
Név- és helymutató. / IV. Soproni helymutató. / Középületek.**

Középületek.

Aréna [69](#), [72](#), [75](#); [82](#), [135](#).

Belvárosi elemi iskola [5](#).

Kaszinó (Magyar Művelődés Háza) [10](#).

Kaszinó (régí) [13](#), [23](#), [25-33](#), [35](#), [39](#), [51](#), [53](#), [55](#), [59](#), [63](#), [66-75](#), [77](#), [81-88](#), [102](#), [112](#), [121-123](#), [125](#), [126](#),
[130-133](#), [136](#), [138](#), [5](#), [60](#), [99](#), [109](#), [118](#), [477](#), [481](#), [538](#).

Katolikus gimnázium [3](#), [17](#), [48](#), [63](#), [85](#), [189](#), [235](#), [262](#), [281](#), [422](#), [449](#), [463](#).

Kisdedóvó [102](#).

Líceum. Magyar Társaság. [6](#), [26](#), [69](#), [84](#), [125](#), [126](#), [324](#), [406](#).

Líceum. Német Társaság. [75](#), [334](#).

Magyar kapu [124](#).

Megyeháza [80](#), [111](#), [126](#), [448](#), [511a](#).

Színház (régí) [11](#), [14](#), [15](#), [17](#), [19-23](#), [27](#), [40-42](#), [47](#), [48](#), [50](#), [52](#), [54](#), [59-61](#), [63](#), [68](#), [90](#), [91](#), [94](#), [108](#), [111](#),
[112](#), [115](#), [116](#), [122](#), [13](#).

Színház (új) [132](#), [516](#).

Tűztorony [489](#).

Újteleki-kapu [124](#).

Városháza [370](#).

Zrinyi Ilona Intézet [58](#).

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /
Név- és helymutató. / IV. Soproni helymutató. / Malmok.**

Malmok.

Erdei malom [28](#), [34](#), [35](#), [81](#), [86](#), [119](#), [122](#). [141](#).

Schönherr-malom (jezsuita) [28](#), [33](#), [77](#), [82](#), [121](#), [131](#). [142](#).

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /
Név- és helymutató. / IV. Soproni helymutató. / Magánházak, utcák, terek, városrészek.**

Magánházak, utcák, terek, városrészek.

Belváros („város”) [26](#), [31](#), [33](#), [53](#), [64](#), [66–68](#), [70–73](#), [75](#), [81](#), [84–86](#), [112](#). [128](#).

Deák-tér [497](#).

Domonkos-utca 11. sz. [115](#).

Domonkos-utca 17. sz. [120](#).

Ferenc József-tér 8. sz. [114](#).

Kolostor-utca 9. sz. [110](#).

Kolostor-utca 11. sz. [62](#). [298](#).

Külváros [51](#).

Müller Paulin-utca 2. sz. [181](#).

Müller Paulin-utca 8. sz. [399](#).

Orsolya-tér 4. sz. [1](#), [396](#), [426](#).

Ötvös-utca [404](#).

Papréti [28](#). [144](#).

Petőfi-tér [118](#).

Petőfi-tér 6. sz. [65](#), [124](#), [255](#).

Széchenyi-tér (séta) [71](#), [123](#), [131](#). [311](#).

Széchenyi-tér (lerombolt Tschurl-ház). [164](#).

Szeder-utca [254](#).

Szedres [497](#).

Szent György-utca 12. sz. [19](#).

Szent György-utca 18. sz. [11](#), [443](#).

Szent György-utca 19. sz. [32](#).

Szent György-utca 20. sz. [36](#).

Színház-utca [128](#).

Színház-utca 32. sz. [138](#).

Templom-utca 2. sz. [465](#).

Templom-utca 3. sz. [5](#), [111](#).

Templom-utca 5. sz. [183](#), [319](#).

Templom-utca 6. sz. [21](#).

Templom-utca 8. sz. [529](#).

Templom-utca 9. sz. [132](#), [249](#), [378](#).

Templom-utca 12. sz. [210](#).

Templom-utca 16. sz. [10](#).

Templom-utca 20. sz. [10](#).

Templom-utca 22. sz. [210](#).

Templom-utca (lerombolt Pejachevich-ház) [65](#), [255](#).

Új-utca 5. sz. [246](#).

Új-utca. 9. sz. [40](#).

Új-utca 18. sz. [58](#).

Új-utca 21. sz. [429](#).

Várkerület [128](#).

Várkerület 74. sz. [306](#).

Várkerület 80. sz. [457 a](#).

Várkerület 115. sz. [428](#).

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /
Név- és helymutató. / IV. Soproni helymutató. / Sétahelyek.**

Sétahelyek.

Alomhegy [34.](#) [168.](#)

Deákkút [6,](#) [8,](#) [26,](#) [29,](#) [35,](#) [73,](#) [122,](#) [123,](#) [131.](#) [131,](#) [149,](#) [326.](#)

Erzsébetkert (Neuhof) [23,](#) [24,](#) [27,](#) [29–33,](#) [39,](#) [64,](#) [66,](#) [69,](#) [72,](#) [77,](#) [81–85,](#) [119,](#) [121–126,](#) [131–133,](#) [136,](#) [138.](#) [100,](#) [300,](#) [490.](#)

Kurucdomb [28,](#) [45,](#) [121.](#) [143.](#)

Lövérek [29,](#) [34,](#) [35,](#) [169.](#)

Pejachevichkert [62,](#) [84,](#) [122.](#) [300.](#)

**1943. VII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / ZADJELI SLACHTA ETELKA SOPRONI NAPLÓJA 1838–1842 /
Név- és helymutató. / IV. Soproni helymutató. / Templomok és temetők.**

Templomok és temetők.

Dóm [62,](#) [207.](#)

Domonkosok temploma [26,](#) [61,](#) [87,](#) [117,](#) [132.](#)

Evangélikus templom [70.](#)

Orsolyiták temploma [32,](#) [70,](#) [93.](#)

Szent János-kápolna [125.](#) [502.](#)

Szent Mihály-temető [10,](#) [62,](#) [117.](#) [10,](#) [127,](#) [164,](#) [192,](#) [476,](#) [512.](#)

Szent Mihály-templom [114,](#) [150.](#)

Végjegyzet

1 (Megjegyzés - Popup)

Egyetemes Evang. Levéltár IV. e. 14. Budapest.

2 (Megjegyzés - Popup)

Evang. líceumi könyvtár: Eb. 1. – Lc. 1.

3 (Megjegyzés - Popup)

Acta Comitialia Hungariae Soproniensia Anni MDCLXXXI. 1. lap.: Literae Hungarorum Exulantium.

4 (Megjegyzés - Popup)

Várkerület.

5 (Megjegyzés - Popup)

Istenszéke.

6 (Megjegyzés - Popup)

Erzsébet-kert.

7 (Megjegyzés - Popup)

L. Névtelen soproni krónika, 51–52. l. Kézirat a Stornó-gyűjteményben.

8 (Megjegyzés - Popup)

L. *Tomek E.*: Historische Orte und Bauten im Comitate Sopron. 30. l.

9 (Megjegyzés - Popup)

L. Spezialkarte Oedenburg. 1 : 75000, Zone 15, Kol. XV.

10 (Megjegyzés - Popup)

L. O. *Irlweck*: Das Problem des Neusiedlersees. Mitteilungen des Burgenl. Heimat- u. Naturschutzvereines. IV. Jg., 33. l.

11 (Megjegyzés - Popup)

L. *Dr. Varga Lajos*: A Fertőtő lecsapolásának kérdése. A Földgömb, IV. évf., 276. l.

12 (Megjegyzés - Popup)

L. *Tomek* i. m. 30. és 59. l.

13 (Megjegyzés - Popup)

L. *Lyka Károly*: Magyar művészet 1800–1850, 337. l.

14 (Megjegyzés - Popup)

L. *Dr. Csatkai E.*: Sopron környékének műemlékei. I. 37. l.

15 (Megjegyzés - Popup)

Fábián István (1809–1871) Rábatamásiiban, Sopron megyében született s mint győri kanonok halt meg. Jeles nyelvész volt, írt egy finn nyelvtant is és lefordította eredeti versmértékben a Kalevala nagy részét. Alább közölt költeményét asclepiadesi versmértékben írta.
(*A szerk.*)

16 (Megjegyzés - Popup)

A Stornó-gyűjteményben.

17 (Megjegyzés - Popup)

L. dr. Csatkai E.: Sopron környékének műemlékei I. rész, 68. l.

18 (Megjegyzés - Popup)

L. *Lyka Károly*: Nemzeti romantika, 92. l. és Művészeti Lexikon, II., 295. l.

19 (Megjegyzés - Popup)

L. *Lyka K.* id. m. 66. l.

20 (Megjegyzés - Popup)

Az idézett levelek a Storno-levéltárban találhatóak.

21 (Megjegyzés - Popup)

Szinnyei: Magyar írók lexikona XII. 431. o. szerint ebből az évből, 1191. o. szerint 1803-ból.

22 (Megjegyzés - Popup)

E kották most Kodály Zoltán birtokában vannak.

23 (Megjegyzés - Popup)

A második kötetet 1835. május 21-én e szavakkal kezdi: Ezen új naplót egy gyönyörű multság leírásával s azon erős tökélettel nyitom meg, hogy ebben a mennyit csak lehet, kedves honni nyelvemen gyakoroljam magam.

24 (Megjegyzés - Popup)

1835. Asbóth mérnök látogatása Zomborban. „Csakhamar arra, a mi most minden magyar szájában, fejében vagy, a mit a haza atyai a kedves honn javáért olly igen létesíteni kívánnak, igyekeznek: a

budapesti hid s a vaskapura szavaink is estek. Asbód úr több, Vásárhelyi úr terveit előterjeszté stb.

25 (Megjegyzés - Popup)

Eötvös József báró is lefordította. A színpadokon azonban Csató Pál fordításában adták.

26 (Megjegyzés - Popup)

A Jelenkor írja 1841-ben: VIII. 22. meghalt báró Hauer Terézia, zadjeli Slachta Ferenc, magyar királyi üdv. kincstári tanácsos özvegye 60 éves korában Balatonfüreden, mint vendég. Arácson temették el, „Igaz magyar keblű leánya” Etelka siratja. (70. sz.) Az arácsi temetőben már nem találni meg a sok omladék közt a sírkövet.

27 (Megjegyzés - Popup)

Szinnyei: Magyar írók XIII. 622. és a Pallas-Lexikon. Az Erminy Sopronban 1892. került bemutatóra.

28 (Megjegyzés - Popup)

Honderú, 1843. I. 4.

29 (Megjegyzés - Popup)

Társasjátékok, ételek, étkezések, báli szokások, a férfiatól elvárt tiszteletadások, a lorgnon használata fiatal uraknál stb.

30 (Megjegyzés - Popup)

Február 11-i szám.

31 (Megjegyzés - Popup)

Der Humorist. 1842 novemberében.

32 (Megjegyzés - Popup)

Beyträge zur Topographie Ungarns IV. kötet.

33 (Megjegyzés - Popup)

Frankenburg: Emlékiratai. II. kötet.

34 (Megjegyzés - Popup)

Magyarföld és népei eredeti képekben. 1848.

35 (Megjegyzés - Popup)

Zay Imre 1830-ban kapta a grófi címet, addig báró volt, felesége, akiről a naplóban igen sok szó esik, született Calisius Mária bárónő, valóságos középpontja volt haláláig (1842) a soproni társas életnek. Korábban írogatott is; többkötetes novellás könyvének címe Feuerstunden; Artner Terézzel és Till Mariannával kis íróői kört alakított; nagy tisztelettel szólt Zaynérol Pichler Karolina „Denkwürdigkeiten”

című emlékiratában. A grófi párnak a 19. század elején két háza is volt, de az egyiket 1802-ben, a másikat 1811-ben eladták. Könyvtárukat a líceum német társaságának adományozták. Ettől fogva bérelt lakásuk volt, mégpedig a napló idejében az Orsolya-téren (a Geiger-krónika szerint: gegenüber dem Frauen Closter) a mai Lunkányi-ház. Fiuk, Károly (1797–1871), magyar nevelést kapott; 1827-ben az Akadémiára 2000 forintot adakozott. Ennek fia Lajos (1821), kiről itt szó esik.

36 (Megjegyzés - Popup)

Buday Lóri Etelka barátnője, de viszonyukat sok torzsalkodás jellemzi. Atyja, báró B. Ignác, 1782-ben kezdte meg katonai pályafutását, vitézségéért 1798-ban kapta a bárói rangot; mint alezredes (Oberstwachmeister) vonult nyugalomba és Sopronban élt. Steinacker Károlynak róla készült ceruzarajza (1834) a soproni múzeumban. Neje, Benefai Bacsák Franciska, a napló szerint eléggé ellenszenves asszony volt. A házaspár 1850-ig évről-évre megjelenik az újévi üdvözlő megváltók névsorában, 1851-ben csak a nő egyedül. 1850-ben viszont Lóri mint Larenotierné és később mint Renaudierné. (Nagy Iván: II. 523. l.)

37 (Megjegyzés - Popup)

Péchy Konstantin gróf. Atyja, József, szerezte meg a grófi rangot; anyja Fáy Anna. Erős magyar érzésű katonatiszt. Etelka éppen ezért kedvelte különösen. (Nagy Iván: IX. 176. l.)

38 (Megjegyzés - Popup)

Batky József ulánustiszt, később mint őrnagy résztvett Nagycenken Széchenyi házi ünnepségén 1840-ben (Viszota: V. 393. l.); valószínűleg gömöri család és itt János fiáról van szó. Egyébként Sopronban is éltek ebben az időben Batkyak vagy Batkyak; egy posztókereskedő is ismeretes. (Kempelen: I. 479. l.)

39 (Megjegyzés - Popup)

Akkoriban a Kaszinó a mai belvárosi elemi iskola helyén volt. Eredetileg 1789-ben épült, de 1834-ben leégyvén, a következő évben Lössl Ferenc tervei szerint újjáépítették. 1852-ben a katonaság foglalta le; csak 1891-ben szabadult fel és ekkor alakították át iskolává. A napló-korabeli képét lásd Soproni Szemle, 1942. 2. szám

40 (Megjegyzés - Popup)

Tar János (Muki) ekkor vármegyei aljegyző, később főjegyző és 1848-ban a nagymartoni választói kerület képviselője.

41 (Megjegyzés - Popup)

Skolimofsky Tádé lengyel származású kadett az ulánusoknál, Baumgarten Mari titkos jegyese. A fiatalember anyjának ellenkezése folytán később a frigy meghiúsult.

42 (Megjegyzés - Popup)

Báró Ködern Fülöp főhadnagy. (Viszota: V. 408. l.)

43 (Megjegyzés - Popup)

Vojna Félix gróf (1788–1857), Széchenyinek katonakori ismerőse, tábornok. Soproni tartózkodása idején

sokszor megfordult Széchenyinél. (Viszota: V. 195. l.) Etelka iránt gyöngéd érzelmeket táplált, de a leányka habozó magatartása miatt nem került sor kezének megkérésére. Tudott magyarul is. Megismerkedésük után nemsokára Milánóba helyezték át.

44 (Megjegyzés - Popup)

Helyesen Seldern, Akkoriban Sopronban élt Seldern János gróf, meghalt 1851. 71 évet élt. A Szent Mihály-temetőben nyugszik nejével, szül. gróf Festetich Karolinnal.

45 (Megjegyzés - Popup)

Fischer Gusztáv ulánushadnagy, jóhangú fiatalember.

46 (Megjegyzés - Popup)

Jenik Mari bárónő énekkel és zongorajátékkal már 1836-ban és 1837-ben is szerepel a Zeneegyesület hangversenyein. Nemesi előneve Gamändorfi-Zavadovszky.

47 (Megjegyzés - Popup)

Nestroy bohózata. Természetesen még a régi színházban, amelyben 1841-ben játszottak utoljára.

48 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Buday Gábor kapitány, akiről Nagy Iván (II. 253. l.) nem tudja, nem Ignác fia-e. Egyébként Etelkáékhoz már Zomborban is járt egy Buday nevű katonatiszt.

49 (Megjegyzés - Popup)

Zichy Frigyes (Fritz), Miklós gróf (Darufalva) fia (1823), Etelka egyik leghűségesebb imádója. Későbbi neje, Stubenberg Nina, Etelka barátnője.

50 (Megjegyzés - Popup)

Szarvaskendi Sibrikné, Felsőbüki Nagy Sándor leánya, Pál nővére (Klára). Faradon volt birtoka. Szül. 1784. (Sümeghy D. főlevéltáros szíves közlése.)

51 (Megjegyzés - Popup)

A hangversenyt a bencés gimnázium dísztermében (Odeum) tartották, amely ebben az időben a Zeneegyesület hangversenyterme volt, a következő műsorral: 1. Müller: A hűtlen, nyitány. 2. Mercadante Eskü c. operájából énekel Watervliet Emília. 3. Herz-Méhul: Ábránd a József és testvérei c. operából; zongorán előadja Palló Sándor. 4. Az egyesületi énekkar Salieri (Liszt tanítója) egy művét adja elő. 5. Fúvósok Donizetti Lucia c. operájából ábrándot játszanak. 6. Bellini Romeo és Júlia operájának egy kettőse, előadják: Watervliet és Knieschaurek Eliz. 7. Auber: Fra Diavolo, nyitány; zenekar. A zenekari számokat az ulánusok adták elő Csegka vezetésével. Watervliet Emília Laitner András fogadott leánya volt.

52 (Megjegyzés - Popup)

A Lucia-ábrándot érti alatta.

53 (Megjegyzés - Popup)

Báró Ocskay Ferenc (1774–1851) Pinnyén és Horvátországban volt birtokos; megyénk táblabírájaképpen a politikai életben is szerepelt. Nagy pártfogója a zenének; így a Soproni Zeneegyesületnek is volt elnöke, továbbá dísztagja a pozsonyi és kőszegi egyesületnek. Természettudományi gyűjteményét 1847-ben a tudósgyűlésen a résztvevők nagy érdeklődéssel szemléltek. Ebben az időben a család az Eggenberg-házat lakta. Neje született Seldern bárónő volt. A napló Julié és Marié leányaikról emlékezik meg. Ocskayék hozták össze Storno Ferenc festőművészüket Amerlinggel.

54 (Megjegyzés - Popup)

Hol Smidnek is írva. Meglehetősen kacér teremtésnek tünteti fel a napló.

55 (Megjegyzés - Popup)

Az idősebb Bezerédj István 1833-ban vette meg a mai „régebbi” Megyesi Schwartz-házat (Templom-utca 6). Itt lakott fiatalabb fia, Pál (megh. 1864). Az idősebbik fiú, István (1796–1856) Tolnában gazdálkodott, de gyakori vendég volt atyja házában. A reformkorszaknak egyik legtiszteltelemeltőbb alakja. Jobbágyságait már 1844-ben felszabadította. A családi birtok egyébként Szerdahely (ma Fertőszentmiklós egy része) volt nagyobb kastéllyal.

56 (Megjegyzés - Popup)

Augusz Antal, tolnai földbirtokos (1807–1878), 1843-tól fogva tolnai alispán, 1849-ben pestkerületi főispán, majd a helytartótanács elnöke. 1859-ben magyar érzése miatt elhagyta a helyét. 1875-ben bárósították. Liszt Ferenc jó barátja, kitűnőhangú énekes. Etelka már Pestről ismerte Csapóék révén, akik rokonai voltak. (Csapó Vilmos adta ki később Lisztnek hozzá írt leveleit) De Slachta Ferenc is igen szerette, így a leánya szívében érdeklődés ébredt iránta és sokáig remélte, hogy A. viszonzni is fogja és így neje lesz.

57 (Megjegyzés - Popup)

Bezerédj Pál neje, Murray Everilda grófnő. 1838-ban keltek egybe.

58 (Megjegyzés - Popup)

Színmű.

59 (Megjegyzés - Popup)

Bayard francia eredetije után dolgozta csak át Koch.

60 (Megjegyzés - Popup)

Kőszegi ezredes.

61 (Megjegyzés - Popup)

Anicet után dolgozta át Koch.

62 (Megjegyzés - Popup)

Bezerédj István lánykája (1834–46). A bájos gyermekhez Vörösmarty „Mese a rózsabimbóról” című költeményét írta Édesanyja atyjának unokanővére volt, Bezerédj Amália († 1837); lánykája számára verseket írt és ezek „Flóri könyve” című kötetben jelentek meg. A könyv 20. kiadását érte meg 1909-ben.

63 (Megjegyzés - Popup)

Pál nagynénje, Bezerédj Anna, Barcza Imre felesége lett. (Juhász: Szemelvények a Bezerédj-család történetéből.)

64 (Megjegyzés - Popup)

Desfours Károly gróf ulánus alezredes (1794–1874); édesanyja Széchenyi-leány volt, Ferenc gróf nővére, így az alezredes és a Legnagyobb Magyar unokatestvérek.

65 (Megjegyzés - Popup)

Murray Albrecht gróf szolgálatonkívüli altábornagy (1774–1848), Sopronban élt; neje, Almeira, az Esterházyak Franciaországba szakadt grófi ágából származott (1789–1848). Legidősebb leányuk Bezerédj Pál neje lett, Aglája, Ottília és Zepherina ez időben még hajadonok voltak. Széchenyi azt írja róluk: „die Mädchen liebevoll”. (Napló: VI. 552. 1.) A házaspár a kismartoni Kálváriatemplom kriptájában nyugszik. A grófné kottáiból egy kéziratos magyar darab a városi levéltárban van, annak jeléül, hogy francia származása ellenére is élt benne nemzeti érzés.

66 (Megjegyzés - Popup)

Laitner Andráséknál. Táborszernagy, a polgármester öccse, † 1846. III. 29. 1832-től fogva testvére házában lakik a Szent György-utca 19. szám alatt. A város díszpolgára, Kiss János is megemlékezik róla dícsérőleg Emlékirataiban.

67 (Megjegyzés - Popup)

A címe: „Das Rezept zur Goldmacherskunst”, Told és Werle írta.

68 (Megjegyzés - Popup)

Helyesebben: Bube und Dame.

69 (Megjegyzés - Popup)

Amália szász hercegnő finom modorú családi drámák szerzője.

70 (Megjegyzés - Popup)

Tar József királyi tanácsos felesége, született Chernel Mária; Ferenc és Teréz (Barthodeiszkyné) nővére. Házuk 1823-tól fogva a mai Iparoszékház volt a Szent György-utcában.

71 (Megjegyzés - Popup)

Barthodeiszky József (?); a család morva származású és 1782-ben kapja a rátkai és salamonfai előnevet.

Neje Chernel Teréz. (Kempelen: I, 453. l.)

72 (Megjegyzés - Popup)

Högyész Pál első alispán 1836-tól 1842-ig; a vármegyénél negyedszázadig működött. Ekkor a királyi táblához került ülnöknek. Neje Döry Teréz. (Pesti Hírlap, 1842. 61. l.)

73 (Megjegyzés - Popup)

Rohonczy Ignác, akkoriban vármegyei főjegyző, később alispán, 1675-ben nemesített család sarja. Szül. 1802 I. 27. Neje Ocskay Fanny bárónő. Széchenyi sokáig félreismerte. „Ich gestehe, dass ich auf R. in vergangenen Zeiten nicht so grosse Stücke hielt, wie jetzt. Ich halte ihn für ein (!) grundehrlichen Menschen.” Döblingi hagyaték. I. 499. l.

74 (Megjegyzés - Popup)

Szabó Ferenc, tartományi főbiztos (Ober-Provinz-Kommissär; ő gondoskodott a katonaság ellátásáról), neje született Legedits Anna. 1830-tól fogva övek volt az Új-utca 9. sz. ház a szép loggiás udvarral.

75 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Farkasné szül. Hegedűs Karolin. Farkas István tartományi albiztos volt és 1839-ben lett a vármegye táblabírája. De abban az időben a Zene-egyesületben is szerepel egy Farkasné, szül. Moskop bárónő.

76 (Megjegyzés - Popup)

Seribe kétfelvonásos darabja.

77 (Megjegyzés - Popup)

Konkolyit mint írórt nem tartja számon Szinnyei: Magyar írók lexikona.

78 (Megjegyzés - Popup)

Schneller András lovassági tábornok, egy ezred tulajdonosa, soproni születésű és itt is halt meg 1840-ben 85 éves korában. Gyászjelentését a Geiger-krónika őrizte meg (Városi Múzeum).

79 (Megjegyzés - Popup)

Richter Teréz sugónő emlékkönyve szerint „Quodlibet” (egyveleg) került színre.

80 (Megjegyzés - Popup)

„Die Erbschaft”, Kotzebue vígjátéka került színre.

81 (Megjegyzés - Popup)

„Die 4 Schildwachen auf einem Posten”, Vogel régi vígjátéka, „Dir wie mir”, vígjáték és „Ein für zehn”, Seribe vígjátéka.

82 (Megjegyzés - Popup)

A hangversenyt az Odeumban tartották. Műsora ez volt: 1. Lindpaintner: Wampyr. Nyitány. Zenekar. 2. Jansa: Változatok hegedűre zenekari kísérettel; előadja Ruzicka Ferenc. 3. Proch: Lebewohl. Énekli Wellenovszky Mari. 4. Luft: változatok oboára; előadja zenekar kíséretével Pfeifer ulánus zenész. 5. Bellini Normájának áriája; előadja Wellenovszky Mari. 6. Czerny: Koncert; előadja Slachta Etelka. 7. Auber: „Báléj” c. operájának nyitánya. Zenekar.

83 (Megjegyzés - Popup)

A Honművész (1839. I. köt. 14. szám) ezt írja Etelka szerepléséről; „A legsűrűbb tapsokkal fogadtatott s kísértetet leánykoszorunk egyik kitűnő virága, a különösen tisztelt és szeretett nemes Slachta kisasszony. Szép ujjai oly érzés-teljesen nyomták a billentyűket, olly ügyességgel futottak azokon végig, hogy a jeles pesti mestert s muzsikai valódi hajlamokat mindjárt elárulták.”

84 (Megjegyzés - Popup)

Tóth József (1784–1842) Esterházy jogtanácsosa; ennek a palotájában is lakott. Neje Kőszeghy Mártonyi Johanna volt; gyermekeik közül István festőművész, Ágost honvédtiszt, majd a magyar tudományos térképészet megalapítója; leányai nagy barátságban éltek Etelkával.

85 (Megjegyzés - Popup)

Bohózat.

86 (Megjegyzés - Popup)

Birch-Pfeiffer Karolin színműve.

87 (Megjegyzés - Popup)

„Das Bild der Danae”, Deinhardstein színműve, „Die Quarantaine”, tündérajáték.

88 (Megjegyzés - Popup)

Chernel Lajos, Ferenc fia, Barthodeiszky unokaöccse, vármegyei aljegyző, 1841-ben átment a váltótörvényszékhez. Állhatatosan udvarolt Etelkának, de reménytelenül, éppen hevessége folytán. Alacsony kövér termete miatt állandóan gúnyt űztek belőle. Széchenyi sem becsülte sokra: „Chernel ultimus”, írja róla 1843-ban. (Viszota: V. 744. l.) † 1881-ben mint főtörvényszéki tanácsos.

89 (Megjegyzés - Popup)

Ádám vagy Elek. Hógyészy Pálné fivérei.

90 (Megjegyzés - Popup)

Nagybácsi, Mari atyja, négy fia és három leánya volt. 67 évet élt. Temetése II. 11.

91 (Megjegyzés - Popup)

Niczky Sándor 1836-ig vármegyénk alispánja; sajtoskáli földbirtokos. 1848-ban a lövői választókerület

képviselője.

92 (Megjegyzés - Popup)

Felsőbüki Nagy Sándor, Pál testvére (1782); háza az Új-utcában 18. sz.; (1821–1851). Egy másik Felsőbüki Nagy Sándor-ház 1834 körül épült a mai Zrínyi Ilona intézet helyén, de nem nyerte meg Széchenyi tetszését. (Napló: IV. 551. l.; 1835.)

93 (Megjegyzés - Popup)

Mitisné, aki már a következő évben meghalt, de nem Sopronban, Baumgarten Anna báróné, Mari nővére. Egy őrnagy felesége volt.

94 (Megjegyzés - Popup)

A kaszinói bálteremben.

95 (Megjegyzés - Popup)

Gróf Batthyány Kristófné, szül. Gleispach Franciska bárónő (1794–1854), a szalonaki ágból. Leánya, Ágnes, 1853-ban halt meg 38 éves korában. (Nagy Iván: I. 250. l.)

96 (Megjegyzés - Popup)

„Die Schule des Lebens” került színre Raupachtól.

97 (Megjegyzés - Popup)

A hangversenyt a gimnázium Odeumában tartották. A műsor a következőt 1. Reissiger: Az ősi kincs, nyitány. 2. Bellini Alvajárójából énekel Gamendorff Zavadovszky-Jenik Mária bárónő zongora és vadászkiert kíséretével. 3. Rondó „A hó” című operából (Auber); zongorán Pachofer Vilhelmina. 4. Bellini: „Bianca és Fernando”, operarészlet; éneklí Watervliet Emília. 5. Herold: A párbaj. Rondo, kürtön játssza zenekar kíséretével: Czegka karmester. 6. Mercadante: Eskü, kettős. Éneklí: Watervliet Emília és Knöps Paula. Az utóbbi K. János leánya, később Grüner József lovag lipcsei konzul neje lett. 7. Bellini „Puritánok” c. operájának bravúr áriája (alla polacca), éneklí Jenik Mária. 8. Donizetti: „Anna Bolena” c. operájának nyitányát adja elő a zenekar. Ismét az ulánusok játszottak.

98 (Megjegyzés - Popup)

„Der kleine Deklamator” és „Die Organe des Hirnes”, mindegyik Kotzebuetól.

99 (Megjegyzés - Popup)

Pejachevich Ferdinánd grófékról van szó; egyik házuk a reáliskola helyén állt, a másik a Petőfi-tér 2. szám. Az Éliás: Regenwurm című bohózatot adták Hopptól.

100 (Megjegyzés - Popup)

Schmidt színműve.

101 (Megjegyzés - Popup)

Steinbach Ferenc ügyalapítványi igazgató leánya Pesten, Etelka egyik legbizalmasabb barátnője.

102 (Megjegyzés - Popup)

Wesselényi Miklós bárót azért fogták pörbe és ítélték el úgy Erdélyben, mind Magyarországon, mert az országgyűlési tárgyalásokat könyomatban terjesztette és Szatmár vármegye ülésén erős bírálattal illette a kormányzatot.

103 (Megjegyzés - Popup)

Grammerstädter vígjátéka.

104 (Megjegyzés - Popup)

A bécsi Leopoldstädter Theater kedvelt énekesnője.

105 (Megjegyzés - Popup)

Buierette Adolf kapitány, többnyire Piretnek írják (Viszota: V. 393. l.) Etelka, néha Ödönnek nevezi, egyébként gúnyolódó természetűnek festi.

106 (Megjegyzés - Popup)

Witte Károlyné, szül. Artner Sarolta, Mária Terézia költőnő nővére; Freiburgba ment férjhez, de özvegyként Sopronban élt. Etelka fölötte becsülte és Pichler Karolin is nagy szeretettel emlékezik meg róla „Denkwürdigkeiten” című emlékirataiban. 1850-ben még szerepel a neve az újévi köszöntést megváltók sorában.

107 (Megjegyzés - Popup)

Tragédia.

108 (Megjegyzés - Popup)

Kotzebue vígjátéka. Etelka és baráti köre Zomborban műkedvelésből előadta.

109 (Megjegyzés - Popup)

Murray grófkisasszony; akkoriban már vénleánynak számított. Mint csillagkeresztes hölgynek azonban biztosítva volt jövője.

110 (Megjegyzés - Popup)

Rohonczy főjegyző nővére. Atyjuk veszprémi alispán volt, az ottani zenekultúra oszlopa.

111 (Megjegyzés - Popup)

Weissenthurm Johanna vizenyős darabja.

112 (Megjegyzés - Popup)

Scribe színműve.

113 (Megjegyzés - Popup)

Scribe „Gabriele”-jét adták.

114 (Megjegyzés - Popup)

A „Portici néma” című híres operának (Auber) torzképe.

115 (Megjegyzés - Popup)

Hopp bohózatát, „Goldkönig, Vogelhändler und Pudelscherer”, adták.

116 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Császár Ferenc írónak, Petőfi nagy ellenzőjének.

117 (Megjegyzés - Popup)

Mátray (Rothkrepf) Gábor a Regélő szerkesztője (1797–1875), egyébként főleg zenei régiségeink felkutatásában volt érdeme. Még Zomborból ismerte Etelka és az volt a véleménye felőle, hogy titokban szerelmes belé. Annyi biztos, hogy kezdő lépéseit az irodalom terén nagy gonddal istápolta.

118 (Megjegyzés - Popup)

Ezen az estén a „Fest der Handwerker” (Angely) és „Der arme Poet” (Kotzebue) szerepelt a műsoron.

119 (Megjegyzés - Popup)

Az Odeumban volt a hangverseny. A műsor; Auber; Lestoque. Operanyitány. Zenekar. 2. Richter Antal (győri egyházi karnagy, János atyja); Románc, csellóra zenekar kíséretében előadja Uhl János, a kismartoni hercegi zenekar tagja. 3. Rossini: „A tolvaj szarka”, kettős: Knischaurek Eliz és Purt Károly. Utóbbi már pár év múlva Kőszeghy Károly néven a Nemzeti Színház, majd az Operaház oszlopos tagja lett. A Soproni Zeneiskola egyik büszkesége, hogy itt tanult. 4. Berbigier: Fuvolaverseny; előadja Jachimek Ferenc, a városi zenekar vezetője, fuvolaművész († 1851). Lásd Soproni Szemle, 1942. 222/3. o. Czerny: Ábránd egy svájci dal felett zenekari kísérettel; előadja Zwickel Erzsébet Kismartonból. 6. Pacim: „Pompei utolsó napjai”, ária, énekli Knischaurek Erzsébet zenekari kísérettel. 7. Mertz: Változatok csellóra zenekari kísérettel. Előadja Uhl János. 8. Ricci: „Az új Figaró”, operanyitány; előadja a zenekar.

120 (Megjegyzés - Popup)

Esterházy Pál herceg (1786–1866) hosszabb időt töltött külföldön és visszatérve ismét elnökölni szándékozott a megyegyűlésen.

121 (Megjegyzés - Popup)

A megyegyűlésen eleinte Hőgyész Pál alispán elnökölt. Bejelentette, hogy Esterházy Pál főispán bizonytalan hazaérkezése miatt nem jelölték meg a meghívón, hogy ő elnököl, de íme megjött és így

küldöttség ment érte és egyúttal a bejáróhoz is fogadó bizottságot jelöltek ki. Bevonulva, lelkes szavakkal adta tudtul, hogy egy sereg adományt tesz, többek közt a kismartoni irgalmasok kórházában három helyet biztosít a megyei elmebajosok számára. Tiszteletbeli állásokra többeket kinevezett. A legfontosabb pontja a tárgyalásoknak a közelgő országgyűlés elé terjesztendő pontok megvitatása volt, erre bizottságot küldött ki a közgyűlés. Egyébként jelen voltak: Esterházy Miklós herceg, Széchényi Lajos gróf, Zichy Miklós gróf, Ocskay Ferenc báró, Viczay Adolf gróf, Barabás László soproni kanonok, Jankovich Izidor és Inkey Imre aranykulcsos kamarások, Ürményi József, Felsőbüki Nagy Pál és Sándor, Fiáth János, Vizkelety János, Nitzky Sándor, Szabó Ferenc, Tóth József, Szürnyeghy Horváth József, Barthodeiszky József, Vághy Ferenc, Láitner Ferenc, Fabriczius András, Bachich József, Lunkányi János és Darás József (Széchenyi István képviselőjében), Berzsényi László (a költő fia, Festetich László képviselőjében), Artner Lajos (Sopron képviselőjében) és „felette nagy számú Nemesség”. A közgyűlési jegyzőkönyv, sajnos, nem számol be az egyes felszólalásokról, így Felsőbüki Nagy Páléről sem.

122 (Megjegyzés - Popup)

Színre került: „Die Tochter des Geizigen”, Bayard színműve.

123 (Megjegyzés - Popup)

Donizetti operái: a „Belizár”, már elfeledett, a „Szerelmi bájital”, gyakran szerepel.

124 (Megjegyzés - Popup)

Halm drámája.

125 (Megjegyzés - Popup)

A házaspár Budán is csak vendégszerepelt.

126 (Megjegyzés - Popup)

Proch Henrik (1809–1878) bécsi zeneszerző és karmester. 1847-ben Sopronban is vezényelte a Zeneegyesület egyik hangversenyét. Dalaiból egy-kettő ma is él.

127 (Megjegyzés - Popup)

Auber francia operaszerző (1782–1871); főművei a „Fra Diavolo” és a „Portici néma”.

128 (Megjegyzés - Popup)

Bellini operája, a „Puritánok”.

129 (Megjegyzés - Popup)

Helyesen „Fausta” a címe, teljesen elfeledett darab.

130 (Megjegyzés - Popup)

Weissenthurm Johanna vizenyős tragédiája.

131 (Megjegyzés - Popup)

Raupach drámája.

132 (Megjegyzés - Popup)

Nagyböjt.

133 (Megjegyzés - Popup)

A hangversenyt a Kaszinó nagytermében tartották. Műsora: Kreutzer: „Granadai éjszallás”, operanyitány. 2. Vogel: Felismerés. Énekli Ranhartinger B. udvari énekes. 3. Hoschek: A visszhang. Kürtön előadja a szerző. 4. Caraffa: Kis ária. Énekli Jenik Mária. 5. Mayseder: Változatok, Előadja Hofer Péter. (Nagykereskedő, a Soproni Takarékpénztár egyik alapítója.) 6. Operaária: Mayer Karolin, a bécsi operaház tagja. 7. Meyerbeer: „Il Crociato”. Nyitány. 8. Czerny: Négy zongorás darab: Sieber Karolin, Kern Kimentina, Jenny Róza, Knöps Mari. 9. Ranhartinger: Éji őrjárat. Énekli a szerző. 10. Hoschek: A vágy. Előadja kürtön a szerző. 11. Mayer Karolina énekel. 12. Englmann: Kantate; szólamait éneklik: Jenik Mária, Wigand Károly könyvkereskedő, Purt Károly, Gloser József.

134 (Megjegyzés - Popup)

Ma Erzsébet-kert. 1740 körül létesítette Preysing generális a „Neuhof” nevű majort és kertet; 1763-ban vette meg tőle a város; a majort száraz malommá alakította át; azóta tehát a város közönségéé ez az üdülőhely. Akkoriban még franciás ízlésben tartották a kertjét.

135 (Megjegyzés - Popup)

A mai Sopronbánfalvai.

136 (Megjegyzés - Popup)

Birch-Pfeiffer Karolintól az „Engländer in Paris” c. bohózatot adták.

137 (Megjegyzés - Popup)

Mivel ebben az időben több Viczay grófné is volt, nehéz megmondani, melyiket érti a napló. De egy hajóút alkalmával említi, hogy ismerős egygel, aki született Lichnovska Leokádia; ez Viczay Adolf neje volt; Sopronban élt akkoriban Viczay Mihály özvegye, Dittmayer Eliz is. (Nagy Iván: XII. 475. l.)

138 (Megjegyzés - Popup)

Adamovitsné, szül. Kelcz Jozefa. Tán A. Antal főispáni helytartó neje. 1850. VIII. 27-én kihirdetett végrendelete szerint nagynénje Patasichné, szül. Sigray Júlia volt. Ettől egy értékes zsebórát kapott Milánó képével. Ezt, hogy a rokonságban maradjon, Hauer Józsefné, szül. Sigray Zsófinak (Tante Sophie!) hagyományozta. Bolza grófnőnek, a mai Zrínyi Ilona intézet megalapítójának egy „Ecce homo” és egy „Mater dolorosa” képet hagyott.

139 (Megjegyzés - Popup)

Uzsonna.

140 (Megjegyzés - Popup)

Tündér játék.

141 (Megjegyzés - Popup)

Vary és Proch vígjátéka.

142 (Megjegyzés - Popup)

Ayrenhoff vígjátéka.

143 (Megjegyzés - Popup)

Erről a lottériáról azt írja a Honművész (36. sz.), hogy 186 drb. kézimunkát sorsoltak ki; 1000 sorsjegyet bocsátottak ki 10 ezüst krajcárjával; a kiállítást 3 ezüst krajcárért lehetett megtekinteni. A kaszinó kistermébe „százanként seregltek az emberek”.

144 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Artner Lajosék Karolinnal, aki hamarosan férjhez is ment Ihász Imréhez. Artner Lajos a Kolostor-utca 9. szám alatt lakott.

145 (Megjegyzés - Popup)

Dornerék esetleg Slachtaék háziurai. A mai Templom-u. 3. sz. házat nemes D. Kristóf és neje Simonyi Zsuzsanna 1833–1845. birtokolták. Utána gyermekeik 1871-ig. Akkor vette meg Schreiner Károly dr. ügyvéd a házat és építtette át a következő évben.

146 (Megjegyzés - Popup)

Sándor vagy Vince, Ignác gróf fiai. Egyeden egy fedél alatt éltek haragban (Széchenyi: V. 104. 1.)

147 (Megjegyzés - Popup)

Fichtel (Fichtl) Ferenc báró, a Mária Terézia, rend lovagja, altábornagy (Feldmarschallieutenant). Széchenyivel ismeretségben volt.

148 (Megjegyzés - Popup)

Auersperg Károly herceg hadosztályparancsnok (* 1784). A Storno-házban lakott, szemben a városházzal. 1847-ben itt halt meg és a Szt. Mihály templomban temették el. Neje báró Lenthe Augusztá Eleonóra. Hét gyermekük volt, egy fiú és hat leány: Zsófia (* 1811), Aloysia (Lujza, *1812), Henriette (* 1815), Friderika (Frici, * 1820), Ernesztina (* 1822) és Mária (* 1827). Storno Ferencet erősen felkarolták és rábeszéltek, hogy festőnek képezze ki magát. Széchenyi is járt hozzájuk. „Angenehme Leute”, írja naplójában (1847; VI. 558. l.) (Gothaischer Hof Kalender auf das Jahr 1830.) Auersperg herceget így jellemzi Literáti Nemess Sámuel soproni tartózkodása alkalmából; „Egy fő méltóságot mutató dalia férfiú arannyal borított egyenruhájában a nemes megye több jelen volt tisztjeihez barátsággal és leereszkedéssel viseltetik, mindnek hajtogatja fejét s csak ő fedetlen fővel. Nagy rangját gyanítva s népszerűsége s nemzetünk iránt mutatott szeretete annyira meghatott, hogy bánni kezdtem angol parlamenti szokásomat;

azonban már régibb jó ismerős uramtól, Lőrincz főhadnagytól tudtam meg, hogy a 3-ik huszár ezred volt szeretett ezredese, most pedig tábornagi generál Auersperg herceg legyen.” (Bécs, 1840. december 15; közölve a Hírnök 1841. évfolyamában, 6. szám.)

149 (Megjegyzés - Popup)

Rousseau, előnevén d'Atapponcourt de Monseth kapitány. Később nőül vette Saar Marit. A Domonkos u. 11. szám (Schreiner-ház) régebben ezé a családé volt.

150 (Megjegyzés - Popup)

Füzet.

151 (Megjegyzés - Popup)

Zavart négyszemközti együttlét.

152 (Megjegyzés - Popup)

A mai belvárosi elemi előtt (akkor kaszinó) kioszk volt és ott zajlott a társadalmi élet. Ott tartották a katonazenét is. Széchenyi írja naplójában 1838 július 22-én: „Nachmittag nach Oedenburg. Vor dem Casino Musick.” (V. 193. 1.) A teret 1834 után alaposan átrendezték. A közepén tó és három kisebb ház állott. Ezek helyére került 1840–41-ben az új színház. Egy sereg hársfa, több nyárfa, néhány szederfa, egy-egy platán és gesztenyefa állt a tó partján. Az újonnan alakított sétány azonban az 1840-es évek folyamán elvesztette vonzóerejét. A Honderú című lap hosszasan panaszolja a kor szokásos émelygős hangján: „Ezelőtt ennek padjaira telepedett az elegáns hölgyvilág, a hold regényesen világítja meg kedves vonásaikat s a fiatalur sereg, mely lepkeként körzé a szép nem génuszait, a lelkesbek elmedus társalgását élvezvén, csak fájdalommal veheté, hogy a percenkint tűnő órák végre annyira haladtak, hogy a hölgyeket oszlásra inték.” Most azonban „ott, ahol néha alig lehet ülni, most többnyire csak néhányan férfiak ásítognak”. (1843, II. kötet, 18. szám.)

153 (Megjegyzés - Popup)

Helyesen Pinnye, Eszterháza közelében.

154 (Megjegyzés - Popup)

A császári herceg Károly főherceg, asperni győző fia, Károly Ferdinánd (1818–1874). Az uralkodónak, V. Ferdinándnak unokaöccse, Albrecht főherceg testvéröccse. Édesapja Frigyes és Jenő főhercegeknek. Sopronban felettebb népszerű volt. A Michel-krónika feljegyezte róla, hogy Somogyi gróf házában (ma Domonkos-utca 17.) lakott.

155 (Megjegyzés - Popup)

Fiáth István valószínűleg F. János és Salamon Erzsébet fia. (Nagy Iván: V. 171. 1.)

156 (Megjegyzés - Popup)

A pesti Műegyletet 1839 novemberében alapították, évi 5 pengő volt a tagdíj. Az első kiállítást 1840-ben

rendezték.

157 (Megjegyzés - Popup)

Úrnapi körmenet. Ma is a tulajdonképeni Úrnapiján és a rákövetkező vasárnap külön-külön tartja a két soproni plébánia a körmenetet.

158 (Megjegyzés - Popup)

Pejachevichné született Erdődy Eleonóra, Károly gróf özvegye a Petőfi-tér 2. szám alatt lakott. Meghalt 1840-ben.

159 (Megjegyzés - Popup)

A líceumban 1790-ben alakult Magyar Társaság ú. n. örömmünnepe. Tudvalevőleg ma is megvan ez az önképzőkör.

160 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Müllner Mátyás (1818–1902), aki 1830–39-ben járt a líceumba, később ennek az iskolának nagyerdemű igazgatója és történetírója. (Szinyey: Magyar írók lexikona.)

161 (Megjegyzés - Popup)

Tóth Józsefné született Mártonyi Franciska (1789–1859); leányai Angelika (1815–1893), később Gamauf auditor neje; Johanna, Teschenburé kapitány neje († 1877) és a pártában maradt Eugénia (1819–52). Mindannyian egy helyen nyugszanak a régi Szt. Mihály-temetőben.

162 (Megjegyzés - Popup)

Értsd a belváros körül, azaz a Várkerületen és a Színház-utcában; mindezt akkor még Várkerületnek hívták.

163 (Megjegyzés - Popup)

A német név szó szerinti fordítása; Gänseblume azonban százszorszép.

164 (Megjegyzés - Popup)

Kerek szabású női mellény.

165 (Megjegyzés - Popup)

A mai Deákkút. Már a 18. század első felében mint régi elnevezés szerepel a kies forrásra, tehát ősidőktől fogva kedvelt tanyája a diákoknak. Mikor 1800 körül afféle majális jött divatba, hogy Bánfalvára vonult a fiatalság, a Deákkutat mindig útba ejtették. 1827-ben alakult meg a vármegye szervezetének mintájára a fiatalságnak olyan társulása, amely céljának tűzte ki, hogy a várost egy délután tánccal és zenével szórakoztatja, így lett a Deákkút a magyar élet egyik központja Sopronban. A kútra 1834-ben felírás került: „Magyar kút, Légy forrása soká ártatlan örömmek!” Azóta Magyararkútnak hívták. 1846-ban megújították a feliratot, megtartva ezt a szöveget; ez 1873-ig maradt, mikor is a Deákkút szóval helyettesítették a korábbi elnevezést. (Zábrák: A soproni evang. lyceumi ifjúság „Deákkuti vármegye”

egyesületének története. 1873. 2–15. l.).

166 (Megjegyzés - Popup)

Nemescsói Strokay Ignác a líceum tanára volt, 1844-ig övé volt a Templomutca 9. sz. ház. Valószínűleg Strokay Gyulát érti a napló, aki 1840-ben már egyik ünnepélyen szerepelt és később a Deákkúti vármegye főispánja is volt.

167 (Megjegyzés - Popup)

Híres bécsi szálló; „Zum wilden Mann”. Itt álltak meg a bádeni társaskocsik is. 1878-ban lerombolták. (Groner: Wien, wie es war. 1919. 251. l.)

168 (Megjegyzés - Popup)

Alkalmasint valami bécsi bolt cégére.

169 (Megjegyzés - Popup)

Tolnában az országgyűlésre eredetileg a konzervatív párt jelöltjeit küldték; majd a liberálisok, Bezerédjék felülkerekedtek és a maguk embereit küldték Pozsonyba; azonban hamarosan ismét erőre kaptak a konzervatívok és újból visszanyerték hatalmi állásukat. E választási harcokban Augustz Bezerédj Istvánnál tartott.

170 (Megjegyzés - Popup)

A VI. kötet végén Etelka feltüntette a Műegyletbe gyűjtött tagok névsorát: Báró Ocskay Ferenc, Kocsobai Tibolt Károly, Niczky Sándor, Rohonczy Mária, Mátrayné Tiboldh Konstancia, Zadjeli Slachta Etelka, Chernel Lajos, Bachich Pál, Ránffy József, Kollár Ferenc (Keresztény), Kutrovich Antal, Konkolyi József, Tar János, Noszlópy Antal (Szilsárkány), Fejér Ferenc (Felsőbük), Töttösy Mihály, Dőry Elek (Jobaháza), Radó Dániel (Alsóbük), Káhly József (Tompaháza), Rohontzy Ignác, Darás Sándor, Rott Sándor és Dőry Ádám (Jobaháza)

171 (Megjegyzés - Popup)

Kelz Teréz, valószínűleg Fiiletinczy Kelcz Antal leánya (Kempelen: V. 425.) Itt Adamovitsnél, aki Kelcz-leány volt, élt; egyébként állandóan betegeskedik.

172 (Megjegyzés - Popup)

Schwáby Jakab, Pálffy gróf vadászának fia, 1820 körül telepedett le Sopronban mint cukrász, 1825-ben megvette a Színház-utca 32. számú házat, ahol két nemzedéken át volt a híres cukrászda. Az első Schwáby 1851-ben halt meg 61 éves korában.

173 (Megjegyzés - Popup)

Vengerszky Ede gróf ezredes, a főherceg udvartartásának vezetője.

174 (Megjegyzés - Popup)

Lichtenberg Miklós gróf, csász. kamarás, a 3. ulánus-ezred parancsnoka; a Zeneegyesület tagja volt.

175 (Megjegyzés - Popup)

A Brennbergi-út mentén, túl Bánfalván.

176 (Megjegyzés - Popup)

Ma Schönherr-malom néven ismert; a jezsuitáké csak 1773-ig volt.

177 (Megjegyzés - Popup)

A hajdani Lénárt-hegy, később Kurucdomb. Ebben az időben csak a lábánál voltak házak. Első szélmalma 1847-ben létesült.

178 (Megjegyzés - Popup)

Papré. 1832-ben a város megváltotta az egyháztól.

179 (Megjegyzés - Popup)

Fertőboz (Holling); a Geiger-krónika szerint (589. l.) a fürdőházat Széchenyi István gróf létesítette 1839-ben, és már ebben az évben sok látogatója volt. Fellendítésére létesült a „Hollinger Bade-Anstalt Verein”, amelynek 1859-ben Simon János volt az elnöke. Az 1860-as években a Fertő teljesen kiszáradt és a kétemeletes fürdőház amelybe a tóból szivattyúzták fel a vizet más rendeltetést kapott.

180 (Megjegyzés - Popup)

A Pongyeloki Rott-család a Felvidékről származott: Mari nagyszülei Rott Zsigmond és Zolnay Júlia, atyja Sándor, sopronmegyei főbíró volt, Mihályiban lakott. Négy leány és két fiú volt a családban. Kastélyukban 1838. műkedvelők előadták Kisfaludy „Csalódások” c. vígjátékát az árvízkárosultak javára.

181 (Megjegyzés - Popup)

A Júlia-völgy a templom mögött nyúlik fel merőlegesen a Fertőre.

182 (Megjegyzés - Popup)

A fertőbozi templom 1904-ben leégett és részben összeomlott. Képe megjelent Reschka acélnyomatú soproni látképsorozatán.

183 (Megjegyzés - Popup)

Helyesebben Deákkút vagy Magyarkút.

184 (Megjegyzés - Popup)

Pelikán Erzsébet biztosan az az idősebb hölgy, akinek végrendeletét 1843 február 20-án bontották fel és akit a Szt. Mihály-templom kriptájába temettek. Több festményt hagyott Kozmár Pál kónyi plébánosnak.

185 (Megjegyzés - Popup)

Talán Potschendorf, a vas megyei Pócsfalu.

186 (Megjegyzés - Popup)

József nádor 1800/1-ben szívesen tartózkodott az egyik fertőbozi magaslaton. Ott Széchenyi Ferenc gróf kis kerek görögös templomocskát építtetett a nádor szobrával. Ma csak az omladozó épület van már meg.

187 (Megjegyzés - Popup)

Rott Sándor, Mari fivére vármegyei al, később főjegyző. A Zeneegyesületnek választmányi tagja volt.

188 (Megjegyzés - Popup)

Zene.

189 (Megjegyzés - Popup)

Darufalva. A komárommegyei Szent Péteriben és itt gróf Zichy Miklós (1796–1856) a birtokos; „Szt. Péteren nincs ugyan pompás palotája, mivel Daruvárott Soprony vármegyében lakik.” (Társalkodó, 1834. 17. szám.) A kastélyt 1895 körül a grófi család eladta lovag Patzenhofer Konrádnak; akkor a kastélyt magát ugyan részben átalakították, de a park megmaradt eredeti szépségében; a kastély közelében francia stílusú, értékes szobrokkal, de a távolabbi rész angol ízlésű. Zichy Miklós neje Loe Júlia bárónő (1797–1865).

190 (Megjegyzés - Popup)

Alkalmasint galamblovészet lehetett.

191 (Megjegyzés - Popup)

Zichy Imre gróf 1831-ben született, tehát csak egészen kis fiú ebben az időben. (Nagy Iván: XII. 368. l.) Zichyéknek 10 gyermekük volt.

192 (Megjegyzés - Popup)

Riefkolh (vagy Riefkohl) ulánushadnagy. Hannoveri származású, az atyja tanító volt. Finom társalgási modora, költői hajlamai folytán megnyerte Etelka szívét, de komoly szerelem iránta nem fejlődött sohasem. A napló sokszor Rudi néven említi.

193 (Megjegyzés - Popup)

Czirák János gróf, megyei tb. aljegyző. 1840-ben a kancelláriához nevezték ki fogalmazónak. (Viszota: V. 393. l.)

194 (Megjegyzés - Popup)

Loretto (Loretorn) hírneves búcsújáróhely; a 17. században alakult ki. Szerviták gondozták 1786-ig, attól fogva a templom rendeltetése ugyan megmaradt, de a kolostorban kórházat, raktárat és végül züllött

gyermekek menhelyét létesítettek, 1926 óta ismét szervita kolostor.

195 (Megjegyzés - Popup)

Bizonytal nem Vulkapordányon, hanem Lajtapordányon keresztül, mely falu mintegy 3–4 kilométernyire van Lorettótól.

196 (Megjegyzés - Popup)

A herceg Esterházy-park. Egyik ékessége az 1818-ban elkészült kerek görögös templomocská, benne Canova szobra Liechtenstein hercegnéről (* Esterházy Leopoldina hercegnő).

197 (Megjegyzés - Popup)

Az orsolyita apácák voltak akkor csak Sopronban.

198 (Megjegyzés - Popup)

A Saár-család nevét magyarosan (Szár) és németesen (Saar) egyaránt írják. A szóban forgó Saár Lajos, aki a Szent Mihály-temetőben nyugszik, Dőry Ágnes, László leányát vette nőül, tagja volt a Zeneegyesületnek és 1847-ben mint „magános” szerepel a kongresszus résztvevői közt. Övé volt a nemrégiben lebontott Tschurl-átjáró ház. Mari leánya és Etelka barátnők voltak.

199 (Megjegyzés - Popup)

Wyss Ferenc 1849-ben mint az Olaszországból feljövő ulánusok parancsnoka a csornai csatában esett el.

200 (Megjegyzés - Popup)

Tihanyi Ferenc temesi főispáni helytartó; liberális nézetei miatt az ellenzék is szerelte. (Borovszky: Magyarország városai és vármegyéi. Temes vármegye. 379. o.)

201 (Megjegyzés - Popup)

Margaretha: Szentmargitbánya, Kismarton közelében.

202 (Megjegyzés - Popup)

Streuberg, a mintegy 300 m magas Alomhegy a bánfalvi hősi temető közelében. Elnevezését Bredetzky úgy magyarázza, hogy a diákok ott szereztek a porzót (Streu). (Bredetzky: Topographisches Taschenbuch für Ungarn. 1802. 154. l. s. k.)

203 (Megjegyzés - Popup)

Felsőlövérek, Alsólövérek.

204 (Megjegyzés - Popup)

f. h.: főhadnagy; h.: hadnagy; kap.: kapitány. Buttler nem a magyar történelmi nevezetességű család sarja

205 (Megjegyzés - Popup)

Károly főherceg, a király nagybátyja, aki Aspernnél 1809-ben megverte a franciákat. A Sopronban élő Károly Ferdinánd édesatyja († 1847). Egyik fia Vilmos főherceg, Mária főhercegnő pedig leánya († 1825), később Rainer főherceg neje.

206 (Megjegyzés - Popup)

István főherceg, József nádor fia, 1847–48-ban maga is nádor.

207 (Megjegyzés - Popup)

La caracole: összetömörülés.

208 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Károly gróf, aki 1805-ben született és 1847-ben már tábornok volt (Nagy Iván: I. 57. l.)

209 (Megjegyzés - Popup)

Écossaise: skót tánc.

210 (Megjegyzés - Popup)

Fogadó a prépostság épületében, e század elején szűnt csak meg; szép kovácsoltvas cégére ma is a házon látható még.

211 (Megjegyzés - Popup)

A hercegi ménesekből behozott csikók bemutatása volt ez. A hatalmas várteret egy oldalt a kastély szegélyezi, más oldalt a vasrácsos nagy kapu, ezzel szemben két utcatorkolat közt házsor. A kastéllyal szemben a két L-alaprajzú lovarda, lapos tetővel, ahonnan lehetett a felvonulást nézni és köztük elég széles udvarral, ahol a jelenet játszódott.

212 (Megjegyzés - Popup)

Andreoliról Literati Nemess Sámuel, az ismert műgyűjtő, hamisító és kereskedő ezt jegyezte fel egyik útirajzában: „Andreoli főhadnagy lépett be hozzám (Sopronban), kérvén, engedjek neki is valamit ritkaságaimból s egy rozsdás kardot levevén a szegről, midőn damaszkusi vasa erényét próbálgatta volna, különben is csak a Bakony emlékezete tétette rideg oldalbordám mellé, azért kívántam szolgálni vele azon kijelentéssel, hogy ha én Ön lehetnék, a Vaticanban évezredektől fogva egy oldalokon heverő bullák mind mozgásba jönnének, elérvén beszédemet, tudtomra adta, hogy birtokosa ő egy kis gyűjteménynek, melyek «tán zsebkönyvemet kérvén, olaszul nevét, karakterét és statioját feljegyezvén, Romában kiásott szép Minervája megtekintésére invitált.” (Hírnök. 1841. 6. szám.)

213 (Megjegyzés - Popup)

Kazinczy Ferenc apósának, gróf Török Lajosnak két megfelelő korú katonatiszt unokája közül az egyik: tehát Sándor (* 1809), vagy Miklós (* 1812). (Nagy Iván: XL, 304. l.)

214 (Megjegyzés - Popup)

Az 1701–6-ban épült kálvária kegykápolnája.

215 (Megjegyzés - Popup)

Ihász Imre táblabíró felesége született Szigethy Zsuzsanna († 1848). övök volt a Zöldház (Müller Paulin-utca 2).

216 (Megjegyzés - Popup)

Rossini hírneves zeneszerző (1792–1868); Sevillai borbély és Tell Vilmos című operái máig mősordarabok.

217 (Megjegyzés - Popup)

Murrayné nővére (Nagy Iván: IV. 101. 1. szerint) Fribert vicomtesse volt; † 1791. Etelka valószínűleg rosszul írta a nevét. Mindkét nő az Esterházy-család francia grófi ágából való.

218 (Megjegyzés - Popup)

1839-ben vásárolta meg Kollár Jeromos a Templom-utca 5 számú házat, tehát szemben Etelkáékkal.

219 (Megjegyzés - Popup)

Az első dalt Saphir szövegére Almengräber írta. A Proch dalnak „Erkennen” a címe.

220 (Megjegyzés - Popup)

Groß-Waraschdorf: Szabadbáránd. Postaállomás.

221 (Megjegyzés - Popup)

Bozsok, Rohonc mellett Vas megyében.

222 (Megjegyzés - Popup)

Uhl János, Esterházy herceg zenekarának híres csellistája († 1867).

223 (Megjegyzés - Popup)

Kern Márton soproni műkedvelő hegedűs.

224 (Megjegyzés - Popup)

Az Odeumban tartott hangverseny műsora ez volt: 1. Auber: Az ércló. Operanyitány. 2. Romberg: 2 cantiléna, Előadja négyes kíséretével csellón Uhl János. 3. Rossini: Semiramis. Operaária. Előadja: Watervliet Emilia. 4. Czerny: Egyveleg. Előadja Uhl és Kém Márton hegedűkíséretével zongorán Slachta Etelka. 5. Meyerbeer: II Crociato in Egitto. Operakettős, énekli Watervliet és Purl Károly. 6. Schubert: Keringő: csellón, Uhl. 7. Auber: Báléj. Operanyitány. Zenekar. Ocskay lévén ekkor az elnök, azért köszönte meg Etelkának.

225 (Megjegyzés - Popup)

Tomaselli a bécsi Leopoldstädter Theater komikusa volt, de később ide szerződött. Der Bauer als

Millionär, Raimund híres mesejátéka. A szerző mint kezdő színész több éven át működött Sopronban (1808–13).

226 (Megjegyzés - Popup)

Duval, illetőleg Rosenau darabjai.

227 (Megjegyzés - Popup)

Weinzierl János (1792–1874) mint ezredes fejezte be életét. Neje, Hofer Alojzia, Péter nővére. A házaspár a Hofer családi sírboltban nyugszik (régii Szt Mihály-temető)

228 (Megjegyzés - Popup)

Rossini Othellojának részleteiből összeállította Winkler Károly (1786– 1844).

229 (Megjegyzés - Popup)

Dőry Júlia, idősebb hajadon, László leánya, Sáárné és gróf Pejachevich Ferdinándné nővére. (Nagy Iván: IV. 372. l.)

230 (Megjegyzés - Popup)

Pejachevich László gróf (* 1824) Ferdinánd fia.

231 (Megjegyzés - Popup)

Raimund első mesejátéka.

232 (Megjegyzés - Popup)

Vogel színműve.

233 (Megjegyzés - Popup)

A hangverseny műsora: 1. Grissar. Sarah. Operanyitány. 2. Mercadante: Podesta di Burgo. Operaária. Énekli Knischaurek Erzsébet. 3. Négykezes ábránd: Kern Janka és Schwartz Franciska. 4. Bellini: Ária a Bianca és Fernando operából. Énekli Knischaurek Erzsébet. 5. Liszt–Schubert: Éji zene. Zongorázza Kern Janka. 6. Auber: A portici néma. Operanyitány.

234 (Megjegyzés - Popup)

Gróf Attems Lipót ulánuskapitány (1808–40); felesége született Schärffenberg Emilia grófnő.

235 (Megjegyzés - Popup)

Nestroy bohózata.

236 (Megjegyzés - Popup)

A darabokban Nestroy magára és Scholtz nevű híres komikusra szokott szerepet szabni. Willi a

színigazgató, rossz kiejtését Frankenburg is kigúnyolta Emlékiratainak 2. kötetében.

237 (Megjegyzés - Popup)

Futam.

238 (Megjegyzés - Popup)

Donizetti operája, Lucrezia Borgia.

239 (Megjegyzés - Popup)

Tüzes téglát tettek a vasalóba vas helyett.

240 (Megjegyzés - Popup)

Talán Noszlopy Antal szolgabíró; Szilsárkányban lakott.

241 (Megjegyzés - Popup)

Talán Radó Dániel szolgabíró.

242 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg nem a főjegyző, hanem Lipót, a főhadnagy.

243 (Megjegyzés - Popup)

Úgy látszik, eléggé tudott dolog volt, hogy az idős Budayné gyöngéd érzelmeket táplált egy soproni zenész iránt. Erről később is szól Etelka. Feltűnő, hogy a napló nem említi meg a zenét. Azt pedig nem kisebb ember szolgáltatta zenekarával, mint Lanner. Erről a Honművész így ír: „A vigalom mintegy reggeli 4-ig tartott. Nyugóra alatt szebbnél szebb potpourrii adott a hangászkar elő. A terem tele volt, de nem tömve. Uraságaink nem táncoltak. Jelen volt Károly Ferdinánd cs. k. főherceg az első potpourri után eltávozott.”

244 (Megjegyzés - Popup)

Szekfü.

245 (Megjegyzés - Popup)

A Lassberg grófok 1766–1822-ig birtokolták a mai kétemeletes ev. papházat; 1828-ban egy Lassberg Ágost gróf lakik a Töpler-házban.

246 (Megjegyzés - Popup)

Köszönő látogatás.

247 (Megjegyzés - Popup)

Kobler Antal zenetanár. Tótlakon, Vas megyében született; mint hegedűs játszott 1829-ben Haydn Teremtésének előadásán; de orgonista is volt (1835–37) és zongorán is játszott. Spurzheim híres órás

lányát vette feleségül. 1872-ben még működött. (Soproni Szemle, 1942, 208. o.)

248 (Megjegyzés - Popup)

Olyan társasjátékok, ahol valamit ki kell találni és effélék.

249 (Megjegyzés - Popup)

A fél helyett használt 2/4 ebben az időben szokásos. P. o. Eötvös: A falu jegyzője, I. rész 5. fejezet: „Az osztó igazság néha még kétnegyed 11-kor sem alszik még e hazában.”

250 (Megjegyzés - Popup)

Kocsonya.

251 (Megjegyzés - Popup)

Szerzőjét a műsor nem közli.

252 (Megjegyzés - Popup)

Színre került „Das Testament einer armer Frau”, színmű Kochtól.

253 (Megjegyzés - Popup)

A Geiger-krónika szerint Márcfalva hat ház és a templom kivételével teljesen a tűzvész martaléka lett. Kilenc ember beleveszett és öt másnapra meghalt.

254 (Megjegyzés - Popup)

Kópháza, Geiger krónikája szerint 43 ház égett le.

255 (Megjegyzés - Popup)

Tulajdonképen „Das goldene Vließ” harmadik része e címen: Medea.

256 (Megjegyzés - Popup)

Czirák Antal aranygyapjas lovag, aranysarkantyús vitéz, vasvármegyei főispán, miniszter stb. A magyar tudományos élet egyik korabeli előmozdítója.

257 (Megjegyzés - Popup)

Született Dőry Mária.

258 (Megjegyzés - Popup)

Vagy Chernel Amália férjzett Szürnyeghy Horváth Józsefné, vagy Chernel Ignácné született Szentgyörgyi Horváth Cecília.

259 (Megjegyzés - Popup)

Letfedits József 1820-ban kapott nemesi rangot, mint ezredes. (Kempelen: VI. 360. l.) Sopronban később mint altábornagy élt. Leánya Szabó Ferenc tartományi főbiztos neje volt.

260 (Megjegyzés - Popup)

„Emlény. Karácsonyi, új esztendei és név napi ajándék ” Heckenast Gusztáv kiadásában jelent meg évről-évre. Az emlény a nefelejts neve ebben az időben.

261 (Megjegyzés - Popup)

Özvegy Sturm báróné szül. Pfefferkorn Anna bárónő 70 éves korában, december 14-én halt meg. (Szt. Mihály templom halottas anyakönyve)

262 (Megjegyzés - Popup)

Schröder avult darabja.

263 (Megjegyzés - Popup)

Wilhelmi Frigyes, a bécsi Burgszínház tagja, a kisdédóvó javára lépett fel.

264 (Megjegyzés - Popup)

Die gefährliche Tante, Albini vígjátéka.

265 (Megjegyzés - Popup)

A Szent estén ekkoriban még nem volt szokásos Sopronban a karácsonyfa, sőt eléggé furcsa babonás szokások járták úri körökben, amiről egyébként az Östör József kiadta Keglevich Jánosné-napló is meggyőzhet. Ilyesmi lehet a Tamás almájának evése. Szt. Tamás napja ugyanis december 21-ére esik.

266 (Megjegyzés - Popup)

Lovastanfolyam.

267 (Megjegyzés - Popup)

Bezerédj Etelka, többnyire Adél néven, Amáliának húga (1807–88). Nővérének halála után ő nevelte a kis Flórit, később Bezerédj István öt vette nőül. Egyébként is unokatestvérek voltak. Arany János öhozzá írta „A jóságos özvegynek” c. versét (1880).

268 (Megjegyzés - Popup)

Blum bohózata.

269 (Megjegyzés - Popup)

Raupach drámája.

270 (Megjegyzés - Popup)

Az Odeumban. A műsor. 1. Bellini: Az idegen nő. Nyitány. 2. Fuvolaábránd; előadja Kosso Albert 3.

Donizetti: Bájital. Ária. Énekli egy műkedvelő (Erba Odeschalchi, többnyire névtelenül szokott szerepelni). 4. Orosz dal. Csellón játsza Seib András (bécsi „Hofhalt-Buchhaltungs-Rechnungs-Official”). 5. Donizetti; Il furioso. Ária, A műkedvelő énekesnő. 6. Bellini-dallamok. Csellón előadja Seib András. 7. Herold: Zampa. Operanyitány. Zenekar.

271 (Megjegyzés - Popup)

Vogel színműve.

272 (Megjegyzés - Popup)

Straniera, Bellini operája.

273 (Megjegyzés - Popup)

Klug Alajos, ebben az időben hegedű és énekszakon a zeneiskola tanára.

274 (Megjegyzés - Popup)

Kotzebue darabja.

275 (Megjegyzés - Popup)

Leányához, Zichy Karolinhoz. (Első házasságából.)

276 (Megjegyzés - Popup)

Az első Lembergt vígjátéka, a másik zenés vígjáték Perottól.

277 (Megjegyzés - Popup)

Talán Laitner András másik fogadott gyermekét érti alatta, Chrastel Andrást.

278 (Megjegyzés - Popup)

Karner (és nem Carner) hadnagy állítólag ruszti származású volt és rokona a mai soproni Karner Lajos-családnak.

279 (Megjegyzés - Popup)

Saphir G. Móric magyar származású bécsi író (1795–1858), sokszor megfordult Sopronban is.

280 (Megjegyzés - Popup)

Dőry Ádám. Ádám és Cseh Julianna fia, Högyész alispán sógora Később Rott Marit vette nőül. 1848-ban a csornai választókerület képviselője.

281 (Megjegyzés - Popup)

Kisszántói Pethe Bálint vármegyei perceptor (főadószedő) volt; felesége Metzburg Mária bárónő. A mai Új-utca 5. egyik részének helyén állt házuk. Pethéné 1841 július 20-án halt meg.

282 (Megjegyzés - Popup)

Csapóné Augusz Antal rokona, még budapesti ismerős.

283 (Megjegyzés - Popup)

Tribulation tulajdonképpen szomorítás.

284 (Megjegyzés - Popup)

Másodrendű nemesség. Baics Konstantin táblabíró; a család 1791 óta nemes. (Nagy Iván: I. 89. l.) 1844 óta övék a Templom-u. 9. sz. ház (azelőtt Strokay).

285 (Megjegyzés - Popup)

Wieck Klára (1819–96). a későbbi Schumann Róbertné; Lucrezia, Donizetti operája; Panseron híres énekpedagógus.

286 (Megjegyzés - Popup)

Sorvasztó.

287 (Megjegyzés - Popup)

Skatulya.

288 (Megjegyzés - Popup)

puis: azután.

289 (Megjegyzés - Popup)

A Geiger-krónika 591. 1. szerint Pettschacher asztalos Szeder-utcai házában tört ki a tűz a padláson délután 3/4 5 órakor.

290 (Megjegyzés - Popup)

Idősb Pejachevich Ferdinánd, Károly fia, 1802-ben született; anyja a mai Petőfi-téren a családi házban lakott, ő pedig a reáliskola helyén állt házban, amelyet 1848-ban a város megváltott.

291 (Megjegyzés - Popup)

A vármegye szolgálatában több Konkolyi is állt. P. o. József, esküdt volt. Lajos 1836–42-ig szolgabíró.

292 (Megjegyzés - Popup)

Halm ez időben rendkívül kedvelt drámája.

293 (Megjegyzés - Popup)

Szentgyörgyi Horváth József 1837-ben vette nőül Khevenhüller grófnőt. A Honderű jelenti 1843-ban, hogy

már szépen beszél magyarul. (I- kötet, 585. l.)

294 (Megjegyzés - Popup)

Ebben az időben vagy az volt a szokás, hogy felkérés után a táncosok a zene végéig együtt maradtak (egész), vagy pedig „tourokban” táncoltak, azaz egyszer a terem körül és utána visszakísérték a hölgyet a helyére. A „lekérés” neve ekkoriban „lopás”.

295 (Megjegyzés - Popup)

Még gondolatban sem.

296 (Megjegyzés - Popup)

Elssler Fanny híres tánca volt csörgőkkel a kezében.

297 (Megjegyzés - Popup)

A hangverseny az Odeumban volt. Műsora: 1. Weber: Preciosa. Daljáték-nyitány. 2. Bellini: Alvajáró. Operaária. Éneklő Kern Klementina. 3. Bériot: Air varié. Hegedűn előadja Hofer Péter. 4. Rossini: Kar az Othellóból. 5. Mercadante: Kettős az Elisa és Claudio operából. Éneklők: Kern Klementina és Purth Károly. 6. Ricci: Az új Figaró. Operanyitány. Zenekar.

298 (Megjegyzés - Popup)

Állandó táncosommal.

299 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Tóth Bálint szolgabíró.

300 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Noszlopy Antal szolgabíró, aki később szeptemvir korában a Bach-korszak elején is csak magyarul volt hajlandó vezetni a tárgyalásokat.

301 (Megjegyzés - Popup)

Jöbb Stettner szerepel ebben az időben, így Stettner Lajos ügyvéd, aki lelkes magyar volt. 1848-ban nagy nehézségek árán juttatta el tűzeshangú tudósításait a forradalmi Sopronról. Később haditörvényszék elé került s súlyos börtönbüntetést szenvedett.

302 (Megjegyzés - Popup)

Felsőbüki Nagy Pál leánya, tán még első házasságából.

303 (Megjegyzés - Popup)

Bedő István táblabíró, nyugalmazott jószágigazgató.

304 (Megjegyzés - Popup)

Talán Szentgyörgyi Horváth László valamelyik testvére.

305 (Megjegyzés - Popup)

Auersperg Lujza hercegnő.

306 (Megjegyzés - Popup)

A Honművész tudósítása szerint Liszt a Puritánok ábránddal kezdte, de a játékot abbahagyta, mert a zongora nem volt jól felhangolva. Egy másik hangszeren folytatta és ekkor saját átíratában Schubert Erkönygjét és az egyik Ständchent adta. Végül egyik magyar darabját (rapszodiát?) és ráadásul egy indulót és Etelka szerint a kromatikus galoppot. Viszont Ranhartinger saját dalát énekelte Zedlitz szövegére Éji őrjárat címen, azután Vogeltől a Megismerést és Schubert Pisztrángját. A hangverseny után Auerspergék látták vendégül Lisztet. (A Társalkodó és a Honművész tudósításai szerint.) A fiatal mesternek ekkor megmutatta valaki első soproni hangversenyének műsorát. Liszt meghatva nézte az 1820-ból való nyomtatványt. (Alig. Theaterzeitung. 1840. II 22) Etelka már megelőzően hallotta Lisztet Bécsben 1839. dec. 5-én. Ideiktatjuk sorait, mert ezek nagyon érdekesen elemezik Liszt játékát:

„Mit irjak a mai napról? Én Lisztet hallottam, a sors kezünkbe a legjobb helyeket játszát: az első galerián. 1-ső rendbeni, a nagy emberiül .Hellénben, úgy hogy dicsőült arczba, a művész kezére s a pedál minden mozdulatára, mellyet ő olly művészileg, mesterileg használ, láthattunk. Ő játszott egy fragment-ot Dante után; aztán kísérté Kotte játékát, ki Clarinetton Beethoven Adelaide-ját adá elő; 3-szor játszott egy Fantáziát Somnambulából vett tételekre, 4) kíséré Schubert 4 kardalnok által előadott Csalogányát. 5) játszát Chopin Mazurjait s egy bravour keringőt ön szerzeményeiből. A fantáziát egyszer, Chopin mazurjait háromszor, a keringőt egyszer ismétlé s legvégre még valamit improvizált. Leirni ezen ember játékát lehetetlen. Mi oda érezzük magunkat ragadtatva, honnan ezen csuda hangok erednek: a mennybe! angyaloktól danolt kardalokat vélünk hallani s ezen mennyei kar közt egy Seraph énekli a tételt 4 trillát egyszerre s a mellett a tételt egészen tisztán s érthetön; vagy pedig mind a két kézzel accordok a lehető legnagyobb erővel játszva s mind e mellett a mennyei tétel mégis kitűnik! s azután ezen futamok, mintha egy Aeol-hárfán langva Zephyrek játszadoznának, olly gyenge, olly puha a hang s még is milly tiszta, érthető! S aztán hogy accompagniroz! Liszt nem egyedül s csupán művész, ő Genie, ő lélek. Én némán ültem ott elmélyedve ezen emberkicsalta bájhangok hallásába, nem találva szót érzéseim, elragadtatásom kifejezésére. Mily nagyszerűség s milly égiség egyszerre, én elszédültem ennyi elragadó báj hallására.”

307 (Megjegyzés - Popup)

Mitisné Baumgarten Anna bárónő, Mari nővére.

308 (Megjegyzés - Popup)

Liszt doborjáni kirándulása nagyon későre nyúlt és így nem érkezett meg idejében a díszebédre, miért is a várakozó társaság eléggé meg is neheztelt.

309 (Megjegyzés - Popup)

Ezt az epizódot olvashatni a Honművész tudósításában.

310 (Megjegyzés - Popup)

A gondolat maga is borzalom!

311 (Megjegyzés - Popup)

Ranhartinger Bernát udvari énekes, 1802–93, Széchenyi Lajos titkára volt, így került érintkezésbe a soproni Zeneegyesülettel; hangversenyein többször szerepelt. A Bezerédj-estély leírását lásd más oldalról megvilágítva Pausz Gabriella: Nemes Artner Mária Terézia 1772–1829 és írói köre. Budapest, 1917. A függelékben Zay grófné levelét közli erről az estélyről.

312 (Megjegyzés - Popup)

Doborjánt. Liszt soproni és környékbeli tartózkodásáról az egykori folyóiratok sokrétűen beszámolnak; mindezek láthatók voltak a vármegyeházán rendezett Liszt-kiállításon (1936). A nagyszámú újabb irodalomból megemlíthjük: Payr Sándor: Liszt Ferenc Bezerédyek soproni estélyén (1918); vitéz Házi Jenő: Liszt Ferenc Sopronban. „Liszt a miénk.” Ebben: Liszt Ferenc és Sopron. (Csatkai Endre). 1936 stb. Két színdarab is szól az 1840-es soproni napokról. Csatkai Endre: Csillagok, ha találkoznak (színre került 1923.) és Vándor Kálmán: Liszt-hangverseny. (1929.)

313 (Megjegyzés - Popup)

Albach Szaniszló ferencrendi hitszónok (1795–1853), Széchenyi István és az előkelő világ gyóntatója; szabadelvű nézetei és beszédei miatt mintegy száműzetésbe került 1838-ban és Kismartonban élt. Liszt is nagy tisztelője volt: tiszteletére Kismartonban Hofer Lajos hercegi tiszttviselőnél rendezett házi hangversenyt. A házban ma emléktábla van.

314 (Megjegyzés - Popup)

Calderontól az Élet álom (Das Leben ein Traum) című darab került színre.

315 (Megjegyzés - Popup)

Az idősebb Pejachevich Ferdinánd.

316 (Megjegyzés - Popup)

Id. Pejachevich Ferdinánd negyedik fia.

317 (Megjegyzés - Popup)

A hangversenyt az Odeumban tartották. Műsora: 1. Caraffa: Remete a pusztán hegyen. Operanyitány. 2. Donizetti: Belisar. Tenorária karral (Reszkess Bizánci); éneklő Szilvinyi Béla, a kőszegi Zeneegyesület megalapítója (1840), odaváló harmincadós hivatalnok, 3. Mercadante: Elisa és Claudio. Operakettős: Watervliet Emilia és Purt Károly. 4. Mercadante: I briganti. Nyitány. Zenekar. 5. Rossini: Semiramis. Operakettős: Watervliet és Szilvinyi. 6. Rossini: Tell Vilmos. Operahármas: Szilvinyi, Purt és Klug Alajos zenetanár. 7. Kallivoda: Nyitány.

318 (Megjegyzés - Popup)

Veigelsberg Frigyes, 1812; a család a nemességet 1834-ben, a báróságot 1849-ben kapta. Nőül vette

Gludovác Fannyt Sopronban. Gótai almanach, 1884.

319 (Megjegyzés - Popup)

Értsd: még Sibrikné estélyén ígérkezett el. Hogy melyik Batthyányval, azt megállapítani nem lehet. Később azt írja Etelka, hogy Budáról érkezett, s hogy kedves ifjú. A Honművész így foglalja össze az 1840-es farsang eseményeit: „Sopronban a farsang elég vígan folyt le; a kaszinó kisebb termében négy igen csinos piknik tartatott, jan. 25. febr. 1. 15. és 29-én. Az első nyugóra után S–r ur gyönyörű nemzeti tánczával lepett meg! a másodikon ismét S–r és J–cs urat láttuk nemzetit lejteni. Harmadikon ismét S–r ur tánczolt magyart, de a negyediken nem. Magány mulatságok között kitűntek fesztelen vigságuk által a B–cs ur lakásán tartott nemesi piknikek. A redutok ezidén igen néptelenek valának.” A napló alapján megfejtethők a nevek; Stettner, Jankovich, Baics.

320 (Megjegyzés - Popup)

Színre került Die Schule des Lebens Raupachtól.

321 (Megjegyzés - Popup)

Színre került Der Markt zu Ellebrunn, bohózat Blumtól.

322 (Megjegyzés - Popup)

A civileket hívja feketéinek, ruhájuk miatt.

323 (Megjegyzés - Popup)

Schillertől az Orleánsi szüzet adták.

324 (Megjegyzés - Popup)

Színre került Die Zurücksetzung, vígjáték Töpfertől.

325 (Megjegyzés - Popup)

Schneller Andrást; gyászjelentését a Geiger-krónika őrizte meg. (Városi Múzeum.) Négy napig volt beteg.

326 (Megjegyzés - Popup)

Színre került Das Turnier zu Kronstadt, Holbein színműve.

327 (Megjegyzés - Popup)

Hoye Mari valószínűleg Zay grófék rokona, legalább is bennfentes náluk.

328 (Megjegyzés - Popup)

Két vígjátékot adtak: Der Hirsch Blumtól és Das Tagebuch Bauernfeldtől.

329 (Megjegyzés - Popup)

Színre került Grillparzer első darabja: Die Ahnfrau.

330 (Megjegyzés - Popup)

Bauernfeld kedves társalgási darabja: Bürgerlich und romantisch szerepelt színen.

331 (Megjegyzés - Popup)

Kotzebuenak Die Kreuzfahrer című darabja ment Hoffmann vendégművésznővel.

332 (Megjegyzés - Popup)

Színre került Das neue Aschenbrödel; vígjáték

333 (Megjegyzés - Popup)

Hoppnak Die Husaren und der Kinderstrumpf című bohózatát adták.

334 (Megjegyzés - Popup)

a káptalani templomban, azaz a dómban.

335 (Megjegyzés - Popup)

A Zichy-ház még a múlt század vége felé is nyilvános átjáró ház volt a Kolostor-utca és Új-utca közt.

336 (Megjegyzés - Popup)

Zemenye, Nagymarton közelében.

337 (Megjegyzés - Popup)

1789. III. 30. foglalták be a városnál az adás-vételi szerződések könyvébe, hogy az elhunyt Titl kertész kertjét testvérei eladták Pejachevich Károly grófnak. 1884-ben a család eladta dr. Laglernak, az ő révén lett Vághyéké; tőlük 1900-ban a város vette meg és az Erzsébet-kerthez csatolta.

338 (Megjegyzés - Popup)

Nagypéntek.

339 (Megjegyzés - Popup)

Petz Lipót (1794–1840); soproni születésű líceumi tanár, majd ev. pap. Nagy tudós volt és mint műfordító is jelentős. Shakespeare fordításainak egyike még ma is szerepel a Reclam Universal Bibliothekban. Altdörfer Viktor zeneművész és Petz Gedeon egyetemi tanár az unokái.

340 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg nem a Zeneegyesület rendezte, mert műsorgyűjteményéből **is** hiányzik. Szilvinyi Béla alapította a kőszegi zeneegyesületet, amely 1840–1875-ig állott fenn.

341 (Megjegyzés - Popup)

A bánfallvi húsvéti búcsú régtől fogva látványosságul szolgált soproni kirándulóknak. Az akkor dívott futóverseny, amelyben leányok is résztvettek, továbbá táncok leírása olvasható Bredetzky: Beyträge zur Topographie des Königreichs Ungarn. 1803. I. 96. l.

342 (Megjegyzés - Popup)

A nyomtatott táncrend megvan Scholtz János gyűjteményében. Induló. Egymás után három keringő (kettő Lannertől, egy Strausstól); galopp. Keringő (Lanner), cotillon (Lanner). Szünet, Két keringő (Lanner), mazurka, cotillon (Lanner), galopp (Strauss), két keringő (Fahrbach, Strauss). Erről a bálról a Honművész így értesít: „Uraságaink mind igen pompás öltözetekben jelentek meg. ö cs. kir. főherczegsége, Károly Ferdinánd nemcsak egész tisztí karával teljes diszöltözetben megjelenni, de főrendüekkel néhány tourt tánczolni is kegyeskedett.”

343 (Megjegyzés - Popup)

Hofer Péter nagykereskedő üzlete a Várkerületen a mai Füredi-házban volt.

344 (Megjegyzés - Popup)

Auersperg herceg leánya (1811), férjhez ment Arenberg herceghez (1842).

345 (Megjegyzés - Popup)

Bauernfeld vígjátéka.

346 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Baumgarten József báró, Mari egyik fivére.

347 (Megjegyzés - Popup)

Aubade: Hajnali zene.

348 (Megjegyzés - Popup)

A soproni színháztörténet erről eddig nem tudott. Különben efféle aréna már II. József idején is volt a mai Széchenyi-szobor tájékán.

349 (Megjegyzés - Popup)

Pejachevich Károly özvegye; 5/4 évig volt beteg. Jótékonyágáról a Geiger-krónika is megemlékezik (a gyászjelentést is megtalálni lapjai közt).

350 (Megjegyzés - Popup)

Csapó.

351 (Megjegyzés - Popup)

Darás Sándor, táblabíró; 1836–43-ig a győri püspök házában lakott az Új-utcában.

352 (Megjegyzés - Popup)

A Műegylet részvényjegyeiért járó pénzt hozta.

353 (Megjegyzés - Popup)

Valamiféle nyári spaletta.

354 (Megjegyzés - Popup)

Murray Mária grófnő, Bezerédjné húga.

355 (Megjegyzés - Popup)

Döbler ködképes mutatványaival a mozgófénykép egyik előfutárja. Ugyanakkor a színészek egy-egy rövidebb darabot adtak.

356 (Megjegyzés - Popup)

Nákó Dömötör, a 48-as gyalogezred kapitánya. Felesége soproni Lindner-leány volt a Templom-utcából. (5. sz.)

357 (Megjegyzés - Popup)

Das Fest der Handwerker, Angely egyfelvonásos darabja.

358 (Megjegyzés - Popup)

Demoiselle rövidítése, kisasszony.

359 (Megjegyzés - Popup)

Az 1839-es Emlényben megjelent elbeszélés.

360 (Megjegyzés - Popup)

Verőce megyei nagyobb község.

361 (Megjegyzés - Popup)

Az 1790-ben alakult és ma is élő Magyar Társaság 50 éves fennállásának örömmünnepe volt ez. A Hírnök jelentése szerint (1840. V. 4) a díszteremben e felirat alatt „Hála a soproni Magyar Társaság alapítóinak” Kis János és Lakos János képe és e nevek: Tóth Ferenc, Ihász Imre, Ajkay Pál, Vécsey Ferenc, Tatay Imre, Fabriczius, továbbá e felirat: „a fentebbieken kívül az 1790-ben alapított társaság első tagjai”. Ez utóbbi annyiban nem felel meg a történelmi valóságnak, hogy öten alapították a Társaságot: Kis Jánoson kívül Németh László, Halasy Mihály, Hrabovszky László, Potyondy István. Az örömmünnepen (Fabriczius Endre: Petőfi soproni kortársai. Sopronvármegye, 1923. XII. 24. sz.) a következők szerepeltek: Tóth János, Hegedűs János, Nendtwich Sándor, Fabriczius András, Hetyésy Pál, Ritter Károly, Pecz Gyula, Horváth Sándor, Kocsy Dávid, Pákh Albert, Sztrókay Gyula, Sass István, Magassy György, Szakál János,

Schneller Vilmos, Nagy Imre, Tatay István, Erdős Márton.

362 (Megjegyzés - Popup)

Ihász Imre a hasonlónévű soproni táblabíró unokaöccse; a menyasszony Artner Lajos ügyvéd leánya. Házasságukból született Ihász Lajos, akivel a családnak ez az ága, az evangélikus egyház nagy jótévője, kihalt.

363 (Megjegyzés - Popup)

Az ünnepély a Deákkútnál vigalommal fejeződött be.

364 (Megjegyzés - Popup)

Fáy András novellája: Az öreg Bakonyszegi és barátja, az Emlény 1839-es évfolyamában jelent meg.

365 (Megjegyzés - Popup)

Az 1786-ban felosztatott pálos kolostor épülete raktár, majd a bányász-tisztek szállása, végül katonai kórház is volt. 1892 óta ismét zárda.

366 (Megjegyzés - Popup)

Népszerű olasz opera. Etelka szerint Riccitól, más forrás Caraffát mondja szerzőjének.

367 (Megjegyzés - Popup)

Mozart operája: Figaró házassága.

368 (Megjegyzés - Popup)

Erdélyi János költő (1814–68).

369 (Megjegyzés - Popup)

Séta. sétány (Promenade); ekkoriban a Széchenyi térnek a mai szobor körül elterülő részét hívták így. 1828-ban szárították ki a helyén fekvő tavat és fasorokat ültettek. Volt egy frissítő bódé és zenekari emelvény is. Schmidl A. „Wiens Umgebungen” (1838) c. könyve említi, hogy hetente háromszor szokott zene lenni. (522–29. o.)

370 (Megjegyzés - Popup)

Nassau Móríc herceg, hadnagy. (Viszota: V. 394. l.)

371 (Megjegyzés - Popup)

Törring-Seefeld avult tragédiája, külvárosi színházakban különösen kedvelt műsordarab.

372 (Megjegyzés - Popup)

A líceumban a Magyar Társaság mellett működött egy német is, ennek a nyelvnek a gyakorlására. Könyvtárát használta éppen ezekben az években (1839–1840) Petőfi is. 1873-ban még megvolt és

hangversenyt is rendeztek a javára. (Oedenburger Zeitung, 1873. 28. szám.)

373 (Megjegyzés - Popup)

Pákh Albert később neves humorista és a Vasárnapi Újság megindítója (1823–67).

374 (Megjegyzés - Popup)

Sztehló János („szavalási tehetség” írja róla 1841-ben a Jelenkor, 174. l.) és Schneller Vilmos.

375 (Megjegyzés - Popup)

Walz Antal főhadnagy 1830-ban nőül vette Benedek Júliát, B. András soproni orvos leányát, Lajosnak, a későbbi híres hadvezérnek nővérét. (Tanácsjegyzőkönyv 1830. 836. sz. végzés.)

376 (Megjegyzés - Popup)

Fertőrákos.

377 (Megjegyzés - Popup)

Fertőszentmiklósnak az a része, amely innen van az Ikván.

378 (Megjegyzés - Popup)

Ekkor még Sopronban nem volt szabad fürdő, tehát alkalmasint a sopronbánfalvira mentek ki, amelyik már 1830-ban kincstári területen virágzott.

379 (Megjegyzés - Popup)

Akkoriban magánszemélyek is rendezhettek nyerevény-kölcsönjátékot, így Pálfy gróf és 1839-ben Esterházy Pál herceg.

380 (Megjegyzés - Popup)

A ruszti fürdőházat 1840 elején ismeretlenek összerombolták, amiről a város a megyénél jelentést is tesz. A Geiger-krónika szerint 1840-ben új fürdőházat építettek.

381 (Megjegyzés - Popup)

Nagylozson, Viczay grófnénál.

382 (Megjegyzés - Popup)

Grill von Warimfeld Ignác ulánuskapitány.

383 (Megjegyzés - Popup)

Bedits vasmegeyi nemesi család, de tán Bedőcsnét érti Etelka, kinek ura, István, soproni táblabíró volt.

384 (Megjegyzés - Popup)

Az 1838-as Emlényben jelent meg.

385 (Megjegyzés - Popup)

Kováts Pál, győri orvos és író (1808–86).

386 (Megjegyzés - Popup)

Kuthy Lajos (1813–64) elbeszélése az 1840-es Emlényben jelent meg.

387 (Megjegyzés - Popup)

Széchenyi István névnapjára nagy ünnepet terveztek; jelentkezett rá az országnak számos kiválósága.

388 (Megjegyzés - Popup)

Az ulánusokat mégis hárman képviselték: Whis, Bátky és Lichtenberg ezredes.

389 (Megjegyzés - Popup)

Weidmann darabja.

390 (Megjegyzés - Popup)

Tarcsafürdő.

391 (Megjegyzés - Popup)

Schaerffenberg grófné, Attemsne anyja.

392 (Megjegyzés - Popup)

Planter là: faképnél hagyni.

393 (Megjegyzés - Popup)

Petőfalva; akkoriban Koldusfalvának hívták

394 (Megjegyzés - Popup)

Péchy Konstantin gróf.

395 (Megjegyzés - Popup)

Távcső.

396 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg nem az idősebb András, hanem Károly, az orvos felesége.

397 (Megjegyzés - Popup)

Felsőbüki Nagy Pál, a reformkort megelőző idő nagy hazafia (1777–1857).

398 (Megjegyzés - Popup)

Harmóniumszerű hangszer.

399 (Megjegyzés - Popup)

Nemsokára teljesen tönkrement. Ma csak egy kapu van meg belőle.

400 (Megjegyzés - Popup)

Mihályi, Kapuvár mellett.

401 (Megjegyzés - Popup)

Igény.

402 (Megjegyzés - Popup)

Széchenyi mostohaleánya (szül, 1820), akit 1842-ben Festetich Dénes vett nőül.

403 (Megjegyzés - Popup)

A család 1687-ben kapott indigenátust és 1706-ban grófi címet. (Nagy Iván: XII 28. l.)

404 (Megjegyzés - Popup)

Gylsa Ágost báró, ulánuskapitány (Viszota: V 393. l.)

405 (Megjegyzés - Popup)

Pál gróf leánya.

406 (Megjegyzés - Popup)

Három Zichy gróf, a háziúr fiai.

407 (Megjegyzés - Popup)

Gyors ütemű cseh tánc.

408 (Megjegyzés - Popup)

Széchenyi is említi röviden naplójában a darufalvi ünnepélyt: „Immer Regen. In Drassburg Schiesserei”. (Napló: V. 392. l.)

409 (Megjegyzés - Popup)

A vármegye közgyűlésén kezdetben Marton második alispán elnökölt, majd Hőgyész Pál első alispán. Jelen voltak többek között: Széchenyi István, Festetich Vince gróf, Viczay Károly, Adolf és Héder grófok, Jankovich Izidor, Fiáth János, Barthodeiszky József, Bachich Konstantin, Niczky Sándor, Vághy Ferenc,

Fabricsius András, Szabó Ferenc, Döry Elek, Artner Lajos, Kismarton szab. kir. város képviselőjében Duzár József. (!) Hőgyész elnök az országgyűlés lefolyásáról szóló beszámoló kapcsán kifejezte örömét, hogy a megnyitó alkalmával az üdvözlések magyar nyelven történtek. Deák Ferencnek, aki már táblabírája a megyének, üdvözlő iratot küldtek. Cziráky János gróf lemondott aljegyzői állásáról. Erre a határozat: „Minekutána a búcsúzó Gróf a közjó előmozdítására czélzó legbuzgóbb honfiú törekvésének, tisztii kötelessége végrehajtásában csüggedhetetlen iparának a Karok és Rendek önmagok volnának legbiztosabb tanúi”, a közgyűlés Esterházy Pál örökös főispánnak ajánlja, hogy a búcsúzó grófot táblabírónak nevezze ki. A hús árának megállapítása szempontjából a vármegyét négy osztályra osztották fel és a marhahús árát két krajcárral leszállították: ezek szerint Sopronban 14 krajcár, Sopronon felül és Kismartonban meg Ruszton 13 krajcár, a kiváltságos és contentionalis helyeken 12 krajcár, az utolsó vonalon 11 krajcár. Széchenyi is ír erről az ülésről (Napló: V. 392. 1): „Congregation. Wie ich hineintrete, Vivat, Éljen. Hőgyész referirt über den Landtag. Nagy kleinlaut. 3 Viczays auch darin. Wenig animo. Niczky macht Vorschlag Deák eine Dankadresse. Nagy modification wird angenommen, dass das Comitatus an das Comitatus schreibe und ihre Zufriedenheit etc. junge Cziráky Abschieds Rede. Fleisch Limitation. Lärm etc 3 Finger in der Luft erinnerte an den Serment du jeu de paume. Msell Jolain auf der Gallerie enthusiast... es war aber um das Fleisch um 3 Kreuzer herabzusetzen. Wie es vorüber war, zerstreute sich ein grosser Theil des Corps legislatif.”

410 (Megjegyzés - Popup)

Vághy Ferenc, soproni nagyság; atyja Wagner Mihály mészáros volt; szül. 1776; mint a város szépítője, polgármestere és országgyűlési követe tette magát nevezetessé Sopron történetében. Később a hétszemélyes tábla bírója lett; megh. 1862. Arcképe Marastontól a városháza közgyűlési termében.

411 (Megjegyzés - Popup)

A kancelláriához nevezték ki fogalmazónak Bécsbe.

412 (Megjegyzés - Popup)

Döry Elek, Ádám fivére. Később Muray Fannyt vette nőül.

413 (Megjegyzés - Popup)

Nagy Pál neje, valószínűleg még az első; a második Klein Izabella volt.

414 (Megjegyzés - Popup)

Olasz altatódal. Az edinburgi fogság című operából való.

415 (Megjegyzés - Popup)

Riedkircheni Raming alezredes neje; Nina leánya 1840 XII. 27-én a Zeneegyesület hangversenyén Thalberg Straniera ábrándjával szerepelt.

416 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Benedek Károly orvos kisleánya.

417 (Megjegyzés - Popup)

Bäuerle bohózata Schuster zenéjével.

418 (Megjegyzés - Popup)

Bizonyára Balázs István ügyvéd, aki a Templom-utca 9. szám alatt, azaz Slachtaék szomszédságában lakott.

419 (Megjegyzés - Popup)

Széchenyi 1840. VII. 31-én azt jegyzi fel, hogy Nassau herceg mostohaleányába, Karolinba szerelmes.

420 (Megjegyzés - Popup)

Lunkányi János Széchenyi nevelője volt, de itt alighanem fiáról, Károlyról van szó, aki később Töpler Ludovikát vette nőül.

421 (Megjegyzés - Popup)

A nagycenki kastély főrésze 1800 táján épült mai alakjában, Széchenyi István több éven át egy nagyobb szárnyat építtetett hozzá, de állandóan elégedetlen volt vele. 1840-re készült teljesen el az épület. Bútorait a bécsi Danhauser asztalos szállította.

422 (Megjegyzés - Popup)

Széchenyi mostohafiai Zichy Alfréd (* 1821) és Géza (* 1828).

423 (Megjegyzés - Popup)

Széchenyi Béla (1837–1918), a későbbi híres keleti utazó és koronaőr.

424 (Megjegyzés - Popup)

Zichy Ilona, Széchenyi István mostohaleánya (szül. 1834).

425 (Megjegyzés - Popup)

Wenckheim Viktornak ez már második házassága volt. (Nagy Iván: XII. 140. l.)

426 (Megjegyzés - Popup)

Cserében.

427 (Megjegyzés - Popup)

Supininé budai jó ismerős.

428 (Megjegyzés - Popup)

A határozat.

429 (Megjegyzés - Popup)

Rögtönözve.

430 (Megjegyzés - Popup)

Lunkányi Károly. A család 1830 óta nemes és 1839 óta birtokosa az Orsolya-tér 2. sz. háznak.

431 (Megjegyzés - Popup)

Ferenczy István hatalmas szobrot tervezett Mátyás királyról, a költségei 100000 forintra rúgtak volna és ezt előfizetéssel akarták az eszme hívei megszerezni. A gyűjtőíveket lelkesedéssel fogadták, így Sopronban Felsőbüki Nagy Pál, Kiss János és Tatay János, de csak 29 arany és 10.561 forint folyt be. Egyébkén: is a kevéssé művészi terv sokakban, így Széchenyiben is ellenkezést váltott ki a Legnagyobb Magyar a Kelet népében erősen állást foglal a terv ellen és ellenszenvét Ferenczy ellen sohasem tartotta véka alatt. A szobrász beleunva a dologba, mintáit összetörte és maga otthagya a fővárost.

432 (Megjegyzés - Popup)

Az 1858-as gótai almanach szerint Öttingen Gusztáv Frigyes 1817-ben született és akkor alezredes volt. Talán órála van szó, ulánus lévén.

433 (Megjegyzés - Popup)

Pulszky Ferenc Uti vázlatok a Pesti árvízkönyvben jelentek meg és Prágáról, Drezdáról, Hamburgról és Angliáról szólnak. A Társalkodó 1838-as árfolyamában hollandiai útjáról szól (65. szám).

434 (Megjegyzés - Popup)

Igen termékeny osztrák zeneszerző.

435 (Megjegyzés - Popup)

Dulcinea Don Quijote ideálja. Itt cselédleány értelemben használt szó.

436 (Megjegyzés - Popup)

Ohms referendárius neje Baumgartner Cecilia, tehát távoli rokon; az asszony 1872-ben halt meg a Lunkányi-ház második emeletjén.

437 (Megjegyzés - Popup)

Cirkász: gyapjúszövet.

438 (Megjegyzés - Popup)

Bizonyára Rousseau rokona, akinek előneve Monseth.

439 (Megjegyzés - Popup)

Giefing Márton nagykereskedő leánya, akinek boltja a Fekete elefánt cégére alatt a Várkertületen volt 1835

óta, a mai Müller Paulin alapítványi házban.

440 (Megjegyzés - Popup)

Atyja, Károly főherceg ott lakott.

441 (Megjegyzés - Popup)

„A hűtlen hű” kifejezés Jósika ilyen című novellája alapján, amely az 1838-as Emlényben jelent meg.

442 (Megjegyzés - Popup)

A Mátyás-emlékre vonatkozó gyűjtőív.

443 (Megjegyzés - Popup)

Etelka Swobodának Marhaitató című képét nyerte meg a Műegylet első kiállításáról.

444 (Megjegyzés - Popup)

Müller József „Magister der Zahnheilkunde, Wund- und Geburtsarzt” 1847-ben az Ötvös-utcában lakott.

445 (Megjegyzés - Popup)

Talán Feldegi Fellner Ferdinánd vadásztiszt; a család 1792-ben kapott indigenátust. (Nagy Iván: IV. 415. l.)

446 (Megjegyzés - Popup)

Töpler Károly orvos öccse Teofil Ede (1802–54) magántudós volt, kilenc műve jelent meg, magyar és egyéb nyelvűtanok, olyik 5–6 kiadást is megért. Korai halálakor 1200 kötet könyvet hagyományozott a liceumnak.

447 (Megjegyzés - Popup)

Zádor Elek földrajzi és gazdasági író.

448 (Megjegyzés - Popup)

Kunoss Endre a liceum növendéke volt; ismert költő.

449 (Megjegyzés - Popup)

Valami Schillernével fogadtak közösen kocsit.

450 (Megjegyzés - Popup)

Heckenast Mihály (1774–1848) Kassán volt pap, később Gusztáv fiánál élt Pesten. Amint a napló egyik későbbi megjegyzéséből kitűnik, a megszólítás Sásonyban történt.

451 (Megjegyzés - Popup)

Színre került: Die Waise von Genf, Castellitől.

452 (Megjegyzés - Popup)

A Gludovác-család petőházi előnévvel 1706-ban kapta a nemességet. Itt özvegy Gludovácziné szül. báró Mikos Antónia és gyermekei szerepelnek.

453 (Megjegyzés - Popup)

V. Ferdinándnak köszönték meg a kegydíjat.

454 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Slachta Lajos rokonuk érdekében.

455 (Megjegyzés - Popup)

Lajos főherceg (1784–1864), V. Ferdinánd nagybátyja.

456 (Megjegyzés - Popup)

Az élőképek divatja akkoriban igen nagy volt; megjelent egy füzet is Sopronban versekkel, amelyekkel kísérni lehetett a csoportozatokat, Friese Friedrich August: Tableaux-Declamationen, Sopron, 1842. Líceumi könyvtár. 7 verset tartalmaz.

457 (Megjegyzés - Popup)

Saignant Isidore grófnő, Zayné társalkodónője.

458 (Megjegyzés - Popup)

Mayer Karolin soproni születésű énekesnője a bécsi operaháznak, a soproni zeneiskolában tanult. Eleinte alt-, majd szopránhangja volt. (Honművész, 1837. I. 4. szám.)

459 (Megjegyzés - Popup)

Keller dala.

460 (Megjegyzés - Popup)

Bellini operájának kavatinája.

461 (Megjegyzés - Popup)

Weissenthurm darabja.

462 (Megjegyzés - Popup)

Bäuerle bohózata.

463 (Megjegyzés - Popup)

A hangversenyt az Odeumban tartották. Műsora: 1. Bellini: A kalóz. Operanyitány; zenekar. 2. Keller Károly: A vak. Dal. Énekli Slachta Etelka. 3. Meyerbeer: Hugonották. Ábránd. Csellón előadja Seib András. 4. Donizetti: Marino Falieri. Operakettős. Előadja Purt Károly és Klug Alajos. 5. Chopin: Változatok zenekar kíséretével. Előadja Kern Janka. 6. Bellini: Romeo és Júlia. Ária. Előadja: Slachta Etelka. 7. Kern Janka: Két polka. Előadja zongorán a szerző. 8. Donizetti: Anna Bolena. Nyitány. Zenekar.

464 (Megjegyzés - Popup)

Kocsobai Thibolt Károly, a polgárőrség parancsnoka; táblabíró. A pozsonyi és kőszegi zeneegyesület dísztagja.

465 (Megjegyzés - Popup)

Thalberg Zsigmond Liszt legnagyobb vetélytársa

466 (Megjegyzés - Popup)

Zsémbes ember. Auersperg Román Károly (* 1813).

467 (Megjegyzés - Popup)

Az, hogy erkélyről van szó és hogy a Geiger-krónika szerint a lakás szemben volt az apácázárdával, bizonyíték rá, hogy ez a Lunkányi-házban volt.

468 (Megjegyzés - Popup)

Vígjáték. Szerzőjét a pesti műsor sem tünteti fel.

469 (Megjegyzés - Popup)

Keresett.

470 (Megjegyzés - Popup)

A Marie c. 3 felvonásos színművet adták.

471 (Megjegyzés - Popup)

Híres cukrász a Várkerület 115. számú házban. Fia innen Pestre ment és megalapította a mai Gerbaud-üzletet.

472 (Megjegyzés - Popup)

A nemes Bachich-család 1791–1841-ig az Új-utca 21. sz. alatt lakott.

473 (Megjegyzés - Popup)

Talán Mészáros Gusztáv ügyvéd († 1888). Már az 1830-as évek országgyűlésein mint „ablegatus absentium” vett részt. Ügyvéd volt Károly fivére is és Ede öccse is annak készült, de később abbahagyta tanulmányait. Eredetileg Fleischhacker volt a nevük. (Leszármazottjuk, dr. Pálovich István szíves közlése.)

474 (Megjegyzés - Popup)

Indiquer: jelenteni.

475 (Megjegyzés - Popup)

Tiziannak tulajdonított kép. Etelka gyermekei eladták.

476 (Megjegyzés - Popup)

Rohonczy veszprémi alispán patvaristája.

477 (Megjegyzés - Popup)

Haj disz.

478 (Megjegyzés - Popup)

Meyerbeer Ördög Róbertjéből.

479 (Megjegyzés - Popup)

Csegka Ágost Gáspár, az ulánusok zenekarának karmestere. Mint zeneszerző 1838 június 6-án mutatkozott be egy hangversenyen nyitányával.

480 (Megjegyzés - Popup)

Makacskodik.

481 (Megjegyzés - Popup)

Viczay Héder, * 1807. (Később Zichy Alexandrát vette nőül. – Nagy Iván: XII., 175. 1.)

482 (Megjegyzés - Popup)

Schodelné (1807- 54) a Nemzeti Színház nagyhírű énekesnője volt.

483 (Megjegyzés - Popup)

Az Erlkönig; Goethe szövegére. Schuberttől.

484 (Megjegyzés - Popup)

Augusznak hangversenyét január 15-ére már hirdették. A nyomtatott műsor megvan a városi levéltárban.

485 (Megjegyzés - Popup)

A soproni kisdedővót 1836 szeptember 16-án nyitották meg.

486 (Megjegyzés - Popup)

Schreiber Gusztáv expeditor a váltótörvényszéken; 1846-ban megyei táblabíró. Zsolnay orvos leányát vette

nőül. 1847–48-ban abban a házban lakott, ahol évekkel azelőtt Slachtaék.

487 (Megjegyzés - Popup)

Muray József a Széchenyiek jószágkormányzója volt, neje Tibolth Konstancia; fiuk Lajos; a Szt. György-utca 18. szám volt az övék (1835–47).

488 (Megjegyzés - Popup)

Valószínűleg Vághy Mihály neje, született Siegris; bécsi születésű asszony, meghalt 1852-ben.

489 (Megjegyzés - Popup)

Radó Dániel szolgabíró lehetett.

490 (Megjegyzés - Popup)

Svájci származású katonatiszt.

491 (Megjegyzés - Popup)

Rott Mari Dóry Ádám felesége lett.

492 (Megjegyzés - Popup)

Bizonyára a vármegyeházán volt a bál.

493 (Megjegyzés - Popup)

Az Odeumban tartott hangverseny műsora a következő volt: 1. Mercadante: Elena Feltra. Operanyitány. Az ulánuszenekart vezényli Czegka („igen pontos”, mondja róla a Honművész, 231. 1.). 2. Meyerbeer: Ária a Crociato című operából. Énekli: Pongyeloki Roth Fanny (a Honművész nem írja ki nevét, csak így: P .. rh Fanny), zongorán kíséri Klug Alajos. 3. Kalkbrenner: Le fou (A Honművész ugyan igen jónak mondja, de felemlíti a Liszthez hasonló balesetet; szintén nem írja ki Zadjeli Slachta Etelka nevét, hanem ezt: Z.. isa Adél.) 4. Bellini: Bianca e Fernando. Ária (Roth Fanny). 5. Donizetti: Részlet az Elisire d’amore operából. Kürtön előadja- Fousek. 6. A lengyel őr. Magyar szöveggel énekli Roth Fanny. („Nem találunk szavakat, hogy a t. kisasszony ama szép figyelmét megháláljuk, miképp magyar dallal végzé be működését. E lelkes k. a. tehát az, akinek ajkairól zengett először magyar szó egyesületi termünkben.” Így lelkesedik a Honművész. 7. Auber: A portici néma opera nyitánya. Zenekar.

494 (Megjegyzés - Popup)

Nem tudtam eléggé csodálni az Ön lélekjelenlétét, én abbahagytam volna a játékot.

495 (Megjegyzés - Popup)

Auersperg Zsófia hercegnő (* 1811).

496 (Megjegyzés - Popup)

Kalkbrenner darabja: Az örült.

497 (Megjegyzés - Popup)

Vimpác, a hajdani osztrák határ mellett.

498 (Megjegyzés - Popup)

Gludovác Riza (Risa), máskor Resinek is írva.

499 (Megjegyzés - Popup)

Grimm Vince, könyvnyomó és műkereskedő, a Műegylet mütárosa († 1872).

500 (Megjegyzés - Popup)

A váltótörvényt érti alatta. Ezt 1841 elején nyitották meg: elnöke Noszlopy Ignác, ülnökei közé került Marton György második alispán is. Itt nyert állást Chernel Lajos mint iktató.

501 (Megjegyzés - Popup)

Wellenovszky János hadpénztáros volt; egy Wellenovszky Mari az 1830-as években szerepel énekkel a Zeneegyesületben.

502 (Megjegyzés - Popup)

Bizonyára Angelinét, a „Magyar király” fogadó bérlőjének igen szép nejét érti. Fia, Henrik, világhírű festő lett. Széchenyi is írja 1846 április 6-án: „Königin von Ungarn. Sie habe ich noch nie gesehen”. (VI. kötet.)

503 (Megjegyzés - Popup)

„A Nem régiben Párisi utazásaikból honunkban visszatért, ezelőtt Veszter s most Fitos Sándor, nemzeti színész s táncművész vezérlete alatt az úgy nevezett Farkas és Bihari nemzeti zenészek egy estvéli nagy Hangversennyel kívánnak a t. cz. közönségnek tisztelkedni.” így jelenti műsoruk. A Magyar Színművészeti Lexikon II. 43. 1. szerint Fitos csak 1843-ban kezdett táncolni. 1850-ben halt meg. A hasonló szövegezésű hirdetmény alapján általában azt hiszik, hogy Fitos azonos Veszter Sándor táncossal, aki Késmárkon született, a soproni közönségnek West néven kedveltje volt, de aki az említett lexikon IV. kötetének 429. lapja szerint 1864-ben halt meg. Mivel Etelka nemsokára naplójában Veszterről úgy beszél, mintha azelőtt nem látta volna, ebben is annak igazolását látjuk, hogy egyforma ugyan a két táncos keresztneve, de mégsem azonosak. A Pesti Hírlap p. o. 1843-ban Veszter néven említi (35. sz.).

504 (Megjegyzés - Popup)

Zieglernek Grossmama című színművét adták.

505 (Megjegyzés - Popup)

Elbűvölve.

506 (Megjegyzés - Popup)

A „Böjtmáshava” első napján tartott közgyűlésen Hógyész Pál első alispán elnökölt. Részt vettek rajta a következő ismertebb személyiségek: Viczay Adolf és Héder grófok, Felsőbüki Nagy Pál, Bezerédj Pál,

Fiáth János, Ihász Imre, Muray József, Bachich József, Lunkányi János, Dóry Elek, Artner Lajos, Duzár János Kismarton képviselőjében. 219. pont: „Ezt követi nyomban Chernel Lajos váltó szék Igtató úr, ki szinte már a múlt Január 11-én tartott kis gyűlésben másod jegyzői hivataláról lemondását beadván, jelenleg Megyei hivataloskodásáról érzékenyen haló szavakkal leköszön. Mellyre első al-Ispány, ugy nem különben fő Jegyző urak hivataljaikról lemondott Tisztviselő Uraknak a Megye közhasznára intézett szolgálatait megemlítvén, fáradozásaikért nyilvános köszönetet mondottak.” (A közgyűlési jegyzőkönyvből.)

507 (Megjegyzés - Popup)

Sándor, volt alispán.

508 (Megjegyzés - Popup)

Shakespeare Hamletjét adták.

509 (Megjegyzés - Popup)

Első hangversenyeik az Odeumban voltak. A március 11.-i színházi előadás műsora Scholtz János gyűjteményében.

510 (Megjegyzés - Popup)

Oldalt.

511 (Megjegyzés - Popup)

Jemelka József soproni orvos, 1847-ben az Esterházy-palotában lakott.

512 (Megjegyzés - Popup)

Zampa Herold francia zeneszerzőnek 1831-ben bemutatott rosszéletű operája. Sopronban 1841-ben adták első ízben.

513 (Megjegyzés - Popup)

Schodelné lefordította az opera teljes szövegét.

514 (Megjegyzés - Popup)

Háromfelvonásos vígjáték.

515 (Megjegyzés - Popup)

Helyesen bouilloire teáskatlan.

516 (Megjegyzés - Popup)

A hangverseny műsora ez volt: 1. Kreutzer: Granadai éji szállás. Nyitány. Zenekar. 2. Ernst: Elegia; csellón játsza Uhl János hercegi udvari zenész Kismartonból. Zongorakíséret. 3. Donizetti: Belisar. Ária. Énekli Knöps Paula. 4. Bériot: Air varié. Hegedűn előadja Hofer Péter, zongorán kísérte a húga. 5. Bellini:

Norma; zongoraábránd, előadja Zwickel Eliz Kismartonból, kíséri a zenekar. 6. Rossini: Ígéret Dal. Énekli Knöps Paula. 7. Merk: Változatok csellóra, előadja négyes kísérettel Uhl. 8. Herold: Zampa. Nyitány. Zenekar. A Honművész (1841, 335. l.) szerint a két nyitány előadása „pontos”, Uhl hidegen játszott, a Normát a zenekar rosszul kísérte.

517 (Megjegyzés - Popup)

Arresto négyfelvonásos vígjátéka.

518 (Megjegyzés - Popup)

Vester Sándor Késmárkon született 1810-ben. Atyja nem egyezett bele, hogy színész legyen, így kétszer is megszőkött Werner, majd West néven, később mint magyar táncos saját nevén szerepelt. (V. ö. a 458. sz. jegyzettel.)

519 (Megjegyzés - Popup)

Lippert régi vígjátéka.

520 (Megjegyzés - Popup)

Willi Mihály Hold Ágosttal együtt 1828–41 volt a soproni színház igazgatója. Rossz kiejtéséről Frankenburg beszél Emlékirataiban.

521 (Megjegyzés - Popup)

Az ulánusok zenekara Mercadante Elena da Féltre című operájának nyitányát, Rotkrepi (Mátrai) Magyar melódiáit és Schubert Magyar indulóját adta elő keretnek. Közreműködött még férfikar, Kreutzer egyik dalát adta elő. Az énekesnő Beethoven Adelheidjét, a Belizár egyik áriáját és egy ismeretlen operaáriát énekelt. (A műsor Scholtz János gyűjteményében.) A Honművész írja (359. sz.), hogy a siker nagy lévén, április 7-én ismét adott hangversenyt az énekesnő és ekkor a zenekar a nyitány mellett Preyer szimfóniájának két tételét játszotta, Kern Janka is közreműködött.

522 (Megjegyzés - Popup)

A grófné gyászjelentésében arról van szó, hogy kifejezett kívánságára helyezték örök nyugalomra a temetőben és nem a sírboltban; ma is megvan síremléke: kereszt átfonva koszorúval.

523 (Megjegyzés - Popup)

Stiegler J, C. mutatta be a kaszinóban. Az ulánusok zenekara az Elisa és Claudio opera nyitányát, Donizetti Parisiana című operájának nyitányát, Schubert Vándorát adta elő; Stiegler részben egyedül, részben zongorakísérettel a Normából játszott egy rögtönzést s az Alpenhorn c. darabot. Purth (a későbbi Kőszeghy) basszista Prochtól az „Ob sie meiner wohl gedenkt” című dalt és Szelezky István oboán Berbiquer versenytételét adta elő. A műsor Scholtz János gyűjteményében. 1856 júliusában is fellépett e hangszerrel két Kresz nevű zeneművésznő társaságában (Oe. Intelligenzblatt).

524 (Megjegyzés - Popup)

Nemes Eölbey Annát emlegetik ebben az időben jótékony adományokról szóló ívek.

525 (Megjegyzés - Popup)

Bizonyára Vizkelety János táblabíró, akit jótékony adományokról szóló ívek említenek.

526 (Megjegyzés - Popup)

V. Ferdinánd születésnapja.

527 (Megjegyzés - Popup)

A kaszinóban.

528 (Megjegyzés - Popup)

Bizonyára Lukenich Mihály, helyettes szolgabíró. (Lukinichnek is írják a nevét.) Később Kossuth párthíve volt és hosszú várfogságot szenvedett Kufsteinban. Utolsó kívánsága értelmében rabláncait koporsójába tették. (Soproni Hírlap, 1941. április 11. Szalay Lajos cikke.)

529 (Megjegyzés - Popup)

A Jelenkor is hozza valószínűleg ugyanezt a jelentést és kiemeli Slachta Etelkát: 28 forint 20 krajcárt gyűjtött (103. sz.). A Hírnök 1841. évi január 11. számában névszerint felsorolják az íven szereplő adakozókat: Slachta Etelka (3), Lunkányi Károly (3), báró Buday Lóri (1), Rohonczy Mari (5), Tar János (5), Szürnyeghy Horváth József (5), Vághy Ferenc (1), Unger Károly (1), Stockinger Ágost (1), Tóth Imre perjel (40 krajcár), Laitner Ferenc (1). A Jelenkor jelentése szerint Sopronban még a diákok is összeadtak 5 forint 3 krajcárt Sztrókayné ívén.

530 (Megjegyzés - Popup)

Sopronkeresztur Sopron mellett.

531 (Megjegyzés - Popup)

Szerdahelyre rándultak.

532 (Megjegyzés - Popup)

Bezerédj Pál és Murray Everilda grófnő első gyermeke * 1840-ben Sopronban; nagy érdemei vannak a hazai selyemtenyésztés kifejlesztése körül, † 1918.

533 (Megjegyzés - Popup)

Rosty Ilka nővérét, Ágnest, báró Eötvös József vette feleségül.

534 (Megjegyzés - Popup)

Talán Petrichevich Horváth Lázár, a Honderú szerkesztője.

535 (Megjegyzés - Popup)

Nefelejts, nyelvújítási szó.

536 (Megjegyzés - Popup)

Turnerok a toronyban lakó örök, egyúttal városi zenészek; régebben a toronyban zenéltek; szabadalmuk volt a városnak zenével való ellátására (bál, esküvő, templomi szolgálat). Ebben az időben karmesterük Jachimek Ferenc volt († 1851).

537 (Megjegyzés - Popup)

Cigányzenészek ekkoriban, sőt még 20 évvel később is Győrből rándultak át nyáron és főképen a mai Erzsébetkertben játszottak.

538 (Megjegyzés - Popup)

Talán Mesterházy József kapitány.

539 (Megjegyzés - Popup)

Lanner híres keringője.

540 (Megjegyzés - Popup)

Ebben az évben (és nem ahogy Zábrák történetében olvasható, 1842-ben) két pártra szakadt az ifjúság és két vármegye alakult.

541 (Megjegyzés - Popup)

Az első párt főispánja Fabricius Endre, Petőfi pártfogója volt (1823–1902). A Jelenkor (174. sz.) megírja, hogy több száz mécses világította meg a táncteret fekete karókon, de az út világításával baj volt.

542 (Megjegyzés - Popup)

Talán Szürnyeghy Horváth József.

543 (Megjegyzés - Popup)

Mednyánszky Alajos: Klänge aus dem Leben. Sopron 1841. Lírai és elbeszélő költemények. A könyvet az író Petz Lipót hátramaradottai javára adta ki.

544 (Megjegyzés - Popup)

A Magyar- és Új teleki-kapu között ebben az időben az árok mentén (a mai Deák-tér) sétány keletkezett, a Széchenyi ösztönzésére ültetett szederfák révén hívták Szedresnek. Itt a déli részen volt egy kis forrás (Zábrák szerint 1873-ban még megvolt), ott gyülekezett a fiatalabb diákság és utánozta a nagyokat, megalakítva a kis Deákkúti vármegyét.

545 (Megjegyzés - Popup)

Batthyány Ágnes, Kristóf gróf leánya; † 1853-ban, 35 éves korában. (Nagy Iván: I. 250 l.)

546 (Megjegyzés - Popup)

Réczény, Soprontól délre, helyesen Ritzing.

547 (Megjegyzés - Popup)

Báró Mikos Ede; Gludováczné született Mikos bárónó volt.

548 (Megjegyzés - Popup)

A brennbergi bánya vendékönyvében e napon a következő társaság neveit olvashatni: „Fr. v. Weiglsberg, k. k. Oberleutnant, Divisionsadjutant Therese von Slachta geb. Freyin Hauer, Antoinette de Gludovätz geb. Baronin Mikos, Fanny Gludovatz, Marie Freyin von Baumgarten, Risa Gludovatz, Adelheid Slachta, br. Mikos Eduard. (Breuer György igazgató úr szíves közlése.) Feltűnő, hogy Etelka németül írta be a nevét; tán az egyöntetűség kedvéért, amit egyébként csak a végén Mikos báró tört meg.

549 (Megjegyzés - Popup)

A Szt. János-kápolna akkor még a városház közelében, kívül a városfalon állt (ma a Lövérekben); a szent ünnepe nyolc napig tartott.

550 (Megjegyzés - Popup)

Vizkelety Etelka, még gyermekkori barátnő. Atyja, Mihály, Budán tartományi biztos volt és korán, 1826-ban meghalt. Neje Remekházy Erzsébet. (Nagy Iván: XII., 239. l.)

551 (Megjegyzés - Popup)

Kern Jeannette mint egész fiatal leány szerepelt nyilvánosan hangversenyeken, sőt mint zeneszerző is. A Honművész megállapítva 1840-es szereplésében, hogy egy év óta nagyon sokat haladt, Liszt példájával buzdítja (1840, 102. szám). Az 1841 április 7-i szerepléssel kapcsolatban egyenesen lángésznek nevezi a kis leányt (320. sz.). 1843-ban már a Nemzeti Színházban játszott két színdarab között. „A fiatal művésznő már Bécsben is szép sikerrel működött s a mi közönségünk is tetszéssel fogadta őt.” (Regélő, 1843, 857. l.)

552 (Megjegyzés - Popup)

Meg akarta kérni, hogy a selyemtenyésző egyesület részvényese lévén, képviselőtét ő vállalja el.

553 (Megjegyzés - Popup)

212 részvényessel 4240 forint tőkével indult útjára a Sopron-Vasi Szeder-Egyesület. 10 hold szedres volt már. Az alakuló ülést a vármegyeházán tartották.

554 (Megjegyzés - Popup)

Erdődy Sándor gróf (1802–1881), vépi földesúr.

555 (Megjegyzés - Popup)

A milánói kereskedő ház kiküldötte Herz volt. (Széchenyi naplói. V., 475. l.)

556 (Megjegyzés - Popup)

Simon János főjegyző a selyemügyben erős szerepet játszik. Munkája: „Függelék gróf Széchenyi István értekezéséhez a selyemről.” Sopron, 1840. (Szinyey Magyar írók lexikona. XII. kötet, 1053. l.)

557 (Megjegyzés - Popup)

Gróf Széchenyi Andor.

558 (Megjegyzés - Popup)

A Kelet népe 1842-ben jelent meg. Etelka a dunai hajón olvasta, amikor végleg elköltözött Pestre Sopronból 1842 tavaszán.

559 (Megjegyzés - Popup)

Széchenyi erről a napról naplójában (V., 475. l.) ezeket jegyezte fel: „Besuch früher von sehr vielen. Sitzung Comitats Haus 132 zugegen 4140 fl. C. M. ist bereits assicurirt und 212 Mitglieder. A. Erdődy praesidirt (Vép!). Ich spreche viel, aber passable. Es wird ein Ausschuss gewählt von 42 Personen. Ich Praeses, Nitzky und Vidos Unter Praeses. Wir essen im König von Ungern. Gehe zu Noszlopy, Budai, endlich Schlachta (1/4 sor kitörölve).” A még ez évben megjelent egyesületi jelentés (Sopron-Vasi Szederegylet) szerint a következő nevezetesebb személyiségek voltak tagok: Baditz, Batthyány, Cavallár, Cziráky, Dőry, Esterházy, Fabricius, Festetich, Flandorffer, Hild, Hőgyész, Kisfaludy, Lunkányi, Meskó, Mesterházy, Niczky, Rupprecht, Simon, Dukai Takács, Töpler, Tschurl, Zichy stb.

560 (Megjegyzés - Popup)

Tóth József leánya, Johanna; ura tengerésztiszt volt. 1836-ban Sopronban született Ernő fia (később híres közíró), meghatalmazott miniszter volt. Anyja 1877-ben halt meg. A Tóth-család tagjai mellett nyugszik a régi Szt. Mihály-temetőben.

561 (Megjegyzés - Popup)

Kutrovich Antal ebben az időben helyettes szolgabíró.

562 (Megjegyzés - Popup)

A Strokay-párti vármegye estélyé. Nemzetiszínűre festett oszlopokon kevesebb mécs volt, de úgy rendezték el, hogy a magyar címet és a zászló színeit adja. Kiss János is kint volt. (Jelenkor, 1841, 174. sz.) A lap is sajnálkozik, hogy az ifjúság kettészakadt. Az elfajult versengés egyéb mozzanatait lásd Zábrák idézett munkájában azzal a megjegyzéssel, hogy nem az 1842-es, hanem az 1841-es évre vonatkoznak adatai.

563 (Megjegyzés - Popup)

Rousseau és Saár Mari esküvője volt.

564 (Megjegyzés - Popup)

Az új színház 1841 október 9-re lett készen.

565 (Megjegyzés - Popup)

Bécsben.

566 (Megjegyzés - Popup)

Vulkapordány.

567 (Megjegyzés - Popup)

Noszlopy Ignác (1797–1878), veszprémi követ, 1841-től a soproni váltótörvényszék elnöke, majd szeptemvir és az úrbéri törvényszék elnöke.

568 (Megjegyzés - Popup)

Bellini operája.

569 (Megjegyzés - Popup)

Flandorffer Ignác nagykereskedő 1814-ben telepedett le Sopronban; szállítási vállalkozó is volt; fia, Ignác, városunk egyik nagya.

570 (Megjegyzés - Popup)

Rossini máig frissen élő operája.

571 (Megjegyzés - Popup)

Meisl egyfelvonásos bohózata.

572 (Megjegyzés - Popup)

Chernel Ignác.

573 (Megjegyzés - Popup)

Jankovich Miklós, a híres műgyűjtő; Etelka atyai barátja. Fiatalasszony korában is értékes ajándékot kapott tőle.

574 (Megjegyzés - Popup)

Almásy Ede táblabíró.

575 (Megjegyzés - Popup)

Kovacsóczy Mihály elfeledett író (1801–46).

576 (Megjegyzés - Popup)

Még pesti barátnő.

577 (Megjegyzés - Popup)

Egy Lackner Alajos „német” szabó 1844-ben az új Schwartz-ház lakója s Templom-utcában. Lackner Sándor költőről nem tud az irodalomtörténet.

578 (Megjegyzés - Popup)

Sieber Lini 1838 április 8-án egy hangversenyen énekkel, máskor zongorázással szerepel. Egyébként egy özvegy Sieberné Vághy polgármester nővére.

579 (Megjegyzés - Popup)

Ausztriában az első vasút már 1837-ben megépült: a Bécs–Bécsújhely–Gloggnitz-i vonal, amelyhez 1847-ben a Sopron–Bécsújhely-i vonal is csatlakozott, csak 1842-ben épült egészen ki.

580 (Megjegyzés - Popup)

Szentgyörgyi Horváth János ker. táblai ülnök özvegye, született Borsodi Latinovics Anna; Antal és a naplóban említett József és László anyja. (Nagy Iván: V, 161. l.)

581 (Megjegyzés - Popup)

Ohms tanácsos neje született Baumgarten Cecilia bárónő, Mari nénye, az Orsolya-tér 2. számú házban lakott, az emelet; rész a Fegyvertár-utcára néz.

582 (Megjegyzés - Popup)

A családfő, Tóth József, március 7-én meghalt.

583 (Megjegyzés - Popup)

Döry László leánya, Sáárné és gróf Pejachevich Ferdinándné nővére (Nagy Iván III. 376. l.)

584 (Megjegyzés - Popup)

Kugler Jakab a kaszinó bérlője volt; valószínűleg a kosztot hozatta a két leány tőle.

585 (Megjegyzés - Popup)

Vonzott, vonzódott.

586 (Megjegyzés - Popup)

Gyomorrontás.

587 (Megjegyzés - Popup)

Baumgarten Anna bárónőt hamarosan a leányok távozása után szél ütötte.